

Емили Бронте
Брулени хълмове

ПЪРВА ГЛАВА

1801. Току-що се завърнах от едно посещение при моя хазаин – самотния съсед, който ще ми досажда. Местността наистина е прекрасна. В цяла Англия едва ли щях да намеря друго кътче, тъй напълно откъснато от празния светски шум – истински рай за един мизантроп; а двамата с Хийтклиф сме наистина подходяща двойка да царуваме в тая пустош. Знаменит човек! Той не можеше да си представи какво топло чувство изпълни сърцето ми, когато спрях коня си пред дома му и го видях как подозрително присви черните си очи и как раздражено и решително мушна пръсти още по-навътре под жилетката, когато казах името си.

– Господин Хийтклиф? – запитах аз.

Той кимна вместо отговор.

– Локууд, вашият нов наемател, господине. Чест е за мен да ви посетя веднага след пристигането ми, за да изразя надеждата, че не съм ви обезпокоил с настойчивите си молби да наема „Тръшкрос Грейндж“. Вчера научих, че сте се колебаели...

– „Тръшкрос Грейндж“ е моя собственост, господине – прекъсна ме той и трепна. – Никому не бих позволил да ме безпокои, ако можех да предотвратя това. Влезте!

Думата „влезте“ бе изречена през стиснати зъби и изразяваше „върви по дяволите!“ Дори и градинската врата, над която се бе надвесил, не помръдна в отговор на думите му; и струва ми се, че това обстоятелство ме накара да приема поканата. Бях изпълнен с любопитство към тоя човек, който изглеждаше дори по-прекалено съдържан и от мен.

Като видя гърдите на коня ми да напират върху оградата, той найсетне протегна ръка, за да откачи куката, после навъсено тръгна пред мен по застланата с камъни пътека, а на влизане в двора извика:

– Джоузеф, вземи коня на господин Локууд и донеси малко вино!

„Навярно с него започват и свършват домашните прислужници – мина ми през ума във връзка с тая двойна заповед. – Нищо чудно, че трева расте между плочите на пътеката и че само добитъкът подрязва живия плет!“

Джоузеф беше възстар или по-право стар, може би много стар човек, но як и мускулест.

– Господ да ни е на помощ! – измърмори си полугласно и с видимо недоволство, поемайки коня от мен, като в същото време се вгледа тъй

мрачно в лицето ми, че благосклонно предположих, че ще му е нужна помощ свише, за да смели обеда си, и че набожното му възклицание няма никаква връзка с моята неочаквана поява.

Жилището на господин Хийтклиф се нарича „Брулени хълмове“, като изразителното прилагателно „брулени“ означава в местното наречие яростната игра на въздушните течения, на които е изложено това място в лошо време. Наистина хората тук вероятно се радват по всяко време на здраво, ободрително проветряване! Човек може да получи известна представа за силата на северняка, който духа откъм предела, по прекомерния наклон на няколко недорасли ели встрани от къщата и от цели редици мършави тръни, проточили клони все на една страна, сякаш просят милостиня от слънцето. За щастие, архитектът е бил достатъчно предвидлив, за да направи сградата масивна. Тесните прозорци са вградени дълбоко навътре в стените и ъглите на зидовете са подсилени чрез едри, издадени навън камъни.

Преди да прекрача прага, спрях да се полюбувам на многобройните чудати гравюри по лицевата стена и особено около главния вход, над който открих – между безброй ронещи се грифони¹ и безсрамни момченца – датата „1500“ и името „Хертън Ърншоу“. Искаше ми се да направя някоя и друга забележка и да помоля навъсенния собственик да ми разкаже накратко историята на жилището, но неговото държане пред портата сякаш повеляваше или да вляза начаса, или веднага да се махна, а аз не желяех да го дразня, преди да съм разгледал къщата.

Една само крачка ни въведе във всекидневната стая на семейството, без никакъв междинен коридор или антре. Тук я наричат „къщата“. Тя обикновено съчетава и кухня, и приемна. Струва ми се обаче, че в „Брулени хълмове“ кухнята е била принудена да се оттегли в съвсем друга част от къщата – във всеки случай долових хорска глъч и тракане на готварски съдини далече навътре, а нямаше никакви признаци нещо да се пече или да ври в огромното огнище, нито пък видях блестящи медни тенджери и калаени цедки по стените. Наистина, единият ъгъл великолепно отразяваше не само светлината, но и топлината от дълги редици огромни сахани, между които имаше сребърни кани и половници, които се издигаха ред върху ред по полиците на огромен дъбов шкаф, до самия таван. Стаята открай време бе останала без таван и цялата структура на покрива се разкриваше пред любознателния поглед освен там, където бе закрит от една дъсчена рамка, натрупана с овесени питки и цели

1. Приказни чудовища с орлова глава и тяло на лъв. – Б. пр.

камари от говежди, овнешки и свински бутове. Над комина на огнището бяха закачени всевъзможни зловещи стари пушки и два пищова за седло, а по перваза на камината се мъдреха – поставени там за украса – три кутии за чай с ярки безвкусни рисунки по тях. Подът беше от гладки бели плочи, столовете – направени грубо, боядисани в зелено и с високи облегалата, а в тъмните ъгли едва се виждаха едно-две тежки черни кресла. В една ниша под лавиците лежеше грамадна ръждивокафява кучка понтер, заобиколена от гъмжило квичащи кученца, а и други кучета се навъртаха в други затънтени кътове.

Жилището и мебелировката не биха направили особено впечатление, ако принадлежаха на някой простодушен земеделец-северняк с упорито лице и дълги яки крака, добре очертани в панталони, опънати до под коляното, и с гамаша. Този тип често се среща в тази хълмиста околност. В близката околност можете да видите не един индивид от този род, седнал след вечеря в креслото с кана пенлива бира върху кръглата маса пред него. Но господин Хийтклиф представлява странна и рязка противоположност на жилището си и на своя начин на живот. По външен вид той е мургав циганин, а по облекло и държане е джентлемен – сиреч дотолкова джентлемен, колкото и мнозина едри земевладелци; може би малко развлечен, без обаче да прави лошо впечатление поради небрежността си, понеже има изправена стойка и хубаво телосложение. Той беше доста мрачен. Възможно е някои хора да виждат в държането му белези на просташка гордост; една благосклонна струна у мен ми подсказва, че неговата гордост съвсем не е такава. Чувствавам инстинктивно, че неговата сдържаност произлиза от отвращение към шумни външни прояви на чувствата и уверения във взаимно доброжелателство. Той ще люби и ще мрази еднакво скрито и ако бъде обичан или мразен в замяна, ще счита това за особен род нахалство. Впрочем аз избързвам твърде много. Прекалено щедро приписвам на него моите собствени качества. Подбудите на господин Хийтклиф да не подава ръка при среща с някой бъдещ познайник може да са коренно различни от моите. Ще ми се да вярвам, че като мен едва ли има друг. Моята мила майка обичаше да казва, че никога не ще свия уютен дом, и още миналото лято доказах, че съвсем не заслужавам да имам такъв.

Като прекарах едномесечна почивка на слънце край морето, попаднах случайно в обществото на едно просто възхитително същество – истинска богиня в моите очи, докато не ми обръщаше внимание. „Не се признах в любов“² гласно; и все пак, ако очите могат да говорят, дори един идиот би могъл да долови, че съм влюбен до уши. Тя най-сетне ме

разбра и отвърна с поглед – най-милият поглед, който можем да си представим. А какво направих аз? Признавам със срам – затворих се с ледена студенина в себе си, като охлюв в черупката си; при всеки поглед ставах все по-студен и недостъпен, докато накрая нещастното невинно същество започна да се съмнява в собствения си усет и объркана до смайване от предполагаемата си грешка, склони майка си да отпътуват. Тая странна особеност на моя нрав ми спечели прозвището на съзнателно безсърдечен човек; но аз най-добре зная колко незаслужено е то.

Седнах в края на големия околоръстен камък на огнището, срещу мястото, към което се запъти моят хазаин, и запълних настъпилото мълчание, като се опитвах да погаяя кучката, която бе оставила котилото си и се промъкваше като вълк зад краката ми, с извити бърни и с лиги по белите ѝ зъби, готови да ме захаят. Милувката ми предизвика проточено гърлено ръмжене.

– Я оставете кучето на мира! – изръмжа Хийтклиф в съзвучие и с ритник спря всяка по-свирепа проява от нейна страна. – Тя не е свикнала да я гледят; не я държим за галениче. – После той се запъти към една странична врата и отново се провикна: – Джоузеф!

Джоузеф промърмори нещо неясно от дълбочината на избата, но с нищо не показа, че се качва нагоре и затова господарят му бързо заслиза при него, като ме остави лице с лице със злата кучка и два мрачни овчарски песа, които ревниво следяха ведно с нея всяко мое движение. Стоях мирно, понеже не изпитвах никакво желание да вляза в допир с техните резци, но като ми мина през ума, че те навярно не разбират негласни обиди, за беда си позволих да намигам и гримаснича към тройката. Някой израз на лицето ми дотолкова ядоса „госпожата“, че тя внезапно изпадна в бяс и се хвърли върху коленете ми. Отблъснах я и побързах да поставя масата между мен и нея. Постъпката ми разгневи цялата шайка. Половин дузина четириноги бесове, различни по големина и възраст, изскочиха от скрити бърлоги към общото средище. Усетих, че петите ми, а също и пешовете на дрехата ми са главен прицел на техните нападения; и докато отблъсвах по-едрите нападатели криво-ляво с ръжена, трябваше гласно да поискам помощ от някого в къщата, за да възстанови мира.

Хийтклиф и неговият слуга се изкачиха по стълбището на избата с досадна мудност. Не мисля, че те се движеха с една секунда по-бързо от

2. По едно стихотворение на Уилиъм Блейк (1757 – 1827), озаглавено „Тайната на любовта“. – Б. пр.

обикновено, въпреки същинската буря от джафкане и скачане край огнището. За щастие, някакъв обитател на кухнята прояви по-голяма бързина. Една жена с привдигната рокля, голи ръце и зачервени от огъня бузи се втурна между нас, размахвайки някакъв тиган. Тя използва това оръжие и езика си тъй, че бурята стихна като по чудо, и когато господарят ѝ се появи на сцената, само тя стоеше посред стаята, задъхана като развълнувано море след силен вятър.

– Дявол да го вземе, какво става тук? – попита той и ме загледа така, че едва понасях погледа му след този недружелюбен прием.

– По дяволите, наистина! – промълвих аз. – Стадо бесни свини не биха могли да бъдат по-зли от тия ваши животни, господине. Все едно да оставите непознат човек с котило тигри!

– Те не закачат хора, които не бърникат – забеляза той, като постави шишето пред мен и върна масата на предишното ѝ място. – Добре правят кучетата, че са бдителни. Вземете чашка вино.

– Не, благодаря.

– Не сте ухапан, нали?

– Ако бях, щях да нареда така кучето, че да ме помни цял живот.

Лицето на Хийтклиф се отпусна и той се ухили.

– Хайде, хайде – рече той, – развълнуван сте, господин Локууд. Да ви сия малко винце. Гостите са такава рядкост в тоя дом, че аз и кучетата ми, трябва да си призная, просто не знаем как да ги посрещнем. За ваше здраве, господине!

Поклоних се и отвърнах на наздравницата, схващайки вече, че би било глупаво да се цупя заради простъпките на шайка кучета; при това неприятно ми беше да дам на тоя човек друга възможност да се забавлява за моя сметка, защото сега той изпадна в такова настроение. Той, вероятно подтикнат от пресметливост, която му подсказваше колко глупаво ще е да докачи един добър наемател, поотпусна донякъде лаконичния си стил да изпуска местоименията и спомагателните глаголи и поведе разговор на една тема, предполагайки, че тя би могла да ме интересува – една беседа върху предимствата и несгодите на мястото, в което се бях уединил понастоящем. Той говори много интелигентно върху темите, които засегнахме, и аз се насърчих дотолкова, преди да си тръгна, че предложих да го посетя отново на другия ден. Той очевидно не желаше да му се натрапвам повторно. И все пак ще отида. За учудване е колко общителен се чувствавам в сравнение с него.

ВТОРА ГЛАВА

Вчера следобед застудя и падна мъгла. Дося ми се да прекарам времето край огнището в работната си стая, вместо да газя калта в пустото поле до „Брулени хълмове“. Но като тръгнах към стаята си следобед (М. Б. – Обядвам между дванадесет и един часа. Домоуправителката – една възрастна дама, която получих като придатък към къщата – не можеше или не желаше да разбере молбата ми да слага обеда в пет часа) и като заизкачвах стълбите с намерение да се отдам на леността си и влязох в стаята, заварих там младо момиче от прислугата, на колене и с четка и кофа за въглища до нея, да вдига невъобразим прахоляк, докато гасеше пламъците със сгурия. Тая гледка веднага ме пропъди. Взех шапката си и след като извървах четири мили, стигнах до градинската врата на „Брулени хълмове“, тъкмо навреме, за да избягна първите перести парцали на снежната виелица.

По бруленото от вятъра голо теме на тоя хълм земята бе скована от студ и аз цял потреперах от резливия въздух. Понеже не можах да откача веригата, прескочих оградата и като изтичах нагоре по застланата с плочи пътека, обградена с неподрязани, разклонени храсти от цариградско грозде, напразно заудрях вратата, за да ми отворят, докато накрая кокалчетата на пръстите ми пламнаха от болка и кучетата започнаха да вият.

„Жалки обитатели на тоя дом – възкликнах мислено, – вие заслужавате навеки да сте отделени от събратята си заради просташкото си негостоприемство. Аз поне не бих заключвал вратите на моя дом през деня. Няма значение, ще вляза въпреки всичко!“ Като взех това решение, аз сграбчих резето на вратата и силно го разклатих. Джоузеф подаде глава с кисело като оцет лице през едно кръгло прозорче на плевнята.

– Какво ви е прихванало! – викна той. – Господарят е долу, в кошарата. Минете нататък, все по пътеката, ако искате да говорите с него.

– Няма ли някой вътре, за да отвори? – провикнах се аз на свой ред.

– Няма никой освен госпожата, а тя няма да ви отвори, та ако ще и цяла нощ да вдигате ужасна гюрултия.

– Защо? Не можете ли да й кажете кой съм, Джоузеф?

– Аз ли? Не се бъркам там! – промълви той и скри глава.

Снегът започна да вее нагъсто. Грабнах дръжката, за да опитам още веднъж, но тъкмо тогава в двора зад мен се появи млад човек без връхна

дреха, понесъл вила на рамо. Той ми извика да го следвам и след като преминахме през една пералня и някакво застлано с плочи пространство, с навес за въглища, помпа и гълъбарник, най-сетне пристигнахме в огромната затоплена и приветлива стая, където ме бяха приели преди. Тя светлееше приятно от светлината на грамаден огън, накладен от въглища, торф и дърва, а близо до масата, върху която бе сложена обилна вечеря, с доволство забелязах „госпожата“ – една личност, за чието съществуване не бях дори и подозирал. Поклоних се и зачаках с надежда, че ще ми кимне с глава да седна. Тя се вгледа в мен, облегната на стола, но не трепна и не продума.

– Лошо време – подех аз. – Боя се, госпожо Хийтклиф, че вратата трябва да носи последствията от неголямото усърдие на вашите слуги. Поизмъчих се, докато ги накарам да ме чуят.

Тя изобщо не отвори уста. Впих поглед в нея, а и тя се взря в мен. Във всеки случай тя не сваляше поглед от мен и ме гледаше хладно и безразлично, поставяйки ме в крайно неудобно и неприятно положение.

– Седнете! – рече младият човек с груб глас. – Той скоро ще си дойде.

Подчиних се и се поизкашлях, после повиках злата Юнона, която благоволи при тая втора наша среща да помръдне самия крайчец на опашката си в знак, че ме познава.

– Красиво животно! – започнах отново. – Смятате ли да се разделите с малките, госпожо?

– Не са мои – отвърна любезната домакиня, и то по-отблъскващо, отколкото самият Хийтклиф би могъл да отговори.

– Значи, вашите любимци са измежду онези? – продължих аз, обръщайки се към един потънал в сянка одър, пълен с нещо подобно на котки.

– Твърде странен избор на любимци! – презрително забеляза тя.

За нещастие това бяха купчина мъртви зайци. Поизкашлях се още веднъж и пристъпих по-близо до огнището, после повторих забележката си за лошото време, което имахме тая вечер.

– Не трябваше да излизате – каза тя, после стана и пресегна да вземе две от изписаните кутии за чай, поставени на полицата над камината.

В предишното си положение тя бе в сянка, но сега можех да видя съвсем ясно цялата ѝ снага и лицето ѝ. Тя бе стройна и още можеше да мине за съвсем младо момиче; прекрасна фигура и най-изящното малко личице, което съм имал удоволствието да видя някога; дребни черти, но много хубави; жълти като лен или по-скоро златисти букли, падащи

свободно върху нежния ѝ врат; и очи, на които нямаше да може да се устои, ако имаха приятен израз. За щастие на моето податливо сърце, единственото чувство, което се излъчваше от тия очи, граничеше с презрение и някакво особено отчаяние, което човек не би очаквал да види в тях.

Тя не можа да достигне кутиите за чай. Посегнах, за да ѝ помогна. Тя се нахвърли върху мен, както би се нахвърлил скъперник, ако някой понечи да му помогне да преброи жълтиците си.

– Не ми трябва помощта ви! – сопна се тя. – Мога сама да ги взема.

– Прощавайте – побързах да отвърна.

– Канен ли сте на чай? – попита тя, като навлече престилка върху спретнатата си черна рокля и застана надвесена над чайника с лъжичка чай в ръка.³

– На драго сърце бих изпил една чаша – отвърнах аз.

– Канен ли сте? – повтори тя.

– Не – отвърнах почти с усмивка. – Тъкмо вие бихте могли да ме поканите.

Тя запрати чая заедно с лъжичката обратно в кутията и седна нацупено в стола си. Челото ѝ се сбръчка и алената ѝ долна устна се издаде напред като на дете, готово да заплаче.

В това време младият човек бе навлякъл някаква твърде орфана дреха и сега, изправил снага пред жаравата, не погледна изкосо, сякаш ни разделяше някаква още неотмъстена кръвна вражда. Дрехите и говорът му бяха недодялани, без следа от превъзходството, което личеше у господин и госпожа Хийтклиф. Гъстите кестеняви къдри по главата му бяха невчесани и занемарени, бакенбардите му се спускаха разрошени към бузите и ръцете му бяха потъмнели, като на всеки общ работник. И все пак той се държеше свободно, почти надменно, и не проявяваше и най-малкото усърдие на слуга, който обслужва господарката на къщата. Понеже няха никакви доказателства за неговото положение, реших, че ще е най-добре да не обръщам внимание на странното му поведение, а пет минути по-късно появата на Хийтклиф облекчи до известна степен неудобното положение, в което се намирах.

– Ето че дойдох, господине, както ви бях обещал – възкликнах с бодър глас, – но се боя, че лапавицата ще ме задържи тук за половин час, ако можете да ме подслоните за такова време.

– Половин час? – подзе той, като изтърсваше белите снежинки от

3. При попарването на чая в Англия слагат по лъжичка чай на всяка чаша вода. – Б. пр.

дрехите си. – Чудя се как сте могли да тръгнете на разходка тъкмо в най-гъстата лапавица! Знаете ли, че има опасност да се загубите в блатата! Хора, които познават добре тия места, често объркват пътя в такива вечери, а мога да ви уверя, че засега няма никакви изгледи за промяна на времето.

– Може би ще ми дадете един от вашите момци за водач, а той би могъл да дочака утрото в „Тръшкрос Грейндж“. Бихте ли могли да освободите одного от тях?

– Не, не бих могъл.

– Ах, значи, така! Тогава ще трябва да се доверя на собствения си усет.

– Хм!

– Ще попариш ли чая? – поиска да знае оня с дрипавото палто, измествайки свирепия си поглед от мен към младата жена.

– И той ли ще пие? – запита тя, обръщайки се към Хийтклиф.

– Хайде, пригответи го! – беше отговорът, изречен така сурово, че се сепнах.

Тонът на тия думи разкриваше един наистина лош нрав. Вече не бях склонен да считам Хийтклиф за прекрасен човек. Когато привършиха приготовленията за чая, той ме покани така:

– Хайде, господине, дръпнете си стола малко напред.

Всички, в това число и недодялания младеж, се наредихме около масата и сред настъпилото строго мълчание с охота се заловихме за яденето.

Реших, че ако аз съм причината за тягостното настроение, мой дълг е да се опитам да го разсея. Те едва ли стояха всеки ден тъй мрачни и мълчаливи, а колкото и злонравни да бяха, невъзможно бе ежедневно да навличат тия начумерени маски на лицата си.

– Странно е – подех аз в промеждутъка след изпиването на чаша чай и преди да получи другата, – странно е как навикът оформява вкусовете и мислите ни. Мнозина не биха предполагали, че може да съществува щастие в един дотолкова откъснат от света живот, какъвто водите вие, господин Хийтклиф; и все пак се осмелявам да кажа, че вие, заобиколен от членовете на семейството си и с вашата любезна жена като подарка на дома и сърцето ви...

– Моята любезна жена! – прекъсна ме той с почти сатанинска усмивка. – Къде е тя, тази моя любезна жена?

– Искам да кажа, госпожа Хийтклиф, вашата съпруга.

– Тъй значи... Ах, вие искате да кажете, че нейният дух се е

превърнал в ангел-пазител и бди над съдбините на „Брулени хълмове“ дори и когато тялото ѝ не съществува? Нали така?

Разбрал грубата си грешка, аз се опитах да я поправя. Трябваше да видя, че съществува преголямо несъответствие във възрастта на двамата, за да не гледам на тях като на съпруг и съпруга. Той беше на около четиридесет години – една възраст на духовен разцвет, в която мъжете нарядко лелеят надеждата млади момичета да се омъжат за тях по любов. Тая мечта ни остава за утеха в годините, когато ни налегне старостта. Що се отнасяше до жената, тя не изглеждаше и на седемнадесет години.

Тогава през ума ми мина светкавична мисъл: „Тоя грубиян до лакътя ми, който пие чая си от паница и чупи хляба с немити ръце, може да е неин съпруг – Хийтклиф младши, разбира се. Ето последицата от това, да бъдеш жив заробен! Тя се е погубила с тоя простак, понеже не е могла да знае, че съществуват по-добри мъже. Жалко наистина! Внимавай да не предизвикаш у нея съжаление за избора ѝ.“ Последната мисъл може да изглежда самомнителна, но в същност не беше така. Тоя съсед ми се стори почти отвратителен. Знаех от опит, че съм горе-долу привлекателен.

– Госпожа Хийтклиф е моя снаха – каза Хийтклиф и с това потвърди предположението ми.

Докато изричаше тя думи, той хвърли странен поглед към нея – поглед, пълен с омраза; освен ако мускулите на лицето му са съвсем особени и за разлика от тия на другите хора не могат да предават истинските му помисли.

– Да, разбира се, сега вече ми е ясно. Вие сте щастливият притежател на благотелната фея – забелязах аз, като се обърнах към моя съсед.

Сега стана още по-лошо. Лицето на младежа доби тъмночервен цвят и той стисна юмруци с очевидното намерение да ме нападне. Изглежда обаче, че успя да се овладее и начаса потуши бурята с груба ругатня, смотолевена по мой адрес, но аз предпочетох да не ѝ обърна внимание.

– Не ви върви в догадките, господине – рече домакинът. – Ни един от двамата ни няма щастието да притежава тая ваша добра фея. Нейният съпруг е мъртъв. Казах, че тя ми е снаха; следователно, тя трябва да е била омъжена за моя син.

– И тоя млад човек...

– Положително не е мой син.

Хийтклиф отново се усмихна, сякаш би било твърде дръзка духовитост да му се приписва бащинството над тоя мечок.

– Казвам се Хертън Ърншоу – изръмжа другият – и бих ви съветвал да почитате това име!

– С нищо не съм проявил неуважение – отвърнах на свой ред и се засмях в себе си на достойнството, с което се представи момъкът.

Той впи поглед в мен по-продължително, отколкото ми се щеше да се вирам в него, от страх да не се поддам на изкушението да му свия един в ушите или да не се засмея гласно. Започнах да се чувствавам не на място в тоя мил семеен кръг. Общото мрачно настроение ми тежеше много повече, отколкото ме радваше блестящата уютност на обстановката и аз реших добре да премисля, преди да се явя за трети път под дървените греди на тоя покрив.

Като приключихме с яденето и понеже никой не начена някакъв общ разговор, аз се приближих до един прозорец, за да видя какво е времето. Тъжна гледка се разкри пред мен – тъмна нощ преждевременно се спускаше, а небето и хълмовете се сливаха в една шибаща и задушаваща снежна вихрушка.

– Не мисля, че ще мога да се върна в къщи сега без водач – възкликнах неволно. – Пътищата трябва вече да са затрупани, а дори и да са открити, едва ли ще мога да виждам повече от една крачка напред.

– Хертън, откарай ония десетина овце под чардака на плевнята! Снегът ще ги затрупа, ако останат цяла нощ в заградката. И сложи една дъска пред тях! – каза Хийтклиф.

– А аз какво да правя? – добавих на свой ред с нарастващо раздражение.

Никой не отговори на въпроса ми; и като се огледах наоколо, видях само Джоузеф да внася кофа с овесена каша за кучетата и госпожа Хийтклиф, навела се над огнището, да се забавлява, като пали куп кибритени клечки, изпаднали от полицата над камината, когато тя бе върнала чаената кутия на мястото ѝ. Слугата остави кофата, огледа стаята с изпитателен поглед и с прегракнал глас забърбори:

– Умът ми не побира как ти се седи тук да безделничиш, да не кажем нещо по-лошо, когато всички са навън! Негодница си ти и напразно си хабя думите; никога няма да се оправиш и право при дяволите ще отидеш, като майка ти едно време!

За миг ми се стори, че тоя образец на красноречие е отправен към мен, и разсърден здравата, тръгнах към стария негодник с намерението да го изритам навън. Госпожа Хийтклиф обаче ме възпря с отговора си.

– Ти, безсрамен стар лицемер! – отвърна тя. – Не те ли е страх, че дяволът ще те отнесе цял-целеничък, когато споменаваш името му? Предупреждавам те друг път да не се заяждаш с мен, защото ще го по-моля да те отнесе ей тъй, за мой хатър! Стой! Виж какво, Джоузеф – и тя взе голяма тъмна книга от полицата, – ще ти покажа колко съм напреднала в магьосничеството. Скоро ще мога да се отърва от всички вас. Червената крава не умря току-тъй, случайно, а и твоят ревматизъм едва ли може да се счита за дар от providението!

– Проклетата си ти, проклета! – промълви старецът. – Дано бог ни пази от злото!...

– Не, грешнико! Ти си отрепка на обществото. Махай се или здравата ще ти напакостя. Ще накарам да ви изваят до един от въськ и глина и първият, който премине определените от мен граници, ще... няма да кажа какво ще му се случи, но ти сам ще видиш. Отивай си! Хайде, гледам те!

В хубавите очи на малката вещица блесна престорена злоба и Джоузеф, цял разтреперан от истински ужас, побърза да си отиде, като се молеше и мълвеше „проклета“ на излизане. Стори ми се, че тя се държи така поради някаква особена, тъжна шеговитост. Останал сам с нея, аз се помъчих да спра вниманието ѝ върху злостастното си положение.

– Госпожо Хийтклиф – подех със сериозен тон, – моля да ме извините за безпокойството. Предполагам, че ще ме извините, защото съм сигурен, че с това ваше лице не можете да не бъдете добросърдечна. Покажете ми все пак някои отличителни знаци по пътя, който трябва да взема, за да се добера в къщи. Толкова мога да се оправя дотам, колкото и вие до Лондон.

– Хванете пътя, по който дойдохте – отвърна тя и потъна в стола със свещ в ръка и голямата книга, отворена пред нея. – Кратък съвет, но по-добър не мога да ви дам.

– Тогава, ако научите, че са ме открили в някое тресавище или в дупка, пълна със сняг, нима съвестта ви няма да ви подшушне, че сте отчасти виновна за това?

– Откъде накъде? Аз не мога да дойда с вас. Те няма да ме оставят да отида дори до края на градинския зид.

– Вие! Не бих ви помолил и прага да прекрочите в такава нощ заради мене – възроптах аз. – От вас искам да ми обясните пътя, не да ми го покажете, или пък да склоните господин Хийтклиф да ми даде водач.

– Че кой? Тук сме той самият, Ърншоу, Зила, Джоузеф и аз. Кого ще изберете?

– Няма ли момчета в чифлика?

– Не, тия сме, други няма.

– Тогава следва, че съм принуден да остана.

– Това можете да уредите със стопанина на къщата. Нямам нищо общо с тази работа.

– Надявам се, че това ще ви служи за урок друг път да не правите необмислени разходки по тия хълмове – дочух да казва строгият глас на Хийтклиф откъм вратата на кухнята. – Що се отнася до оставането ви тук, нямам удобства за подслоняване на посетители. Останете ли, ще трябва да спите в едно легло с Хертън или Джоузеф.

– Мога да спя на стол в тази стая – отвърнах аз.

– Не, не! Беден или богат, непознатият си остава непознат. Не ми изнася да позволявам на когото и да е да се шири в помещението, когато не съм там да бдя! – рече той невъзпитан човек.

При тая обида търпението ми преля чашата. Промълвих нещо в знак на отвращение, шукнах край него и излязох в двора, сблъсквайки се с Ърншоу в бързината. Толкова тъмно бе, че не можах да видя външната врата и тъй, както бродех наоколо, дочух друг образец на учтивите им взаимни обноски. Отначало младият човек сякаш искаше да ме вземе под свое покровителство.

– Ще отида с него до самия парк – рече той.

– Ще отидеш по дяволите с него! – възкликна неговият господар или родственик – не зная точно какъв. – А кой ще се погрижи за конете?

– Животът на един човек е от по-голямо значение, отколкото занемаряването на конете за една нощ. Някой трябва да отиде – промълви госпожа Хийтклиф с по-благ тон, отколкото очаквах от нея.

– Не и по твоя заповед! – отвърна Хертън. – По-добре мълчи, ако държиш на него.

– Тогава нека духът му да ви преследва и дано господин Хийтклиф не намери друг наемател, докато „Тръшкрос Грейндж“ не се превърне в развалини – троснато отвърна тя.

– Чуйте, чуйте, тя ги проклина! – зашепна Джоузеф, към когото се бях насочил в тъмнината.

Той седеше наблизо и доеше кравите при светлината на някакъв фенер. Най-безцеремонно грабнах фенера, после викнах, че ще го върна още на заранта и забързах към най-близката задна вратичка.

– Господарю, господарю, той открадна фенера – викна старецът и се затича след мен. – Ей, Мурджо! Ей, куче! И ти, Вълчо, дръжте го, дръжте го!...

Две космати чудовища скочиха към гърлото ми тъкмо когато отварях малката вратичка. Те ме събориха на земята и фенерът угасна, а дружният смях на Хийтклиф и Хертън сложи капак на гнева и унижението ми. За щастие, животните бяха сякаш по-склонни да протягат лапи, да се прозяват и въртят опашки, отколкото да ме разкъсат жив; но те не ми позволяваха да се изправа и аз трябваше да лежа на земята дотогава, докато злите им господари най-сетне благоволиха да ме освободят. След това, гологлав и треперещ от гняв, заповядах на извергите да ме пуснат да мина – и да носят последствията, ако смеят да ме задържат още дори минута, – като изрекох няколко несвързани заплахи за отмъщение, напомнящи крал Лир⁴ по безкрайната им злост.

Тая чрезмерна възбуда предизвика обилен кръвоизлив от носа ми, а Хийтклиф все още се смееше и аз продължавах да ругая. Не зная какво щеше да сложи край на тази сцена, ако наблизко не се намираше една личност, която бе все пак по-разумна от мен и по-милостива от стопанина на къщата.

Това бе Зила, яката домакиня, излязла най-сетне да разбере защо се вдига такава врява. Тя помисли, че един или друг от тях ме е нападнал, и като не смееше да се нахвърли върху господаря си, насочи словесната си артилерия към по-младия от двамата подлещи.

– Хубава работа, господин Ърншоу! – възкликна тя. – Какво ли още ще ви хрумне да направите? Нима ще убиваме хора пред самия праг на къщата? Виждам, че тоя дом не е за мен. Та погледнете бедния момък, той почти се задушаваша! Хайде, хайде, не бива да си вървите в тоя хал. Влезте вътре, аз ще се погрижа за вас. Мирно, вие там!

При тия думи тя внезапно изля половин литър ледена вода във вратата ми и ме вкара в кухнята. Хийтклиф тръгна подир нас, но случайното му весело настроение бързо се смени с привичната му мрачност.

Беше ми много лошо, виеше ми се свят и се чувствавах отмалял, тъй че трябваше по неволя да се съглася да ношувам под покрива на неговия дом. Той заръча на Зила да ми даде чаша коняк и влезе във вътрешната стая, а в това време тя взе да ме утешава за сполетялата ме беда и като изпълни заповедта му, с което се окопитих донякъде, поведе ме да си легна.

4. Герой от едноименната трагедия на Шекспир. – Б. пр.

ТРЕТА ГЛАВА

Докато ме водеше към горния етаж, Зила ме посъветва да скрия свещта и да не вдигам шум, защото господарят ѝ гледал някак особено на стаята, в която щяла да ме настани, и винаги много неохотно позволявал да се ношува в нея. Попитах за причината. Тя каза, че не знаела нищо. Живеела тук едва от една-две години, а толкова много странни неща ставали в къщата, че не ѝ оставало време да любопитствува за всичко.

Бях твърде слисан, за да любопитствувам на свой ред, затова затворих вратата и с поглед потърсих леглото. Цялата мебелировка се състоеше от един стол, долап за дрехи и грамаден дъбов сандък с изрязани квадрати към горния край, наподобяващи прозорци на дилижанс. Приближих се до него, погледнах вътре и разбрах, че той представлява твърде особена старовремска кушетка, много подходящо измислена, с оглед да се избегне необходимостта всеки член на семейството да има отделна стая. В същност този сандък представляваше малък будоар, а первазът на поставения в него прозорец служеше за маса. Дръпнах встрани капациите от ламперия, влязох вътре със свещ в ръка, отново затворих капациите и се почувствувах защитен от бдителността на Хийтклиф и на всички останали.

Няколко мухлясали книги бяха натрупани една върху друга в единия ъгъл на перваза, гдето поставих свещта. Навред по перваза личаха думи, изподраскани в боята. В същност това не бяха думи, а едно и също име, написано на много места с най-различни букви, едри и дребни – Катрин Ърншоу, на места изменено на Катрин Хийтклиф или пък на Катрин Линтон.

С пълно безразличие опрях глава в прозореца и продължих да сричам името на Катрин Ърншоу-Хийтклиф-Линтон, докато накрая затворих очи. Но те не бяха отпочинали и пет минути, когато в мрака внезапно изплуваха с ослепителна светлина редица бели букви, живи като призраци – въздухът започна да гъмжи от Катрини. Като се надигнах да разпръсна натрапчивото име, видях, че фитилът на свещта опира до един от старите томове, а помещението бе изпълнено с миризма на опърлена телешка кожа. Скъсих фитила и понеже се почувствувах зле от студа и настойчивото гадене, седнах в леглото и разтворих повредената книга върху коляното си. Беше някакво евангелие с дребни букви,

страшно вмирисано на мухал. Върху един празен лист личеше надписът: „Катрин Ърншоу, нейна книга“ и една дата от преди кръгло четвърт век. Затворих книгата и взех друга, после още една и още една, докато прегледах всички. Библиотеката на Катрин беше добре подбрана и лошото състояние на книгите показваше, че са били използвани добре, макар и не винаги съобразно с истинското им предназначение. Едва ли имаше глава в тия книги, останала без обяснителни бележки с мастило. Те запълваха всяко кътче, оставено празно от печатарите. Някои от тия бележки представляваха откъслечни изречения; други бяха части от редовно воден дневник, надраскан с още неоформен детски почерк. В горния край на една допълнителна страница (вероятно цяло съкровище, когато е била забелязана за първи път) видях една отлична карикатура на моя приятел Джоузеф, скицирана грубовато и все пак много сполучливо и със замах. В мен веднага се зароди любопитство към личността на неznайната Катрин и на часа започнах да разчитам нейните избелели йероглифи.

„Ужасен неделен ден! – започваше следващият параграф. – Тъй ми се иска татко да бъде пак при нас! Хиндли е негов омразен заместник – отношението му към Хийтклиф е отвратително. Х. и аз ще се разбунтуваме – тази вечер направихме първата стъпка.

През целия ден валеше като из ведро. Не можахме да идем на черква, затова Джоузеф трябваше на всяка цена да събере богомолци в таванската стая; и докато Хиндли и жена му се грееха долу на хубав огън – заети с всичко друго, но не и с четене на Библията, в това съм повече от сигурна, – на Хийтклиф, мен и нещастното воловарче беше наредено да вземем молитвениците си и да се качим горе. Трябваше да се наредим един до друг върху чувал с жито. Пъшкахме, треперехме и се надявахме, че и Джоузеф ще трепери, та покрай него да минем с по-кратка проповед. Напразна надежда! Службата трая точно три часа; но като ни видя да слизаме, брат ми все пак има безочие то да възкликне:

– Как! Нима свършихте!

По-рано ни позволяваха да поиграем в неделя вечер, стига да не вдигаме много шум; сега дори едно изкикотване е достатъчно, за да ни изпратят в ъглите!

– Забравяте, че тук има господар! – казва тиранинът. – Ще пребия от бой първия, който ме разгневи! Настоявам да се държите съвсем сериозно и да пазите тишина. Хей, момче, ти ли направи това? Франсис, мила, дръпни му косите, когато минеш край него. Чух го да щрака с пръсти.

Франсис здравата му издърпа косите, после отиде и се настани върху коленете на съпруга си; и тъй си стояха като две бебета и с часове се целуваха и си говореха глупости – празни приказки, от които ние бихме се срамували. Настанихме се под свода на кухненския бюфет толкова удобно, колкото ни позволяваха условията. Тъкмо бях завързала престилките ни една за друга, окачвайки ги като перде, и ето че пристигна Джоузеф, тръгнал насам по някаква работа от обора. Той раздърпа окачените престилки, удари ме по ухото и заграчи:

– Господарят умря вчера, дето се вика, неделният ден още не е минал, а и думите на Евангелието още кълтят в ушите ви, пък вие си позволявате да играете! Засрамете се! Я седнете, лоши деца; не е да нямате добри книги, стига да ви се четат. Седнете и помислете за спасението на душите си!

След тия думи Джоузеф ни накара да седнем така, че слаб лъч от далечния огън да идва до нас и да огрява текста на вехтите книги, които той пъкна в ръцете ни. Никак не ми се четеше. Хванах своя изпоцапан том за гърба на корицата и го запратих в колибата на кучето, като заявих, че ненавиждам хубавите книги. Хийтклиф изрита своята към същото място. Тогава се вдигна страшна олелия.

– Господарю Хиндли! – викаше нашият пастор. – Господарю, елате насам. Госпожица Кати раздра корицата на «Шлемът на спасението», а Хийтклиф стъпка с крак първата част на «Широкият друм към гибелта»! Много лошо правите, дето ги оставяте да се държат така. Ех, старият щеше здравата да ги натупа, но нали си отиде!...

Хиндли побърза да слезе на земята от своя рай край камината, хвана единия от нас за яката, а другия за ръката и изблъска и двама ни в задната кухня, където, както твърдеше Джоузеф, дяволът щял на всяка цена да ни прибере при себе си; и надлежно утешени, всеки един от нас потърси отделно кътче, в което да дочака пристигането му. Аз докопах тая книга и шише с мастило от полицата и по-открехнах вратата, за да стане по-светло, и вече прекарах двадесет минути от времето в писане, но моят другар няма търпение и предлага да вземем наметалото на млекарката, да се завием с него и да поскитаем из полето. Примамливо предложение; а после, ако случайно сърдитият старец влезе в стаята, той може да помисли, че предсказанието му се е сбъднало. Не вярвам да ни е по-студено и влажно в дъжда, отколкото тук.“

Катрин трябва да е изпълнила намерението си, защото следващото изречение подхващаше друга тема. Личеше, че момичето бе изпаднало в съзливо настроение.

„Никога не ми е минавало през ума, че Хиндли ще може толкова да ме разплаче – пишеше тя. – Главата ме боли, та не мога и на възглавницата да я държа; и пак не мога да спра сълзите. Бедният Хийтклиф! Хиндли го нарича скитник и не му позволява да стои при нас, нито вече да се храни с нас; казва, че не трябвало да играем заедно и се заканва да го изпди от къщи, ако не изпълняваме заповедите му. Все обвинява баща ни (как си позволява подобно нещо), че се отнасял прекалено благосклонно с Х., и се кълне, че ще го постави на място.“

Започнах да клювам над избледнялата страница. Очите ми шареха от писаното на ръка към печатния текст. Видях едно изписано в червено заглавие – „Седемдесет пъти по седем и първият от първите седемдесет. Религиозна беседа, произнесена от пастор Джейбс Брандеръм в параклиса на Гимърдън Съф“. И докато измъчвах мозъка си в това полусънно състояние с различни догатки за начина, по който Джейбс Брандеръм би развил темата си, аз се отпуснах в леглото и заспах. Уви! Колко нежелателни били последиците от лошия чай и лошото настроение! Какво друго би могло да бъде причина да прекарам една тъй ужасна нощ? Не си спомням друга нощ, която би могла изобщо да бъде сравнена с нея, още от времето, когато станах способен да страдам.

Започнах да сънувам дори преди да загубя чувството за обстановката, в която се намирах. Стори ми се, че се е съмнало и че съм тръгнал за дома, с Джоузеф за водач. Дебел сняг, няколко метра дълбок, покриваше пътя; и докато газехме нататък, моят спътник ми додяваше с честите си укори, че не съм взел със себе си поклонническа тояга, като ме уверяваше, че без такава не съм можел да вляза в къщата, а в същото време гордо размахваше някаква мочуга, силно надебелена в горния край, която, както разбрах, се наричала тъкмо така. За миг ми се стори нелепо, че трябва да имам подобно оръжие, за да мога да вляза в собственото си жилище. После нова мисъл мина през ума ми. Аз изобщо не отивах у дома. Бяхме тръгнали, за да чуем прочутия Джейбс Брандеръм да държи проповед върху текста „Седемдесет пъти по седем“, при което или проповедникът Джоузеф, или аз бяхме извършили „първия от първите седемдесет“ и щяхме да бъдем публично изобличени и отлъчени от лоното на църквата.

Дойдохме до черквата. Бях минавал два-три пъти край нея по време на разходките си. Тя се издига в една седловина между два хълма – една висока седловина близо до някакво мочурище, чийто влажен торф, казват, балсамирал отлично телата на няколко мъртъвци, погребани там. Покривът бе още напълно запазен, но понеже оскъдната заплата на

свещеника възлиза едва на двадесет лири годишно, както и жилище от две стаи, заплашващи в скоро време да се превърнат само в една, то никои не желае да постъпи като пастор, особено – предвид на мълвата, че енорияшите биха го оставили по-скоро да умре от глад, отколкото да му увеличат доходите макар и с едно пени взето от техните джобове. Обаче в съня ми богомолците на Джейбс бяха многочислени и го слушаха внимателно, а проповедта му – боже господи, каква проповед! – бе подразделена на четиристотин и деветдесет части, всяка от тях дълга колкото едно обикновено слово от амвона и всяка отредена за разглеждане на отделен грях. Не мога да кажа откъде ги измисляше тия грехове. Той имаше свой собствен начин да тълкува фразата и изглежда, че бе необходимо човек да извършва различни грехове при всеки отделен случай. Те бяха от съвсем странно естество – особени прегрешения, за които нямах представа дотогава.

Ах, колко много се отегчих! Как се въртях и прозявах, и клюмах, а после пак се съвземах! Как се щипех и убождах, и търках очи, и ставах прав, и отново сядах и посбутвах Джоузеф да ми каже дали изобщо ще свърши някога! Писано ми било да чуя всичко докрай. Най-сетне той стигна до „първия от първите седемдесет“. В тоя критичен момент ме обзе внезапно вдъхновение. Нещо ме подтикна да стана и да изоблича Джейбс Брандеръм като човек, извършил онзи грях, който никои християнин не е длъжен да прощава.

– Господине – възкликнах аз, – тъй както стоя тук, между тия четири стени, без да мръдна от мястото си, изслушах четиристотин и деветдесетте глави на вашата беседа и ви простих за тях. Седемдесет пъти по седем грабвах шапката си и се канех да си вървя и седемдесет пъти по седем пъти вие неуместно ме заставяхте да седна отново на мястото си. Но четиристотин деветдесет и един пъти е вече прекалено много. Другари-мъченици, нахвърлете се върху него! Съборете го, смажете го на-прах, та това място, в което се е подвизавал досега, никога вече да не види неговия лик!

– Ти си човекът! – викна Джейбс след кратко тържествено мълчание, облягайки се на възглавницата на амвона. – Седемдесет пъти по седем ти разкриви лицето си в прозявки, седемдесет пъти по седем аз се посъветвах с душата си. Ето, това е човешка слабост; и това също може да бъде простено! „Първият от първите седемдесет“ дойде. Братя, накажете го тъй, както е писано. Тая чест се пада на всички божии светци.

При последната дума всички богомолци се втурнаха вкупом към мен, размахвайки поклонническите си тояги; и понеже нямах никакво

оръжие, с което да се защитя, сборичках се с Джоузеф, най-близкостоящия и най-жесток измежду нападателите ми, за да му отнема тоягата. Понеже се стекоха толкова много хора, няколко мочуги се кръстосаха във въздуха; насочени към мен удари се стовариха върху други глави. Скоро целият параклис почна да кънти от удари и контраудари. Всеки вдигаше ръка срещу съседа си; и в нежеланието си да стои със скръстени ръце, Брандеръм изля цялото си усърдие в истински дъжд от силни удари по дъските на амвона, а те отекнаха тъй остро, че най-сетне се събудих, за мое най-голямо облекчение. И какво в същност ме бе накарало да сънувам тая невъобразима врява! Какво бе изпълнявало ролята на Джейбс в побоя? Само клончето на една ела, което се удряше в решетката на моя прозорец поради напора на виещия вятър и потрепваше по стъклото със сухите си шишарки! Ослушах се за миг, още обзет от съмнение, и открих причината, после се обърнах и задряхах, но пак почнах да сънувам – дори още по-неприятни неща, отколкото преди, ако това изобщо бе възможно.

Тоя път си спомних, че лега в дъбовия шкаф и ясно чух фученето на вятъра и воя на фъртуната. Чух и еловото клонче да повтаря дразнещия си шум и го отдадох на истинската му причина. Но тоя шум толкова ми досаждаше, че реших да го спра, стига да мога; и ми се стори, че ставам и се опитвам да откача куката на прозореца. Куката беше пъхната в самия пръстен – една подробност, която бях забелязал още преди да заспя, но която бях забравил после. „Трябва все пак да спра тоя шум!“ – промълвих на себе си, забивайки юмрук в стъклото, после протегнах ръка да хвана досадното клонче, но вместо да напипат него, пръстите ми се свиха около пръстите на някаква малка студена като лед ръка! Обзе ме страшен ужас, като при кошмар. Опитах се да отдръпна ръката си, но другата се бе вкопчила в мен и един страшно меланхоличен глас протена:

– Пуснете ме, пуснете ме да вляза!

– Кой вика? – запитах аз, опитвайки се в същото време да се освободя.

– Катрин Линтон – отвърна треперещият глас. (Защо ли си спомних именно Линтон? За всяко Линтон бях прочел на двадесет места името Ърншоу.)

– Дойдох си у дома. Бях се загубила в пустото поле. Докато слушах тия думи, едно детско лице се отвори неясно през стъклото на прозореца. Страхът ме направи жесток; и като се уверих колко безполезни са усилията ми да се освободя от това същество, дръпнах китката му към

счупения ръб на стъклото и я разтърках насам-натам, докато шурна надолу кръв и накваси завивките на леглото.

– Пуснете ме да вляза! – пак проплака малкото същество.

То продължаваше упорито да стиска ръката ми и ме подлудяваше от страх.

– Как да те пусна! – казах накрая. – Първо ти ме пусни, ако искаш да те пусна вътре.

Пръстите се поотпуснаха, а аз изтеглих ръка през дупката, набързо натрупах книгите пред отвора и запуших уши, за да не слушам отчаяния зов. Трябва да съм държал ушите си запушени към четвърт час; но в същия миг, когато отново нададох ухо, пак дочух тъжното вайкане.

– Махай се! – викнах аз. – Няма да те пусна да влезеш, та ако ще и двайсет години да ме молиш.

– Има вече двайсет години – заоплакваше се гласът. – Двайсет години... От двайсет години съм изоставено дете!

При тия думи дочух леко драскане отвън и натрупаните книги се размърдаха, сякаш някой ги бутна напред. Опитвах се да скоча, но не можах да се помръдна от мястото си и високо изкрещях в пристъп на страх. Смутих се, като разбрах, че не бях извикал само насън. Някой се приближаваше с бързи стъпки към вратата на стаята ми, разтвори я с енергичен тласък и малка светлинна заблещука през квадратите в горния край на леглото. Все още седях разтреперан в завивките и започнах да изтривам потта от челото си. Неканеният гост сякаш се колебаеше и промълви нещо на себе си. Накрая той запита почти шепнешком дали има някой в стаята, като явно не очакваше отговор. Реших, че ще сторя най-добре да издам присъствието си, защото познах Хийтклиф по гласа и се опасявах, че ще почне да търси навред, ако мълча. Именно с това намерение се обърнах и отворих капачите. Няма скоро да забравя как му действа тази моя постъпка.

Хийтклиф стоеше по риза и панталони близо до вратата с капещ свещ в ръка, а лицето му бе по-бяло от стената зад него. При първото изскърцване на дъбовите дъски той се сепна, сякаш бе разтърсен от електрически ток. Свещта отскочи от ръцете му и падна на няколко стъпки пред него, а той бе тъй развълнуван, че едва можа да я вдигне.

– Аз съм вашият гостенин, господине – обадох се в желанието си да му спестя унижението, че е разкрил страхливостта си. – Имах нещастие-то да извикам в съня си поради ужасен кошмар. Съжалявам, че ви обезпокоих.

– Ах, дявол да ви вземе, господин Локууд! Бих искал да сте в... –

започна домакинът и остави свещта върху един стол, понеже не беше в състояние да я държи спокойно. – И кой ви настани в тая стая? – продължи той, забивайки нокти в дланите си и стискайки зъби, за да възпре треперенето на челюстите си. – Кой ви вкара тук? Иде ми да го изхвърля още сега от къщата!

– Зила, вашата прислужница – отвърнах аз, после скочих на пода и почнах бързо да навличам дрехите си. – И да я изпъдите, все ми е едно, господин Хийтклиф, защото тя напълно си го заслужава. Предполагам, искала е за лишен път да се увери, макар и за моя сметка, че в тая стая витаят духове. А тя наистина гъмжи от привидения и таласъми. Уверявам ви – основателно я държите заключена. Никой няма да ви бъде благодарен за възможността да подреме в такава бърлога.

– Какво искате да кажете? – запита Хийтклиф. – И какво правите сега? Легнете и изкарайте нощта, понеже и без това сте тук, но, за бога, не повтаряйте тоя ужасен вик. Нищо не би могло да ви извини, освен ако някой ви прерязваше гърлото.

– Ако това малко демонче бе успяло да се вмъкне през прозореца, то сигурно щеше да ме удуши! – рекох в отговор. – Нямам намерение отново да се излагам на преследванията на гостоприемните ви прадеди. Нали преподобният Джеймс Брандеръм е бил ваш сродник по майчина линия? И оная кокетка Катрин Линтон, или Ърншоу, или каквото и да е било името ѝ, тя трябва да е била много непостоянна малка проклетата душичка! Тя ми каза, че броди по земята вече двайсет години – навярно справедливо наказание за нейните смъртни грехове.

Едва що бях изрекъл тия слова и си спомних, че в книгата името на Хийтклиф бе свързано с името на Катрин, а това бе напълно шукнало из паметта ми, преди да бъда събуден по тоя начин. Изчервих се поради несъобразителността си, но с нищо друго не показах, че съзнавам грешката си, а после побързах да добавя:

– Право да ви кажа, господине, прекарах първата част от нощта в...

И не довърших мисълта си. За малко не казах „в прелистване на тия стари книги“, но това би показало, че съм запознат не само с печатното, но и с ръкописното им съдържание, затова се поправих и продължих:

– ...в сричане на името, написано върху перваза на прозореца; скучно занимание, на което се отдадох с надеждата да заспя, както когато човек брой или...

– Какво собствено искате да кажете, като говорите по тоя начин с мен? – с дива ярост прогърмя гласът на Хийтклиф. – Как се осмелявате да държите тоя тон, и то в собствения ми дом! Господи, той трябва да е

луд, за да говори така! – И той се плесна ядно по челото.

Не знаех дали да се докача от неговия тон, или да продължавам с обясненията си; но той изглеждаше тъй силно развълнуван, че го съжалях и продължих да разказвам съня си. Подчертах, че дотогава не бях слушал името Катрин Линтон, но понеже го бях прочел много пъти, то бе оставило някакво впечатление, добило плът и кръв в момента, когато вече не съм бил в състояние да контролирам въображението си. Обаче по дишането му – неравномерно и на пресекулки – можах да разбера, че той се мъчеше да преодолее някакъв прилив на силни чувства. Понеже не исках да покажа пред него, че долавям белезите на тая борба, продължих да се обличам доста шумно, погледнах часовника си и казах нещо в смисъл, че тая нощ няма край.

– Няма и три часа! – добавих аз. – Готов бях да се закълна, че е вече шест. Тук времето не тече. Трябва да сме си легнали в осем!

– Винаги си лягаме в девет през зимата, а ставаме в четири – каза стопанинът на къщата с едва сподавено стенание и бързо избърса една сълза от очите си, както ми се стори по движението на сянката на ръката му; Господин Локууд – добави той, – вие можете да отидете в моята стая. Само ще пречите на другите, ако слезете долу толкова рано, а детинският ви вик съвсем прогони съня ми.

– И моят сън отиде – отвърнах. – Ще се разхождам из двора, докато се развидели, и тогава ще си тръгна, а за вас вече няма опасност пак да ви се натрапя. Сега съвсем се изпари желанието ми да се забавлявам в обществото на хора – било в града, било вън от него. Един разумен човек би трябвало да може сам да си прави компания.

– Прекрасна компания! – промълви Хийтклиф. – Вземете свещта и вървете, дето щете. След малко ще дойда при вас. Все пак не отивайте в двора, защото кучетата са отвързани, а Юнона стои на пост в хола. Не, можете да се разхождате само около стълбището и по коридорите. Хайде, вървете си! Ще дойда след две минути.

Подчиних се или поне излязох от стаята, но понеже не знаех накъде водят тесните коридори, спрях се и станах неволен свидетел на една проява на суеверие от страна на стопанина на къщата, която опровергаваше по странен начин привидния му здрав разум. Той се качи на леглото и изкърти решетката на прозореца, избухвайки в неудържим плач, докато я теглеше.

– Влез, влез – проплака той. – Кати, хайде ела! Ела поне още веднъж! Ах, любов моя! Най-сетне чуй ме поне тоя път, Катрин!

Призракът прояви присъщия на всеки призрак каприз. Той с нищо

не показва, че съществува, но снегът и вятърът бясно нахлуха през отворения прозорец и стигнаха дори до мен, като изгасиха свещта.

Такава мъка се долавяше в изблика на скръб, който съпровождаше това бълнуване, че от съчувствие не обърнах внимание на глупавото му поведение. Оттеглих се полуядосан на себе си, задето го бях подслушал, а също и раздразнен от това, че му бях разправил нелепия си кошмар, тъй като именно тая мисъл го терзаеше сега; а съвсем непонятно ми беше защо страда. Слязох предпазливо на долния етаж и се намерих в задната кухня, където можах да запаля отново свещта от няколко сбрани закуп искрящи въгленчета. Никой не бе станал освен една сива котка с пъстри петна, която пролази откъм огнището и ме поздрави с жално мяукане.

Две полукръгли пейки почти заграждаха огнището.

Изтегнах се върху една от тях, а на другата се настани старата котка. И двамата вече клюмахме глави, когато някой нахлу в убежището ни, а това се оказа Джоузеф, който се смъкна по една дървена стълба, чийто горен край се губеше в тавана пред някакъв отвор – вероятно вход за неговата мансардна стаичка. Той хвърли зловещ поглед към малкото пламъче, което с мъка бях успял да разпаля върху решетката на огнището, пропъди котката от пейката и като седна на опразненото място, започна да пълни с тютюн една малка лула. Той явно считаше присъствието ми в неговото светилище нахалство от моя страна, за което бе срамота дори да се говори. Мълчешком втична лулата между устните си, скръсти ръце и засмука дима. След като издуха последното си колелце във въздуха, той въздъхна дълбоко, стана и си отиде също тъй тържествено, както бе дошъл.

Сега влезе друг, с по-леки стъпки, и аз отворих уста за едно „добро утро“, но отново я затворих, недоизрекъл поздрава, защото Хертън Ърншоу казваше утринните си молитви полушепнешком, изсипвайки куп проклетия по адрес на всяка докосната от него вещ, докато тършуваше в един ъгъл за бел и лопата, за да изрине навейния сняг. Той надникна зад облегалото на пейката, разтвори ноздри и толкова се сети да размени поздрав с мен, колкото и с котката, която ми правеше компания. От действията му разбрах, че ще ми бъде позволено да изляза, затова станах от твърдата пейка и понечих да тръгна подир него. Той забеляза това и с края на лопатата удари една вътрешна врата, подсказвайки ми с някакъв нечленоразделен звук, че трябва да отида тъкмо там, ако смятам изобщо да напусна кухнята.

Тая врата водеше към хола, където жените бяха вече на крак. Зила с

огромен мех изтласкваше огнени езичета нагоре по комина, а госпожа Хийтклиф бе приседнала край огнището и четеше някаква книга в светлината на пламъка. Тя бе вдигнала ръка пред очите си, за да ги пази от горещината, и изглеждаше увлечена в четивото, откъсвайки се от него само за да смърти прислужницата, задето я обсипва с искри от огъня, или да отпъди от време на време някое куче, което пъхаше носа си прекалено дързостно в лицето ѝ. Изненадах се, като видях и Хийтклиф там. Той стоеше с гръб към мен край огъня и тъкмо свършваше да се кара на нещастната Зила, която прекъсваше навремени работата си, за да прибере краищата на престилката си и да изпъшка от възмущение.

– И ти, глупава... – викна той тъкмо когато влизах, обръщайки се към снаха си с един безобиден епитет, като гъска или овца, означаващ обикновено чрез дълго многоточие. – Ето че пак безделничаш! Другите все пак си изкарват хляба, а ти живееш на мой гръб. Хвърли тая глупава книга и си намери някаква работа. Причерняло ми е да те гледам вечно пред очите си; и ти скъпо ще заплатиш за това. Чуваш ли, проклета нескопоснице?

– Ще оставя книгата, защото сте в състояние да ме заставите насила, ако откажа – отвърна младата жена, като затвори тома и го захвърли на един стол, – но ще правя каквото си искам и нищо друго, та ако ще и езикът ви да се, изприщи от ругатни!

Хийтклиф вдигна ръка и тя, очевидно запозната със силата ѝ, отскочи на по-безопасно място. Понеже нямах никакво желание да се забавлявам, като гледам как се бият като куче и котка, пристъпих пъргаво напред, уж жадуващ да се порадвам на топлината на огнището и недо чул нищо от прекъснатата кавга. И двамата имаха достатъчно благоприличие да преустановят враждебните действия. Хийтклиф пъхна юмуци в джобовете си, за да ги предпази от изкушение; госпожа Хийтклиф се нацупи и зае едно твърде отдалечено място, където удържа думата си, като играеше ролята на статуя, докато си отидох. А това стана скоро. Отказах да закуся с тях и при първото сияние на зората намерих сгоден случай да изляза на чист въздух, сега ясен, тих и студен като лед.

Още преди да стигна до края на градината, стопанинът на къщата ми извика да спра и предложи да ме придружи през полето. Добре стана, че той предложи това, защото цялото теме на хълма приличаше на развълнуван бял океан, но гребените на вълните и падините между тях не сочеха съответни възвишения и падини по терена. Във всеки случай много трапища бяха запълнени догоре със сняг и редиците от могили, образувани от отпадците на каменните кариери, бяха заличени от

картата, която се бе отпечатала в ума ми след вчерашната разходка. От едната страна на пътя бях забелязал, отдалечени на шест до седем ярда един от друг, цяла редица изправени камъни, стигащи чак до другия край на пустото поле. Бяха ги поставили и варосали, за да служат като пътеводители в тъмнината, а също и когато някой подобен на тоя снеговалеж се случеше да изравни дълбоките блата от двете страни с по-твърдата пътека в средата; но като изключим по някоя по-тъмна точка, издигаща се тук-там, от тия камъни не бе останала дори и следа и моят спътник трябваше често да ме предупреждава да се движа малко по-надясно или по-наляво, и то когато ми се струваше, че следвам правилно извивките на пътя.

Разменихме само няколко думи, докато вървахме. Той спря пред входа на Тръшкрос парк и каза, че едва ли ще сбъркам пътя оттук нататък. Сбогувахме се само с кратък поклон и аз тръгнах напред, осланяйки се единствено на собствените си сили, защото още никои не живееше в къщичката на пазача. Разстоянието от входа на парка до „Тръшкрос Грейндж“ е две мили; предполагам, че успях да ги направя четири пореди това, че се губех между дърветата и потъвах до гуша в снега – една неприятност, която може да бъде оценена правилно само от онзи, който е изпадал в подобно положение. Във всеки случай не знам колко съм се лутал, но часовникът удари дванадесет пъти, когато влизах в къщата, а това прави точно по миля на час за обикновения път от „Брулени хълмове“.

Моята икономка и нейните сателити се втурнаха да ме посрещнат и почнаха развълнувано да ме уверяват, че вече не вярвали да ме видят отново. Всеки предполагал, че съм загинал предната нощ и всички се питали как да започнат издирването на тялото ми. Казах им да млъкнат сега, щом виждат, че съм се върнал, после се затътрих нагоре, съвсем вцепенен от умора. Преоблякох се и след като се разхождах насам-натам из стаята около половин час, за да възстановя топлината на тялото си, прибрах се в работната си стая по-немоощен и от малко коте – дори прекалено преуморен, за да мога да се радвам на веселия огън и на димящата чаша кафе, която прислужницата бе приготвила за мен.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Колко сме суетни и непостоянни! Аз, който бях решил да страня от обществото и бях благодарен на щастливата си звезда, задето най-сетне попаднах в едно място, където общуването с хора бе почти невъзможно – аз, безволевиат окаяник, след като упорствувах до здрач в борбата си със самотата и лошото настроение, трябваше накрая да се предам; и когато госпожа Дийн ми донесе вечерята, аз я помолих да остане, докато се храня, под предлог, че искам да се осведомя за нуждите на домакинството ми, надявайки се от сърце, че тя ще се окаже истинска бъбрица и ще може да ме оживи с приказките си или пък да ме приспи.

– Доста отдавна живеете тук – подех аз. – Шестнадесет години, доколкото си спомням, нали?

– Осемнадесет, господине. Дойдох, когато се ожени господарката, за да ѝ прислужвам. След смъртта ѝ господарят ме задържа като икономка.

– Разбирам.

Настъпи мълчание. Тя, за съжаление, изглежда, не бе бъбрица, освен може би за личните си работи, а те едва ли биха могли да ме интересуват. Все пак, след като замълча, с подпрени на колене юмруци и потънало в размисъл румено лице, тя възкликна:

– Ех, нещата много се промениха оттогава насам!

– Да – съгласих се аз. – Предполагам, че сте видели много промени.

– И промени, и неприятности – добави тя.

„Да – помислих си, – ще насоча разговора към семейството на моя хазаин. Добра начална тема. И онова красиво овдовяло момиче, бих искал да науча неговата история – дали е тукашна или, което е по-вероятно, някаква пришълка, която намусените местни жители не искат да признаят за своя.“ С това намерение аз запитах госпожа Дийн защо Хийтклиф е дал под наем „Тръшкрос Грейндж“ и защо предпочита да живее в далеч по-лоша местност и не тъй хубаво жилище.

– Нима не е достатъчно богат да поддържа имението в добро състояние? – запитах накрая.

– Богат! – възкликна тя. – Сам той не знае колко пари има, а те се и увеличават с всяка година. Да, да, той е достатъчно богат, за да живее в много по-хубава къща от тая, но е доста... стиснат. Дори да е смятал да се мести в „Тръшкрос Грейндж“, щом се е явил добър наемател, решил

е, че не може да пропусне случая да вземе още няколко стиха лири. Чудно е колко алчни могат да бъдат някои хора, макар и останали сами на света.

– Струва ми се, че е имал син...

– Да, само един, но той умря.

– И оная млада жена, госпожа Хийтклиф, е негова вдовица, нали?

– Да.

– От кой край е тя?

– Че тя, господине, е дъщеря на покойния ми господар! Моминското ѝ име беше Катрин Линтон. Аз съм я кърмила, бедната. Тъй ми се искаше господин Хийтклиф да я отстрани и тогава двете с нея можехме пак да се съберем.

– Как? Катрин Линтон! – възкликнах изненадан, но размислих за миг и се убедих, че тя не би могла да бъде привидението от прежната вечер. – Значи – добавих след малко, – моят предшественик се е казвал Линтон?

– Да.

– А кой е тоя Ърншоу? Хертън Ърншоу, който живее у господин Хийтклиф? Роднини ли са те?

– Не. Той е племенник на покойната госпожа Хийтклиф.

– Значи, братовчед на младата дама?

– Да. Мъжът ѝ също беше неин братовчед, но по майчина линия, а другият е по бащина линия. Хийтклиф бе женен за сестрата на господин Линтон.

– Видях името Ърншоу издълбано над входната врата на къщата в „Брулени хълмове“. От стар род ли са те?

– Много стар, господине, и Хертън е последният от тях, както и нашата госпожица Кати е от нашия род – искам да кажа, от Линтовци. Наминахте ли към „Брулени хълмове“? Прощавайте, че ви питам, но много бих искала да зная как е тя.

– Госпожа Хийтклиф ли? Изглеждаше съвсем добре и беше много хубава; и все пак струва ми се, че тя не е много щастлива.

– Ах, милата ми, това съвсем не ме учудва. А как ви харесва господарят?

– Бих казал, че е доста рязък човек, госпожо Дийн. Не съм ли прав?

– Рязък и остър като ръб на трион и твърд като брус! Колкото по-малко се занимавате с него, толкова по-добре.

– Животът му трябва да не е протекъл много гладко, за да го направи толкова мрачен и заядлив. Знаете ли нещо за миналото му?

– Миналото му е като на кукувиче, господине. Зная всичко за него, освен къде се е родил, какви са били родителите му и как е спечелил парите си в началото. А Хертън е бил изхвърлен като новоизлюпено врабче. Нещастният момък! Само той в цялата енория не знае как е бил измамен...

– Хайде, госпожо Дийн, направете ми тая добрина да ми разправите нещо за моите съседи. Чувствувам, че и да легна, няма да заспя, затова бъдете тъй добра да останете да си поприказваме един час.

– Разбира се, господине! Ще отскоча за малко да си взема плетивото и после ще остана колкото ви се иска. Вие обаче сте настинали, видях, че треперите; и трябва да хапнете малко овесена каша, за да ви мине.

Добрата жена побърза да излезе, а аз приклеках по-близо до огнището. Главата ми пареше, но иначе чувствувах студ по цялото тяло. При това бях възбуден до крайност поради състоянието на нервите и мозъка ми. Това ме караше не толкова да се чувствувам зле, колкото да се опасявам (и още се боя от това) да не би да настъпят по-сериозни последици от днешните и вчерашните ми премеждия.

Икономката не се забави. Тя донесе някаква димяща купичка и кошничка с плетивото си; и като сложи купичката върху поставката на камината, тя дръпна стола си по-напред, видимо доволна от моята общителност.

„Преди да заживея тук – поде тя без друго подсещане да започне разказа си, – бях почти през цялото време в «Брулени хълмове», понеже майка ми бе кърмила господин Хиндли Ърншоу, бащата на Хертън, и аз навикнах да играя с децата. Освен това тичах по разни дребни поръчки, помагах при пластенето на сеното и се навъртах около чифлика, винаги готова да изпълня всичко, което ми кажеха. В едно хубаво лятно утро – помня, че беше в началото на жетвата – господин Ърншоу, предишният ни господар, слезе долу, облечен като за път; и след като нареди на Джоузеф какво да върши през деня, той се обърна към Хиндли, Кати и мен – защото бях седнала при тях, за да изям овесената каша – и каза на сина си: «Отивам в Ливърпул, момчето ми. Какво да ти донеса? Избери каквото си щещ, само гледай да не е нещо голямо, защото ще вървя пеш натам и насам. Шейсет мили на отиване и толкова на връщане – никак не е малко, нали?» Хиндли поиска цигулка, а тогава той запита госпожица Кати. Тя нямаше и шест години, но можеше да яха който и да е кон в конюшната и затова си избра камшик. Той не забрави и мен, защото имаше добро сърце, макар и да бе доста строг понякога. Обеща да ми

донесе пълен джоб с ябълки и круши, после целуна децата, сбогува се и тръгна на път. Тия три дни, когато го нямаше, се сториха на всички ни много дълги, а малката Кати честичко питаше кога ще се върне той. Госпожа Ърншоу го очакваше по вечеря на третия ден и на няколко пъти отлагаше с по един час слагането на софрата. Него обаче го нямаше никакъв и децата най-сетне се умориха да изтичват до вратата и да надничат навън. После се стъмни. Тя искаше да ги накара да си легнат, но те жално я замолиха да им разреши да останат; към единадесет часа резето на вратата се повдигна излеко и ето че господарят влезе. Той се тръшна на един стол и почна да пъшка и да се смее, но им рече да го оставят на мира, защото умирал от умора. Каза, че не би извървял тоя път дори да му дадат трите царства.⁵

«И накрая да капна от умора – каза той и разтвори балтона си, който държеше сгънат в ръце. – Я виж, жено! Никога не съм се измарял тъй през живота си, но ти трябва да го приемеш като дар божи, макар и кожата му да е толкова тъмна, като че сам дяволът му е баща!»

Всички го заобиколихме. Надникнах над главата на Кати и видях някакво мръсно, парцаливо, тъмнокосо дете, което можеше вече да ходи и говори. Впрочем лицето му изглеждаше по-старо от това на Катрин, но когато го изправиха на крака, то само се заоглежда наоколо и почна да повтаря някакви неясни думи, които никой не можа да разбере. Аз се уплаших, а госпожа Ърншоу бе готова да го изхвърли навън. Тя кипна и го попита какво го е прихванало, та да доведе това циганско голишарче в къщата, когато си имаха собствени деца, за които да се грижат и трудят; и какво смята да прави с него, и дали е с всичкия си. Господарят се опита да обясни работата, но беше наистина полумъртъв от умора и всичко, което можах да дочуя между сърдитите й забележки, беше някаква история както видял да умира от глад, без подслон и почти няма, в една от улиците на Ливърпул, където го намерил и поразпитал хората чие е то. Той каза, че никой не знаел на кого е детето; и понеже нямал нито време, нито пари, намерил за по-разумно веднага да го вземе със себе си, вместо да влиза в излишни разходи из града, защото бил решил да не го оставя тъй, както го бил намерил. Господарката се тюккаше и вайкаше, но накрая се успокои, а господин Ърншоу ме накара да го измия, да му дам чисти дрехи и да го сложа да спи при децата.

Докато траеше неразборията, Хиндли и Кати предпочетоха да мълчат, но после и двамата почнаха да тършуват в джобовете на баща си за

5. Англия, Шотландия и Ирландия. – Б. пр.

подаръците, които им бе обещал. Хиндли бе на четиринадесет години, но когато изтегли от балтона нещо, което някога е представлявало цигулка, ала сега бе изпочупено на парчета, той се разрева гласно; а когато Кати разбра, че господарят бе загубил камшика ѝ, улисан в грижи около непознатото момче, тя изля гнева си, като почна да гримасничи и да заплюва малкото глупаво същество, и получи здрава плесница от баща си, та да се държи по-прилично занапред. И двамата решително отказаха да спят в едно легло с него или дори в една и съща стая, а и аз не проявих повече разум и го оставих върху площадката на стълбището с надеждата, че на следващата заран то ще си е отишло. По някаква случайност или може би привлечено от гласа на господин Ърншоу, то пролазило до вратата на неговата стая и господарят го намерил там на излизане. Разпитаха как е отишло там. Накараха ме да призная всичко и ме изгониха от къщата заради тази моя подла и нечовечна постъпка.

Тъй стана въвеждането на Хийтклиф в семейството. Като се завърнах след няколко дена (защото не считам, че са ме изгонили завинаги), научих, че са му дали името Хийтклиф. Тъй се наричаше един техен син, умрял още като дете, и оттогава насам това е неговото лично и фамилно име. Кати и той много се бяха сприятелили, но Хиндли го мразеше, а и аз, право да си кажа, изпитвах същите чувства към него. Двамата с Хиндли го тормозехме и се държахме просто безобразно с него, защото аз не бях достатъчно разумна, за да си дам сметка колко несправедливо постъпвам, а и господарката нито веднъж не каза дори една дума в негова полза, когато виждаше, че го онеправдават.

Той бе едно намусено, търпеливо дете, вероятно свикнало да се държат зле с него. Понасяше ударите на Хиндли, без да мигне или да пророни сълза, а ушипех ли го, само ахваше и поглеждаше с широко отворени очи, сякаш се бе ударило случайно и никой не бе виновен за това. Тая негова търпеливост разяри стария Ърншоу, когато разбра, че синът му измъчва нещастното сираче, както го наричаше той. Старият се привърза някак особено към Хийтклиф, вярваше на всяка негова дума (впрочем той говореше съвсем малко и обикновено казваше истината) и го глезеше далеч повече от Кати, която беше много непослушна и прекалено своенравна за любимка.

И тъй, Хийтклиф внесе раздор в семейството още от самото начало; и при смъртта на госпожа Ърншоу – около две години по-късно – младият господар вече бе свикнал да счита баща си по-скоро като подтичник, отколкото като приятел, и да гледа на Хийтклиф като на натрапник, отнел му любовта и предпочитанията на собствения му баща. Хиндли се

тормозеше заради тая неправда и постепенно се озлоби. Известно време споделях същите чувства, но когато децата се разболяха от шарка и аз трябваше да се грижа за тях, а също и да се нагърбя изведнъж с работата на домакиня, отношението ми се промени. Хийтклиф беше опасно болен и в най-тежките часове на болестта си искаше да съм край възглавницата му. Той навярно чувствуваше, че полагам доста грижи за него, но не беше достатъчно умен да разбере, че върша това по задължение. Както и да е, трябва все пак да призная, че никога болногледачка не е бдяла над по-мирно дете от него. Разликата между него и другите две деца ме накара да не бъда толкова пристрастна. Кати и нейният брат страшно ме измъчваха, а той бе кротък като агне, макар че не нежността, а твърдостта на характера му го караше да не ми създава неприятности.

Той оздравя, а лекарят твърдеше, че това се дължало до голяма степен на мене и ме похвали за положените грижи. Похвалите му ме поласкаха и аз станах по-благосклонна към съществуото, заради което ги бях получила, а с това Хиндли загуби и последния си съюзник. Но все още не можех да се възхищавам от Хийтклиф и често се чудех какво намира в него господарят, за да превъзнася толкова това намусено момче, което, доколкото си спомням, нито веднъж не отвърна на благоволенieto му с някаква проява на благодарност. Хийтклиф не се държеше нахално със своя благодетел – той беше просто безчувствен, макар и отлично да знаеше каква власт има над неговото сърце и да съзнаваше, че стига да каже само две думи, всички в къщата щяха да бъдат длъжни да се покорят на желанията му. Веднъж например господин Ърншоу купи два жребца от околийския панаир и даде единия на едното, а другия на другото момче. Хийтклиф взе по-хубавия, но жребецът скоро почна да куца. Като разбра това, той каза на Хиндли: «Трябва да си разменим конете. Ако не искаш, ще разправя на баща ти за трите побоя, които ми нанесе тази седмица, и ще му покажа ръката си, която е черна до рамото.» Хиндли се изплези и го перна през ухото. «По-добре ще направиш веднага да ми дадеш коня си – упорствуваше Хийтклиф, побягвайки към входа (те бяха в конюшната). – И да не искаш, пак ще ми го дадеш, а ако кажа за тоя шамар, ще ти го върнат с лихвата.» – «Вън, куче!» – викна Хиндли и го заплаши с един железен топуз от кантара, с който теглеха сено и картофи. «Хайде, хвърли го – отвърна другият, без да мръдне от мястото си, – а пък аз ще кажа как се хвалеше, че ще ме изгониш от къщата, щом той умре, и тогава да видим дали няма да те изпъди веднага.» Хиндли хвърли топуза и го улучи в гърдите, а той падна на земята, но начаса се

изправи, задъхан и преbledнял; и ако не бях му попречила, той щеше да отиде право при господаря и да си отмъсти напълно, като остави жалкия си вид да говори вместо него и като загатне кой го бе наредил така. «Товага вземи коня ми, циганино! – каза младият Ърншоу. – И дано да си счупиш врата с него. Вземай го и върви по дяволите, навлек такъв, и гледан с преструвки да обсебиш цялото състояние на баща ми, а след това му дай да разбере какъв си в същност ти, дяволско изчадие! И вземи коня. Дано да ти пръсне черепа!»

Хийтклиф бе отишъл да развърже животното и да го премести в своя отдел на конюшната. Той минаваше зад коня, когато Хиндли завърши речта си с един ритник, събаряйки го под краката на животното, и без да изчака да види дали надеждите му ще се сбъднат, побягна с всички сили навън. С изненада видях колко хладнокръвно детето се изправи на крака и продължи започнатата работа, разменяйки и седлата, и всичко останало, а после седна върху купчина сено, за да се съвземе от силния удар, преди да влезе в къщата. Лесно можах да го убедя да хвърли върху коня вината за контузиите, които бе получил. Безразлично му беше какво ще разправам, понеже беше получил онова, което желаше да има. Впрочем той се оплакваше толкова нарядко от тия и други подобни случки, че аз наистина не го считах за отмъстителен. Много съм се лъгала, както ще чуете по-нататък.“

ПЕТА ГЛАВА

„С течение на времето силите на господин Ърншоу започнаха да го напускат. Той беше здрав и деен, но рухна изведнъж и стана крайно раздразнителен, когато трябваше да седи край камината. И най-малката дреболия го дразнеше, а помислеше ли, че накърняват с нещо авторитета му, той почти изпадеше в бяс. Това личеше най-вече когато някой се опитваше да се налага над неговия любимец или пък да го потиска. Той ревниво следеше да не би някой да каже лоша дума на момчето и си бе втъпил мисълта, че другите мразят Хийтклиф и само гледат как да му напакостват, понеже той обича момчето. А Хийтклиф нямаше никаква изгода от това, защото аз и тия от нас, които бяха по-милостиви, не искахме да дразним господаря и зачитахме тая негова слабост, а това само подсилваше гордостта на детето и поощряваше мрачните му настроения. Налагаше се донякъде да постъпваме така. На два-три пъти Хиндли бе проявявал открито презрението си към Хийтклиф, когато баща му биваше наблизко, и всеки път старецът изпадеше в бяс. Той грабваше тежката си, за да го удари, и трепереше от яд, че не може да стори това.

Най-сетне помощникът на енорийския свещеник (по това време имахме помощник-пастор, който допълваше доходите си, като даваше уроци на малките Линтоновци и Ърншоувци и като работеше сам малкото земя, която му бяха дали за използуване) настоя да изпратят момъка в колеж и господин Ърншоу се съгласи, макар и много нажален, защото рече: «Хиндли не го бива и от него няма да стане човек.»

От сърце се надявах, че сега вече ще зацари мир. Тежеше ми мисълта, че господарят страда заради собствените си добрини. Струваше ми се, че недоволството на стария и болен човек се корени в семейните му неприятности, както сам той искаше да представи работите. В същност, господине, то се дължеше на гаснещите сили на господаря. Въпреки всичко ние можехме да караме сравнително добре, ако не бяха двама души – госпожица Кати и прислужникът Джоузеф. Трябва да сте го видели там. Той беше, а вероятно е и сега, най-отегчителният самодоволен фарисей, който се е родил от страниците на Библията, за да заграби за себе си благословиите, а проклятията да отправи към съседите си. С умението си да проповядва и да разговаря на набожни теми той успя да направи силно впечатление на господин Ърншоу и колкото по-немошен ставаше господарят, толкова по-голямо ставаше влиянието на Джоузеф

върху него. Той го тормозеше безпощадно по въпроса за спасението на собствената му душа и му внушаваше, че трябвало да се държи строго с децата. Подтикваше го да гледа на Хиндли като на окаян грешник и всяка вечер най-редовно каканижеше цял низ от лъжливи обвинения срещу Хийтклиф и Катрин, винаги готов да поласкае слабостта на господин Ърншоу, като стовари най-тежката вина върху Кати.

Тя наистина се държеше тъй, както не съм виждала друго дете да се държи, и изкарваше всички извън търпение по петдесет и повече пъти на ден. От часа, когато слизаше долу, до часа, когато си лягаше, ние бяхме все на тръни да не направи някоя пакост. Настроението ѝ беше винаги весело, а езикът ѝ не знаеше покой – тя все пееше и се смееше и тормозеше всички, които не искаха да се държат като нея. Немирно и дяволито девойче беше тя, но имаше най-хубавите очи, най-пленителната усмивка и стъпваше по-леко от коя да е друга в цялата енория. А и в края на краищата не вярвам да е мислила някому злото, понеже, веднъж успяла да ви разплаче не на шега, много нарядко се случваше да не заплаче заедно с вас и с това да не ви накара да спрете, за да можете да я утешите. Тя обичаше Хийтклиф прекалено много. Най-страшното наказание, което можехме да измислим за нея, бе да я отделим от него и въпреки това измежду всички ни тъкмо на нея най-много се караха заради него. В игрите тя обичаше до немай-къде да бъде малката господарка, не се свенеше да удари някого и направо заповядваше на другарчетата си. Така постъпваше и с мен, но аз не търпях плесниците и заповедническият ѝ тон и не вървах по нейната гайда.

Господин Ърншоу не знаеше какво нещо е да се пошегуваш с децата си. Той се бе държал открай време сериозно и строго с тях, а и Катрин на свой ред не можеше да разбере защо баща ѝ е по-сърдит и не толкова търпелив сега, като болник, отколкото когато бе в разцвета на силите си. Заядливите му забележки будеха у нея дръзко желание да го предизвиква. Нямахме по-голямо щастие за нея от това, всички вкупом да ѝ се караме, а тя да ни предизвиква със смел и дързък поглед и с готовите си отговори, като правеше за присмех религиозните проклетия на Джоузеф, дразнеше мен и вършеше тъкмо онова, което баща ѝ мразеше повече от всичко – доказваше, че престореното ѝ нахалство, което старецът считаше за истинско, упражнява по-голямо влияние върху Хийтклиф, отколкото нежността на баща ѝ към момчето, и че то изпълняваше всички нейни желания, каквито и да са те, и само ония желания на баща ѝ, които съвпадаха със собствените му наклонности. След като се бе държала от лошо по-лошо през целия ден, случваше се да дойде за

милувки привечер, та да се одобри с баща си. «Не, Кати – казваше тогава старият човек, – аз не мога да те обичам; ти си по-лоша от брат си. Иди да си кажеш молитвите, дете, и искай прошка от бога. Не зная дали майка ти и аз не трябва да съжаляваме, задето сме те докарали на тоя свят!» Отначало това я разплакваше, но понеже баща ѝ постоянно я отблъскваше, тя стана по-твърда и се смееше, ако я посъветвах да признае, че съжалява за простъпките си, или пък да поиска прошка.

Най-сетне дойде часът, който сложи край на земните мъки на господин Ърншоу. Той умря спокойно през една октомврийска вечер, в стола си край огнището. Силен вятър брулеше къщата и виеше в комина, като че истинска буря се извиваше навън, но все пак не беше студено. Всички се бяхме насъбрали вътре – аз, седнала малко встрани от огнището и заета с плетивото си, и Джоузеф, който четеше Библията близо до масата (защото в онова време слугите обикновено стояха в хола, след като привършат работата си). Госпожица Кати не се чувствуваше добре и затова стоеше мирно. Тя се бе облегнала върху коленете на баща си, а Хийтклиф лежеше на пода с глава в скута ѝ. Спомням си, че преди да заспи, господарят погали хубавите ѝ коси – за него бе рядко удоволствие да я види кротка – и рече: «Кати, защо не можеш да си винаги добро момиченце?» Тя вирна глава към него, засмя се и отвърна: «Татко, защо не можеш да си винаги добър човек?» Но като видя, че пак го бе разсърдила, тя целуна ръката му и каза, че ще го приспи с песен. Тя запя съвсем тихо и пя, докато пръстите му пуснаха нейните и главата му клюмна на гърдите. Тогава ѝ казах да млъкне и да не мърда, за да не би да го събуди. Цял половин час стояхме неми като мишки и щяхме още да стоим така, но Джоузеф свърши да чете главата и сега стана и рече, че трябвало да събуди господаря за молитва и за да си легне. Пристъпи напред и го повика по име, после го бутна по рамото, но понеже господарят не се мръдна, Джоузеф взе свещта и се вгледа в него. Разбрах, че нещо не е в ред, когато той остави свещта. Джоузеф хвана децата за ръка и им каза тихичко да се качат горе и да не вдигат много шум – те можели сами да кажат молитвите си тая вечер, защото той имал малко работа.

«Най-напред ще кажа лека нощ на татко – каза Катрин и обви ръце около врата му, преди да можем да я спрем. Нещастното дете веднага разбра каква загуба бе претърпяло. – Ах, той е умрял! – извика тя. – Хийтклиф, той е умрял!» И двамата нададоха сърцераздиращи писъци.

И аз заплаках заедно с тях и пролях горчиви сълзи, но Джоузеф ни

попита защо сме се разревали тъй за един светец в небето. Той ми заръча да сложа наметалото си и да изтичам до Гимъртън за лекаря и за пастора. Не можех да си представя за какво ни са потрябвали и двамата сега, но тръгнах в дъжда и вятъра и се върнах с един от тях, именно с лекаря – другият каза, че ще дойде на заранта. Оставих Джоузеф да му обяснява какво се бе случило и изтичах в стаята на децата. Тяхната врата бе полуотворена. Разбрах, че те изобщо не са си лягали, макар че преваляше полунощ. Но и двамата бяха спокойни и нямаха нужда от моята утеха. Милите, те се утешаваха един друг с много по-хубави мисли от тия, които можеха да хрумнат на мен. Никой пастор на света не е представял небето толкова красиво, както си го представяха те в невинните си приказки; и докато плачех и се вслушвах в думите им, без да ща, съжалявах, че не сме всички там един до друг и в безопасност.“

ШЕСТА ГЛАВА

„Господин Хиндли дойде на погребението и – нещо, което ни удиви и накара съседите да приказват врели-некипели – със себе си доведе и съпруга. Никога не пожела да ни каже каква е тя и къде се е родила. По всяка вероятност тя не би могла да се похвали нито с богатство, нито със старинно име, защото иначе той едва ли би държал тоя брак в тайна от баща си.

Тя не бе от ония, които биха вдигнали много шум около себе си в къщата. Още щом прекрачи прага, всеки предмет, върху който попадаше погледът ѝ, и всичко, което ставаше около нея, изглежда, ѝ доставяше удоволствие освен подготвителните работи около погребението и присъствието на опечалените. Докато траяха тия неща, по държането ѝ разбрах, че е доста глупавичка. Тя се втурна в стаята си и ме застави да отида при нея, макар че в това време трябваше да обличам децата. А тя само стоеше и трепереше в стаята, чупеше ръце и все питаше: «Отидоха ли си вече?» После започна да ми разправя с истерично вълнение какво въздействие ѝ оказвал черният цвят, сепваше се, трепереше и накрая се разплака, а когато я запитах какво ѝ е, тя каза, че не знаела, но че много се страхувала да не би да умре. Струваше ми се, че тя е толкова далеч от смъртта, колкото и аз самата. Беше доста слабичка, но млада и с румено лице, а очите ѝ блестяха като диаманти. Бях забелязала наистина, че се задъхва при изкачване на стълбите, че и най-малкият неочакван шум я кара да трепери и че от време на време я задавя кашлица, но съвсем не знаех какво показват тия симптоми и не бях наклонна да ѝ съчувствам. Ние, обикновено не се прехласваме по чужденците, господине, освен ако те първи не се привържат към нас.

Младият Ърншоу се бе променил значително през тригодишното си отсъствие. Той беше изтънял, нямаше предишния си цвят на лицето и се обличаше и говореше по съвсем друг начин, а още в деня на пристигането си каза на Джоузеф и на мен, че занапред ще трябва да стоим в задната кухня, за да оставим хола само на него. Впрочем, той смяташе да застеле една малка свободна стайчка и да облепи стените с книжни тапети, за да я превърне в гостна, но жена му се радваше толкова много на белия под и на огромното пламтящо огнище, на калаените съдове и на шкафа с порцеланови съдини, на колибката на кучето и на просторния хол, където най-често седяха, че той се отказа от това намерение,

понеже не счете, че то ще допринесе нещо за удобството ѝ.

Освен това жена му казваше, че се радвала, задето е намерила сестрица между новите си познати. Тя бърбореше на Катрин, целуваше я, тичаше насам-натам с нея и в началото ѝ даваше многобройни подаръци. Обаче чувствата ѝ към Катрин скоро охладняха и когато тя започна да се цупи, Хиндли стана същински тиранин. Показахеш ли само с няколко думи, че не харесва Хийтклиф, това бе достатъчно за Хиндли да възкреси в себе си цялата си отколешна омраза към момчето. Той го изгони от тяхното общество и го изпрати при слугите, отне му възможността да взема уроци от помощник-пастора и държеше го да работи полска работа, вместо да учи, като го караше да върши най-тежките работи наравно с всяко друго момче в чифлика.

Отначало Хийтклиф понасяше доста добре понижението си, понеже Катрин му предаваше уроците, които той заучаваше, или пък работеше и играеше с него в полето. Имаше всички изгледи двамата да израснат като същински диваци, понеже младият господар съвсем нехаеше как се държат и какво вършат те, стига да не му се мяркат пред очите. Той дори не би се погрижил да ходят редовно на църква в неделни дни, ако Джоузеф и помощник-пасторът не го мъмреха за тая негова небрежност всеки път, когато двойката отсъствуваше от служба; и това го подсещаше да нареди да набият Хийтклиф, да лишат Катрин от обед или вечеря. Едно от главните им удоволствия бе да изтичат още в ранно утро към полето и да останат там през целия ден, а после се присмиваха на наказанието, което неминуемо следваше. Помощник-пасторът можеше да дава колкото си ще глави на Катрин, за да ги научава наизуст, а Джоузеф можеше да бие Хийтклиф, докато го заболи ръката – те забравяха всичко в същия миг, когато биваха заедно или щом се спираха – каквито бяха палави – на някакъв план за отмъщение. И неведнъж съм плакала, като ги гледах да стават от ден на ден по-безразсъдни, без да смея дори да ги смърмя, от страх да не загубя неголямото влияние, което още можех да упражнявам върху тези същества, които нямаха нито един приятел.

Случи се така, че привечер в един неделен ден те бяха изгонени от всекидневната стая за това, че бяха вдигнали много шум, или пък за друга малка простъпка от тоя род, а когато отидох да ги повикам за вечеря, те бяха изчезнали. Претърсихме и горния, и долния етаж на къщата, а също и двора, и конюшната. Нийде не ги видяхме, а накрая Хиндли избухна и каза да заключим вратите, като заповяда никой да не ги пуска вътре през нощта. Всички си легнаха, но аз бях твърде разтревожена, за

да си легна, затова разтворих решетката на прозореца и подадох глава навън, за да се послушам, макар че валеше дъжд. Въпреки забраната бях решила да отворя, стига само да се върнеха. Не след дълго дочух стъпки откъм пътя. Светлинка от фенер замъждука през портата. Забрадох се с шал и изтичах към тях, за да не би да събудят господин Ърншоу, като почукат на вратата. Там беше само Хийтклиф. Уплаших се, като го видях без нея.

– Къде е госпожица Кати? – запитах го бързо аз. – Да не е станало някакво нещастие?

– В «Тръшкрос Грейндж» – отвърна той. – И аз сях да бъда там, но те не бяха достатъчно вежливи, за да ме поканят.

– Ще си имаш неприятности – рекох, – няма да мирясаш, докато не те изпъдят. Кой дявол ви караше да скитате към «Тръшкрос Грейндж»?

– Чакай да си сваля мокрите дрехи, Нели, и тогава ще ти разправа всичко – отвърна той. Казах му да гледа да не събуди господаря. Докато се събличаше, а аз чаках да изгася свещта, той продължи:

– Кати и аз избягахме от пералнята, за да поскитаме на свобода. Ка-то зърнахме светлините на «Тръшкрос Грейндж», дойде ни наум чисто и просто да отидем и да видим дали малките Линтоновци прекарват вечерите на неделните дни, наказани в ъглите на стаята и треперещи от студ, докато баща им и майка им ядат и пият на масата или пеят и се смеят, без да откъсват очи от огъня. Мислиш ли, че ги наказват така? Или пък че четат проповеди, или че слугата им ги наказва и изпитва по вероучение, или че ги карат да учат наизуст цяла колона от библейски имена, когато не отговарят както трябва на въпросите?

– Едва ли – отвърнах аз. – Не се съмнявам, че те са добри деца и че с тях човек не може да се държи тъй, както с вас заради лошото ви поведение.

– Не се преструвай, Нели – рече той, – и не говори глупости! Ние изтичахме на един дъх от върха «Хълмовете» чак до парка. Кати беше боса и затова съвсем изостана в надбягването. Ще трябва утре да потърсиш обувките ѝ в блатото. Промъкнахме се през една дупка в живия плет, тръгнахме като слепци нагоре по пътеката и застанахме в една цветна леха под прозореца на салона. Светлината идеше оттам. Те не бяха затворили капациите и пердетата бяха само наполовина дръпнати. И двамата можехме да гледаме вътре, като застанем на цокъла и се държим за перваза. А какво видяхме!... Красиво беше – един прекрасен салон с тъмночервен килим, столове с тъмночервена тапицерия и маси с покривки от същия цвят, а чисто белият таван със златни ръбове и

безброй стъклени капки висяха на сребърни верижки от средата на тавана и блещукаха с малки нежни свещици. Старите Линтоновци не бяха там и Едгар и сестра му се ширеха сами в салона. Те би трябвало да са щастливи, нали? На тяхно място ние бихме се чувствували на седмото небе. А какво, мислиш, правеха тия прехвалени от теб деца? Изабела – струва ми се, че е на единайсет години, или с една година по-малка от Кати – лежеше в дъното на салона, надуваше гайдата и пищеше тъй, сякаш вещици я дупчат с нажежени игли. Едгар седеше до огнището и тихо плачеше, а в средата на масата бе седнало едно малко кученце. То скимтеше и поклащаше лапа. Разбрахме от взаимните им обвинения, че двамата го бяха дърпали тъй силно – всеки от своя страна, – че за малко не го разкъсали на две. Идиоти такива! Ето какво било забавлението им – да се карат кой да държи купчинка топли косми и всеки да почне да плаче, понеже и двамата отказвали да го вземат, след като са се боричкали за него. Открито се присмяхме на тия глезотии. Колко много ги презирахме! Кога си ме видяла да желая нещо, което Катрин иска да има, или да намериш двама ни сами да търсим развлечение в писъци и плач и да се превиваме на земята, тя на единия, а аз на другия край на стаята? Не бих заменил тукашното си положение срещу това на Едгар Линтон в «Тръшкрос Грейндж», та ако ще хиляди пъти да живея, освен ако ми бъде разрешено да хвърля Джоузеф от най-високия прозорец на тавана и да боядисам предната стена на къщата с кръвта на Хиндли!

– Тихо! Тихо! – прекъснах го. – Ти все още не си ми казал защо Катрин е останала там.

– Казах ти, че се изсмяхме – отвърна той. – Линтоновци ни чуха и дружно отхвъркнаха като стрели към вратата. Настъпи тишина, после дочухме викове: «Ах, маминко, маминко! Ах, татенце! Ах, маминко, ела тук! Ах, татенце-е-е!» Те наистина крещяха нещо подобно. Ние вдигнахме ужасна гюрултия, за да ги изплашим още повече, после скочихме от цокъла, защото някой вдигаше резето на вратата, и тогава решихме, че ще бъде по-добре да офейкаме. Бях хванал Катрин за ръката и я подканях да вървим, но тя изведнъж падна на земята. «Бягай, Хийтклиф, бягай! – прошепна тя. – Отвързали са булдога и той ме държи!» Това проклето куче я бе захапало за глезена. Нели – чух отвратителното му пръхтене. А тя дори не изпищя! Тя не би се унижила да пици даже и да я надянат на рогата на някоя луда крава. Но аз викнах и изрекох достатъчно проклетия, за да погубят който и да е демон в християнския свят, после грабнах един камък и го пъхнах между челюстите му, като се опитвах с всички сили да го набутам навътре в гърлото му. Най-сетне

някакъв проклет слуга дойде с фенер в ръка и се развика: «Дръж, Скълкър, здравата дръж!» Но той промени тона си, като видя жертвата на Скълкър. Кучето се задушаваше и пусна Кати, а моравият му език висеше на половин фут извън устата и кървави слюнки струяха от увиснали-те му бърни. Слугата вдигна Кати. Беше ѝ прилошало – не от страх, уверен съм в това, а от болка. Той я занесе вътре. Тръгнах подир тях, мълвейки проклетия и заканвайки се да им отмъстя.

– Какво има, Робърт? – викна Линтон от входа.

– Скълкър е хванал едно момиче, господине – отвърна той, после ме сграбчи и добави: – Има и едно момче. Прилича на същински крадец. Разбойниците навярно са искали да ги прехвърлят през прозореца, за да отворят вратата и да пуснат цялата банда, когато всички си легнем, та най-спокойно да ни изпоколят. Хей ти, мръсен крадльо, затваряй си устата! Ще те обесят за това. Моля ви, господин Линтон, не прибирайте пушката си.

– Няма, Робърт, няма – рече дъртият глупак. – Негодниците са знаели, че вчера събрах наемите си. Хитро са намислили да ме пипнат! Хайде влизай! Ще ги посрещна както трябва. Ей, Джон, сложи веригата на вратата! Джени, дай малко вода на Скълкър! Да предизвикат един мирови съдия в самата му крепост, и то в неделен ден! Докъде ли ще стигне нахалството им? Ах, мила Мери, я погледни! Не се страхувай – нищо и никакво момче, а лицето му смръщено като на същински разбойник. Няма ли да бъде благоденствие за страната да го обесят още сега, преди да изяви природата си с дела, а не само с изражението на лицето си?

Той ме издърпа под полилея, а госпожа Линтон постави очилата на носа си и вдигна ръце от ужас. Страхливите деца също се промъкнаха по-наблизо, а Изабела изфъфли: «Ужасно човече! Затвори го в избата, татко. Той прилича досущ на сина на гадателя, който открадна питомния ми фазан. Нали прилича на него, Едгар?»

Те все още ме разглеждаха, когато Кати влезе в стаята.

Тя чу последните думи и се засмя. Като се взря изпитателно в нея, Едгар Линтон напрегна мозъка си и можа да я познае. Знаеш, че ни виждат в черква, макар и нарядко да ги срещаме другаде. «Това е госпожица Ърншоу! – пошушна той на майка си. – И гледай как я е захапал Скълкър, как кърви кракът ѝ!»

– Госпожица Ърншоу! Глупости – викна госпожата. – Госпожица Ърншоу да броди из страната с едно циганче! Впрочем, драги мой, детето е в траур. Наистина е то! И може да е осакатено за цял живот.

– Каква престъпна нехайност от страна на нейния брат! – възкликна

господин Линтон, извърщайки поглед от мен към Катрин. – Доколкото можах да разбера от Шийлдърз (тъй се казваше помощник-пасторът, господине), той я оставя да расте съвсем като езичница. Но кой е тоя? Къде ли е попаднала на тоя другар? Ах, положително това ще е оная странна придобивка на моя съсед, останала от пътуването му до Ливърпул – някакъв малък индонезийски моряк или захвърлено дете от Америка или Испания.

– Във всеки случай зло момче – забеляза старата дама – и съвсем неподходящо за една почтена къща! Чу ли какво говори то, Линтон? Възмутена съм, че децата ми трябваше да чуят подобни думи.

Пак започнах да ругая – не се сърди, Нели – и те заповядаха на Робърт да ме изведе. Отказах да си вървя без Кати. Той ме изблъска в градината, тикна фенера в ръката ми, увери ме, че господин Ърншоу ще бъде уведомен как съм се държал, после ми каза веднага да си вървя и отново заключи вратата. Пердетата бяха още подгънати в единия ъгъл и аз пак се настаних на наблюдателното си място, защото, ако Катрин поискаше да се върне и не я пуснеха, смятах да строша големите стъкла на прозорците на хиляди парчета. Тя седеше спокойно на канапето. Госпожа Линтон свали от гърба ѝ голямото сиво наметало на млекарката, което бяхме взели за екскурзията си, като в същото време клатеше глава и навярно я мъмреше за нещо. Кати беше малка госпожица и държането им към нея бе по-друго от това към мен. После прислужничката внесе леген с топла вода и изми краката ѝ, а господин Линтон ѝ напълни чашка с топъл коняк и Изабела изсипа в скута ѝ цяла чиния сладкиши; само Едгар зяпаше отдалеч. След това те изсушиха и вчесаха хубавите ѝ коси, дадоха ѝ чифт грамадни чехли и я откараха на стол с колелета до огнището. Оставих я от весела по-весела да раздава половината от храната си на малкото куче, а другата половина на Скълкър, щипвайки носа му от време на време, докато тя самата ядеше, и да разпалва искрица от въздушевление в безучастните очи на Линтоновци – мъжделив отблясък от нейното омайно лице. Те явно бяха изпаднали в глупав възторг. Тя ги превъзхожда тъй безкрайно много – тях и всички други хора по света, нали, Нели?

– Тая работа ще стане по-дебела, отколкото си мислиш – рекох в отговор на Хийтклиф, като го покрих и загасих фенера. – Ти си неправим и господин Хиндли ще бъде принуден да отиде до крайност. Ще видиш, че ще постъпи така.

Предсказанието ми се сбъдна дори в по-голяма степен, отколкото желяех. Това нещастно приключение разяри Ърншоу. А господин

Линтон дойде да ни посети на другия ден, за да изглади недоразумението, и държа такава лекция на младия господар за пътя, по който бе повел семейството си, че той реши да погледне сериозно на нещата. Хийтклиф не яде бой, но му казаха, че ако каже само една дума на госпожица Катрин, непременно ще бъде изпъден. Госпожа Ърншоу обеща здраво да държи юздите на зълва си след завръщането ѝ в къщи, и то с увещание, не с груба сила. Опиташе ли със сила, тя щеше да разбере, че е невъзможно да успее.“

СЕДМА ГЛАВА

„Кати остана пет седмици в «Гръшкрос Грейндж» – до Коледа. Глезенът ѝ беше вече оздравял напълно, а и държането ѝ се подобри значително. Господжата често я посещаваше през това време и започна реформаторските си усилия, опитвайки се да повдигне чувството ѝ за собствено достойнство, като я ласкаеше и ѝ даваше хубави дрехи, които тя приемаше с готовност; тъй че вместо в къщата ни да нахлуе някакво малко и гологлаво диваче, което се спуска да прегръща всички ни до задушаване, от едно хубаво черно пони слезе една много важна личност с кестеняви букли, които се спускаха надолу изпод украсената ѝ с пера боброва шапка, и с дълга дреха за езда, която тя трябваше да привдига с две ръце, за да може да влезе тържествено. Хиндли я свали от коня и радостно възкликна:

– Кати, че ти си цяла красавица! Едва ли щях да те позная. Сега изглеждаш като истинска дама. Кажи, Франсис, нали Изабела Линтон не може да се сравни с нея?

– Изабела няма нейната природна хубост – отвърна жена му, – но тя трябва да внимава сега, та да не подивее отново. Елен, помогни на госпожица Катрин да си вземе нещата. Чакай, мила, ще разрошиш къдриците си. Дай да ти отвържа шапката.

Свалих ѝ палтото за езда и под него лъснаха една великолепна копирана копринена рокля, дантелите на бели гащи⁶ и лачени обувки; и макар че очите ѝ искряха от радост, когато кучетата припнаха към нея, за да я посрещнат, тя едва смееше да ги погали, за да не изпоцапат великолепните ѝ дрехи, като се умилкват около нея. Тя ме целуна нежно. Бях много набрашнена, понеже правех коледните торти, та не идеше да ме прегърне. След това потърси с поглед Хийтклиф. Ърншоу наблюдаваха загрижено тая среща, като мислеха, че ще им помогне донякъде да разберат доколко основателни са надеждите им да разделят двамата приятели.

Отначало никой не можа да види Хийтклиф. Ако той бе небрежен в облеклото си преди заминаването на Катрин, видът му се бе влошил десетократно оттогава насам. Никой освен мен нямаше дори добрината да го нарече «мръсно момче» и да го накара да се измие веднъж на

6. Съгласно модата от оная епоха, когато краищата на долните гащи на жените са се подавали изпод роклята. – Б. пр.

седмичата, а на неговите години децата рядко проявяват влечение към сапуна и водата. И тъй, без да говоря за дрехите му, изкарвали тримесечна служба в кал и прах, или за гъстата му невчесана коса, кожата на лицето и ръцете му беше отчайващо замърсена. Имаше защо да се крие зад пейката, като видя една тъй блестяща и привлекателна девойка да влиза в къщата, вместо, както бе очаквал, някакво грубовато копие на него самия.

– Нима Хийтклиф не е тук? – запита тя, като свали ръкавиците си и показа пръстите си, избелели от бездействие и затворен живот.

– Можеш да се покажеш, Хийтклиф – извика господин Хиндли, който се радваше на смущението на момчето и бе доволен от това, че то трябваше да се представи в такъв отблъскващ вид. – Можеш да дойдеш и да посрещнеш госпожица Катрин с добре дошла, както другите слуги.

Зърнала приятеля си за миг във временното ми скривалище, Катрин се спусна към него, за да го прегърне. Тя веднага го целуна шест-седем пъти по бузата, после спря, отдръпна се и прихна да се смее, възкликвайки:

– Изглеждаш толкова смръщен и сърдит, и тъй... тъй смешен и мрачен, но то е защото съм свикнала с Едгар и Изабела Линтон. Кажете, Хийтклиф, нима си ме забравил?

Тя имаше известно основание да постави въпроса, защото лицето му бе станало два пъти по-мрачно от срам и гордост, и той стоеше като истукан.

– Ръкувай се с нея, Хийтклиф! – снизходително рече господин Ърншоу. – Разрешава ти се да правиш това от време на време.

– Не искам! – отвърна момчето, успяло най-сетне да развърже езика си. – Няма да стоя, за да ми се смеете. Няма да търпя това!

И той щеше да си отиде, но госпожица Катрин пак го сграбчи.

– Не исках да ти се присмивам – рече тя. – Просто не можах да се стърпя. Хайде, Хийтклиф, дай поне да се ръкуваме. Защо се цупиш така? Ти просто ми се стори някак особен. Всичко ще се оправи, ако си измиеш лицето и си вчешеш косата, но сега си тъй мръсен!

Тя се загледа загрижено в мръсните пръсти, които държеше в своите, а също и в роклята си, която положително не бе разкрасена от допира с неговите дрехи.

– Нямахте нужда да ме докосваш – отвърна той, като проследи погледа ѝ, и бързо отдръпна ръката си от нейната. – Ако съм мръсен, то си е моя работа, а аз обичам да ходя мръсен и ще ходя мръсен.

При тия думи той побягна през глава от стаята. Това разсмя

господаря и господарката, а сериозно обезпокои Кати, която не можеше да разбере защо забележките ѝ го накараха да кипне по този начин.

Пошетях на новодошлата, сякаш бях нейна камериерка, сложих тортите във фурната, развеселих хола и кухнята с буйни огънове, както подобава за Бъдни вечер, и най-сетне се наках да седна и да се позабавлям, като изпея сама няколко коледни песни, без да обръщам, внимание на думите на Джоузеф, който гледаше на веселите мелодии, които подбирах, почти като на обикновени песни. Той се бе оттеглил в стаята си, за да се моли насаме, а господин и госпожа Ърншоу забавляваха Кати, като ѝ показваха разни пъстри дреболии, които тя да подари на малките Линтоновци в знак на благодарност за тяхната любезност. Бяха ги поканили да дойдат в «Брулени хълмове» и поканата бе приета при едно условие: госпожа Линтон бе поискала нейните любими дечица да бъдат грижливо държани настрана от «онова лошо момче, което псува».

И тъй, останах сама. Вдишвах приятния аромат на затоплящите⁷ се подправки и се радвах на блестящите от чистота кухненски съдове, на излъскания стенен часовник, обкичен с див чемшир, на сребърните кани, наредени в голям поднос и готови да бъдат напълнени с греяна бира за вечерята, и повече от всичко друго на безукорната чистота на онова, което беше лично моя грижа – изтърканият и добре изметен под. Мислено се порадвах на всеки предмет, после си спомних как старият Ърншоу идваше, когато всичко е почистено, как ме наричаше добро момиче и пъхаше един шилинг в ръката ми като коледна почерпка. Оттам мислите ми се насочиха към неговата слабост към Хийтклиф и опасенията му да не би момчето да бъде пренебрегнато след смъртта му, а това, естествено, ме накара да се размисля върху сегашното положение на нещастното момче и вместо да пея, реших да си поплача. Скоро обаче ми стана ясно, че ще е много по-разумно да се опитам да изправя някои от неправдите, които се вършеха спрямо него, отколкото да проливам сълзи за тях. Станах и излязох навън, в двора, за да го потърся. Той не беше далеч. Заварих го да почиства лъскавите косми на новото пони в конюшната и да храни другите животни съгласно възприетия ред.

– Побързай, Хийтклиф – казах му. – В кухнята е тъй уютно, а Джоузеф е горе. Побързай и дай да те пременя както трябва още преди да излезе госпожица Катрин, и тогава двамата ще можете да си поседите сами край огнището и да си поприказвате надълго и нашироко, докато дойде време за лягане.

7. Понякога в Англия затоплят подправките, преди да ги употребят. – Б. пр.

Той продължаваше да си гледа работата и дори не извърна глава към мен.

– Хайде, ще дойдеш ли? – заподканях го аз. – Има малко торта, почти ще стигне за двама ви, а все ще отиде половин час, за да се подокараш.

Почаках пет минути, но не получих отговор и го оставих. Катрин се навечеря заедно с брат си и снаха си. Дватама с Джоузеф седнахме да се храним в недружелюбно мълчание, прекъсвано сегиз-тогиз от неприятните забележки на единия и от спривавите отговори на другия. Тортата и сиренето на Джоузеф останаха цяла нощ на масата – за феите. Той продължи да работи до девет часа, после се прибра в стаята си, все тъй упорит и мълчалив. Кати остана до късно, защото имаше да заръчва цял куп неща за посрещането на новите си приятели. По едно време тя дойде в кухнята, за да побъбри с приятеля си, но той не беше там и тя остана само колкото да попита какво става с Хийтклиф, а после си отиде.

Хийтклиф стана рано на другата сутрин. Беше празник и той се запиля към полето, сам с лошото си настроение, и се върна едва когато цялото семейство бе отишло на черква. Изглежда, настроението му се бе подобрило от глад и размисъл. Той се позавъртя за малко край мен и събрал целия си кураж, изведнъж рече:

– Нели, нагласи ме да изглеждам приличен: ще бъда добър.

– Крайно време е, Хийтклиф – отвърнах аз. – Ти наистина наскърби Катрин. Тя, струва ми се, съжалява, че изобщо се е върнала в къщи. Човек би казал, че ѝ завиждаш, защото я тачат повече от теб.

Да завижда на Катрин, беше нещо съвсем непонятно за него, но той разбираше много добре какво значи да я наскърби.

– Тя ли каза, че е наскърбена? – запита той с много сериозен вид.

– Тя се разплака, като ѝ казах, че пак си офейкал тая заран.

– И аз плаках снощи – отвърна той – и имах по-голямо основание от нея да плача.

– Да. Твоето основание е било, че си лягаш с гордо сърце и празен стомах – казах аз. – Гордите хора сами си докарват мъки и неприятности. Но ако те е срам за тая твоя раздражителност, трябва наистина да поискаш извинение, когато си дойде. Трябва да отидеш при нея, да поискаш да я целунеш и да кажеш – сам най-добре знаеш какво да кажеш; ала направи го от сърце, а не като че гледаш непознат човек, само заради великолепните ѝ дрехи. А сега, макар че имам да готвя обед, ще намеря малко време, за да те стъкмя тъй, че пред теб Едгар Линтон да изглежда смешна кукла, какъвто си е всъщност. По-млад си от него, но все

пак положително си по-висок и два пъти по-широк в раменете. Би могъл да го събориш в един миг. Не ти ли се струва, че би могъл да го събориш?

Лицето на Хийтклиф се разведри за малко, но пак се натъжи и той въздъхна:

– Не, Нели, дори и да го съборя двайсет пъти, той не би станал по-малко красив, нито пък аз по-хубав. Бих искал да имам руса коса и бяла кожа, да бъда облечен и да се държа не по-зле от него и да имам възможност да стана толкова богат, колкото ще бъде той.

– И час по час да проплакваш за маминка – добавих аз, – и да се разтрепериш, ако някое селско момче ти се закани с юмрук, и да стоиш цял ден в къщи, защото е преваляло малко дъжд. Ех, Хийтклиф, малодушен си! Ела при огледалото и аз ще ти покажа какво би трябвало да искаш. Виждаш ли тия две линии между очите ти? И тия гъсти вежди, които, вместо да се извиват нагоре, са хлътнали по средата? И тия две черни зверчета, потънали тъй навътре, които никога не разтварят смело прозорците си, а се таят и искрят под тях като шпиони на дявола? Поискай и се научи да изглаждаш намусените бръчки, открито да повдигаш клепащи и да смениш зверчетата със самоуверени, невинни ангелчета, които нищо не подозират и в нищо не се съмняват, винаги готови да видят приятели там, дето не са сигурни, че има неприятели. Не приемай израза на зъл пес, който има вид, че заслужава ритниците, които получава, и все пак мрази целия свят заради страданията си, мрази и оня, който го рита.

– С други думи, трябва да желая да имам сините очи на Едгар Линтон, а даже и челото му – отвърна той. – Искам ги, но това няма да ми помогне да ги получа.

– Дори и да беше истински негър, момчето ми – продължих аз, – имаш ли добро сърце, ще имаш и хубаво лице. И най-хубавото лице ще стане повече от грозно, ако сърцето е лошо. А сега, след като свършихме с миенето, вчесването и сърденето, кажи ми, не се ли намираш за доста хубав? Аз мисля, че си хубав момък. Годен си да играеш ролята на предрешен княз. Кой знае дали баща ти не е бил китайски император, а майка ти индийска царица и дали и двамата не могат да купят както «Брулени хълмове», така и «Тръшкрос Грейндж» само с доходите си от една седмица! Отвлечен си бил от зли моряци и те са те довели в Англия. На твое място щях да измисля някаква важна история за благородния си произход, а самата мисъл за това, което представлявам, би ми дала сили и достойнство да понасям потисничеството на един дребен

чифликчия.

Продължих да бърбям в тоя дух, а Хийтклиф лека-полека престана да се мръщи и придоби доста приятен вид. Изведнъж разговорът ни бе прекъснат от някакъв тежък шум, който идеше откъм пътя и вече се чуваше в двора. Той изтича до прозореца, а аз към вратата, и то тъкмо навреме, за да зърнем двамата Линтоновци, които слизаха от семейната си каляска, отрупани с наметала и кожи, а също и Ърншоувци, които слизаха от конете си. През зимата те често яздеха до църквата. Катрин хвана и двете деца за ръка, въведе ги в къщата и ги настани пред огнището. Белите им лица скоро поруменияха от огъня.

Заподканях събеседника си да побърза и се покаже любезен и той ме послуша на драго сърце. За нещастие тъкмо когато Хийтклиф отваряше вратата отвътре, Хиндли я отвори отвън. Те се срещнаха и господарят, раздразнен да го види чист и весел или може би в желанието си да изпълни даденото обещание на Линтоновци, го блъсна вътре с рязко движение и гневно заповяда на Джоузеф:

– Не пускай тогава вътре! Прати го в таванската стая, докато трае обедът. Той ще вземе да си пъха пръстите в тортите и ще изпокраде плодовете, ако остане за минутка сам при тях.

– Не, господине – не можах да се съдържа и да не се намеся, – нищо няма да пипне, не и той! Освен това, нали и той трябва да получи наред с нас своя дял от лакомствата?

– Той ще получи своя дял от ръката ми, ако го пипна долу, преди да се стъмни! – викна Хиндли. – Махай се, скитник такъв! Какво? Искаш да минеш за конте, нали? Почакай само да сграбча елегантните ти къдрици, та да видим тогава дали няма да ги поиздърпам и да станат нодълги!

– Те и без това са доста дълги – забележа младият Линтон, който надничаше откъм вратата. – Чудно как не го заболява глава от тях! Приличат на конска грива над очите му.

Той не направи тая забележка с намерение да го обиди, но буйният нрав на Хийтклиф го правеше неспособен да понесе и най-далечна проява на нахалство от страна на тогава, когото, изглежда, мразеше още в ония дни като съперник. Той грабна едно блюдо с топло ябълково пюре – първото нещо, което му попадна на ръка – и го запрати право към врата и лицето на преждеговорившия, който веднага се развика тъй, че Изабела и Катрин дотърчаха при нас. Господин Ърншоу грабна виновника и го заведе в стаята си, дете, не ще и дума, трябва да го е наложил здравата, за да уталожи гневния си пристъп, защото се върна зачервен и

задъхан. Взех кърпата за бърсане на съдове и почнах доста злобничко да бърша носа и устата на Едгар, като подчертах, че е получил заслужено-то заради намесата си. Сестра му се разплака и искаше да си вървят в къщи, а Кати бе смаяна и се червеше заради всички.

– Не трябваше да му говориш – казваше тя на младия Линтон. – Той беше в лошо настроение, а ето че ти провали и гостуването си, а него ще набият. Мразя да го бият! Няма да мога да изям обедата си. Защо говорихте с него, Едгар?

– Не съм – проплака момчето, после се изскубна от ръцете ми и сам се доизчисти с батистената си носна кърпичка. – Обещах на мамичка да не му продумам и не съм говорил с него.

– Хайде, не плачи! – презрително отвърна Катрин. – Не са те убили. Не прави други пакости! Брат ми иде. Млъкнете! Стига толкова, Изабела! Да не би някой да е ударил вас?

– Хайде, хайде, деца, вървете си по местата! – извика Хиндли, втурвайки се при нас. – Хубавичко ме постопли онова диване. А ти, Едгар, при друг случай разреши въпроса със собствените си юмруци – това ще ти даде охота за ядене.

Всички си възвърнаха спокойствието, като видяха ухаещите ястия. Те бяха огладнели след ездата, а и лесно се утешиха, тъй като не ги бе сполетяла никаква сериозна беда. Господин Ърншоу пълнеше чиниите с късове от печеното, а господарката ги веселеше с оживения си разговор. Прислужвах зад нейния стол и ми стана много мъчно, като видях Катрин – безразлична и с неразплакани очи – да разрязва едно гъше крило в чинията пред себе си. «Безчувствено дете – помислих си. – Колко лесно забравя неволите на предишния си другар! Не съм и подозирала, че е толкова себична.» Тя поднесе хапка към устата си, но я върна обратно. Бузите ѝ пламнаха и сълзи рукнаха по тях. Тя изпусна вилицата си на пода и бързо се наведе под покривката, за да скрие тревогата си. Скоро престанах да я считам за безчувствена – виждах, че страда страшно през целия ден и че само дебне сгоден случай да остане сама или да отиде при Хийтклиф, когото господарят бе заключил, както можах да разбера, когато се опитах тайно да му занеса малко храна.

Привечер имавме танци. Тогава Катрин помоли да освободят Хийтклиф, тъй като Изабела Линтон нямаше партньор. Молбите ѝ бяха напразни и аз трябваше да попълня мястото на липсващия партньор. Възбудени от играта, забравихме всички мрачни мисли и още повече се развеселихме, когато пристигна духовата музика от Гимъртън, която броеше петнадесет души – тромпет, тромбон, кларнети, фаготи, английски

рогове и чело, като оставим настрана певците. Всяка Коледа те се отбиват у всички почтени домове и получават волни пожертвования, а за нас бе истинско удоволствие да ги чуем. Сега, като изпяха обичайните коледарски песни, ние ги накарахме да запеят и други на няколко гласа. Госпожа Ърншоу много хареса музиката и затова те доста ни попяха и посвириха.

Катрин също хареса музиката, но каза, че тя звучала най-нежно в горния край на стълбището и се изкачи горе в тъмнината. Тръгнах по дир нея. Долу затвориха вратите на хола, без изобщо да забележат отсъствието ни, понеже имаше толкова много хора. Катрин не спря на горната площадка, но се качи още по-нагоре, към мансардата, където бе затворен Хийтклиф, и го повика. Известно време той упорито отказваше да се обади, но тя постоянствуваше и накрая го склони да разговарят през преградата. Бедничките, оставих ги сами, за да разговарят необезпокоявани, докато ми се стори, че песните вече свършват и че е време певците да бъдат почерпени. Тогава се изкачих нагоре по стълбището, за да я предупредя. Вместо да я намеря там, дочух гласа ѝ отвътре. Малката майmunка бе пропълзяла покрай един от прозорците на покрива и бе влязла в тавана през друг. Едва можах да я придумам да излезе. Когато тя най-сетне излезе, с нея дойде и Хийтклиф, а Катрин настоя да го прибера в кухнята, тъй като Джоузеф бе отишъл у едни съседни, за да не слуша звуците на нашето «дяволско песнопение», както той обичаше да нарича песните ни. Казах им, че в никакъв случай не смятам да поощрявам хитрините им, но понеже затворникът не бе хапнал нищо след вчерашния обед, щях да се престоря, че не виждам нищо, и да го оставя един-единствен път да излъже господин Хиндли. Хийтклиф слезе долу. Поставих за него един стол пред огъня и му предложих куп вкусни неща за ядене, но той не се чувствуваше добре, едва-едва можа да хапне нещо и не обърна внимание на усилията ми да го забавлявам. Подпря лакти на коленете си, а брадичката си върху ръцете и потъна в глухи размисления. Запитах го за какво се е размислил, а той отвърна със сериозен тон:

– Искам да реша как да си отмъстя на Хиндли. Няма значение колко ще чакам, стига да успее накрая. Дано да не умре преди мен!

– Засрами се, Хийтклиф! – казах аз. – На бога е дадено да наказва лошите хора, а ние би трябвало да се научим да прощаваме.

– Не! Господ няма да получи онова удовлетворение, което бих получил аз – отвърна той. – Само да знаех кой е най-добрият начин! Остави ме на мира и аз ще обмисля плана. Не чувствавам болки, като мисля за това.

Но аз забравям, господин Локууд, че тези приказки не могат да ви развличат. Просто ми става неприятно, като си помисля как съм могла да се разбърбя тъй надълго, а ето че кашицата ви изстина и вие клюмате за сън! Бих могла да разкажа историята на Хийтклиф – онова, което трябва да знаете – само с няколко думи.“

Прекъснала се сама по този начин, икономката стана и понечи да остави плетивото си, но аз чувствувах, че не мога да мръдна от камината, а и съвсем не ми се спеше.

– Седнете, госпожо Дийн – подканих я аз, – постойте още половин час! Много добре направихте, като ми разказахте историята с подробности. Тъкмо този начин на разказване ми харесва и вие трябва да я завършите все тъй подробно. Интересувам се повече или по-малко от всяко лице, което споменахте.

– Часовникът ей сега ще удари единайсет, господине.

– Няма значение. Не съм свикнал да си лягам рано. В един или два е достатъчно рано за човек, свикнал да лежи до десет часа.

– Не бива да лежите до десет часа. Най-хубавата част на утрото си отива дълго преди този час. Човек, който не е свършил работа за половин ден преди десет часа, рискува да остави недовършена работата за друга половина на деня.

– Въпреки това, госпожо Дийн, седнете отново, защото смятам утре да удължа нощта докъм следобеда. Предричам си в най-добрия случай една упорита настинка.

– Дано да не ви хване, господине! Е добре, трябва да ми позволите да прескоча три години. През това време госпожа Ърншоу...

– Не, не – прекъснах я, – няма да ви позволя нищо подобно. Известно ли ви е онова умствено състояние, при което, ако сте седнали сам и котката ближе малките си на килима пред вас, ще наблюдавате действията ѝ тъй съсредоточено, че ще се разсърдите не на шега, ако тя занемари едно само ухо?

– Страшно мързеливо състояние, бих казала аз.

– Напротив, едно толкова дейно състояние, че дори досажда! Тъкмо такова е сегашното ми състояние. Виждам, че хората в този край представляват също такъв интерес за градските хора, както представлява паякът за самотника в затворническата килия, в сравнение с друг паяк в някоя селска колиба, и все пак този по-голям интерес не се дължи само на положението на зрител. Тия хора наистина живеят по-интензивно, повече са задълбочени в себе си и не са тъй повърхностни, променливи и с лекомислени външни изяви. Струва ми се, че тук би било възможно

човек да обича за цял живот, а аз твърдо вярвах, че никое влечение не може да трае повече от година. Едното състояние прилича на това, да поканиш гладен на трапеза със едно само ястие, което той изяжда с истинска охота; а другото – да го поканиш да седне на трапеза, сложена от френски готвачи. Във втория случай той вероятно би могъл да получи равностойна наслада от храната като цяло, но различните блюда ще бъдат като пращинки за него и той ще ги запомни само като такива.

– Оpoznаете ли ни, ще видите, че и ние тук сме като всички други хора – забеляза госпожа Дийн, донякъде озадачена от думите ми.

– Прощавайте! – отвърнах аз. – Самата вие, добра ми приятелко, представлявате поразително опровержение на това твърдение. Като изключим няколко диалектизми, които не са от особено значение, нищо у вас не носи белега на онези обноски, които съм свикнал да считам за присъщи на хората от вашата класа. Уверен съм, че сте размишлявали далеч по-много, отколкото мислят повечето от прислужниците. Принудена сте били да развивате разсъдъчните си способности поради липсата на възможност да прахосвате живота си в разни глупави дреболии. Госпожа Дийн се засмя.

– Не ще и дума, че гледам на себе си като на сериозен и разумен човек – каза тя, – и то не толкова, защото съм живяла по тия хълмове и съм гледала все едни и същи лица години наред, а защото съм се трудила упорито, под надзор, и тъкмо това ме направи по-мъдра. При това, господин Локууд, чела съм повече, отколкото предполагате. Няма да попаднете нито на една книга в тая библиотека, която да не съм прелиствала и от която да не съм научила нещо – освен оня рафт със старогръцки и латински книги и другия с френските. А и тях разпознавам едни от други. Повече от това не може да се очаква от една бедняшка дъщеря. Но ако трябва да довърша разказа си като истинска клюкарка, тогава нека да продължа; и вместо да прескачам три години, ще мина направо към следното лято – лятото на 1778 година, или кръгло преди двайсет и три години.

ОСМА ГЛАВА

„В утрото на един хубав юнски ден се роди първото сладко бебче, на което бях кърмачка – последната издънка на стария род Ърншоувци. Ние пластяхме сено в една далечна ливада. Девојката, която обикновено ни носеше закуската, пристигна цял час преди уреченото време. Тя тичаше през поляната и нагоре по пътеката и викаше името ми, докато тичаше.

– Ах, какво сладко бебче! – възкликна тя, дишайки тежко. – По-хубаво момченце не се е раждало досега! Но докторът казва, че госпожата ще си отиде. Той казва, че тя е била туберкулозна от месеци насам. Чух го да казва това на господин Хиндли; и сега, като няма какво да я задържа на тоя свят, тя ще умре още преди зимата. Трябва веднага да дойдеш в къщи. Ти ще го гледаш, Нели, ще го храниш с мляко и захар и ще се грижиш за него ден и нощ. Бих искала да съм на твое място, защото то ще бъде изцяло твое, когато госпожата си отиде.

– Толкова ли е зле? – запитах аз, като захвърлих греблото, и почнах да връзвам шапката си.

– Тъй ми се струва, макар че се държи – отвърна девојката, – а и приказва тъй, сякаш се надява да доживее и да го види израснал мъж. Полудяла е от радост, защото бебчето е толкова красиво. Ако бях на нейно място, сигурна съм, че нямаше да умра. Щеше да ми стане по-добре само като го гледам, каквото и да казва Кенет. Така ме беше яд на него! Баба Арчър взе детето и слезе долу, за да го покаже на господаря, който беше в хола. Лицето му тъкмо засия от радост, когато старият зъл прокобник излезе напред и рече: «Ърншоу, истинско щастие е, че жена ви можа да доживее да ви роди тоя син. Когато я доведохте, бях сигурен, че няма да можем да я задържим за дълго, а сега трябва да ви кажа, че зимата вероятно ще я довърши. Не се вълнувайте и не вземайте това много надълбоко. Нищо не може да се направи. Впрочем, къде ви беше акълът да вземете такова слабо девојче!»

– А какво му отвърна господарят? – запитах аз.

– Мисля, че изрече някаква ругатня, но не обърна внимание, защото тъй ми се искаше да видя момченцето – и тя пак започна да го описва с възторжени думи.

Аз бях не по-малко възбудена от нея и нетърпеливо забързах към къщата, за да се възхитя на свой ред от него, макар че ми беше много

мъчно за Хиндли. В сърцето му имаше място само за два идола – за жена му и за него самия. Лудееше и по двата и боготвореше първия, затова просто не можех да си представя как ще понесе загубата.

Когато пристигнахме в «Брулени хълмове», той стоеше пред главния вход. Запитах го на влизане как е бебето.

– Вече се кани да припка, Нел! – отвърна той с радостна усмивка.

– А господарката? – осмелих се да го запитам. – Докторът казва, че тя...

– По дяволите докторът! – прекъсна ме той и се изчерви. – Франсис се чувствава напълно добре. Всичко ще ѝ мине до една неделя. Горе ли отиваш? Кажй ѝ, че ще дойда, стига да обещае, че няма да приказва. Оставах я, защото не искаше да млъкне, а трябва да мълчи. Съобщи ѝ, че господин Кенет е казал, че ѝ трябва пълно спокойствие.

Предадох думите му на госпожа Ърншоу. Тя изглеждаше в променливо настроение и весело отвърна:

– Почти не съм продумала, Елен, а ето че на два пъти вече си отива и плаче на излизане. Хайде, кажи му – обещавам да не говоря, но това не значи, че ще се чувствавам обвързана да не се смея за негова сметка.

Нещастната жена! До преди седмица от смъртта ѝ тая нейна веселост нито веднъж не я остави, а съпругът ѝ продължаваше да твърди с упоритост, бих казала дори с настървение, че здравето ѝ се подобрявало с всеки нов ден. Когато Кенет го предупреди, че лекарствата, които ѝ предписва, са безпредметни в тоя стадий на болестта и че не иска да го вкарва в други разходи, като се грижи за нея, той отвърна:

– Зная, че няма смисъл. Тя се чувствава добре и вече не се нуждае от грижите ви. Никога не е боледувала от туберкулоза. Нейното беше треска, а тя попремина. Сега пулсът ѝ е тъй бавен, както и моят, а бузите са също тъй хладни.

Той казваше същото и на жена си и тя сякаш му вярваше. Но една вечер, както се бе облегнала на рамото му и беше почнала да му разправя, че се чувствувала достатъчно добре, за да може да стане на другия ден, тя се разкашля, макар и твърде слабо. Той я взе в ръцете си, тя го прегърна през врата, цветът на лицето и се промени и тя умря.

Както бе предвидило момичето, детето Хертън остана изцяло на моите грижи. Колкото до господин Ърншоу, той бе доволен, стига детето да е здраво и да не плаче. Иначе се отчая напълно, защото мъката му беше такава, че тъгуваше, без да се оплаква. Нито плачеше, нито се молеше; само ругаеше и роптаеше – проклинаше и господ, и хората, отдавайки се на страшно разпуснат живот. Прислужниците не можаха дълго

да понесат неговото тиранично и лошо държане. Джоузеф и аз бяхме единствените, които искахме да останем. Не ми даваше сърце да оставя детето, а при това, както знаете, една майка ни бе отгледала с него и за това бях по-склонна от чуждите хора да извинявам държането му. Джоузеф остана да тормози наемателите на земите и работниците, понеже неговото призвание е да бъде там, дето има доста злини за порицаване.

Разпуснатият живот на господаря и неговите лоши другари бяха «добър» пример за Катрин и Хийтклиф. Държането към последния би озверило и светец. А по това време наистина изглеждаше, че самият дявол се е вселил в душата на момчето. Истинско удоволствие му доставяше да гледа безвъзвратното падение на Хиндли, а дивата му навъсеност и жестокост все повече биеха на очи. Едва ли бих могла да ви опиша на какво беше заприличал нашият дом. Помощник-пасторът престана да идва и в края на краищата никой почтен човек не ни навещаваше, като изключим посещенията, които Едгар Линтон правеше на госпожица Катин. На петнадесет години тя беше царицата на цялата околност – нямаше равна на себе си и наистина стана високомерно и твърдоглаво същество. Признавам – не я обичах, след като премина детството ѝ, и често я дразнех, като ѝ натривах носа заради високомерното ѝ държане, но тя никога не ме намрази. Тя проявяваше забележително постоянство в привързаността си към отдавнашни приятели – дори Хийтклиф неизменно продължаваше да се радва на благоволенieto ѝ, а младият Линтон, въпреки превъзходството си, едва смогваше да ѝ направи впечатление. Той беше покойният ми господар – ето и портретът му над камината. Окачен бе от едната страна, а тоя на жена му – от другата страна, само че нейния го махнаха, иначе щяхте да имате известна представа за нея. Виждате ли тоя?

Госпожа Дийн вдигна свещта и аз се взрях в едно лице с меки черти, приличащо удивително на младата жена в «Брулени хълмове», но по-замислено и с по-приятен израз. Портретът наистина бе хубав. Дългата руса коса падаше на леки къдри върху слепите очи; очите бяха големи и сериозни, снагата дори прекалено грациозна. Вече не се чудех защо Катрин Ърншоу е могла да забрави първия си приятел, увличайки се по човек като тоя от портрета. Чудно ми беше как той, с ум, достоен за външността си, е могъл да хареса оная Катрин Ърншоу, която си представях във въображението си.

– Много приятен портрет! – казах на икономката. – Прилича ли на него?

– Да – отвърна тя, – но той изглеждаше по-хубав, когато биваше

възбуден. Това е обикновеният израз на лицето му. Общо взето, той беше твърде инертен.

И тъй, Катрин продължаваше да поддържа връзки с Линтоновци след оня петседмичен престой у тях. Понеже не желаше да покаже рогата си в тяхно присъствие и беше достатъчно разумна, за да се свени да отвръща с грубост на неизменната вежливост, с която те се отнасяха към нея, тя неволно направи добро впечатление на старите Линтоновци с неподправената си сърдечност, спечели възторзите на Изабела, а също сърцето и душата на нейния брат – придобивки, които я ласкаеха още от самото начало, защото тя бе много амбициозна, и които я накараха да възприеме известна двойственост в поведението си, без никакво намерение да лъже когото и да е. Тук, дето слушаше да наричат Хийтклиф с прозвището «простак и млад негодник» и «по-лош и от звяр», тя се пазеше да не се държи като него. Обаче тя не бе много склонна да се държи учтиво в къщи, дето щяха само да ѝ се присмеят, нито пък да въздържа буйните си пориви, тъй като и без това нямаше кой да я похвали за това.

Господин Едгар рядко се осмеляваше да дойде на официално посещение в «Брулени хълмове». Той изпитваше ужас от реномето на Ърншоу и се боеше да се среща с него. Все пак винаги се стараехме да го посрещнем колкото се може по-учтиво. Сам господарят внимаваше да не го докачи с нещо, защото знаеше на какво се дължаха посещенията му; и ако не можеше да се държи любезно, гледаше да стои настрана. По-скоро съм склонна да мисля, че идването му в къщата не се нравеше на Катрин. Тя не се държеше престорено, не се преструваше на кокетка и очевидно не желаше двамата ѝ приятели изобщо да се срещат; защото, когато Хийтклиф се изказваше презрително за Линтон в присъствието на последния, тя не можеше дори и наполовина да се съгласи с него, както правеше в отсъствието на Едгар, а когато сам Едгар проявяваше отвращение и антипатия към Хийтклиф, тя не смееше да се отнася с безразличие към чувствата му, сякаш подценяването на постоянния другар в игрите едва ли имаше някакво значение за нея. Много пъти съм се смяла, когато се е намирала в небрано лозе, или пък на мъките ѝ, които тя напразно се опитваше да скрива от мен, за да не ѝ се присмивам. Това изглежда злонравно от моя страна, но тя бе тъй горда, че човек просто не можеше да съчувствува на мъките ѝ, докато не я принудеше да бъде по-скромна. Накрая тя се реши да признае чувствата си и да ми се довери. Нямаше друг човек, когото би могла да избере за съветник.

Един следобед господин Хиндли излезе от къщата и ето че Хийтклиф реши да празнува по тоя случай. По това време, струва ми се, той бе

вече на шестнадесет години и макар че не бе нито грозен, нито умствено недоразвит, с държането си и с външността си вече смогваше да буди отвращение, от което сега няма ни помен. На първо място по това време той бе успял да забрави почти всичко, което бе научил по-рано. Непрекъснатата непосилна работа от ранно утро до късна вечер бе убила у него и оная жажда за наука, която проявяваше преди, а също и любовта му към книгите и учението. Чувството му за превъзходство над другите, втъплено в него още в детските му години чрез благосклонното отношение на стария господин Ърншоу, се бе изпарило. Той се бори дълго време да бъде на една нога с Катрин в учението, но накрая се отказа, макар мълчаливо и дълбоко да страдаше от това. Отказа се изцяло и напълно и нищо не можеше да го убеди да стори нещо, за да отиде по-напред, когато разбра, че трябва, волю-неволю, да изостане от предишното си равнище. Тогава и външният му вид се влоши ведно с умственото му изоставане. Той свикна да ходи отпуснато и доби отблъскваща външност. Вродената му сдържаност се изроди в някаква свръхглупава и мрачна необщителност. Изглежда, изпитваше жестоко задоволство да буди отвращението на малцината си познати, вместо да печели одобрението им.

Катрин и той бяха неразделни другари през свободните си часове след усилната работа, но той вече не даваше словесен израз на привързаността си към Катрин и се отдръпваше със сърдита подозрителност пред нейните детински милувки, сякаш съзнаваше, че тя не може да изпитва удоволствие, като хаби милувките си по него. В този следобед, за който става дума, той влезе в къщата и изяви намерението си да не работи. Точно тогава аз помагах на госпожица Кати да се облече. Тя не можеше да знае, че ще му хрумне да не работи, и в увереността си, че ще бъде сама в къщата, бе успяла по някакъв начин да уведоми Едгар за отсъствието на брат си и сега се готвеше да го посрещне.

– Кати, заета ли си днес следобед? – запита я Хийтклиф. – Ще ходиш ли някъде?

– Не – отвърна тя. – Вали дъжд.

– Тогава защо си облякла тая копринена рокля? – продължи той. – Да не би да очакваш гости?

– Не зная дали ще дойде някой – смотолеви госпожицата, – но ти би трябвало да си на полето сега, Хийтклиф. Мина цял час, откакто обядвахме. Мислех, че си тръгнал вече.

– Хиндли не ни освобождава често от проклетото си присъствие – забеляза момчето. – Няма да работя повече днес. Ще стоя при тебе.

– Но Джоузеф ще му каже – загатна тя. – По-добре си иди.

– Джоузеф товари варовик на другия край на Пенистън Крег. Няма да свърши, преди да се стъмни, и няма нищо да узнае.

При тия думи той бавно се отправи към огъня и седна до камината. Катрин се замисли за момент със свити вежди. Тя намери за необходимо да го подготви за идването на неканени гости.

– Изабела и Едгар Линтон казваха, че може да дойдат днес следобед – рече тя след едноминутно мълчание. – Вали дъжд и затова не ги очаквам, но те все пак могат да дойдат, а дойдат ли, ти рискуваш да отнесеш една караница за нищо.

– Нареди на Елен да каже, че си заета, Кати – упорствуваше той. – Не ме изпъждай заради тези твои глупави и жалки приятели! Понякога ми иде да се оплача, че те... но няма да сторя това.

– Че те какво? – възкликна Катрин, гледайки го със загрижено лице. – Ах, Нели – сърдито добави тя и рязко дръпна главата си от ръцете ми, – съвсем ми развали къдриците при вчесването. Стига толкова! Хайде, остави ме на мира! Какво ти дава повод да се оплакваш, Хийтклиф?

– Нищо. Само погледни оня алманах на стената. – Той посочи към един сложен в рамка лист, който висеше на стената близо до прозореца, после продължи: – Кръстовете означават вечерите, които си прекарала с Линтоновци, а точките – вечерите, прекарани с мен. Виждаш, нали? Отбелязал съм всеки ден.

– Да. Много глупаво, сякаш много съм обръщала внимание на това! – отвърна Катрин със сърдит тон. – И какъв е смисълът на тази работа?

– Да докажа, че аз обръщам внимание на това – рече Хийтклиф.

– А нима трябва винаги да стоя с тебе? – запита го тя с растящо раздразнение. – Каква полза има от това? За какво изобщо говориш ти? Един ням или някое бебе би ме забавлявало повече, отколкото ти.

– Никога досега не си ми казвала, че приказвам малко или че не обичаш да ти правя компания, Кати – възкликна силно развълнуваният Хийтклиф.

– Що за компания е тази, когато хората не знаят нищо и не казват нищо? – промълви тя.

Нейният другар стана на крака, но не му остана време да доизясни чувствата си, защото конски копита отекнаха по настилката. Като почука леко, младият Линтон влезе със светнало от радост лице поради неочакваната покана, която бе получил. Катрин несъмнено забеляза разликата между двамата си приятели, докато единият излизаше, а другият влизаше. Контрастът бе като тоя, който виждаш, когато напускаш някоя безрадостна и хълмиста местност в каменовъглен район й навлизаш в

красива и плодородна долина; а и гласът и поздравът му бяха също тъй противоположни на другия, както и самата му външност. Той говореше нежно и напевно и изговаряше думите също като вас – не тъй грубо, както говорим ние в тоя край – и по-меко.

– Да не би да идвам твърде рано? – рече той и хвърли поглед към мен. Бях започнала да избърсвам съедините и да нареждам едно-две чекмеджета на шкафа в другия край на хола.

– Не – отвърна Катрин. – Какво правите там, Нели? – Разтребвам, госпожице – отвърнах аз. Господин Хиндли ми бе казал винаги да се навъртам в случай, че Линтон реши да посети Катрин насаме. Тя застана зад мен и сърдито пошепна:

– По-скоро да се махаш оттук заедно с парцалите си. Когато има гости в къщи, слугите не почват да чистят и бършат прах в стаята, в която се намират посетителите.

– Много сгоден случай, тъй като господарят го няма – гласно отвърнах аз. – Той не обича да се занимавам с тия работи в негово присъствие. Сигурна съм, че господин Едгар ще ме извини.

– Не обичам да се занимаваш с тия работи в мое присъствие – повелително заяви младото момиче, без да даде възможност на гостенина си да продума. Тя не бе успяла да възвърне самообладанието си след малката разпра с Хийтклиф.

– Съжалявам, госпожице Катрин – рекох в отговор и усърдно продължих да гледам работата си.

Като мислеше, че Едгар не би могъл да я види, тя грабна кърпата за бърсане, после злобно и продължително ме ущипа по ръката. Казах вече, че не я обичах. Правеше ми удоволствие да накрънрявам суетата и себелюбието ѝ от време на време. При това тя ми бе причинила много силна болка. Затова бързо се изправих на крака и изпищях:

– Ах, госпожице, това не беше честно. Нямате право да ме щипете и аз няма да търпя това.

– Не те и докоснах, лъжла такава! – извика тя, а пръстите ѝ просто я сърбяха да ме ущипе повторно и ушите ѝ бяха почервенели от яд. Тя изобщо не можеше да скрива гнева си и лицето ѝ винаги пламваше.

– А какво е това? – възразих аз и за да я оборя, посочих за доказателство едно несъмнено мораво място по ръката ми.

Тя тупна с крак, поколеба се за миг и после, подтиквана неудържимо от злия дух, който се беше загнездил в нея, ме удари по бузата – силен и палещ шамар, който напълни очите ми със сълзи.

– Катрин, мила Катрин! – намеси се Линтон, силно потресен от тая

двойна проява на лъжливост и насилие от страна на неговия идол.

– Напусни стаята, Елен! – повтори тя, треперейки от главата до петите.

Малкият Хертън, който вървеше винаги по петите ми и в момента седеше близо до мен на пода, започна на свой ред да плаче, като видя сълзите ми, после измънка недоволството си от «лошата леля Кати», а това навлече гнева ѝ върху неговата нещастна главичка. Тя го сграбчи за раменете и го раздруса тъй силно, че бедното дете просто посиня, а Едгар, съвсем без да мисли, я хвана за ръцете, за да освободи детето. В същия миг, когато едната ѝ ръка се освободи, изпадналия в почуда млад човек получи такъв шамар от нея, че в никакъв случай не можеше да го вземе за шега. Той се отдръпна смаян. Грабнах Хертън и го занесох в кухнята, без да затварям вратата, защото горях от любопитство да видя как ще уредят възникналия спор. Пребледнял и с тръпнещи устни, оскъргеният посетител се запъти към мястото, дето бе оставил шапката си.

«Добре правиш! – казах на себе си. – Взemi поука и си върви! Бъди благодарен, че можа да видиш нещичко от истинския ѝ нрав.»

– Къде отивате? – запита го Катрин, пристъпвайки към вратата.

Той се дръпна встрани и се опита да мине.

– Не трябва да си отивате! – енергично рече тя.

– Трябва да си вървя и ще си отида! – отвърна той тихо.

– Не! – упорствуваше тя и хвана дръжката. – Още не, Едгар Линтон. Седнете. Няма да ме оставите в това настроение. Ще страдам ужасно през цялата нощ, а не искам да страдам заради вас!

– Нима мога да остана, след като ме ударихте? – попита Линтон.

Катрин не продума.

– Накарайте ме да се боя и срамувам от вас – продължи той. – Няма вече да идвам тук.

Очите ѝ започнаха да блестят, а клепачите ѝ затрептяха.

– При това преднамерено казахте една неистина – добави той.

– Не! – извика тя, когато можа да проговори. – Нищо не направих преднамерено. Добре, вървете си, щом искате. Хайде, махайте се! А сега ще се наплача, та да ми призлее от плач.

Тя се строполи на колене до един стол и здравата се разплака. Едгар не се отказа от намерението си и тръгна, но се позабави, като излезе на двора. Реших да го окуража.

– Госпожицата е ужасно своенравна, господине – рекох му аз. – Полоша е и от разглежено дете. Качете се на коня и си вървете, защото

иначе нарочно ще ѝ прилошее, само и само да ни нажали.

Тая мека душа погледна косо през прозореца. Имаше толкова сили да си върви, колкото и някоя котка, когато трябва да остави мишката недоубита или птичката изядена само наполовина. «Ех – помислих си, – този е безвъзвратно загубен! Обречен е и лети към прокобата си!» Точно така беше. Той рязко се извърна, побърза да влезе в къщата и затвори вратата след себе си, а когато и аз влязох след малко, за да им кажа, че Ърншоу се бе върнал съвсем пиян, готов да събори къщата с викове и ругатни (обикновеното му настроение в такова състояние), видях, че разпрата само ги бе сближила още повече; тя бе сломила външните прегради на младежката им боязън, улеснявайки ги да изоставят маската на приятелството и да се обяснят в любов.

Вестта за пристигането на господин Хиндли набързо отпрати Линтон към коня му, а Катрин – в стаята си. Отидох да скрия малкия Хертън, а също и да извадя сачмите и барута от ловната пушка на господаря, с която обичаше да играе, когато изпаднаше в това налудничаво състояние, при смъртна опасност за всички, които го предизвикваха или пък привличаха вниманието му. Бях намислила да изпразня пушката, за да не би да направи по-голяма пакост, ако отиде дотам, че да гръмне с нея.“

ДЕВЕТА ГЛАВА

„Хиндли влезе, като изричаше страшни проклетия, и ме залови тъкмо когато скривах сина му в кухненския бюфет. Хертън изпитваше истински ужас както от мечешката нежност на баща си, така и от неговата налудничавя ярост; защото в единия случай той рискуваше да бъде притискан и целуван до смърт, а в другия – да бъде хвърлен в огъня или смачкан в стената. Затова нещастното дете стоеше съвсем мирно, където и да го криех.

– Ей го, най-после го намерих! – викна Хиндли, издърпа ме назад и ме хвана за кожата на врата, като куче. – Кълна се в рая и в ада, че вие двамата⁸ сте се наговорили да убиеете това дете! Сега вече разбирам защо го държите все далеч от мен. Но с помощта на сатаната ще те накарам да глътнеш готварския нож, Нели! Няма защо да се смееш, понеже преди малко натиках Кенет с главата надолу в мочурището край Блэкхорс; а където е един, там са и двама. При това иска ми се да убия някого от вас. Няма да мириясам, докато не го направя!

– Но готварският нож не ми харесва, господин Хиндли – отвърнах аз. – Някой е рязал червени херинги с него. Моля ви се, по съм съгласна да бъда застреляна.

– По си съгласна дяволите да те вземат! – рече той. – И ще те вземат. Няма закон в Англия, който да попречи на човека да държи къщата си в порядък, а моята е отвратителна. Отвори си устата!

Той държеше ножа и пъкна острието между зъбите ми. Лично аз никога не се боях от неговите прищевки. Плюх и заявих, че ножът има отвратителен вкус и че в никой случай няма да го глътна.

– Ах! – възкликна той и ме освободи. – Виждам, че тоя отвратителен малък негодник не е Хертън. Прощавай, Нели. Ако е Хертън, заслужава жив да го одера, задето не изтичва да ме посрещне, а пици, сякаш съм някакъв таласъм. Ела насам, чудовищно зверче! Ще те науча как да разиграваш един добродушен, заблуден баща. Кажи, не ти ли се струва, че момчето ще изглежда по-добре с подрязани уши? Това прави кучетата по-свирепи, а аз обичам нещо свирепо – дай ми ножиците, – нещо свирепо и спретнато! При това страшно превзето е – дяволски суетно е да държим за ушите си – и без тях сме достатъчно големи магарета. Мълчи бе, дете, мълчи там! Че то наистина било моето мило

8. И Хийтклиф е в кухнята. – Б. пр.

момченце! Хайде, стига си плакал, сладкото ми. Целуни ме! Я гледай, значи, не искаш? Целуни ме, Хертгън! Целуни ме, дявол да те вземе! Боже мой, как съм могъл да отгледам такова чудовище! Да не съм човек, ако не ступя врата на това детище!

Нешастият Хертгън пищеше и риташе с все сила в прегръдките на баща си и започна да реве дважд по-силно, когато той го занесе горе и го вдигна над перилата на стълбата. Викнах по него, че ще изплаши детето до припадък, и се спуснах да го спасявам. Тъкмо стигнах до тях, и Хиндли се наведе над парапета, за да се послуша в някакъв шум, който идеше отдолу, почти забравил какво държи в ръцете си. «Кой е там?» – попита той, като чу, че някой се приближава до долния край на стълбището. И аз се наведох напред, за да направя някакъв знак на Хийтклиф да не идва насам, тъй като бях познала вървежа му; и в същия миг, когато отвърнах поглед от Хертгън, той внезапно се метна напред, освободи се от ръката, която небрежно го държеше, и политна надолу.

Почти не остана време да изпаднем в ужас, понеже разбрахме още в същия миг, че нещастното дете е невредимо. Хийтклиф пристигна долу тъкмо в критичния момент и с инстинктивно движение спря падането на детето, после го положи на крака и погледна нагоре, за да открие причината на нещастieto. Един скъперник, който е продал за пет шилинга някой печеливш лотариен билет, за да научи на другия ден, че е загубил пет хиляди лири от тая сделка, не би пребледнял толкова, колкото Хийтклиф, когато видя фигурата на господин Ърншоу над парапета. Лицето му изразяваше много по-красноречиво от всякакви думи колко дълбоко страда той за това, че сам бе станал причина да осуети собственото си отмъщение. Ако беше тъмно, мисля, че би се опитал да поправи грешката, като разбие главата на Хертгън върху стъпалата на каменното стълбище; но ние присъствувахме при спасяването на детето и аз начаса слязох долу и притиснах милото ми поверениче до сърцето си. Хиндли заслиза по-бавно, изтрезнял и засрамен.

– Ти си виновна, Елен – рече той. – Трябваше да го държиш далече от мен. Трябваше да го вземеш от ръцете ми. Наранен ли е някъде?

– Наранен! – гневно възкликнах аз. – Ако не се е убил, ще остане идиот. Ех, чудя се защо майка му не стане от гроба, за да види как се държите с него! По-лош сте и от поганец – да се отнасяте по тоя начин с детето, което е плът от плътта ви!

Той се опита да докосне детето, което бе престанало да плаче от ужас още в момента, когато се видя у мене. Но щом баща му го докосна с пръст, то пак се разпищя, дори по-силно от преди и се разтресе тъй,

сякаш щеше да изпадне в конвулсии.

– Няма да го закачате – продължих аз. – То ви мрази. Истината е, че всички ви мразят. Щастливо семейство имате и добре се наредихте!

– И още по-добре ще се наредя, Нели – присмя се безпътният човек, станал отново суров. – Засега махайте се и двамата! Слушай и ти, Хийтклиф: гледай да не ми се мяркаш пред очите. Няма да те убия тая вечер, освен ако река да подпаля къщата. Може и това да ми хрумне.

При тия думи той пресегна към шкафа, взе една половин-литрова бутилка с коняк и наля малко в една чаша.

– Недейте, моля ви! – примолех му се. – Господин Хиндли, вслушайте се в предупреждението ми. Имайте милост към това нещастно момче, дори ако не държите никак на себе си!

– Всеки друг би се погрижил по-добре за него, отколкото аз – отвърна той.

– Смилете се над собствената си душа – казах, опитвайки се да грабна чашата от ръката му.

– В никой случай! Напротив, голямо удоволствие ще бъде за мен да я пратя право в ада, за да накажа нейния създател – възкликна богохулещт. – Вдигам сърдечна наздравица за нейната гибел!

Той изпи коняка и нервни заръча да си вървим, приключвайки заповедта си с безброй ужасни проклетия, прекалено лоши, за да бъдат запомнени или повторени.

– Жалко, че не може да умре от пианство – забеляза Хийтклиф, мълвейки проклетия подир него, когато вратата се затвори. – Той прави всичко, което е по силите му, но неговият организъм не се поддава на отровата. Господин Кенет е готов да заложи кобилата си, че той ще надживее който и да е отсам Гимъртън и ще отиде в гроба като стар грешник, освен ако за наш късмет му се случи нещо съвсем необикновено.

Отидох в кухнята и седнах да приспя малкия си любимец. Стори ми се, че Хийтклиф премина през кухнята и отиде към плевнята. После разбрахме, че само минал зад дървената скамейка и се захлупил безмълвен върху една пейка до стената, далеч от огъня.

Люлеех Хертън на коляното си и тананиках една песничка, която започваше така:

Беше късно в нощта и плачеха децата,
а в гроба майка им ги чу да плачат...

Катрин беше дочула разпратата и сега надникна в стаята и пошепна:

– Сама ли сте, Нели?

– Да, госпожице – отвърнах аз.

Тя влезе и се запъти към огнището. Вдигнах очи, понеже очаквах, че се готви да каже нещо. Тя изглеждаше разтревожена. Устните ѝ бяха полуразтворени, сякаш се канеше да заговори, и тя пое дъх, но той се изтръгна като въздишка от гърдите ѝ, вместо да изрече мисълта ѝ в думи. Почнах отново да тананикам, защото не бях забравила недавнашното ѝ държане.

– Къде е Хийтклиф? – запита тя, като прекъсна песента ми.

– Гледа си работата в обора – отговорих аз.

Той не опроверга думите ми, а може и да беше позадрял. Последва друга дълга пауза, през време на която забелязах, че няколко сълзи се отрониха по бузите на Катрин и паднаха на плочите. «Дали се разкайва за възмутителното си поведение? – питах се аз. – Това е необичайно за нея. Но нека тя стигне сама до това заключение. Аз няма да ѝ помогна.» Не, тя не се тревожеше за нищо освен за собствените си работи.

– Ах, божичко! – възкликна накрая. – Много съм нещастна.

– Жалко! – подзех аз. – Мъчно може да ви се угоди. Толкова много приятели и толкова малко грижи и пак не сте доволна!

– Нели, обещавах ли да пазиш една моя тайна? – продължи тя, като клекна до мен и ме погледна с прелестните си очи така, че лошото ми настроение изведнъж се изпари, макар че имах основание да ѝ се сърдя.

– Струва ли си да се пази в тайна? – запитах я вече не толкова сърдито.

– Да, и това ме тревожи, а трябва да го кажа. Искам да зная как трябва да постъпя. Днес Едгар Линтон поиска ръката ми и аз му дадох отговор. Преди да ти кажа дали отговорът ми беше положителен или отрицателен, искам да ми кажеш какво трябваше да отговоря.

– Наистина, госпожице Катрин, отде да зная аз? – рекох в отговор. – Във всеки случай, като имам предвид как се държахте днес следобед в негово присъствие, бих казала, че ще е по-разумно да му откажете. Понеже господин Едгар е поискал ръката ви след това, той трябва да е или безнадежден тъпак, или глупав смелчага.

– Ако говориш така, няма да ти кажа нищо друго – недоволно отвърна тя, като се изправи. – Дадох съгласието си, Нели. Хайде, по-скоро ми кажи дали съм сбъркала.

– Дадохте съгласието си? Тогава какъв смисъл има да говорим по въпроса? Дали сте дума и не можете да се отметнете.

– Но кажи ми дали трябваше да постъпя така. Кажи де! – рече тя с

раздразнен тон; като търкаше ръцете си една в друга и се мръщеше.

– Има много неща, които трябва да се обсъдят, преди да се отговори по задоволителен начин на този въпрос – дълбокомислено отвърнах аз. – Първото и най-важното е дали обичате господин Едгар.

– Нима някой може да не го обича? Разбира се, че го обичам – отвърна тя.

Тогава я накарах да поведем следния разговор, като тя отговаряше на въпросите ми. За една девойка на двадесет и две години този подход не беше неуместен.

– Защо го обичате, госпожице Кати?

– Глупости! Обичам го и това е достатъчно.

– В никакъв случай. Трябва да кажете защо.

– Е добре, защото е хубав и приятен в компания.

– Лошо! – бе моята оценка.

– И понеже е млад и весел.

– Пак лошо.

– И понеже ме обича.

– Няма значение, щом става дума за това.

– И понеже ще бъде богат, а на мен ще ми бъде приятно да съм най-важната дама в цялата околност и ще се гордея да имам такъв съпруг.

– По-лошо от всичко друго. А сега кажете как го обичате.

– Както обича всеки човек. Ти си глупавичка, Нели.

– Ни най-малко. Отговорете!

– Обичам земята под нозете му и въздуха над главата му, и всичко, до което се докосва, и всяка дума, която изговаря. Обичам всеки израз на лицето му и всяко негово действие, и него самия напълно и изцяло. Стига ли това?

– И защо го обичате?

– Хайде, хайде, вие ме взехте на подбив. Това е чиста злоба. За мен този въпрос съвсем не е шега – рече младата жена, като се намръщи и извърна лице към огнището.

– Далеч съм от мисълта да се шегувам, госпожице Катрин – отвърнах аз. – Вие обичате господин Едгар, защото е и хубав, и млад, и весел, и богат, и защото ви обича. Последното обаче е без значение: вероятно щяхте да го обичате и без това условие, а когато и то е налице, не бихте го обичали, ако той не притежаваше споменатите четири достойнства.

– Не, разбира се, че не. В такъв случай щях само да го съжалявам, а може би да го мразя, ако беше грозен и недосялан.

– Но на този свят има още един-двама хубави и богати млади мъже,

може би по-хубави и по-богати от него. Какво би ви попречило да обичате тях?

– Ако има такива, не съм ги срещала. Не съм виждала друг като Едгар.

– Може да видите някой от тях. Едгар няма да е всякога млад и хубав, а може и да не бъде винаги богат.

– В момента е такъв, а аз имам работа само с настоящето. Моля те да говориш разумно.

– Тогава това предreshава въпроса. Щом имате работа само с настоящето, вземете господин Линтон.

– Не искам разрешение от тебе – ще се омъжа за него. И все пак ти не ми каза дали постъпвам правилно.

– Напълно правилно, ако е редно хората да се женят само с оглед на настоящето. А сега хайде да чуем защо сте нещастна. Брат ви ще бъде доволен. Струва ми се, че старите Линтоновци няма да имат възражения. Вие ще напуснете един безреден и неудобен дом, за да влезете в почтена и богата къща. При това вие обичате Едгар и Едгар ви обича. Всичко това изглежда напълно в ред. Къде е пречката?

– Тук и тук – отвърна Катрин, докосвайки с една ръка челото си и полагайки другата върху гърдите си, – в зависимост от това, в кое от двете места се крие душата. Убедена съм в сърцето и в душата си, че не постъпвам правилно.

– Това е много странно. Нищо не разбирам.

– Ето тайната ми. Но не ми се присмивай и ще ти обясня всичко. Не мога ясно да го обясня, но ще ти дам известна представа какви чувства ме вълнуват.

Тя седна до мен. Лицето ѝ доби още по-тъжен и сериозен вид, а сключените ѝ ръце трепереха.

– Нели, никога ли не сънуваш странни сънища? – неочаквано рече тя, след като размисли няколко минути.

– Да, от време на време – отвърнах аз.

– И аз също. Случвало ми се е да сънувам сънища, които никога не съм могла да забравя и които промениха разбиранията ми. Те се просмукаха и проникнаха напълно в мен, като вино във вода, и промениха цвета на мислите ми. Ето един от тях. Ще ти го разкажа, но да не почнеш да се усмихваш, докато ти го разправям.

– Ех, недейте, госпожице Катрин – рекох ѝ. – Достатъчно мрачни сме и без да сме викали духове и привидения, за да ни смущават. Хайде, хайде, бъдете весела, каквато сте по природа. Погледнете малкия

Хертън! Той не сънува тъжни работи. Колко сладко се усмихва в съня си!

– Да! А баща му колко сладко ругае в самотата си! Навярно помниш времето, когато и той е бил като това бузесто дете – почти толкова малък и невинен като него. Както и да е, Нели, ще те застава да ме изслушаш. Сънят ми не е дълъг, а аз не бих могла да бъда весела тая вечер.

– Не искам да ви слушам, не искам да ви слушам! – повторих набързо.

По онова време бях суеверна по отношение на сънищата, а и още съм такава. При това необичайната мрачност, изписана по лицето на Катрин, ме караше да се страхувам от нещо, което можеше да ми внуши пророчески мисли за някаква страшна катастрофа. Стана й неприятно, но тя не продължи. Привидно начевайки друга тема, след малко пак подхвана:

– Ако бях на небето, Нели, щях да бъда крайно нещастна.

– Защото не сте достойна да отидете там – отвърнах аз. – Всички грешници биха били нещастни в рая.

– Не за това. Веднъж сънувах, че съм там.

– Казах ви, че не желая да слушам сънищата ви, госпожице Катрин! Ще отида да си легна – отново я прекъснах.

Тя се засмя и ме задържа насила, защото понечих да стана от стола.

– Тоя не е кой знае какъв – рече тя. – Само исках да кажа, че небето не ми се стори да е мой дом и се съдрах да плача да се върна обратно на земята, а и ангелите тъй се ядосаха, че ме захвърлиха в средата на пустото поле, на върха на «Брулени хълмове», дето се събудих разплакана от радост. И този сън обяснява, както и другият, тайната ми. Не бива да се омъжа за Едгар Линтон, а и мястото ми не е раят; и ако оня проклет човек вътре не бе принизил дотолкова Хийтклиф, не бих и помислила за това. Унизително би било за мен да се омъжа за Хийтклиф сега, затова той никога няма да узнае колко много го обичам, и то не защото е красив, Нели, но защото по прилича на мен, отколкото аз самата. От каквото и да са направени душите ни, неговата и моята са еднакви, а тая на Линтон е толкова различна, колкото лунният лъч от мълнията или сланата от огъня.

Почувствувах присъствието на Хийтклиф още преди тя да свърши да говори. Като забелязах някакво бегло движение, аз извърнах глава и го видях да става от пейката и да излиза безшумно навън. Той бе слушал дотогава, докато бе чул Катрин да казва, че би било унизително за нея

да се омъжи за него, а след това не остана да слуша друго. Събеседницата ми, която седеше на земята, не можа да забележи присъствието и излизането му, понеже облегалото на пейката ѝ попречи, но аз трепнах и я подканих да мълчи.

– Защо? – запита тя, оглеждайки се неспокойно наоколо.

– Джоузеф е тук – отвърнах аз, долавяйки тъкмо навреме ехтенето от колелата на каруцата му по пътя, – а и Хийтклиф ще влезе заедно с него. Не съм сигурна дали той не е край вратата в този момент.

– Ех, той не би могъл да чуе думите ми от вратата – рече тя. – Дай да държа Хертън, докато приготвиш вечерята, и ме извикай да вечерям с вас, когато тя бъде готова. Искам да измамя неспокойната си съвест и да се убедя, че Хийтклиф няма никаква представа за тези неща. Няма, нали? Нима знае какво значи да обичаш?

– Не виждам никаква причина той да не знае това, и то не по зле от вас – отвърнах аз. – Ако вие сте неговата избраница, той ще бъде най-нещастният човек на земята. Щом станете госпожа Линтон, той ще загуби и приятелка, и любов, и всичко. Минавало ли ви е през ума как ще понесе раздялата и как ще се чувствава той, като бъде съвсем изоставен в света? Защото, госпожице Катрин...

– Той, съвсем изоставен! Ние разделени! – възкликна тя с възмущение. – Кой, моля ти се, ще ни раздели? Участи на Милон⁹ ще постигне ония, които се опитат да сторят това. Не и докато съм жива, Елен, заради който и да е смъртен! Ако ще всички Линтоновци по лицето на земята да се стопят и изпарят, аз няма да се съглася да изоставя Хийтклиф. Не бих станала госпожа Линтон, ако поискат от мен такава цена! Той ще ми е толкова скъп, колкото е бил през целия ми живот. Едгар ще трябва да се отърси от антипатията си и да свикне поне да го понася. Той ще направи това, когато научи какви са истинските ми чувства към него. Виждам, Нели, че ме мислиш за егоистична и жалка жена, но минавало ли ти е някога през ума, че ако двамата с Хийтклиф се оженим, ние бихме станали просяци? От друга страна, ако се омъжа за Линтон, аз бих могла да помогна на Хийтклиф да се издигне и да го поставя извън властта на брат ми.

– И то с парите на вашия съпруг ли, госпожице Катрин? – попитах я аз. – Едва ли ще го намерите толкова податлив, колкото си въобразявате, и макар че може да не разбирам от тия работи, все пак считам, че

9. Милон – прочут гръцки атлет, живял към края на VI век преди нашата ера. Според легендата той бил изяден от вълци, когато ръцете му били притиснати в едно дърво, което се мъчел да разцепи. – Б. пр.

това е най-лошата подбуда, която изтъкнахте досега, за да станете жена на младия Линтон.

– Ни най-малко! – отвърна тя. – Това е най-добрата ми подбуда. Останалите само задоволяват приумиците ми, а също гледам да задоволя и Едгар. Това е заради одного, който съчетава в себе си чувствата ми към Едгар и към самата мен. Не мога да изразя това, но сигурно и ти, като всеки човек, имаш чувството, че съществува или пък че би трябвало да съществува някакъв друг живот отвъд сегашния. Какъв смисъл би имало да бъде създадена, ако целият ми живот протичаше тук? Големите ми страдания на тоя свят са били страданията на Хийтклиф и аз наблюдавах и чувствавах всяко едно от тях още от самото начало. Великият смисъл на живота ми е той. Ако всичко друго загине, а той остане, аз пак бих продължавала да съществувам. Ако пък всичко друго остане, а той загине, вселената би станала страхотно чужда за мен и сякаш не бих била съставна част от нея. Любовта ми към Линтон е като листака на гората. Времето ще я промени – много добре съзнавам това, – тъй както зимата променя дърветата. Любовта ми към Хийтклиф наподобява вековечните скали под повърхността – извор на малка видима радост, но необходими. Нели, аз съм Хийтклиф! Той винаги е в мислите ми – не толкова като извор на радост, както и аз самата не винаги се радвам на себе си, а като част от самата мен. Затова да не си споменала вече за раздялата ни. Това е неосъществимо и...

Тя млъкна и скри лице в гънките на роклята ми, но аз я изскубнах насила. Повече не можех да понасям глупостите ѝ.

– Ако виждам някакъв смисъл в глупавите ви приказки, госпожице – казах ѝ, – той само ме кара да мисля, че вие нямате представа какви задължения поемате, като встъпвате в брак, или пък че сте една лоша и безпринципна девойка. Не ми досаждайте вече с други тайни; не обещавам да ги пазя.

– Тая ще пазиш, нали? – нетърпеливо запита тя.

– Не, не обещавам – повторих аз.

Тя се канеше да поднови настояванията си, но Джоузеф влезе и прекъсна разговора ни. Катрин отмести стола си в един ъгъл и се зае да бави Хертън, докато приготвявах вечерята. Когато яденето се свари, Джоузеф и аз почнахме да се караме кой от двамата ни да занесе храната на господин Хиндли и можахме да решим въпроса едва когато тя изстина. Споразумяхме се да го оставим сам да каже дали иска нещо за ядене, защото особено много се бояхме да отиваме при него, когато оставаше сам.

– А защо оня никаквец не се е върнал от полето досега? Какво прави сега тоя страшен ленивец? – запита старецът, търсейки с поглед Хийтклиф.

– Ще го извикам – отвърнах. – Навярно е в плевнята.

Излязох и го повиках, но не получих отговор. Като се върнах, прошепнах на ухото на Катрин, че той положително е дочул по-голямата част от онова, което тя разправяше, и й казах как го видях да се измъква от кухнята тъкмо когато тя се оплакваше от начина, по който брат й се държи с него. Тя изтръпна от силна уплаха, захвърли Хертън на пейката и сама изтича да търси приятеля си, без да поспре и помисли защо бе тъй развълнувана или как са му въздействували думите й. Тя се забави толкова много, че Джоузеф предложи да не чакаме повече. Какъвто бе хитър, той предполагаше, че те се бавят нарочно, за да не изслушат дългата му вечерна молитва. Те бяха «достатъчно лоши, за да имат такова лошо държане», казваше той. И в тяхна чест той прибави тая вечер една отделна молитва към обичайното молебствие преди вечеря, което траеше по четвърт час, и щеше да започне друга след края на благодарствената молитва, ако младата му господарка не беше го прекъснала с бърза заповед да изтича надолу по пътя и да намери Хийтклиф, където и да се разхожда той, за да го накара веднага да се върне в къщи.

– Искам да говоря с него и трябва да му кажа нещо, преди да се кача горе – каза тя. – А портата е отворена. Трябва да е някъде далече, защото не ме чу или не искаше да се обади, макар че виках с всички сили от върха на кошарата.

Отначало Джоузеф се противеше, но тя бе твърде разтревожена, за да търпи възражения, и накрая той сложи шапката на главата си и излезе навън, като си мърмореше нещо. Между това Катрин се разхождаше насам-натам из стаята и викаше:

– Просто се чудя къде се е дянал – къде може да е отишъл? Какво разправях, Нели? Забравила съм. Сърдит ли беше заради лошото ми настроение днес следобед? Боже мой! Каж ми какво съм казала да го разсърдя. Как искам да се върне! Ах, дано се върне!

– Какъв шум за нищо! – възкликнах аз, макар че и аз самата бях неспокойна. – Каква дреболия ви плаши! Ако Хийтклиф е решил да се разхожда по месечина из пустото поле или даже ако лежи в плевника толкова сърдит, че да не иска да ни говори, няма защо да ни безпокои. Хващам се на бас, че се спотайва нейде там. Ще видите, че непременно ще го открия!

И аз тръгнах да го търся, но пожънах само разочарование.

Издирванията на Джоузеф завършиха със същия резултат.

– Това момче става все по-лошо и по-лошо – забеляза той на влизане. – Оставил е портата да зее и понито на госпожицата е изпотъпкало два парцела с жито и тръгнало нататък право към поляната. Обаче утре господарят ще има да беснее като дявол, и с право. Той е самото олицетворение на търпението, с такива нехайни некадърници и отрепки – да, самото олицетворение на търпението. Но няма да бъде винаги такъв – чувате ли, всички вие! Не трябва да го вбесявате за щяло и нещяло!

– Намери ли Хийтклиф, магаре такава! – прекъсна го Катрин. – Потърси ли го, както ти бях заповядала?

– По бих искал да потърся коня – отвърна той. – Това би имало повече смисъл. Но в такава нощ, по-черна и от комина, не мога да търся нито хора, нито коне, а и Хийтклиф не е от ония, дето ще дойдат, като ги повикам. Може би няма да е тъй глух, ако вие го извикате!

Беше наистина много тъмно за лятна нощ. Облаците сякаш вещаеха гръмотевици и аз казах, че ще е най-добре всички да седнем – дъждът, който идеше, щеше положително да го накара да се върне в къщи, без да ни създава други неприятности. Обаче не можахме да склоним Катрин да мирува. Тя продължаваше да броди насам-натам от портата до входната врата в състояние на силна възбуда, която не ѝ позволяваше да седне, но най-сетне застана край едната страна на стената, близо до пътя, където остана, без да обръща внимание на увещанията ми и на тътена на гръмотевиците, нито на едрите дъждовни капки, които започваха да плющат около нея, като викаше от време на време, после се ослушваше и заридаваше на глас. Тя можеше да надмине Хертън или което и да е друго дете в бурния си пристъп на плач.

Ние още бодърствувахме към полунощ, когато бурята се изви с грохот и дива ярост над «Брулени хълмове». Вятърът беснееше и гръмотевици се сипеха и или бурята, или мълниите разцепиха на две едно дърво край ъгъла на сградата. Един грамаден клон падна върху покрива и събори част от източния комин, като запрати с тропот камъни и сажди в кухненското огнище. Помислихме, че сред нас е паднала мълния, а Джоузеф се хвърли на колене и почна да моли бога да не забравя старейшините Ной¹⁰ и Лот¹¹ и както в онова време да пощади праведните, макар и да поразии неверниците. Имах чувството, че тая присъда тегне и върху нас. В случая Йона¹², според мен, беше господин Ърншоу и аз

10. Библейски праведник, спасил се в ковчега по време на потопа. – Б. пр.

11. Библейска личност, племенник на Аврам. – Б. пр.

12. Староеврейски пророк. – Б. пр.

заклатих дръжката на вратата на неговата бърлога, за да проверя дали е още жив. Той отговори достатъчно гръмко и по начин, който накара Джоузеф да се моли още по-гласовито, отколкото преди, и да настоява ясно да бъдат разграничени светците като него от грешници като господаря му. Но тътнежът отмина за двадесетина минути, без да засегне някого от нас, с изключение на Кати, която здравата се измокри заради упорития си отказ да се подслони и която стоеше без шапка и шал, та дрехите и косите ѝ да поемат колкото се може повече вода. Тя влезе в кухнята и тъй, мокра до кости, се изтегна върху пейката, извърна се към облегалото и закри лице с ръце.

– Хубава работа, госпожице – възкликнах, като я докоснах по рамото. – Да не би да сте решили да умрете? Знаете ли колко е часът? Два-найсет и половина. Хайде да си легнете! Няма смисъл повече да чакате това глупаво момче. Трябва да е отишъл до Гимъртън, където и ще остане. Той си мисли, че няма да бодърствуваме заради него до тоя късен час, или поне предполага, че само господин Хиндли ще бъде на крак, а би искал по възможност да избегне господарят да му отвори вратата.

– Не, не, той не е в Гимъртън – рече Джоузеф. – Не бих се учудил, ако се намира в дъното на някоя яма в мочурището. Знамението не дойде току-тъй и аз бих искал да се пазите, госпожице – вие може да сте следващата жертва. Благодаря на бога за всичко. Всичко се нарежда за доброто на онези, които са избрани и отделени от сметта. Вие знаете какво казва Евангелието. – И той започна да цитира няколко пасажа, като ни сочеше главите и стиховете, в които бихме могли да ги намерим.

След като увещавах напразно упоритата девойка да стане и да съблече мокрите си дрехи, аз ги оставих сами – той да проповядва, а тя да трепери – и отидох да си легна заедно с малкия Хертън, който спеше тъй дълбоко, че сякаш всички около него бяха заспали. Известно време чувах гласа на Джоузеф, който продължаваше да чете от Библията, после различих бавните му стъпки по стълбата и след това заспах.

На заранта слязох малко по-късно от обикновено и видях в светлината на слънчевите лъчи, които проникваха през процеците на капациите, госпожица Катрин още да седи край огнището. Кухненската врата беше също открената и светлина проникваше през нейните незатворени прозорци. Хиндли бе излязъл от стаята си и сега седеше изнурен и сънен край кухненската камина.

– Какво те измъчва, Кати? – казваше той тъкмо когато влизях. – Изглеждаш мрачна като удавено кученце. Защо си тъй влажна и бледа?

– Бях се измокрила – неохотно отвърна тя. – Студено ми е. Нищо

повече.

– Тя е непослушна! – обадох се аз, като видях, че господарят е почти трезвен. – Вчера привечер се намокри до кости в дъжда, а ето че е седяла цяла нощ тук, и но можах да я склоня да се помръдне.

Господин Ърншоу ни загледа силно изненадан.

– Цяла нощ! – възкликна той. – Какво я е накарало да стои? Не и страхът от гръмотевиците, нали? Бурята отдавна премина.

Никоя от нас двете не искаше да спомене за отсъствието на Хийтклиф дотогава, докато можехме да крием това, затова отвърнах, че не зная защо ѝ е хрумнало да стои будна, а тя замълча. Утрото беше свежо и хладно. Отворих решетката на прозореца и стаята скоро се изпълни с приятен аромат от градината, но Катрин извика сърдито по мен:

– Елен, затвори прозореца! Умирам от глад! – и зъбите ѝ тракаха, като се притискаше още по-близо до почти загасналите въглени.

– Болна е – рече Хиндли, като я хвана за китката. – Предполагам, че затова не е искала да си легне. По дяволите! Не искам вече да се разправам с болести в тая къща. Какво те накара да излезеш в дъжда?

– Да тича подир момчетата, както винаги – изкроя Джозеф, издебвайки поради колебанието ни сгоден момент да се намеси със злия си език. – Ако бях на ваше място, господарю, щях чисто и просто да затворя вратата под носа на всички, ако ще да са благородници или простаци. Не минава и ден вас да ви няма и она котарак Линтон да не се присламчи насам; а госпожица Нели – бива си я и нея – стои и ви дебне от прозореца; щом влезете през едната врата, той излиза през другата, а тогава тая важна дама отива да се умилква край него. Няма що, чудесно поведение е да се спотайват из полето до дванайсет часа през нощта с тоя мръсен и ужасен циганин Хийтклиф! Те мислят, че съм сляп, но аз не съм ни най-малко дори! Видях младия Линтон както на идване, така и на отиване, а видях и тебе (отправяйки думите си към мен) – да, и тебе, некадърнице такава и чорлава вещице, да скачаш и да изприпкваш в къщата още в същия миг, когато дочу копитата на коня на господаря да тракат нагоре по пътя.

– Млъкни, подслушвач такъв – викна Катрин, – няма да търпя нахалството ти! Едгар Линтон дойде случайно вчера, Хиндли, и не друг, а аз му казах да си върви, защото знаех, че няма да ти е приятно да го срещнеш в състоянието, което беше тогава.

– Ти сигурно лъжеш, Кати – отвърна брат ѝ, – и си цяла глупачка! Но нека сега да не се занимаваме с Линтон. Кажу ми, не беше ли снощи с Хийтклиф? Хайде, казвай истината! Няма защо да се боиш, че ще му

напакостиш. Макар и да го мразя повече от всякога, съвсем недавна той ми направи една добрина, така че съвестта ми няма да ми позволи да му строша главата. За да предотвратя това, ще го пратя по дяволите още тая заран и бих ви посъветвал всички ви да внимавате, след като си отиде той: ще бъде толкова по-строг с вас.

– Снощи изобщо не видях Хийтклиф – отвърна Катрин и започна горчиво да плаче. – Ако го изпъдиш от къщи, и аз ще отида с него. Но може би никога няма да имаш възможността да сториш това, защото той трябва да е избягал. – Тя зарида неудържимо и другите ѝ думи не се разбираха.

Хиндли я обсипа с порой от презрителни ругатни и ѝ заповяда веднага да отиде в стаята си или да спре да пролива сълзи напразно. Принудих я да се подчини. Никога няма да забравя сцената, която тя направи, когато отидохме в нейната стая – просто ме ужаси. Помислих, че Катрин полудява, и замолих Джоузеф да изтича за лекаря. Оказа се, че това е началото на трескаво бълнуване. Щом я видя, господин Кенет заяви, че е опасно болна. Тя гореше от огън. Той ѝ пусна кръв и ми каза да я храня със суроватка и разводнени кашици и да внимавам да не се хвърли надолу по стълбите или да скочи от прозореца. После си отиде, защото имаше доста работа в околията, гдето обикновеното разстояние от къща до къща е от две до три мили.

Макар и да не мога да твърдя, че бях добра болногледачка, а и Джоузеф и господарят не бяха по-добри от мен, и макар че нашата болна беше не по-малко отегчителна и упорита от който и да е болник, тя прескочи гроба. Разбира се, старата госпожа Линтон ни посети няколко пъти, разшета се, караше ни се и разкарваше всички ни насам-натам; и когато Катрин бе на оздравяване, тя настоя да я отведем в «Гръшкрос Грейндж», а ние ѝ бяхме много благодарни, защото ни бе отървала от нея. Обаче нещастната възрастна жена имаше защо да се разкайва за добрината си. Тя и съпругът ѝ се заразиха от треската и умряха един подир друг в разстояние на няколко дни.

Нашата госпожица се върна при нас още по-дръзка, по-необузdana и надменна отпреди. Никой не бе чул нищо за Хийтклиф от оная вечер с гръмотевичната буря насам и един ден, когато бях страшно предизвикана от Катрин, имах неблагоприятното да стоваря вината за неговото изчезване върху нея – впрочем напълно основателно, както и тя самата знаеше много добре. Няколко месеца наред след този ден тя не поддържаше никакви връзки с мен освен само в качеството ми на обикновена прислужница. И Джоузеф също изпадна в немилост. Той продължаваше

да си казва мнението и да я напътствува като малко момиченце, а тя се смяташе за жена, при това за наша господарка, и считаше, че недавнашната ѝ болест ѝ дава правото всички да я зачитат. А и лекарят бе казал да не я предизвикаме – трябвало да вървим по гайдата ѝ. Ако някой от нас посмееше да ѝ противоречи, в нейните очи това бе ни повече, ни по-малко от убийство. Тя се държеше настрана от господин Ърншоу и неговите другари. Подтикван от Кенет, а също и от страх да не би тя да получи пристъп на нервна криза при честите ѝ избухвания, нейният брат ѝ разрешаваше всичко, което тя си наумяваше да поиска, и обикновено отбягваше да я предизвиква. Той беше дори прекалено отстъпчив в задоволяване на капризите ѝ – не от любов, а от гордост. От сърце желаше тя да прослави семейството чрез сродяването си с Линтоновци. Катрин можеше да ни тъпче като роби, но той нехаеше за това, стига тя да не го закачаше. Едгар Линтон, както са били хиляди преди него и както ще бъдат и други занаятчи, беше сляпо увлечен и считаше себе си за най-щастливия човек на света в деня, когато я заведе в църквата на Гимъртън три години след смъртта на баща си.

Убедиха ме, и то доста против волята ми, да напусна «Брулени хълмове» и да дойда с нея тук. Малкият Хертън беше почти на пет години и аз тъкмо бях почнала да го уча на четмо. Тъжно се разделихме двамата с него, но сълзите на Катрин имаха по-силно въздействие от нашите. Когато отказах да вървя и Катрин разбра, че молбите ѝ не ме трогват, тя отиде да се оплаква на съпруга си и брат си. Първият ми предложи щедра заплата, а другият ми заповяда да си стягам багажа. Казваше, че не искал жена в къщата, щом вече нямало да има господарка, а що се отнасяло до Хертън, помощник-пасторът щял да се погрижи за него след известно време. И тъй, оставаше ми само едно – да постъпя така, както ми заповядваха. Казах на господаря, че той отпраша всички почтени хора, само и само да стигне малко по-рано до пълна разруха. Целунах Хертън, казах сбогом и оттогава насам той съвсем се отчужди от мен. Странно е да мисли човек така, но никак не се съмнявам, че той напълно е забравил всичко за Елен Дийн, както и това, че някога е бил повече от всичко на света за нея и тя за него.“

В тоя стадий от разказа на моята икономка тя случайно погледна към часовника над камината и остана зачудена, като видя голямата стрелка да показва един и половина. Не даде и дума да става да остане и секунда по-дълго – всъщност и аз самият бях по-скоро склонен тя да продължи разказа си друг път. И сега, когато тя изчезна в покоите си и аз размишлявам вече от един или два часа, ще се реша да си легна,

Брулени хълмове

въпреки че не ми се мърда и че чувствавам болки в главата и крайниците.

ДЕСЕТА ГЛАВА

Прекрасно въведение към отшелническия ми живот! Четири седмици на мъки, мятане в леглото и боледуване! Ах, тия студени ветрове, това мрачно северно небе, непроходимите пътища и мудните провинциални лекари! Колко нарядко виждах хора! А по-лошо и от всичко друго – за мой ужас Кенет намекна въобще да не се надявам да изляза на чист въздух до пролетта!

Господин Хийтклиф току-що ми направи честта да ми се обади. Преди около седем дни ми изпрати чифт яребици – последните за сезона. Мошеник! Той не е съвсем безпричастен в болестта ми и много ми се искаше да му кажа това; но уви, как да обидя един човек, който имаше добрината да седи цял час край леглото ми и да говори на други теми, а не за хапове и сиропи, за мехури и пиявици? В тоя момент ми е доста леко. Не ми стигат силите, за да чета, и все пак имам чувството, че нещо интересно би ми доставило удоволствие. Защо да не извикам госпожа Дийн, за да довърши разказа си? Мога да си припомня главните събития в разказа до мястото, дето бе стигнала тя. Да, спомням си, че героят ѝ бе забягнал и никой не бил чул нищо за него цели три години, а героинята се бе омъжила. Ще позвъня. Тя ще се зарадва да види, че съм добре разположен.

Госпожа Дийн дойде.

– Остават още двацет минути, господине, докато стане време да вземете лекарството – започна тя.

– Махнете го, не го ща! – отвърнах аз. – Искам да...

– Лекарят казва, че вече не трябва да вземате праховете.

– От все сърце. Не ме прекъсвайте! Елате и седнете ей на това място. Оставете тия горчилки, тези редици от аптекарски шишета. Изкарайте плетивото от джоба си – да, точно така. А сега доразправете ми историята на господин Хийтклиф от момента, когато я прекъснахте, до ден днешен. Да не би да е завършил образованието си в Европа и после да се е завърнал като джентлемен? Или пък е получил стипендия в някой колеж, или е избягал в Америка и е спечелил слава, като е проливал кръвта на съотечествениците си, или пък е съумял по-бързо да натрупа богатство като разбойник по друмищата на Англия?

– Може да е вършил по малко от всички тия неща, господин Локууд, но не бих могла да твърдя каквото и да е с положителност. Казах ви

вече, че не зная как е спечелил парите си, нито ми е известно как е постъпил, за да изтръгне ума си от дивашкото невежество, в което беше изпаднал, но с ваше разрешение ще продължа, както си зная, стига да мислите, че това ще ви забавлява и няма да ви умори. По-добре ли се чувствувате тази заран?

– Много по-добре.

– Това е добра вест...

„И тъй, пристигнахме с госпожица Катрин в «Тръшкрос Грейндж» и бях приятно изненадана да видя, че тя се държеше далеч по-добре, отколкото смеех да се надявам. Изглеждаше почти прекалено привързана към господин Линтон и проявяваше доста обич дори към сестра му. И двамата безспорно се отнасяха с голямо внимание към нея. В случая не бодилът се навеждаше към орловите нокти, а орловите нокти прегръщаха бодила. Нямахме взаимни отстъпки – единият стоеше изправен, а другите се оттегляха. Пък и кой би могъл да бъде злонравен и избухлив, когато не среща нито противоречие, нито безразличие? Забелязах, че дълбоко у господин Едгар се е загнездил някакъв страх да не би с нещо да развали настроението ѝ. Той не се издаваше пред нея, но ако ме чуеше някога да ѝ отвърна троснато или ако видеше един или друг от останалите прислужници да се навъсва заради заповедническия ѝ тон, веднага проявяваше безпокойството си с едно досадно смръщване, каквото никога не помрачаваше лицето му, когато се отнасяше лично до него. Неведнъж ми е правил строги забележки за дръзкото ми държане и ми е казал, че и с нож да го промушели, не би почувствувал такава силна болка, както ако видел жена си разстроена. Свикнах да не се обиждам толкова лесно, за да не наскърбявам добрия си господар, и в продължение на половин година барутът стоеше безвреден като пясък, защото наблизо нямаше огън, който да го възпламени. От време на време Катрин изпаднаше в мрачно и мълчаливо настроение, което съпругът ѝ зачиташе със съчувствено мълчание. Той отдаваше тези нейни настроения на някаква промяна в организма ѝ, предизвикана от опасната ѝ болест, понеже дотогава никога не бе изпадала в униние. Възвръщането на доброто ѝ настроение го озаряваше като слънце и той засияваше на свой ред. Мога с право да кажа, че те наистина се радвах на дълбоко и ряснато щастие.

То свърши. Впрочем в края на краищата всеки трябва да държи за себе си – благите и благодушните хора имат още по-голямо основание да бъдат себични от хората с властна природа. Краят на щастieto им дойде, когато обстоятелствата заставиха и двамата да почувствуват, че

интересът на единия не представлява главната подбуда в помислите на другия. В една мека септемврийска вечер аз се връщах с пълна кошница ябълки, които бях набрала в градината. Беше паднал здрач. Луната надничаше зад високата стена на двора и караше беглите сенки да се спотайват в ъглите на многобройните издатини на сградата. Сложих товара си върху стълбището край вратата на кухнята и постоях, за да си отпочина, както и да подишам мекия и благоухаещ въздух. Очите ми се бяха спрели на луната и аз стоях с гръб към входа, когато чух нечий глас зад мен да казва:

– Нели, ти ли си?

Гласът беше басов и с чужд акцент, но все пак начинът, по който бе изречено името ми, го правеше да звучи познато. Уплашено се извърнах, за да разбера кой говори, защото вратата беше затворена и не бях видяла никой да идва към стълбите. Нещо се раздвижи в преддверието. Приближих се и забелязах един висок човек в тъмни дрехи, с мургаво лице и черна коса. Той се бе облегнал върху страничната стена на преддверието и бе поставил ръка върху бравата, сякаш се канеше сам да отвори вратата. «Кой ли ще е! – мислех си. – Да е господин Ърншоу? Не! Гласът не прилича на неговия.»

– Чакам вече от един час – подзе той, докато продължавах да се вирам в него – и през цялото време навред бе тихо като в гроб. Не посмях да вляза. Не ме ли познаваш? Погледни ме, не съм чужд човек!

Един лъч огря лицето му. Бузите му бяха изпити и наполовина покрити с черни бакенбарди, веждите бяха ниски, а очите – хлътнали навътре и твърде особени. Помнех тия очи.

– Как! – възкликнах аз, още неуверена дали да го считам за човек от тоя свят, и вдигнах ръце в почуда. – Как! Нима се върнахте? Вие ли сте наистина? Вярно ли е?

– Аз съм Хийтклиф – отвърна той и премести погледа си от мен към прозорците, в които проблясваха цяла дузина сияйни луни, без да издават някаква светлина отвътре. – В къщи ли са си? Къде е тя? Нели, ти не ми се зарадва! Няма защо да се тревожиш тъй. Тук ли е тя? Кажй! Искам да разменя една-две думи с нея, с господарката ти. Иди да й кажеш, че някакъв човек от Гимъртън иска да я види.

– Как ще реагира тя? – възкликнах аз. – Какво ще направи? Аз съм смаяна от изненада, а тя съвсем ще се обърка. И вие наистина сте Хийтклиф, нали? Но колко сте променен. Не, човек просто не може да проумее това. Да не сте били войник?

– Върви да й съобщиш каквото ти казах! – нетърпеливо ме

прекъсна той. – Хайде, че едва се побирам в кожата си.

Той повдигна резето и аз влязох, но когато стигнах до салона, в който седяха господин и госпожа Линтон, просто не можах да вървя по-нататък. Накрая реших да вляза под предлог, че искам да ги запитам дали желаят да запалят свещите, и отворих вратата.

Двамата бяха седнали пред един отворен прозорец, през който – отвъд градинските дървета и дивия зелен парк – се разкриваше долината на Гимъртън, с дълга ивица мъгла, която извиваше почти до билото на седловината (защото почти веднага след като отминете черквата, която вероятно сте забелязали, изтичащата от блатата вадичка се съединява с друго поточе, което следва извивките на тая малка долина). «Брулени хълмове» се издигаше над тая сребриста пара, но старата ни къща не се виждаше – тя клони малко към откъдната страна. Както самата стая и хората в нея, така и разкриващата се пред тях гледка изглеждаха чудно спокойни. Противно ми беше да изпълня възложената ми задача и вече бях тръгнала да си вървя, след като ги запитах за свещите и без да предам поръчката, когато си дадох сметка, че постъпвам глупаво. Това ме накара да се върна и да измънкам: «Госпожо, един човек от Гимъртън иска да ви види.»

– Какво иска? – запита госпожа Линтон.

– Не го разпитах – отвърнах аз.

– Хайде, Нели, спусни пердетата и сервирай чая – каза тя. – Веднага ще се върна.

Тя излезе от стаята. Господин Едгар нехайно ме попита кой бе дошъл.

– Един, когото господарката не очаква – отвърнах аз. – Оня Хийтклиф, нали си спомняте за него, господине? Същият, който живееше преди у господин Ърншоу.

– Как? Циганчето, което теглеше воловете пред ралото? – възкликна той. – Защо не казахте това на Катрин?

– Тихо! Не трябва да го наричате с тия имена, господарю – казах аз. – Много ще ѝ докривее, ако ви чуе. Тя беше много отчаяна, когато той избяга. Предполагам, че завръщането му ще бъде истински празник за нея.

Господин Линтон преброди стаята и застана пред един прозорец, който гледаше към двора. Той го разтвори и се надвеси навън. Трябва да са били долу, защото той начаса извика: «Не стой там, мила! Покани и човека да влезе, ако е някой познат.» След малко чух как тракна резето и Катрин долетя горе, задъхана, тръпнеща и прекалено възбудена, за да

прояви радостта си. Наистина човек по-скоро би могъл да предположи, ако съдеше по лицето ѝ, че се е случила някаква страшна беда.

– Ах, Едгар, Едгар! – рече тя, дишайки тежко, и обви с ръце врата му. – Мили Едгар, Хийтклиф се е върнал, да, върнал се е! – И тя го притисна още по-силно до себе си.

– Разбрах вече! – малко сърдито рече съпругът ѝ. – Няма защо да ме удушваш за това. Никога не ми е правел впечатление на толкова безкрайно ценен човек. Излишно е да се вълнуваш тъй силно.

– Зная, че не го обичаше – отвърна тя, подтискайки донякъде силната си радост, – и все пак сега трябва да се сприятелите с него заради мене. Да му кажа ли да се качи горе?

– Тук? – възкликна той. – В салона?

– Къде другаде? – запита тя.

Той изглеждаше недоволен и предложи кухнята като по-подходящо място за него. Госпожа Линтон хвърли странен поглед към него – полу-сърдит, полузасмян – заради тая негова придирчивост.

– Не – добави тя след малко, – не мога да сея в кухнята. Елен, наредете две маси тук – едната за господаря и госпожица Изабела, понеже са дворяни, а другата за господин Хийтклиф и за мен, понеже сме от подолна класа. Ще те задоволи ли това, драги? Или ще трябва да се накладе огън за мене другаде? Ако е тъй, дай нареждане. Ще изтичам долу и ще задържа гостенина си. Боя се, че радостта ми е твърде голяма, просто не мога да повярвам!

Тя вече се канеше да изтича отново, но Едгар я спря.

– Вие му кажете да се качи горе – рече той, обръщайки се към мен, – а ти, Катрин, се опитай да бъдеш радостна, без да ставаш смешна. Няма защо всички в къщи да видят, че посрещаш един бивш слуга и беглец като роден брат.

Слязох долу и намерих Хийтклиф в преддверието. Той очевидно очакваше да бъде поканен да влезе. Тръгна подир мен без излишни думи и аз го въведох при господаря и господарката. Пламналите им бузи сочеха, че са водили припрян разговор, но тия на госпожата поруменяха от друго чувство, когато нейният приятел се появи на вратата. Тя припна напред, хвана и двете му ръце и го поведе към Линтон, после взе пръстите на Линтон, които той подаде неохотно, и просто ги тикна в ръката на Хийтклиф. Сега чертите му се открояваха съвсем ясно в светлината на огъня и на свещта и учудването ми нямаше край, като видях как се бе преобразил Хийтклиф. Той бе станал висок, снажен и добре сложен мъж и пред него господарят ми изглеждаше съвсем тънък и почти

младеж. Изправената му стойка навяваше мисълта, че е служил във войската. Лицето му беше много по-старо от това на господин Линтон поради израза и решителността на чертите. То изглеждаше умно и не бе запазило белези от минали унижения. Някаква полуцивилизована свирепост все още се спотайваше в ниските вежди и в очите, в които гореше тъмен огън, но тя бе полуукротена, а държането му бе дори достойно – съвсем лишено от грубост, но твърде строго, за да бъде любезно. Изненадата на господаря ми бе равна на моята или я превишаваше. Той недоумяваше за миг как да се обърне към някогашното момче, което теглеше воловете пред ралото, както го бе нарекъл. Хийтклиф пусна нежната му ръка и не свали хладния си поглед от него, докато той не реши да му заговори.

– Седнете, господине – най-сетне рече господарят. – Като си спомня миналото, госпожа Линтон желае да ви посрещна сърдечно. И разбира се, аз съм доволен, когато се случва нещо, което ѝ доставя удоволствие.

– И аз също – отвърна Хийтклиф, – особено когато и аз имам дял в това. На драго сърце бих останал един-два часа.

Той седна срещу Катрин, която не сваляше поглед от него, сякаш се боеше, че той ще изчезне, ако престане да го гледа. Той не вдигаше често очи към нея – задоволяваше се да я поглежда набързо от време на време, но всеки нов поглед отразяваше все по-уверено нескриваната наслада, която извличаше от нейните очи. Двата бяха прекалено погълнати от взаимната си радост, за да се чувствуват неловко. Но не и господин Едгар. Той пребледня от яд – чувство, което достигна връхната си точка, когато жена му стана и прекрачвайки килима, страбчи отново двете ръце на Хийтклиф и се разсмя като луда.

– Утре ще ми се струва, че това е било сън! – просто извика тя. – Няма да мога да вярвам, че съм те видяла и докоснала и че пак съм разговаряла с теб. И все пак ти, жестоки Хийтклиф, не заслужаваш такова посрещане. Да отсъствуваш и да мълчиш цели три години и нито веднъж да не си спомниш за мен!

– Малко повече, отколкото ти за мен – прошепна той. – Недавна научих за сватбата ти, Кати. Докато чаках долу в двора, намислих следния план – само да зърна лицето ти, да видя как ще ме погледнеш изненадано и може би с престорена радост, после да уредя сметката си с Хиндли и накрая да избягна присъдата, като се самоубия. Начинът, по който ме посрещна, прокуди тия мисли от главата ми, но да не си ме срещала другояче следния път! Не, няма да ме пропъдиш още веднъж. Ти

наистина ме съжаляваше, нали? И с право. Трябваше да се боря с много трудности в живота, след като чух гласа ти за последен път, и трябва да ми простиш, защото се борех само заради тебе!

– Катрин, моля те да седнеш, освен ако държиш да прием чая си студен – прекъсна го Линтон, който се опитваше да запази обикновения си тон, а също и известна доза вежливост. – Господин Хийтклиф ще има доста да върви, където и да ношува тая вечер, а аз съм жаден.

Тя седна на мястото си пред самовара, а и госпожица Изабела дойде, като чу звънеца. Като наместих столовете им, излязох от стаята. Закуската едва ли продължи повече от десет минути. Катрин изобщо не наля чашата си. Тя не можеше нито да яде, нито да пие. Едгар бе разлял чая си в чинийката и почти не глътна от него. Техният гост не се забави повече от един час тая вечер. Попитах го, като си отиваше, дали ще иде в Гимъртън.

– Не! Отивам в «Брулени хълмове» – отвърна той. – Господин Ърншоу ме покани, когато го посетих тая заран.

Господин Ърншоу да покани него и той да е посетил господин Ърншоу! Размишлявах с болка върху това, след като той си отиде. Нима е решил да става лицемер и иде в тоя край, за да направи някоя подмолна пакост? Дълго размишлявах. Нещо дълбоко в сърцето ми подсказваше, че щеше да е много по-добре, ако изобщо не се бе завръщал.

Към средата на нощта първият ми сън бе прекъснат от госпожа Линтон, която влезе безшумно в стаята ми, седна на леглото и ме дръпна за косите, за да ме разбуди.

– Не мога да заспя, Елен – рече тя, сякаш за да се извини, – и искам да имам при себе си живо същество, с което да споделя щастието си. Едгар се цупи, понеже се радвам на нещо, което не го интересува. Отказа да отвори уста, освен за да ми наговори разни дребнави, глупави неща, и заяви, че съм била жестока и егоистка, като съм искала да говоря, когато той не се чувствувал добре и му се спяло. Той винаги успява да се разболеє и при най-малката неприятност! Казах няколко похвални думи за Хийтклиф, а той – от главоболие ли или от силна нервност – започна да плаче, затова станах от леглото и го оставих.

– Има ли смисъл да хвалите Хийтклиф пред него? – рекох в отговор. – Двамата не можеха да се търпят още като момчета, а и Хийтклиф би се ядосал не по-малко, ако хвалят Едгар пред него. Такава е човешката природа. Ако не искате да избухне открита кавга между двамата, не говорете на господин Линтон за него.

– Но нима това не е проява на голяма слабост? – продължи тя. – Аз

не завиждам на другите. Никога не ми става криво заради блясъка на русите коси на Изабела и белотата на кожата ѝ или заради изисканата ѝ елегантност и любовта, която всички в къщи хранят към нея. Дори и ти, Нели, ако някога се спречкаме с нея, веднага заставаш на страната на Изабела и аз отстъпвам като глупава майка. Наричам я с гальовни имена и я лаская, докато ѝ се поправи настроението. Брат ѝ се радва, като ни гледа в такива сърдечни отношения, а това пък радва мен. Двамата много си приличат. Те са разглезени деца и си въобразяват че светът е направен за тяхно удобство; и макар да угаждам и на двамата, все пак мисля, че едно хубавичко наказание ще им действа добре.

– Лъжете се, госпожо Линтон – казах аз. – Те угаждат на вас. Знаем каква олелия би настанала, ако не постъпвахме така. За вас е лесно да удовлетворявате временните им прищевки дотогава, докато главната им грижа е да предугаждат всички ваши желания. Може обаче да се скарате накрая за нещо еднакво важно за двете страни и тогава онези, които наричате слаби, спокойно биха могли да бъдат също тъй упорити като вас.

– И ще се бием до смърт, нали, Нели? – отвърна тя и се засмя. – Не, няма да се бием. Толкова вярвам в любовта на Линтон, че дори и да го убия, той не би пожелал да отвърне на удара с удар.

Посъветвах я да го цени два пъти повече заради любовта му.

– Цени го – отвърна тя, – но няма защо да се разхленчва за разни дреболии. Това е детинско. И вместо да се залива в сълзи, понеже казах, че сега Хийтклиф е достоен за уважението на който и да е човек и че и най-знатният джентълмен в околията би се чувствувал поласкан да бъде негов приятел, той трябваше да каже това вместо мен и да се радва. Така и така ще трябва да свикне с него, поне нека да го харесва. Като имам предвид, че Хийтклиф има основание да не го търпи, трябва все пак да кажа, че той наистина се държи отлично.

– Как ви се струва отиването му в «Брулени хълмове»? – запитах я. – Преобразил се е във всяко отношение: станал е цял християнин и предлага истинско другарство на всичките си неприятели!

– Той обясни това – отвърна тя. – И аз се почудих не по-малко от тебе. Каза, че се е отбил да научи нещо за мен от тебе, като е предполагал, че още живееш там. Джоузеф обади на Хиндли, който излязъл и започнал да го разпитва с какво се е занимавал и как е живял, а накрая го поканил да влезе. Няколко души играели на карти. Хийтклиф също седнал да играе. Брат ми загубил малко пари, които Хийтклиф спечелил, но като разбрал, че той има достатъчно, поканил го да дойде отново привечер, а Хийтклиф се съгласил. Хиндли е прекалено безразсъден, за

да бъде благоразумен при подбора на познатите си. Не си дава труд да помисли какви причини има да не се доверява на човек, когото тъй подло е онеправдал. Но Хийтклиф твърди, че главното му основание да поднови връзките си с предишния си мъчител било желанието му да се настани на квартира в близко съседство с «Тръшкрос Грейндж» и привързаността му към къщата, в която живеехме заедно с него, а също и надеждата, че ще имам по-голяма възможност да го виждам там, отколкото ако би се установил в Гимъртън. Той възнамерява да плати пребогато, за да му бъде разрешено да живее в «Брулени хълмове», а брат ми от алчност несъмнено ще приеме предложението. Винаги е бил алчен за пари, макар и да разпилява с едната ръка онова, което граби с другата.

– Та добре ли е за един млад човек да се настанява в подобна къща? – рекох аз. – Не се ли боите от последиците, госпожо Линтон?

– Не и за приятеля ми – отвърна тя. – Силната му воля ще го предпазва от опасност. Боя се донякъде за Хиндли, но той не би могъл да стане морално по-лош, отколкото е сега, а заради мене той няма да пострада. Това, което стана тази вечер, ме сдобри с бога и цялото човечество. Бях се разбунтувала срещу провидението. Ах, Нели, преживяла съм големи, много големи страдания. Ако онова същество знаеше колко горчиви са били мъките ми, той би се срамувал да помрачава края им с безсмислени сръдни. Само добрите ми чувства към него ме накараха да не споделям мъката си. Ако бях дала израз на страданията, които ме раздираха, това би го заставило да копнее за тяхното облекчаване също тъй силно, както копнеех и аз самата. Обаче те се свършиха и аз няма да си отмъщавам за глупостта му. Имам сили да понеса каквото и да е отсега нататък. Дори и най-долното същество да ме удари по бузата, аз не само ще му обърна и другата, но ще поискам и извинение, задето съм го предизвикала; и за да докажа думите си, още сега ще отида да се сдобря с Едгар. Лека нощ! Аз съм същински ангел!

Тя си тръгна уверена и самодоволна и още на утрото пролича колко успешно бе довела решението си. Господин Линтон се бе не само отказал от сръдната си (макар и да изглеждаше още в миньорно настроение поради прекалената веселост на Катрин), но и не се осмели да се противопостави на нейното отиване в «Брулени хълмове» ведно с Изабела в следобедна на тоя ден. За отплата тя го възнагради с тропически изблик на любов и нежност, които превърнаха къщата в рай в продължение на няколко дни и не само господарят, но и прислужниците използваха случая да се порадват на вечно усмихнатото слънце.

Хийтклиф – би трябвало да казвам господин Хийтклиф занаят –

отначало се ползуваше предпазливо от правото си да идва в «Тръшкрос Грейндж». Той сякаш преценяваше доколко стопанинът на къщата ще търпи нежеланото му присъствие. Катрин също счете за по-благоразумно да не дава пълен израз на удоволствието, които ѝ доставяха неговите посещения, и той постепенно завоюва правото си да бъде очакван и посрещан. Запазил бе до голяма степен оная сдържаност, с която се отличаваше през юношеските си години, и тя му помагаше да подтиска всяка изненадваща проява на чувствата му. Безпокойството на господаря ми поутихна, а други обстоятелства го насочиха за известно време в друга област.

Новите му грижи произлизаха от съвсем неочаквана беда – Изабела Линтон прояви внезапно и неудържимо влечение към госта, когото търпяха в къщата. По това време тя бе прекрасна осемнадесетгодишна девойка с детинско държане, макар че притежаваше остър ум и силни чувства, а също и избухлив нрав, когато биваше предизвикана. Брат ѝ, който я обичаше нежно, беше ужасен от това невероятно влечение. Като оставим настрана въпроса колко унижително би било тя да сключи брак с един безименен човек, а също и вероятността и имотът да премине, в отсъствието на наследници от мъжки пол, в ръцете на такъв човек, той беше достатъчно умен да разбере характера на Хийтклиф и знаеше, че макар и да се беше променил външно, умът му нито се бе променил, нито можеше да се промени. Тоя ум го плашеше – противен му беше. Някакво лошо предчувствие го караше да тръпне пред мисълта да повери Изабела в неговите ръце. Той би изтръпнал още повече, ако знаеше, че влечението ѝ се бе породило без всякакво поощрение и че бе насочено там, дето не будеше взаимност на чувствата; защото още в момента, когато научи за тия чувства на сестра си, той стовари вината върху преднамерените действия на Хийтклиф.

От известно време насам всички забелязвахме, че госпожица Линтон се разяжда от мъка и чезне по нещо. Тя изпаднаше в лошо настроение и се отегчаваше, зъбеше се на Катрин и я дразнеше, рискувайки всеки път да изчерпи търпението ѝ, което и без това не бе голямо. Извинявахме я донякъде под предлог, че не е добре със здравето. Тя се топеше и чезнеше пред очите ни. Но един ден, когато се бе държала особено капризно – отказала бе да закуси, оплакваше се, че слугите не изпълнявали нарежданията ѝ, че госпожата я лишавала от всякакви права в къщата, а Едгар я пренебрегвал, че се била простудила, понеже никой не затварял вратите, и че нарочно оставяли огъня в салона да загасне, – госпожа Линтон категорично настоя тя да си легне и след като ѝ се скара не на

шега, заплаши я, че ще изпрати да повикат лекаря. Самото споменаване на Кенет я накара начаса да заяви, че се чувствава напълно добре, но че била нещастна единствено поради грубото държане на Катрин.

– Как можеш да кажеш, че съм груба, разглезена немирнице! – възкликна господарката, смаяна от неоснователното ѝ твърдение. – Навярно си на път да се побъркаш! Кажи кога съм била груба с тебе?

– Вчера – проплака Изабела – и сега!

– Вчера! – възкликна нейната снаха. – По какъв повод?

– Като се разхождахме край блатото. Каза ми да поскитам, където си искам, докато се шляете с господин Хийтклиф.

– Това ли разбираш под грубо държане? – рече Катрин и се засмя. – Това не беше намек, че присъствието ти е излишно. Безразлично ни беше дали ще вървиш с нас или не. Просто ми се струваше, че разговорът на Хийтклиф никак няма да те интересува.

– Не, не – пак проплака девойката. – Ти искаше да се махна, понеже знаеше, че ми е приятно да съм там!

– С разума си ли е тя? – запита госпожа Линтон, обръщайки се към мен. – Ще повтора разговора ни дума подума, Изабела, а ти посочи какво би могло да представлява интерес за тебе.

– Не държа на разговора – отвърна тя. – Аз исках да съм с...

– С кого? – откликна Катрин, като забеляза, че другата не смее да завърши фразата.

– С него; и няма да позволявам винаги да ме отпъждаш – продължи тя все по-разпалено. – Ти си като кучето в яслите¹³, Кати, и не желаеш да обичат другиги освен тебе.

– Ти си дръзка малка маймунка! – възкликна в изненадата си госпожа Линтон. – Просто не мога да повярвам тая идиотщина. Невъзможно е тъй силно да жадуваш за възхищението на Хийтклиф и да го считаш за приятен човек! Дано погрешно да съм схванала думите ти, Изабела!

– Не, не си – рече увлечената девойка. – Обичам го повече, отколкото ти обичаш Едгар, а и той би могъл да ме обикне, стига да го оставиш!

– Тогава не бих искала да съм на твое място дори и цяло царство да ми дават – рязко заяви Катрин с вид на човек, който говори откровено.

– Нели, помогни ми да я убедя, че е луда. Кажи ѝ какъв е Хийтклиф – човек без род, без изтънченост и без култура, някаква безводна

13. Широко известно детско стихотворение, в което кучето седи в яслите, без да може да яде сеното, и не позволява на гладните овце да влязат и да се нахранят. – Б. пр.

пустош от бодливи храсти и кремък. По-скоро бих оставила ей това малко канарче в парка в зимен ден, отколкото да ти препоръчам да дариш нему сърцето си. Ти нямаш ни най-малка представа за характера му, дете мое, и само това и нищо друго не е могло да втълпи тая мечта в главата ти. Не си въобразявай, че под неговата строга външност се крият дълбини от доброжелателство и нежност. Той не е никакъв нешлифован диамант, никакъв прекрасен селяк, затворен като бисер в стриди. Той е жесток и безмилостен, също като вълк. Никога не му казвам: «Не закачай тия или ония свои неприятели, понеже няма да е великодушно и ще бъде жестоко да им напакостииш.» Казвам му: «Не ги закачай, понеже ще ми бъде страшно неприятно да пострадат.» И той би те смачкал като врабче яйце, Изабела, стига да види, че му досаждаш. Зная, че не би могъл да обича някого от Линтоновци, но въпреки това той е способен да се ожени за тебе заради богатството ти и евентуалното наследство. Алчността му става неговия най-голям порок. Ето какъв е според мен; а ние с него сме приятели, и то дотолкова, че ако наистина би помислил да те плени, щях може би да мълча и да те оставя да влезеш в клопката.

Госпожица Линтон отправи пълен с възмущение поглед към снаха си.

– Срамота! Срамота! – гневно повтори тя. – Ти си по-лоша и от двайсет неприятели, отровна ми приятелко!

– Ах! Значи, не искаш да повярваш на думите ми! – рече Катрин. – Мислиш, че говоря тъй от долен егоизъм?

– Сигурна съм в това – отвърна Изабела – и тръпки ме избиват, като те гледам!

– Добре! – извика другата. – Опитай сама, щом гледаш тъй на нещата. Казах каквото трябваше и оставям последната дума на дръзкото ти нахалство.

– И аз трябва да страдам заради нейния егоизъм – промълви тя през сълзи, когато госпожа Линтон излизаше от стаята. – Всичко е срещу мен. Тя разби единствената ми утеха. Каза един куп лъжи, нали? Господин Хийтклиф не е зъл дух. Той има благородна душа и е верен, иначе не би могъл да си спомня и сега за нея.

– Не мислете повече за него, госпожице – каза аз. – Той е предвестник на злото и не е другар за вас. Госпожа Линтон се изразяваше малко пресилено, но аз все пак не бих могла да твърдя обратното. Тя познава сърцето му по-добре и от мен или който и да е друг човек, а и никога не би го представила в по-лоша светлина, отколкото заслужава. Честните хора не крият делата си. Как е живял той? Как е забогатял? Защо живее

в «Брулени хълмове», в къщата на човек, когото мрази от сърце? Казват, че господин Ърншоу се държел все по-зле, откакто е дошъл той. Двамата непрекъснато осъмват заедно и Хиндли е започнал да взема пари на заем, залагайки земите си, и само пие и играе на карти. Чух това само преди седмица, Джоузеф ми го каза, бях го срещнала в Гимъртън. «Нели – рече той, – съдебният следовател идва да прави следствие при нас. Един от тях почти си отрязва пръста, като се опитваше да попречи на другия да го заколи като теле. Знаеш, нали, че господарят е решил да отиде на областното¹⁴ заседание на съда? Но как не го е страх от съдиите, нито от Павел или Петър, от Йоан или Матей¹⁵. Много обича, дори копнее да се изправи с дръзкото си лице срещу тях. А и оня хубостник Хийтклиф си го бива! Знае да се смее не по-зле от всеки друг на някоя хубава шега. Никога ли не разправя нещичко за чудесния живот, който води у нас, когато идва в «Тръшкрос Грейндж»? Ей тъй я карат. Стават при залез слънце; зарчета, коняк, затворени капаци и запалени свещи до пладне на другия ден; после глупакът отива да беснее и тропа в стаята си, та кара почтените хора от срам да запушват уши. А оня негодник първо си преброи парите, наяде се, легне да спи и после отива у съседа да брътви с жена му. Разбира се, разправя на госпожа Катрин как златото на баща ѝ се влива в неговите джобове, а синът на баща ѝ препуска с коня по широкия друм, докато той тича напред да вдигне бариерата.¹⁶» Джоузеф може да е стар негодник, госпожице Линтон, но не лъже; и ако е вярно това, което разправя за поведението на Хийтклиф, вие никога няма да помислите да вземете такъв мъж, нали?

– Вие сте се съюзили с другите, Елен – отвърна тя. – Няма да слушам тия ваши клевети. Трябва да сте много злобна, за да искате да ме убедите, че на тоя свят няма щастие!

Не мога да кажа дали тя щеше да преодолее това влечение, ако не я закачахме, или пък щеше вечно да живее с него. Тя нямаше достатъчно време да размисли. На следния ден един състав на съда заседаваше в съседния град. Господарят ми беше длъжен да присъствува, а господин Хийтклиф, узнал за отсъствието му, дойде малко по-рано от обикновено. Катрин и Изабела седяха в библиотеката, сърдити една на друга, без да си приказват. Изабела беше разтревожена, загдето вчера тъй

14. Подвижен състав от областния съд, който обикаля околните и разглежда дела в отделни градски центрове. – Б. пр.

15. Четиримата апостоли. – Б. пр.

16. Затворен частен път, при който бариерата се вдига след плащането на пътна такса. – Б. пр.

неблагодарумие бе разкрила тайните си помисли във временен пристъп на гняв, а Катрин, обмислила зряло нещата, сега наистина бе докачена от другарката си и ако все още се смееше на дързостта на Изабела, не забравяше да я кара да се чувствава твърде неловко от това. Тя действително се засмя, като видя Хийтклиф да минава край прозореца. Избърсвах огнището в момента и забелязах устните ѝ да се свиват в лукава усмивка. Увлечена в размисъл или в някаква книга, Изабела остана в стаята до отварянето на вратата, когато бе вече твърде късно да се опита да побегне – нещо, което тя би сторила на драго сърце, стига да бе възможно.

– Влез, влез! – весело възкликна господарката и дръпна един стол към огнището. – И на двете много ни трябва някой, който да разтопи леда между нас, и ти си тъкмо човекът, когото и тя, и аз бихме избрали за тая цел. Хийтклиф, горда съм, че най-сетне мога да ти покажа някого, който лудее по тебе повече, отколкото аз самата. Надявам се, че ще бъдеш поласкан. Не, не е Нели и няма какво да поглеждаш към нея. На нещастната ми зълва ѝ се къса сърцето само като съзерцава физическата и моралната ти красота. От тебе зависи да станеш брат на Едгар. Не, не, Изабела, няма да бягаш – продължи тя и възпря с престорена палавост смаяната девойка, която бе станала на крака, дълбоко възмутена. – Караме се като котки заради тебе, Хийтклиф, и тя почти ме надмина с тържествените си заявления за привързаност и преклонение пред тебе. При това ми каза, че стига да съм била достатъчно благовъзпитана, за да стоя настрана, моята съперница – самата тя – би изстреляла такава стрела в сърцето ти, която би те пленила завинаги и би хвърлила образа ми във вечна забрава!

– Катрин! – подзе Изабела с цялото си достойнство, без да прави усилие да се освободи от ръката, която я държеше здраво. – Моля да не се отклоняваш от истината и да не ме клеветиш, макар и на шега. Господин Хийтклиф, бъдете тъй добър да кажете на тази ваша приятелка да ме освободи. Тя забравя, че двамата с вас не сме близки приятели, а това, което нея забавлява, на мен ми причинява неизразима болка.

Понеже гостът не ѝ отговори, а седна на мястото си, изцяло безразличен към чувствата ѝ, тя се извърна и прошепна гореща молба на мъчителката си да я освободи.

– В никой случай! – викна госпожа Линтон в отговор. – Не искам пак да бъда сравнявана с кучето в яслите. Тук ще стоиш. Но кажи, Хийтклиф, защо не проявяваш задоволство от приятната новина, която ти съобщих? Изабела се кълне, че любовта на Едгар към мен бледнеела

пред нейната към тебе. Сигурна съм, че каза нещо подобно, нали, Елен? И тя не е хапнала нищичко от деня преди вчерашната ни разходка от мъка и яд, че съм я отпратила далече от нас, под предлог, че не е желана.

– Мисля, че я представяш в невярна светлина – рече Хийтклиф и извърна стола си, за да бъде лице с лице срещу тях. – Във всеки случай сега тя желае да бъде далече от мен.

И той се вгледа вторачено в нея – тъй, както човек би гледал някакво странно и противно животно, например някаква стоножка от Индия, която човек може да разглежда от любопитство въпреки отвращението, което буди. Нещастната девойка не можа да понесе това. Тя ту пребледняваше, ту се изчервяваше и докато сълзите напиреха като мъниста по миглите на очите ѝ, направи върховно усилие, за да се освободи от здравата ръка на Катрин; и като видя, че щом махнеше един пръст от китката си, друг се свиваше около нея и че не може да се освободи от всички наведнъж, тя прибягна до ноктите си, чиито остри краища разкрасиха ръката на другата в червени полудъги.

– Цяла тигрица! – възкликна госпожа Линтон, като я освободи и почна да клати ръката си от болка. – Върви си, за бога, и скрий злобното си лице! Колко глупав постъпваш, като показваш пред него орловите си нокти! Не се ли досещаш какви изводи ще направи той? Погледни, Хийтклиф! С тях може и човек да убие. Трябва да пазиш очите си.

– Бих ги изтръгнал от пръстите ѝ, ако рече да ме заплаши с тях – грубо отвърна той, когато вратата се затвори след нея. – Но защо измъчваше тъй това същество, Кати? Не казваше истината, нали?

– Вярвай, самата истина – отвърна тя. – От няколко седмици въздиша по тебе, а тая заран те превъзнасяше и после ме обсипа със същински порой от ругатни, когато, за да намаля донякъде преклонението ѝ пред тебе, ясно и посочих недостатъците ти. Но не обръщай повече внимание на това. Исках само да я накажа заради дръзкото ѝ държане и нищо повече. Тя ми харесва твърде много, драги Хийтклиф, за да ти позволя да я разкъсаш на парчета.

– Тя далеч не ми харесва, за да се опитам да го направя – рече той, – или бих го сторил единствено от любов към жестокостта и безобразията. Странни неща биха стигнали до ушите ти, ако живеех сам с това сладникаво, въсъчно лице. Най-обикновено нещо би било да нашаря белотата му с цветовете на дъгата и през ден-два да правя сините ѝ очи да чернеят от подутини. Те отвратително наподобяват тия на Линтон.

– Възхитително наподобяват на тях – забеляза Катрин. – Това са

очи на гълъбица, ангелски очи!

– Тя е наследница на брат си, нали? – запита той след кратко мълчание.

– Не ми се ще да вярвам – отвърна събеседницата му. – Половин дузина племенници ще я обезнаследят, ако е рекъл бог. Откъсни мислите си от този въпрос засега. Прекалено си склонен да пожелаваш благата на съседите си. Помни, че благата на този съсед са мои.

– И мои да бяха, те пак щяха да бъдат твои – каза Хийтклиф. – Изабела Линтон може да е глупава, но тя едва ли е луда. Накратко, да оставим този въпрос, както сама предлагаш.

Те престанаха да говорят за това, а Катрин вероятно и престана да мисли по този въпрос, но аз бях сигурна, че Хийтклиф често си мислеше за него тая вечер. Виждах го да се усмихва на себе си – по-скоро да се ухилва – и да потъва в зли мисли всеки път, когато се случваше госпожа Линтон да излиза от стаята.

Реших да го наблюдавам при посещенията му. Сърцето ми постоянно ме влечеше на страната на господаря, когото предпочитях пред Катрин – и основателно, струва ми се, защото той бе внимателен, доверчив и почтен, докато тя – за нея не можеше да се каже обратното, но сякаш си позволяваше толкова широки отклонения, че нямаш голяма вяра в принципите ѝ и бях още по-малко отзивчива към чувствата ѝ. Надявах се да се случи нещо, което тихомълком да освободи както «Брулени хълмове», така и «Тръшкрос Грейндж» от присъствието на господин Хийтклиф и да ни остави, както бяхме преди пристигането му. За мен неговите посещения бяха непрекъснат кошмар, каквито бяха навярно и за господаря ми. Пребиваването му в «Брулени хълмове» ме потискаше по необясним начин. Струваше ми се, че бог е изоставил тамошната заблудена овца на собствените ѝ грешни пътища и че някакъв зъл звяр броди между нея и кошарата, дебнейки сгоден момент да се нахвърли върху нея и да я унищожи.“

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА

„Случвало се е, като размишлявах сама върху тия неща, да скоча внезапно, обхваната от ужас, да си сложа шапката и да отида да видя какво става в чифлика. Съвестта ми подсказваше, че е мой дълг да го предупредя какво разправят хората за начина, по който живееше, но после си спомнях закоравелите му лоши привички и загубила надежда да мога да му повлияя, отбягнах да влизам в мрачния дом, понеже се съмнявах, че думите ми ще хванат място.

Веднъж, на отиване в Гимъртън, се отбих от пътя си и минах край старата порта. Беше почти по времето, докъдето доведох разказа си, в един ясен и студен следобед, когато земята бе гола, а пътят твърд и сух. Дойдох до един камък, от който пътят се раздвоява от лявата страна към долината – един грубо издялан пясъчник с буквите «Б. Х.», изрязани в северната му страна, «Г» – в източната и «Т. Г.» – в югозападната. Тоя камък служи като указателен стълб за «Тръшкрос Грейндж», «Брулени хълмове» и селото. Слънцето огряваше с жълтата си светлина сивия пясъчник и ми напомняше лятото. Сама не зная защо, но изведнъж в сърцето ми бликнаха спомени от детството. За Хиндли и мен тоя камък бе любимото ни място преди двадесет години. Дълго гледах изгладения от времето каменен блок, после се наведох и видях близо до основата някаква дупка, пълна и сега с камъчета и черупки на охлюви, които обичахме да крием там заедно с други по-лесно загниващи неща. Стори ми се – тъй живо, както в самата действителност, – че виждам моя другар от детските години, седнал върху изсъхналия торф и навел тъмната си четвъртита глава, да гребе пръстта с малък плосък камък. «Бедният Хиндли!» – възкликнах неволно и се сепнах. Очите ми повярваха за момент, че детето вдигна глава и се вгледа право в лицето ми! Видението изчезна мигновено, но веднага ме обзе неудържим копнеж по «Брулени хълмове». Суеверието ме подтикна да се подчиня на тоя порив. «Какво ли пък да е умрял – помислих си – или пък скоро да умре! Не бе ли това някаква поличба?» Колкото приближавах къщата, толкова повече се вълнувах, а когато я зърнах, цялата се разтреперих. Привидението ме бе преварило. То беше там и ме гледаше през портата. Това бе първото ми впечатление, като видях едно момченце с кафяви очи и коси на горско джудже да притиска руменото си лице към решетката на вратата. После се досетих, че това трябва да е Хертън, моят Хертън, който не се бе

променил чувствително, откакто го бях оставила преди девет месеца.

– БОГ да те поживи, милото ми! – просто извиках аз и начаса забравих глупавите си опасения. – Хертън, аз съм Нели, твоята бавачка Нели.

Той се отдръпна настрана от мен и взе един кремък от земята.

– Дойдох да видя татко ти, Хертън – добавих аз, разбрала от това му действие, че ако Нели изобщо продължаваше да живее в спомените му, той не мислеше, че тя и аз сме едно и също лице.

Той вдигна камъка, за да го хвърли по мен. Опитах се да го успокоя с няколко думи, но не можах да спра ръката му. Камъкът улучи шапката ми, а после заекващите устни на малкото човече изредиха куп псувни, които – независимо от това, дали то ги разбираше, или не – бяха изречени обиграно и натъртено и тъй разкривяваха детинските черти на лицето му, че го правеха да изглежда удивително злобно. Това, вярвайте, поскоро ме нажали, отколкото ядоса... Готова да заплача, аз извадих един портокал от джоба си и го подадох, за да го умилостивя. Той се поколеба, после го грабна от ръката ми, сякаш мислеше, че смятам само да го подлъжа и разочаровам. Показах му още един, но го държах далеч от него.

– Кой те научи на тия хубави думи, момчето ми? – запитах го. – Да не е помощник-пасторът?

– Вървете по дяволите и ти, и помощник-пасторът! Дай ми това! – рече то.

– Хайде, кажи кой те научи на това и ще ти го дам – отвърнах аз. – Кой те научи на тия работи?

– Проклетият ми татко – рече то в отговор.

– И на какво те учи татко ти? – продължих аз.

То подскокна към плода, но аз го вдигнах по на високо.

– На какво те учи татко ти? – повторно го запитах.

– На нищо друго – отвърна то. – освен да стоя далече.

– Ах! Значи, дяволът те учи да псуващ татко си! – възкликнах аз.

– Да... не – смотолеви то. – Тогава кой?

– Хийтклиф.

Попитах го дали обича господин Хийтклиф.

– Да – пак отвърна то.

Когато пожелах да узная защо го обича, можах да доловя само няколко фрази:

– Не зная. Той си отвърща на татко заради мен. Псува татко, загдето ме псува, казва ми да правя както си ща.

– А помощник-пасторът не те ли учи да четеш и да пишеш? –

продължих аз.

– Не. Казаха ми, че щели да изпотрошат проклетите зъби на помощник-пастора и да го накарат да ги изгълта, ако прекрачи прага. Хийтклиф бе обещал това.

Пъгнах портокала в ръката му и му заръчах да каже на баща си, че някоя си Нели Дийн чака край градинската врата, за да поприказва с него. Той тръгна нагоре по пътеката и влезе в къщата, но вместо Хиндли, на стълбището пред портата се появи Хийтклиф. Веднага се обърнах, плюх на петите си и хукнах с всички сили надолу по пътя, като спрях едва когато стигнах до пътеводния камък, и то тъй уплашена, сякаш бях видяла таласъм. Това не е тясно свързано с историята на госпожица Изабела, но то ме подтикна да затвърдя решението си и да бдя още по-зорко занаят, като правя всичко по силите ми да възпрепятствавам разрастването на неговото лошо влияние в «Тръшкрос Грейндж», та ако ще и да вдигнех истинска буря в семейството, като осуетявам удоволствията на госпожа Линтон.

При следващото си идване Хийтклиф случайно завари младата ми господарка да храни гълъби в двора. Тя не бе продумала и дума на етърва си цели три дни, но и последната на свой ред бе позабравила отегчителните си оплаквания за наша голяма радост. Знаех, че Хийтклиф немаше навика да оказва излишна вежливост на госпожица Линтон. Щом я видях по пътя, първата му грижа бе хубавичко да огледа предната част на къщата. Бях застанала до прозореца на кухнята, но се скрих от погледа му. Тогава той премина плочите, отиде при нея и й каза нещо. Тя сякаш се почувствува неловко и искаше да се оттегли. За да й попречи да стори това, той я хвана за ръката. Тя извърна лице от него. Той, изглежда, й зададе някакъв въпрос, на който тя не желаше да отговори. Хвърли още един бегъл поглед към къщата и като предполагаше, че никой не го гледа, негодникът има дързостта да я прегърне.

– Юда! Предател такъв! – извиках аз. – На всичко отгоре и лицемер! Хитър измамник!

– Кой е измамник, Нели? – дочух да казва Катрин до лакътя ми. Бях твърде залисана да гледам двамата в двора и не я забелязах да влиза.

– Вашият недостоен приятел! – отвърнах разгорещено. – Ей оня негодник. Ах, зърнал ни е и ето че иде! Да видим дали ще му позволи сърцето да измисли някакво правдоподобно извинение, загдето ухажда госпожицата след като ви бе казал, че я мрази!

Госпожа Линтон видя Изабела да се изтръгва от прегръдката му и да изтичва в градината, а след минута Хийтклиф отвори вратата. Не

можях да се стърпя и дадох воля на възмущението си, но Катрин гневно настоя да мълча и се закани да ме изпъди вън от кухнята, ако посмея да се намеся с дръзки си език.

– Като те слуша, човек би помислил, че ти си господарката! – сонна се тя. – Някой трябва да те постави на мястото ти! А и ти, Хийтклиф, нямаш ли друга работа, та предизвикваш такава олелия? Казах, че трябва да оставиш Изабела на мира! Моля те да не я закачаш, освен ако ти е омръзнало да бъдеш приеман тук и желаш Линтон да ти затвори вратата!

– Не дай боже да се опита – отвърна отвратителният подлец и в тоя момент го мразех от сърце. – Нека бог го накара да си остане кротък и търпелив! Всеки ден все по-бясно желая да го пратя на она свят!

– Тихо! – рече Катрин и затвори вътрешната врата. – Не ме ядосвай! Защо пренебрегна желанието ми? Тя нарочно ли ти се изпречи на пътя?

– Че какво ти влиза в работата! – процеди той през зъби. – Мое право е да я целуна, ако тя си е наумила това, и ти нямаш право да възразяваш. Не съм твой съпруг и няма защо да ме ревнуваш.

– Не че те ревнувам – отвърна господарката, – а не искам да се излагаш. Хайде, стига си се мръзил! Няма да се мръщиш на мен. Ако харесваш Изабела, ще се ожениш за нея. Но харесваш ли я? Каж и истината, Хийтклиф. Ето че не искаш да отговориш. Сигурна съм, че не я харесваш.

– А ще одобри ли господин Линтон женитбата на сестра си с тоя човек? – запитах аз.

– Би трябвало да я одобри – решително отвърна господарката ми.

– Може да си спести тоя труд – добави Хийтклиф. – Не ми е дотрябвало неговото одобрение. – Що се отнася до тебе, Катрин, смятам, че ще е добре да ти кажа няколко думи сега, докато говорим по въпроса. Искам да ти е ясно, че зная колко отвратително си постъпила с мен! Слушаш ли ме? И ако се ласкаеш от мисълта, че не съзнавам това, ти си глупачка; и ако мислиш, че мога да бъда утешен с благи думи, ти си идиотка; ако пък си въобразяваш, че ще страдам, без да си отмъстя, в най-скоро време ще те убедя в обратното. Междувременно мога само да ти благодаря, загдето ми съобщи тайната на еърва си. Кълна се, че ще се възползувам от тая тайна в най-голяма степен. А ти не се бъркай!

– Каква е тая нова черта в характера му? – възкликна в почуда госпожа Линтон. – Отнесла съм се била отвратително с тебе и ти ще си отмъстиш. Как ще сториш това, неблагодарнико? Защо да съм се отнесла с

тебе отворително?

– Не искам да си отмъщавам на тебе – отвърна Хийтклиф, вече не тъй разгорещено. – Това не влиза в плана ми. Тиранинът тъпче робите си и те не се надигат срещу него, а тъпчат ония, които стоят под тях. Можеш да се измъчваш до смърт, щом това те забавлява, но позволи и на мен да се позабавлявам малко по същия начин и гледай, доколкото ти е възможно, да не ме обиждаш. След като сриня чертога ми, не издигай някаква колиба на негово място и не се възхищавай самодоволно на милосърдието си, като ми даваш колибата за дом. Ако вярвах, че ти наистина искаш да се ожена за Изабела, бих си прерязал гърлото.

– Ах, бедата е там, че не те ревнувам, нали? – викна Катрин. – Няма повторно да ти предлагам съпруга. Това би било също тъй лошо, както да предложиш на дявола някоя загубена душа. И ти като него си щастлив само когато причиняваш мъки и страдания. Сам доказваш това. Едгар се отърси от лошото настроение, в което изпаднаше при посещенията ти, аз започнах да се чувствавам сигурна и спокойна, а ти, разтревожен от това, че живеем в мир и любов, изглежда, си решен да ни скараш. Карай се с Едгар, щом искаш, Хийтклиф, и лъжи сестра му. Ще налучкаш тъкмо най-добрия начин да си отмъстиш на мен.

Разговорът свърши. Госпожа Линтон седна край огнището, мрачна и с пламнали бузи. Духът, който витаеше в нея, ставаше неударим – тя не можеше нито да го усмири, нито да го обуздае. Той седеше със скръстени ръце пред камината, потънал в злите си мисли. Оставих ги в това положение, за да ида и да потърся господаря, който недоумяваше защо Катрин се бави тъй дълго долу.

– Елен – рече той, когато влязох, – видяхте ли господарката си?

– Да, в кухнята е – отвърнах. – Много е разтревожена от поведението на господин Хийтклиф. Впрочем, наистина ми се струва, че вече е време посещенията му да бъдат поставени на друга нога. Лошо е човек да се държи твърде меко с другите, а сега стигнахме дотам, че...

Разказах му какво се бе случило в двора и му предадох, доколкото можах да се осмеля да сторя това, целия последвал спор. Струваше ми се, че това не би могло да увреди много на госпожа Линтон, освен ако впоследствие тя самата не би обърнала нещата против себе си, като поеме защитата на своя гост. Едгар Линтон едва можа да ме изслуша докрай. Още първите му думи показаха, че той хвърляше известна вина и върху жена си.

– Това не може повече да се търпи! – възкликна той. – Позорно е да го счита за приятел и да ми налага да общувам с него! Повикай двама от

слугите в хола, Елен. Катрин няма повече да се мае и да разговаря с тоя подъл грубиян. Достатъчно съм й угаждал досега.

Той слезе долу и като заръча на слугите да чакат в коридора, влезе в кухнята, а аз подир него. Двамата бяха подновили сърдития си разговор. Във всеки случай госпожа Линтон му се караше пак тъй настървено, както преди. Хийтклиф се бе преместил до прозореца и бе свел глава, видимо посплашен от нейните ядни приказки. Той пръв забеляза господаря и бързо й направи знак да млъкне. Тя го послуша начаса, като разбра причината на неговия жест.

– На какво прилича това! – рече Линтон, обръщайки се към нея. – Какво ли чувство за благоприличие трябва да имаш, за да стоиш тук след неприличния тон, с който ти е говорил тоя нехранимайко. Навярно не му обръщаш внимание, понеже това е привичният му тон. Свикнала си с простацината му и вероятно си мислиш, че и аз бих могъл да свикна с нея.

– Да не би да си подслушвал на вратата, Едгар? – преднамерено запита господарката с тон, който да предизвика съпруга й и който издаваше не само безразличието й, но и пълно пренебрежение към гневните му чувства. Хийтклиф бе повдигнал глава при думите на Едгар, но се изсмя подигравателно, след като чу нейните думи – изглежда нарочно, за да привлече вниманието на господин Линтон към себе си. Той успя в това, но Едгар не смяташе да го забавлява с гневни избухвания.

– Досега съм проявявал търпение към вас, господине – тихо рече той, – и то не защото не знаех що за низък и долен човек сте, а понеже чувствавах, че сте само донякъде виновен за това. Катрин желаше да поддържа познанството си с вас и аз се съгласих, макар и да постъпвах глупаво. Присъствието ви е морална отрова, която би повлияла и на най-добродетелните. Поради тая причина, както и за да предотвратят лоши последици, занапред не ще ви приемам в тоя дом и сега ви заявявам, че държа веднага да си отидете. Ако се забавите дори три минути, ще си отидете насилствено и позорно.

Хийтклиф измерваше ръста и плещите на говорившия с присмехулен поглед.

– Кати, туй твое агне се заканва като бик! – рече той. – Грози го опасността да си разбие черепа в юмрука ми. Бога ми, господин Линтон, безкрайно съжалявам, че не си струва да ви свали на земята с един удар!

Господарят погледна към коридора и ми направи знак да извикам слугите. Той нямаше никакво намерение да поема риска от едно евентуално сбиване. Разбрах намека и тръгнах, но госпожа Линтон

подозираше нещо и ме последва, а когато се опитах да ги извикам, тя ме дръпна, бързо затвори вратата и я заключи.

– С почтени средства! – рече тя в отговор на гневния и пълен с изненада поглед, който ѝ отправи нейният съпруг. – Ако нямаш смелост да го нападнеш, или искай извинение, или върви да те набият. Това ще те научи да не се преструваш на по-доблестен, отколкото си в същност. Не, ще глътна ключа, но пак няма да го вземеш. Прекрасна награда за добрината, която съм проявявала към двама ви! След като толкова време съм търпяла слабостите на единия и лошия нрав на другия, за отплата получавам два образца на сляпа и безкрайно глупава неблагодарност! Едгар, аз защитавах тебе и близките ти и бих искала Хийтклиф да ти съдере кожата от бой, загдето си могъл да помислиш нещо лошо за мен!

Не беше нужен бой, за да се почувствува господарят като пребит. Той се опита да изтръгне ключа от ръката на Катрин, но за по-голяма сигурност тя го хвърли в най-горещата част на огъня, а тогава господин Линтон започна нервно да трепери и лицето му стана мъртвешки бледо. Каквито и усилия да полагаше, той не можа да предотврати тоя пристъп на силна възбуда и се поддаде изцяло на голямата си мъка, примесена с унижение. Облегна се на гърба на един стол и закри лицето си с ръце.

– Боже мой! – възкликна госпожа Линтон. – В по-далечни времена това би ти спечелило благородническа титла. Победени сме! Да, победени сме! Толкова вероятно е Хийтклиф да вдигне и пръстта си срещу тебе, колкото и някой цар да поведе армията си срещу сборище от мишки. Хайде, ела на себе си! Никой няма да те докосне. Не прилича на агне, а на зайче-бозайниче.

– Кати, желая ти щастие с тоя страхливец, в жилите на когото тече мляко – каза нейният приятел. – Трябва да те поздравя за добрия ти вкус. това лигаво, треперещо човече ти предпочете пред мен! Не бих го ударил с юмука си, а бих го ритнал с крак и това би ми доставило значително удоволствие. Плаче ли, или ще припадне от страх?

Хийтклиф се приближи и блъсна стола, на който се облягаше Линтон. По-добре да не бе идвал до него. Господарят веднага се изправи и му нанесе в гърлото удар, който би проснал един по-слабичък човек на земята. Дишането на Хийтклиф спря за минута и докато той се бореше за дъх, господин Линтон излезе през задната врата в двора и оттам отиде пред главния вход.

– Видя ли? – възкликна Катрин. – Свърши се вече с посещенията ти. Хайде, върви си сега! Той ще се върне с чифт пищови и половин

дузина помощници. Разбира се, че няма никога да ти прости, ако е дочул разговора ни. Зле ме нареди, Хийтклиф! Но побързай, върви си! По бих искала да видя Едгар в шах, отколкото тебе.

– Да не мислиш, че ще си отида току-тъй с тоя удар, който още пари гърлото ми? – прогърмя гласът му. – Не, дявол да го вземе! Ще смачкам ребрата му като гнили лешници, преди да прекрача прага! Ако не го просна на пода от бой сега, някой път ще го убия, и понеже държиш за живота му, остави ме сега да го докопам.

– Той няма да дойде – намесих се аз, съчинявайки тая малка лъжа. – Ей кочияша и двамата градинари. Не вярвам да чакате те да ви изхвърлят на пътя. Всички носят по една сопа, а и господарят по всяка вероятност ще гледа от прозорците на гостната, за да наблюдава как изпълняват заповедите му.

Градинарите и кочияшът наистина бяха там, но и Линтон бе с тях. Те бяха вече влезли в двора. Като размисли, Хийтклиф реши да избегне борбата с тримата слуги. Той грабна ръжена, строши резето на вътрешната врата и побягна навън тъкмо когато те нахлуха в стаята.

Госпожа Линтон беше силно развълнувана и ми заръча да отида горе с нея. Тя не знаеше какъв е моят дял в тая бъркотия и аз гледах по някой начин да не узнае това.

– Още малко и ще полудея, Нели! – възкликна тя и се хвърли на дивана. – Хиляди ковашки чукове блъскат по главата ми! Кажу ми на Изабела да не се вестява край мен. Тая олелия се дължи на нея и ако тя или някой друг вземе да ме разсърди още повече, съвсем ще побеснея. Нели, ако видиш пак Едгар тая вечер, кажи му, че има опасност сериозно да се разболея. Просто ми се иска да се разболея. Тъй безобразно да ме разтревожи и наскърби! Искам да го изплаша. При това може да дойде и да ме обсипе с куп оплаквания или оскърбления. Сигурна съм, че ще почна на свой ред да го обвинявам и един бог знае къде ще спрем! Нали ще ми кажеш, мила Нели? Сама знаеш, че с нищо не съм виновна в тая работа. Кой дявол го е карал да подслушва? Хийтклиф се държа възмутително, след като си излезе ти, но аз стях лесно да го отклоня от Изабела, а останалото нямаше значение. Сега всичко тръгна наопаки поради силното желание на тоя глупак да чуе лоши думи за себе си – желание, което се таи като зъл дух в някои хора. Нямаше да му е по-зле на Едгар, ако не бе дочул разговора ни. Наистина, когато ми заговори тъй неоснователно с оня тон на недоволство, след като заради него се бях карала на Хийтклиф, докато гласът ми преградна, вече ми беше почти безразлично как ще се разправят помежду си, понеже чувствавах, че всички ще се

отчуждим за кой знае колко дълго време, както и да завършеше разпра-та. Но ако не мога да запазя Хийтклиф за приятел, ако Едгар е решил да бъде мерзък и ревнува, ще се опитам да разбия сърцата и на двамата, като разбия моето. Предизвикат ли ме, това ще бъде един бърз начин всички да загинем. Но ще прибягна към това едва когато изчезне всяка надежда. Не бих искала да изненадам Линтон с подобна постъпка. Досега той благоразумно се е пазил да не предизвиква. Трябва да му обясниш колко е опасно да изоставя това си държане и да му припомниш буйния ми нрав, който стига до лудост, когато ме раздразнят. И гледай да махнеш тоя безразличен израз от лицето си и да се покажеш малко по-загрижена за мен.

Няма съмнение, че безразличието, с което приех тези наставления, можеше да извади всекиго от търпение, защото думите ѝ бяха съвсем искрени, но аз считах, че човек, способен по предварително изготвен план да извлече изгода от гневните си пристъпи, би могъл да се въздържа достатъчно с усилие на волята дори и по време на един от тия пристъпи, а и не исках да «уплаша» нейния съпруг, както ми бе казала тя, нито да увеличи неприятностите му, за да подпомогна егоистичните ѝ цели. Ето защо не казах нищо, когато видях господарят да идва от гостната, но си позволих да се върна обратно и да се послушам, за да разбере дали ще започнат отново да се карат. Той пръв заговори:

– Остани на мястото си, Катрин – рече той без никаква гневна нотка в гласа, но много тъжно и отпаднал духом. – Няма да стоя тук. Не съм дошъл нито да се карам, нито да се сдобрявам. Искам само да разбере дали възнамеряваш след случилото се тая вечер да се държиш и занаяпред все тъй свойски с...

– Ах, за бога – прекъсна го господарката и тропна с крак, – за бога, нека не говорим повече за това сега! Изключено е студената ти кръв да е кипнала. Вените ти са пълни с ледена вода, но моите парят; и само като гледам тая твоя леденина, те почват да танцуват.

– За да се отървеш от мен, отговори на въпроса ми – упорствуваше господин Линтон. – Ти трябва да отговориш на тоя въпрос, а гневът ти не ме тревожи. Разбрах, че когато искаш, можеш да се държиш не помалко стоически от всеки друг. Ще изоставиш ли Хийтклиф занаяпред, или ще се откажеш от мен? Невъзможно е едновременно да бъдеш и моя, и негова приятелка, и аз категорично настоявам да узная кого ще избереш.

– Аз настоявам да бъда оставена на мира! – гневно възкликна Катрин. – Искам това. Не виждаш ли, че едва стоя на крака? Едгар, иди си!

Тя заудря звънца, докато той се счупи и заглъхна като скъсана струна. Влязох, без да бързам. Тия безсмислени и злонамерени пристъпи на ярост можеха да поставят на изпитание и търпението на светец. Тя лежеше там, блъскаше глава в страничното облегалo на канапето и скърцаше със зъби тъй, че човек би помислил, че ще ги строши на парченца. Господин Линтон я гледаше уплашено, обхванат внезапно от угризения на съвестта. Той ми заръча да донеса малко вода. Тя не можеше да си поеме дъх, за да говори. Донесох пълна чаша и ѝ напръсках лицето, понеже не искаше да пие. Няколко секунди по-късно тя се просна неподвижна и извърна очи, а бузите ѝ, станали изведнъж бледи и синкави, добиха мъртвешки вид. Линтон изглеждаше ужасен.

– Съвсем нищо ѝ няма – прошепнах аз. Не исках той да отстъпи, но дълбоко в сърцето си неволно се безпокоях за нея.

– На устните ѝ има кръв – рече той и се разтрепери.

– Не обръщайте внимание на това! – язвително отвърнах аз и му разправих как бе решила още преди идването му да се престори, че побеснява от гняв. Непредпазливо разправих това на глас и тя ме чу, защото се изправи с развяващи се над раменете ѝ коси, с искрящи очи и с неестествено изопнати мускули на врата и ръцете. Реших, че най-малкото, което щеше да ми се случи, бе да ми строши кокалите, но тя само се огледа свирепо наоколо за миг и после се втурна навън от стаята. Господарят ми заръча да вървя подир нея. Последвах я, но само до вратата на спалнята ѝ. Тя ми попречи да вървя по-нататък, като я затвори в лицето ми.

На следното утро не пожела да слезе за закуска и аз отидох да я попитам дали иска да ѝ донеса нещо за ядене. «Не!» – категорично отвърна тя. Повторих същия въпрос на обед и по време на следобедния чай и получих същия отговор. Господин Линтон на свой ред прекарваше времето си в библиотеката и не пожела да узнае какво прави жена му. Изабела и той бяха водили еднoчасов разговор, в който господарят се бе опитал да изтръгне от нея някоя дума на истинско отвлечение към ухажванията на Хийтклиф. Той обаче остана с неясни впечатления от уклончивите ѝ отговори и беше принуден да приключи разпита по незадоволителен начин, като накрая ѝ отправи сериозно предупреждение, че ако поощрява в умопомрачението си своя недостоен ухажор, това би разтрогнало всички родствени връзки между нея и него.“

ДВНАДЕСЕТА ГЛАВА

"Докато госпожица Линтон се разхождаше самотна в парка и градината, винаги мълчалива и почти винаги разплакана, брат ѝ се затваряше при книгите си, които изобщо не отваряше. Струваше ми се, че го гложди смътната надежда Катрин да се разкае за поведението си и сама да слезе долу, за да иска извинение и да гледа да се сдобрят. Тя обаче упорито отказваше да се храни, изхождайки навярно от мисълта, че при всяко ядене Едгар се задушава от мъка заради отсъствието ѝ и че само гордостта го възпира да не изтича и се хвърли в нозете ѝ. Аз си гледах домашната работа, убедена, че в стените на „Тръшкрос Грейндж“ се намира само един разумен човек и че това бях аз. Почти не проявих състрадание към госпожицата, нито се опитвах да увещавам господарката си, а и не обръщах голямо внимание на въздишките на господаря, който жадуваше да чуе името на жена си, щом не можеше да чуе гласа ѝ. Реших да оставя събитията да се развиват естествено и макар че това бе досадно бавен процес, накрая започнах да се радвам на първите бегли признаци на развързка. Поне тъй ми се стори отначало.

На третия ден госпожа Линтон отключи вратата на стаята си и поиска да ѝ донеса вода, понеже бе изпила тая в каната и стъкленицата, а също и купичка с каша, защото мислеше, че умира. Според мен, тая реч бе предназначена за ушите на Едгар. Не ѝ вярвах и никому не споменах за тия нейни думи, но ѝ занесох чай и малко препечен хляб. Тя пи и яде с охота, после отново потъна във възглавницата си, като притискаше ръце една в друга и пъшкаше.

– Ах, ще умра! – възкликна тя. – Ще умра, понеже никой не дава пет пари за мен. Съжалявам, че изядох това. – Малко по-късно я чух да мълви: „Не, няма да умра, той би се зарадвал, той въобще не ме обича – никога няма да му домъчнее за мен!“

– Искате ли нещо, госпожо? – запитах я, все още външно спокойна, въпреки смъртнобледото ѝ лице и особеното ѝ държане.

– Какво прави оня апатичен човек? – запита тя и отстрани гъстите заплетени къдри от посърналото си лице. – Да не е изпаднал в летаргия или пък е умрял?

– Нито едното, нито другото, ако говорите за господин Линтон – отвърнах аз. – Той е сравнително добре, макар че се занимава с книгите си малко повече, отколкото би трябвало. Все с тях се занимава, понеже

няма кой да му прави компания.

Нямаше да ѝ говоря тъй, ако знаех истинското ѝ положение, но не можех да се отърва от мисълта, че тя донякъде симулира разстройството си.

– С книгите си! – възкликна тя смаяна. – А аз умирам и съм в гроба с единия крак! Боже мой, знае ли той колко съм се променила? – продължи тя, като се вираше в образа си в окаченото на другата стена огледало. – Това ли е Катрин Линтон? Той мисли, че съм само сърдита или може би че се преструвам. Не може ли да го уведомиш, че работата е съвсем сериозна? Нели, ако не е много късно, щом разбере какви са истинските му чувства, ще избера едно от двете – или веднага ще умра от глад (това би било наказание само ако той има сърце), или ще оздравея и ще напусна тая местност. Истината ли ми казваш за него сега? Внимавай! Възможно ли е той дотолкова да нехае за живота ми?

– Не, госпожо – отвърнах аз. – Господарят изобщо не знае, че имате нервно разстройство и, разбира се, не се бои, че ще се оставите да умрете от глад.

– Тъй ли мислиш? Не може ли да му кажеш, че ще умра? – отвърна тя. – Убеди го в това! Говори от свое име. Кажи, че си убедена, че ще умра!

– Забравяте, госпожо Линтон – възразих аз, – че приехте с охота малко храна тая вечер, а утре ще забележите благотворното ѝ въздействие.

– Само да знаех, че това ще го убие – прекъсна ме тя, – щях веднага да туря край на живота си! Нито за миг не затворих очи през тия три ужасни нощи и как се измъчвах! Имах видения, Нели! Но вече почва да ми се струва, че ти не ме обичаш. Странно наистина! Мислех си, че макар всички да ме мразят и презират, те не могат да не ме обичат. А за няколко часа те всички се превърнаха в мои врагове. Всички, сигурна съм в това, всички тук. Колко е тъжно да дочакаш смъртта, заобиколена от техните студени лица! Ужасена от гледката, Изабела се бои да влезе в стаята – страшно би било да гледаш как умира Катрин! И Едгар, застана тържествено наблизко, за да дочака края, а после отправящ благодарствена молитва към бога, загдето е възвърнал спокойствието в неговия дом. След това ще се върне при книгите си! В името на всички живи хора, сред книгите ли му е мястото, когато аз умирам?

Тя не можеше да понася втълпената ѝ от мене мисъл за философското примирение на господин Линтон. Докато се мятеше на всички страни, трескавото ѝ блуждаене стигна до лудост. Тя разкъса

възглавницата със зъби, после се изправи, цялата в огън, и поиска да отворя прозореца. Беше посред зима и аз не се съгласих, понеже духаше силен вятър откъм североизток. Както променливите изрази на лицето ѝ, следващи бързо един подир друг, така и промените в настроението ѝ започнаха страшно да ме плашат и ми напомниха предишната ѝ болест, а също и нареждането на лекаря да не я дразним. Само преди минута тя буйствуваше. Сега, облегнала се на една ръка и незабелязала отказа ми да ѝ се подчиня, тя сякаш изпитваше детинско удоволствие да извлича перата от дупките на възглавницата и да ги нарежда на чаршафа по различната им големина. Блуждаещият ѝ ум се бе насочил към други представи.

– Това е от мисирка – прошепна тя на себе си, – онова е от дива пастица, а пък ей това е от гълъб. Ах, сложили са гълъбово перо във възглавницата – никак не е чудно, че не можах да умра! Дано не забравя да го хвърля на пода, когато си легна. А ето едно от блатен петел, а това пък – бих го познала между хиляди други – е от папуняк. Мила птичка, която кръжеше над главите ни в средата на пустото поле. Тя искаше да се добере до гнездото си, защото облаците бяха спрели по билата на хълмовете и тя усещаше, че иде дъжд. Това перо бе намерено в полето – птичката не бе застреляна. Видяхме гнездото ѝ през зимата, пълно с малки скелети. Хийтклиф бе поставил капан над него и възрастните птици вече не дойдоха. След тая случка го накарах да обещае никога да не стреля по папуняци и той не стреляше по тях. Ах, има и други! Да не е застрелял папуняците ми, Нели? Има ли червени между тях? Дай да видя.

– Стига с тая бебешка игра! – прекъснах я, като издърпах възглавницата от ръцете ѝ и я обърнах с дупките към дюшека, защото тя изстребваше съдържанието ѝ с цели шепи. – Легнете и си затворете очите. Та вие блънувате! Ей, че безпорядък! Пухът хвърчи наоколо като снежинки.

Тръгнах да ги събирам навред по стаята.

– Виждам стара жена в тебе, Нели – продължи тя като в унес. – Имаш сиви коси и раменете ти са прегърбени. Това легло е самодивската пещера под Пенистън Крег и ти събираш стрелите на горските джуджета, за да нараниш нашите юници, а дойда ли наблизко, преструваш се, че това са кичури вълна. Ето на какво ще заприличаш след петдесет години. Зная, че сега не си такава. Не блънувам. Лъжеш се, ако мислиш, че блънувам, защото иначе би трябвало да ми се струва, че ти наистина си оная стара съсухрена вещица и че аз съм под Пенистън Крег; а

съзнавам, че е нощ сега и че на масата има две свещи, които карат тъмният шкаф да блести като чер кехлибар.

– Тъмният шкаф? Че къде е той? – запитах я. Вие бълнувате!

– Той е до стената, гдето си стои открай време – отвърна тя. – Наистина изглежда особен. Виждам в него някакво лице!

– В стаята нито има шкаф, нито пък някога е имало – забелязах аз, като седнах на мястото си и подгънах пердето, за да мога да я наблюдавам.

– А ти не виждаш ли онова лице? – запита тя и се вгледа втрещено в огледалото.

Каквото и да казвах, не можах да я накарам да разбере, че това беше нейното собствено лице, затова станах и го покрих с един шал.

– То и сега е там, зад него – продължи тя с разтревожен глас. – Даже трепна. Кой ли е? Дано да не излезе, когато си отидеш. Ах, Нели, духовете витаят в стаята! Страх ме е да остана сама!

Взех ръката ѝ в моята и ѝ казах да се овладее, защото тя цялата започна да се тресе и не искаше да откъсне поглед от огледалото.

– Никой не се крие там! – упорствувах аз. – Това бяхте вие, госпожо Линтон. До преди малко знаехте това.

– Значи, аз! – уплашено рече тя. – И часовникът тъкмо бие дванайсет! Значи, е вярно! Но това е страшно!

Тя сграбчи с пръсти покривките и закри с тях очи. Опитах се да се измъкна към вратата с намерение да извикам съпруга ѝ, но един пронизителен писък ме върна назад. Шалът бе паднал от рамката на огледалото.

– Но какво има, за бога? – извиках аз. – Кой се държи като страхливец сега? Хайде, съвземете се! Това е огледалото, госпожо Линтон, огледалото е и вие виждате себе си в него, а ето ме и мене, застанала до вас.

Трепереща и смаяна, тя ме държеше здраво, но ужасът, който бе изписан по лицето ѝ, постепенно изчезна. Бледото ѝ лице пламна от срам.

– Боже мой, мислех, че съм си в къщи – рече тя и въздъхна. – Стори ми се, че лежа в стаята си в „Брулени хълмове“. Понеже съм отслабнала, умът ми се разбърка и неволно изпищях. Не говори, но остани при мене. Много ме е страх да заспя. Сънищата ми ме плашат и ужасяват!

– Няма да е лошо добре да се наспите, госпожо – отвърнах аз, – и дано тези страдания ви накарат друг път да не се опитвате да умрете от глад.

– Ах, да можех да бъда в някогашното си легло в старата къща! –

продължи тя с горчивина, като кършеше ръце. – И она вятър да ечи в елите край решетките на прозореца. Нека ме лъхне малко – той иде право от полето, – остави ме веднъж да вдъхна тоя вятър!

Отворих нашироко рамките на прозореца и ги държах тъй няколко секунди, за да я умиря. Студеният вятър нахлу в стаята. Затворих прозореца и се върнах на мястото си. Сега тя лежеше спокойно, но лицето й бе обляно в сълзи. Физическото изтощение бе сразило нейния дух. Нашата буйна Катрин бе заприличала на хленчещо дете.

– Колко време мина, откак се затворих тук? – попита тя, съвземайки се неочаквано.

– Беше привечер в понеделник – отвърнах аз, – а сега е четвъртък през нощта или по-скоро в утрото на петъка.

– Как! Същата седмица? – възкликна тя. – Само толкова малко време?

– Достатъчно дълго, ако човек живее само със студена вода и лошо настроение – забелязах аз.

– Наистина, струва ми се, че са минали дълги, дълги часове – колебливо промълви тя. – Трябва да е минало повече време. Спомням си, че бях в гостната, след като те се скараха, че Едгар ме предизвикваше жестоко и че се втурнах отчаяно в тази стая. Още щом затворих вратата, обви ме пълен мрак и паднах на пода. Не можах да обясня на Едгар колко уверена бях, че ще припадна или че ще полудея, ако той продължава да ме дразни. Не можах да овладеея нито езика, нито мислите си, а и той може би не подозираше в какво страшно състояние се намирах – едва можах да се опомня, за да се опитам да избягам от него и от гласа му. Когато се съвзех и почнах отново да чувам и виждам, вече се зазоряваше. Нели, ще ти каже какво мислех, ще ти кажа каква мисъл постоянно ми се натрапваше в главата, докато накрая почнах да се боя за разсъдъка си. Тъй, както бях легнала, опряла глава в крака на масата и едва разграничавайки сивия квадрат на прозореца, аз помислих, че съм затворена в леглото си с дъбовите ламперии в къщи и че сърцето ми се разкъсва от някаква голяма мъка, но каква – не можех да си спомня, когато дойдох на себе си. Замислих се и се мъчех да открия каква бе тая мъка, но най-страшното бе, че изведнъж не можах да си спомня нищичко за последните седем години от живота си! Да, не можех да си спомня, че тия години изобщо са дошли и отминали. Бях дете; току-що бяха погребали баща ми и мъката ми се дължеше на раздялата ми с Хийтклиф, наложена по заповед на Хиндли. За първи път ме оставиха да спя сама и като се събудих от една дрямка, след като бях прекарала цялата нощ в плач,

вдигнах ръка, за да разтворя капациите на леглото. Ръката ми се удари в горния край на масата! Прекарах длан по килима и тогава паметта ми изведнъж се възвърна. Доскорошните ми мъки се превърнаха в отчаяние. Не мога да обясня защо се чувствавах тъй ужасно нещастна. Трябваше да е било временно разстройство на разума, защото едва ли имаше някаква причина. Но да предположим, че на дванадесет години съм била прокудена насила от „Брулени хълмове“ и откъсната от близките ми – от Хийтклиф, който бе целият смисъл на живота ми по това време – и че съм била превърната изведнъж в госпожа Линтон, господарката на „Тръшкрос Грейндж“ и съпруга на един непознат човек, за да бъде изгнаница и отшелница занаяд от всичко, което се заключаваше в предишния ми свят, тогава ще имаш съвсем малка представа за дълбоката бездна, в която тънех! Колкото и да клатиш глава, Нели, ти допринесе за моето объркване. Трябваше да говориш на Едгар, наистина трябваше да му говориш и да го принудиш да ме остави на мира. Ах, цялата горя! Тъй ми се иска да съм навън, на открито. Да можех отново да съм малко момиче, полудиво, дръзко и свободно, и да се смее на болките и мъките, а не да подлудявам от тях! Защо съм тъй променена? Защо кипва тъй страшно кръвта ми само от няколко думи? Сигурна съм, че пак ще дойда на себе си, стига да можех веднъж поне да бъда отново сред ригана, който расте по ония хълмове. Пак разтвори широко прозореца – сложи куките, за да стои отворен. Хайде, бързо! Но защо не се помръдваш?

– Защото не искам да стана причина да умрете от студ – отвърнах аз.

– Искаш да кажеш, че не желаеш да ми дамеш възможност да живея – рече тя намусено. – Впрочем още не съм безпомощна. Сама ще го отворя.

И като се изплъзна от леглото, преди да мога да я спра, тя прекоси стаята с много несигурна походка, разтвори прозореца и се наведе навън, нехайна към студения въздух, който пронизваше раменете ѝ като с нож. Почнах да я увещавам, а накрая се опитах да я принудя насила да се отдръпне, но скоро разбрах, че поради бълнуването нейната сила далече превъзхожда моята (тя наистина бълнуваше, в което се уверих от по-нататъшните ѝ приказки и действия). Нямаше луна и всичко под нас тънеше в мъглява тъма. Нито една светлинка не проблясваше от близките и далечни къщи – всички бяха отдавна заспали, – а светлините на „Брулени хълмове“ изобщо не можеха да се видят и все пак тя твърдеше, че виждала техния блясък.

– Погледни! – с жар възкликна тя. – Ето стаята ми и свещта гори в

нея, и дървото се люлее пред прозореца, а другата свещ свети в мансардната стаичка на Джоузеф. Той седи до късно, нали? Чака да се върна, та да заключи портата. Има много да чака! Пътят е тежък и ще го измени с тъжно сърце; и трябва да минем край параклиса на Гимъртън, за да извървим тоя път! Често сме се претрашавали пред духовете, които витаят край параклиса, често сме се предизвикали взаимно да застанем между гробовете и да призовем духовете да дойдат. Но Хийтклиф, ако те предизвикам сега, ще се осмелиш ли да го направиш? Ако се опиташ, аз ще те задържа. Няма да лежа там сама. Може да ме заровят три метра под земята и да съборят църквата върху ми, но няма да се успокоя, дока-то и ти не дойдеш при мен. Никога няма да се успокоя!

Тя замлъкна, после продължи със странна усмивка:

– Той обмисля въпроса; по-склонен е аз да дойда при него! Тогаванамери път – не през ония гробища. Бавиш се! Бъди доволен; ти винаги ме следваше.

Като разбрах колко безсмислено е да споря с нея в това й умопомрачено състояние, аз се замислих как да взема нещо и да я наметна, без да я пусна (защото не можех спокойно да я оставя сама край отворения прозорец), когато за мой най-голям ужас чух как тракна дръжката на вратата и господин Линтон влезе в стаята. Той тъкмо бе напуснал библиотеката и на минаване през коридора дочул гласовете ни, а страхът или любопитството го подтикнали да узнае защо разговаряме в такъв късен час.

– Ах, господине! – възкликнах аз и възпрях вика, застинал на устните му при гледката, която се откри пред него, а също и поради ледения въздух в стаята. – Нещастната ми господарка е болна и се оказа посилна от мен. Никак не мога да се справя с нея. Елате, моля, и я накарайте да си легне. Забравете гнева си, защото човек трудно може да я накара да направи нещо, което не ѝ е по вкуса.

– Катрин болна? – извика той и тръгна бързо към нас. – Затвори прозореца, Елен! Катрин! Но...

Той млъкна. Изнуреният вид на госпожа Линтон го вцепени и той само поглеждаше ту мен, ту нея, слисан и ужасен.

– Вече три дни се измъчва тук – продължих аз – почти без да хапне нещо и без да се оплаква. Не пускаше никого в стаята си до тая вечер, та не можехме да ви уведомим за нейното състояние, понеже и ние самите нямахме представа за това. Не е сериозно.

Почувствавах колко глуповато звучат обясненията ми. Господарят се навъси.

– Не е сериозно, значи, Елен Дийн? – строго рече той. – Ще ми дадеш по-точна сметка защо съм бил държан в неведение за това!

Той прегърна жена си и се вгледа в нея с измъчени очи. Изпървом в блуждаещия ѝ поглед не личеше, че го е познала. Все пак тя не бълнуваше непрестанно – като спря да съзерцава тъмата навън, постепенно насочи вниманието си към него и разбра кой я държи в ръцете си.

– Ах, ето че дойде, Едгар Линтон! – каза тя гневно възбудена. – Ти си едно от ония неща, които са винаги налице, когато човек има най-малка нужда от тях, а когато те търсят, все те няма! Навярно сега ще чуя цял куп оплаквания – виждам, че се готвиш... но те няма да ме избавят от тесния ми дом ей там отвъд, в който трябва да отида, преди да отmine пролетта! Ей го къде е – не при Линтоновци, забележи това, не под покрива на параклиса, а навън, на открито, с надгробен камък; колкото до тебе, все ми е едно дали ще отидеш при тях, или ще дойдеш при мен!

– Катрин, какво направи ти! – подзе господарят. – Нищо ли не съм вече за тебе? Нима обичаш оня негодник Хийт...

– Тихо! – възкликна госпожа Линтон. – Веднага млъкни! Само да споменеш това име и веднага ще приключа въпроса с един скок от прозореца! Можеш да притежаваш това, което държиш в ръцете си, но душата ми ще бъде на върха на оня хълм, преди да ме докоснеш отново. Не те искам, Едгар. Мина времето, когато те исках. Върни се при книгите си. Доволна съм, че имаш някаква утеха, защото всичките ми чувства към тебе се изпариха.

– Умът ѝ блуждае, господине – намесих се аз. – Все глупости говори тая вечер, но при добри грижи и пълно спокойствие тя ще се съвземе. Ще трябва да внимаваме занапред и да не я ядосваме.

– Не желая други съвети от тебе – отвърна господин Линтон. – Ти познаваш характера на господарката си и ме подтикна да я тревожа. И да не ми намекнеш дори в какво положение се е намирала тя през последните три дни! Това е безсърдечно! Цели месеци на боледуване не биха могли да предизвикат такава промяна у нея!

Започнах да се оправдавам, понеже считах, че не е право да те обвиняват за нечии глупави капризи.

– Знаех, че госпожа Линтон има своеволен и деспотичен характер – рекох аз, – но не знаех, че искате да поощрявате буйния ѝ нрав. Не знаех, че трябва да си затварям очите пред господин Хийтклиф, за да ѝ угодя. Изпълних дълга си на вярна прислужница, като ви осведомих, а и заплатата ми е заплатата на вярна прислужница! Както и да е, това ще ме научи да бъда по-внимателна занапред. Тогава ще можете сам да се

осведомявате.

– Елен Дийн – отвърна той, – следващия път, когато ми донесете някаква клюка, ще напуснете службата.

– С други думи, господин Линтон, вие предпочитате нищо да не знаете за това, нали? – отвърнах аз. – Хийтклиф има съгласието ви да идва и ухажда госпожицата и да влиза при всеки сгоден случай, когато ви няма, за да настройва господарката срещу вас!

Колкото и да беше замаяна Катрин, умът ѝ бе достатъчно буден, за да разбере разговора ни.

– Ах! Нели била предателка! – възбудено възкликна тя. – Нели е моята потайна неприятелка! Вещице такава! Значи, наистина събираш стрелите на горските джуджета, за да ни напакотиш! Пусни ме и ще ѝ дам да разбере. Ще я накарам с писък да се откаже от думите си.

Гняв на луд човек тлееше под веждите ѝ. Тя направи отчаяни усилия да се освободи от прегръдката на Линтон. Никак не ми се искаше да дочакам това и като реших да потърся лекарска помощ на своя отговорност, излязох от стаята.

На минаване през градината, за да стигна до пътя – там, гдето е забита в стената една кука за връзване на кон, – видях нещо бяло да се движи насам-натам, тласкано не от вятъра, а очевидно от друга действаща сила. Макар и да бързах, спрях се да го разгледам, за да не остана завинаги с впечатлението, че то е някакво същество от другия свят. Изненадата и недоумението ми нямаха край, като открих по-скоро чрез пипане, отколкото с поглед Фани, кученцето на госпожица Изабела. Бях го провесили с една носна кърпа и то вече береше душа. Бързо освободих малкото животно и го прехвърлих в градината. Бях го видяла да се качва горе подир господарката си, когато тя отиваше да си легне, и много се зачудих как е могло да излезе навън и кой злонамерен човек бе постъпил тъй с него. Стори ми се, докато отвързвах възела на примката, че чух на няколко пъти галоп на конски копита да отеква на известно разстояние, но толкова много неща се въртяха в главата ми, че почти не обърнах внимание на това обстоятелство, макар да беше твърде странно да чуеш звук от конски копита на такова място към два часа през нощта.

За щастие господин Кенет тъкмо излизаше от дома си, за да прегледа един пациент в селото, когато влязох в улицата и моят разказ за болестта на Катрин Линтон го накара веднага да тръгне с мен. Той беше простоват и грубичък човек и не направи опит да скрие, че Катрин едва ли ще оживее след този втори пристъп, ако не изпълнява наставленията му с по-голямо покорство, отколкото преди.

– Нели Дийн – рече той, – все ми се струва, че има и някаква друга причина за това. Какво става в „Тръшкрос Грейндж“? До нас достигат странни вести. Едно здраво и пъргаво момиче като Катрин не може да се разболеє от някаква дреболия, а и тоя вид хора не би трябвало да се поболяват така. Не е лека работа да ги лекуваш от треска и други подобни заболявания. Как започна това?

– Господарят ще ви осведоми – отвърнах аз, – но вие познавате буйния нрав на Ърншоувци, а госпожа Линтон бие всички в това отношение. Мога да кажа само това: всичко започна с една свада. Тя получи някакъв пристъп в изблик на силен гняв. Тъй поне разправя, защото побягна в разгара на разпрата и се заключи в стаята си. Впоследствие отказа да се храни, а сега ту бълнува, ту седи в унес. Познава лицата, които я окръжават, но не може да се отърси от всевъзможни странни идеи и мисли.

– Господин Линтон навярно много съжاليا, нали? – запита Кенет.

– Да съжاليا? Сърцето му ще се пръсне, ако се случи нещо – отвърнах аз. – Не бива да го сплашвате повече, отколкото е необходимо.

– Впрочем казах му да внимава – рече събеседникът ми – и сега трябва да плаща, загдето е пренебрегнал предупрежденията ми. Дружи ли напоследък с господин Хийтклиф?

– Хийтклиф идва често в „Тръшкрос Грейндж“ – рекох в отговор, – но по-скоро защото госпожата го е познавала още като момче, отколкото поради желанието на господаря да общува с него. Засега няма защо да си прави труда да ни посещава поради известни дръзки стремления, които прояви спрямо госпожица Линтон. Не ми се вярва да го приемат отново.

– А госпожица Линтон обръща ли му гръб? – бе следващият му въпрос.

– Не съм нейна довереница – отвърнах накратко, не желаейки да разисквам тая тема.

– Е, да, тя е хитруша – забеляза той и поклати глава. – Никак не се издава. Но наистина е глупачка. Знам от достоверно място, че миналата нощ (и хубава нощ беше) тя и Хийтклиф са се разхождали повече от два часа в градината зад къщата ви и че той я увещавал да не се прибира вътре, а чисто и просто да яхне коня му и да побегне с него. Моят осведомител ми каза, че тя могла да го разубеди само като дала честна дума да бъде готова за това при следната им среща. Той не чул кога е трябвало да стане тая среща, но вие кажете на господин Линтон да си отваря очите.

Тази новина ми докара нови страхове. Изпреварих Кенет и преминах тичешком по-голямата част от пътя към къщи. Малкото кученце все още джафкаше в градината. Поспях за минута да му отворя вратата, но вместо да се запъти към входната врата на къщата, то търчеше нагоре и надолу, душейки тревата, и щеше да избяга на пътя, ако не бях го хванала и вкарала вътре. Подозренията ми се потвърдиха, като се изкачих в стаята на Изабела. Тя беше празна. Ако бях избързала с няколко часа, болестта на госпожа Линтон можеше да спре необмислената ѝ постъпка. Но какво можеше да се направи сега? Имаше известна, макар и много малка вероятност да бъдат настигнати, ако тръгнах веднага по дирите им. Обаче аз не можех да ги преследвам, а и не смеех да вдигна на крак цялото семейство и да предизвикам суматоха в къщата, камо ли да разкрия работата на господаря, който сега бе изцяло погълнат от сполетялата го беда и нямаше да може да понесе второто нещастие. Не виждах друг изход, освен да мълча и да оставя работите да се развиват от само себе си, и тъй като Кенет бе дошъл, аз отидох да съобщя за пристигането му, едва прикривайки вълнението си, Катрин спеше неспокойно. Съпругът ѝ бе успял да уталожил яростта ѝ. В момента той бе надвесен над възглавницата ѝ и наблюдаваше всяка сянка и всяка промяна в болезнено изразителните ѝ черти.

Като прегледа болната, лекарят изрази надежда, че болестта ѝ ще приключи благоприятно, стига да можем да запазим пълно и постоянно спокойствие около нея. На мен той каза, че не било толкова вероятно тя да умре, а да загуби завинаги разума си.

Тая вечер не склопих очи, а и господин Линтон не заспа. Впрочем, и двамата не си легнахме, а и всички слуги бяха на крак дълго преди обичайния час. Те се движеха с тихи стъпки и си шепнеха, като се срещаха из къщата. Всички вършеха нещо, с изключение на госпожица Изабела, и хората започнаха да подмятат, че твърде дълбоко спяла тя. Брат ѝ също запита дали е станала. Той очакваше с нетърпение появата ѝ и се чувствуваше засегнат, че не проявява по-голямо безпокойство за егърва си. Треперех от страх да не би да ме изпратят да я повикам, но не на мен се падна неприятната задача да оповестя бягството ѝ. Една от прислужничките, неразумно девойче, което изпратили с някаква бърза поръчка в Гимъртън, дотърча горе задъхана и зяпнала от изненада. Тя се втурна в стаята и извика:

– Ах, боже, божичко! Какво ли друго ще се случи! Господарю, господарю, нашата госпожица...

– Престани да викаш! – троснато я прекъснах, ядосана от врявата,

която вдигаше.

– Говори по-тихо, Мери – рече господарят. – Какво има? Какво й е на госпожицата?

– Избягала е, избягала е! Она Хийтклиф е избягал с нея! – задъхано отвърна момичето.

– Това не е вярно! – възкликна Линтон и възбудено се изправи. – Не може да бъде! Как можа да ти дойде на ума такава мисъл? Елен Дийн, иди да я потърсиш. Това е невероятно. Просто не може да бъде.

Като рече това, той отведе момичето към вратата и повторно настоя да узнае основанията й за това твърдение.

– По пътя срещнах момъка, който ни носи млякото – подзе тя, едва говорейки от вълнение, – и той попита дали си нямаме неприятности в „Тръшкрос Грейндж“. Мислех, че говори за болестта на госпожата и за това казах, че е така. Тогава той рече: „Някой трябва да е тръгнал по дирите им, нали?! Вторачих се в него. Той разбра, че нищо не зная и каза, че малко след полунощ един господин и една дама спрели пред работилницата на един подковач на две мили извън Гимъртън, за да стегне подковите на конете им и че дъщерята на подковача станала от леглото, за да види кои са тия хора. Веднага познала и двамата. И тя видяла човека – бил Хийтклиф, сигурна била в това, а и никой не би могъл да го сметне за друг – да поставя една златна лира в ръката на баща й за сметката.

Дамата била загърнала лицето си с воал, но като поискала глътка вода, той паднал, докато тя пиела, и момичето съвсем ясно видяло лицето й. Хийтклиф държал юздите на двата коня, като продължили да яздят нататък. Те дали гръб на селото и препускали толкова бързо, колкото било възможно по тия лоши пътища. Момичето не казало нищо на баща си, но още тая заран разправило историята на всички в Гимъртън.

Изтичах и надникнах, тъй, колкото да се каже, в стаята на Изабела, после се върнах и потвърдих казаното от момичето. Господин Линтон бе заел мястото си край леглото. Като ме чу да влизам, той вдигна очи, прочете истината в смутения ми вид и пак сведе поглед, без да даде някакво нареждане и да каже дори дума.

– Трябва ли да вземем някакви мерки, за да я настигнем и върнем обратно? – запитах го. – Как да постъпим?

– Тя е отишла по своя собствена воля – отвърна господарят. – Нейно право е да върви, ако това й е по волята. Не ме безпокойте повече за нея. Занапред тя ми е сестра само по име – не защото се отказвам от нея, а защото тя се отказа от мен.

Това бе всичко, което той каза по въпроса. След това не запита нито веднъж за нея и изобщо не я спомена по един или друг начин освен когато ми заръча да изпратя ония вещи, които бяха лично нейни, Щом узная къде се намира новият ѝ дом.“

ТРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

"Бегълците отсъстваха два месеца. В тези два месеца госпожа Линтон прекара и преодоля най-тежката криза на болестта, определена като мозъчно възпаление. Никоя майка не можеше да се грижи по-предано за единственото си дете, отколкото Едгар – за нея. Той бдеше ден и нощ и търпеливо понасяше всички безпокойства, които можеха да му създадат възбудените й нерви и помътеният й разум; и макар Кенет да бе заявил, че тая, която спасяваше от гроба, щеше да се отплати за грижите му само като се превърне в извор на непрестанни тревоги – по-точно казано, че господин Линтон жертвувал и здравето, и силите си, за да запази някаква човешка развалина, – благодарността и радостта на господаря нямаха граници, когато лекарят заяви, че животът на Катрин вече не се намира в опасност. Той стоеше край нея дълги и дълги часове и проследяваше постепенното възвръщане на физическите й сили, като подхранваше прекалено оптимистичните си надежди с илюзията за скорошното й възстановяване и че тя не след дълго ще бъде такава, каквато беше преди.

Тя излезе от стаята си за първи път в началото на следващия март. На утрото в тоя ден господин Линтон бе поставил върху възглавницата й китка златни минзухари. Нейните очи, останали дълго време чужди за всякакъв проблясък на радост, ги зърнаха, щом се събуди, и заблестяха от удоволствие, когато почна да събира цветята.

– Тия са първите цветя, които никнат по „Брулени хълмове“ – възкликна тя. – Те ми напомнят топлите ветрове, които топят снеговете, напомнят ми топлото слънце и почти стопени снегове. Едгар, не духа ли южнякът и има ли още неразтопен сняг?

– Тук при нас няма вече сняг, мила – отвърна съпругът й. – Виждам само две бели петна в цялото поле. Небето е синьо, чучулигите пеят, баричките и потоците са пълни догоре. Катрин, по това време миналата пролет аз копнеех да живееш под тоя покрив, а сега искам да си излязла нагоре по тия хълмове – ветрецът вее тъй нежно и ми се струва, че въздухът би те излекувал.

– Ще отида горе само още един-едничък път – каза болната, – а тогава ти ще ме оставиш и аз ще остана там завинаги. Идната пролет отново ще копнееш да живея под този покрив, ще се връщаш към спомените си и ще мислиш, че днес си бил щастлив.

Линтон я обсипваше с най-нежни милувки и се опитваше да я развесели с най-благих думи, но тя, загледала се унесено в цветята, остави сълзите да се натрупват по миглите и да потекат по страните ѝ, без да му обръща внимание. Ние знаехме, че тя наистина се чувствава по-добре, и затова решихме, че продължителното ѝ стоене на едно и също място допринесе значително за тая нейна меланхолия, която би могла да бъде отстранена донякъде чрез една промяна на обстановката. Господарят ми каза да накладе огън в камината на гостната стая, изоставена от всички в продължение на много седмици, и да поставя едно кресло на слънчево място край прозореца. После той я отведе долу, тя седна и дълго се радва на приятната топлина и което очаквахме – съживи се от окръжаващите я предмети, които, макар и познати, не ѝ навяваха тъжните представи, свързани с омразната ѝ стая и с болестта ѝ. Привечер тя вече изглеждаше страшно изтощена, но никакви доводи не можеха да я склонят да се върне обратно в стаята си. Трябваше да наредя дивана в гостната за легло, докато ѝ бъде приготвена друга стая. За да ѝ спестим умората да слиза по стълбите и пак да се изкачва, ние подредихме тая стая, в която лежите понастоящем, на същия етаж с гостната и тя скоро заякна достатъчно, за да се движи от едната в другата, опирайки се върху рамото на Едгар. Ех, гледана тъй, както се грижихме за нея, самата аз почнах да мисля, че би могла да оздравее, а имахме двойка причина да желаем това, защото от нейния живот зависеше още един: всички хранехме надеждата, че не след дълго съкровената мечта на господин Линтон ще се осъществи и че земите му ще бъдат избавени от угрозата да попаднат в чужди ръце чрез раждането на един наследник.

Трябваше да спомена, че около шест седмици след заминаването си Изабела изпрати кратка бележка до брат си, с която му съобщаваше, че се е омъжила за Хийтклиф. Бележката изглеждаше написана със сух и студен тон, но накрая тя бе надраскала с молив някакво неясно извинение, с молба да си спомня за нея с добро чувство и да се сдобрят, ако действията ѝ са го оскърбили. Тя твърдеше, че не могла да постъпи по друг начин тогава, а сега, когато всичко било свършено, не било по силите ѝ да отмени станалото. Струва ми се, че Линтон не отговори на тая бележка, но две недели по-късно аз получих дълго писмо от нея и то ми се стори твърде странно за перото на млада булка, току-що приключила медения си месец. Още го пазя и ще ви го прочета. Всеки спомен от мъртъвци е скъп, стига да сме държали за тях приживе.

„Мила Елен – започваше то, – снощи пристигнах в «Брулени хълмове» и едва сега научих, че Катрин е била и още е много болна.

Предполагам, че не трябва да ѝ пиша, а и брат ми е или прекалено ядосан, или премного отчаян, за да ми отговори. Все пак трябва да пиша на някого и не ми остава друг избор, освен да пиша на тебе.

Съобщи на Едгар, че бих дала целия свят, за да видя още веднъж лицето му – че сърцето ми се върна в «Тръшкрос Грейндж» само едно денонощие, след като напуснах къщата, и е там в тоя момент, преливащо от топли чувства към него и Катрин. Обаче не мога да последвам сърцето си (тия думи са подчертани); няма защо да ме очакват; те могат да направят каквито си искат заключения, стига да не стоварват вината върху слабата ми воля или недостатъчната ми любов към тях.

Останалата част от писмото е предназначена само за тебе. Искам да ти задам два въпроса. Първият е – как съумя да запазиш човешината си, когато живееше тук? Не виждам нито едно мое чувство, което да се споделя от ония, които ме окръжават.

Към втория въпрос проявявам особено голям интерес. Ето го и него: господин Хийтклиф човек ли е? Ако е такъв, не е ли луд? Ако не е, не е ли самият дявол? Няма да ти кажа причините, които ме карат да ти задавам тоя въпрос, но те моля да обясниш, ако ти е възможно, какво съм взела за съпруг. Направи това, когато дойдеш да ме видиш, а трябва да дойдеш в най-скоро време, Елен. Не ми пиши, а ела и ми донеси някаква вест от Едгар.

Сега ще чуеш как ме посрещнах в новия ми дом, който изглежда ще бъде «Брулени хълмове». Ако се спирам на такива въпроси като отсъствието на удобства, то е само за да се забавлявам – те никога не занимават мислите ми освен в редките моменти, когато чувствавам липсата им. Бих се смяла и скачала от радост, ако можех да се убедя, че цялото ми нещастие се свежда до тяхното отсъствие и че всичко останало е някакъв кошмарен сън.

Слънцето залезе отвъд «Тръшкрос Грейндж», когато се насочихме към полето и по това разбрах, че трябва да беше към шест часа. Моят другар се бави половин час, за да разгледа колкото се може по-добре парка и градините, а вероятно и самата къща, тъй че вече бе тъмно, когато слязохме от конете в постлания с плочи двор на чифлика и бившият ти другар по служба Джоузеф излезе да ни посрещне със свещ в ръка. Той стори това с такава вежливост, която можеше само да го препоръча в очите ми. Първото му действие бе да повдигне свещта до лицето ми, злобно да присвие очи, после да издаде напред долната си устна и да се извърне. След това той взе двата коня и ги поведе към конюшната, но отново се появи, за да заключи външната врата, сякаш живеехме в

някакъв старинен замък.

Хийтклиф остана да поприказва с него, а аз влязох в кухнята – една нечиста и неразтребена дупка. Предполагам, че няма да я познаеш, защото е тъй променена от времето, когато е била поверена на грижите ти. Край огнището стоеше едно грубо дете с яки мускули и мръсни дрехи, с някаква прилика на Катрин в очите и около устата.

«То е законен племенник на Едгар – помислих си – и мой до известна степен. Трябва да се ръкувам с него и – да – трябва да го целуна. Редно е да постигнем разбирателство помежду ни още в самото начало.»

Приближих се, рекох да взема в ръка топчестото му юмруче и казах:

– Как си, милото ми?

То отвърна с някакъв жаргон, който не можах да разбера.

– Ще бъдем ли приятели с тебе, Хертън? – бе следващият ми опит да поведе разговор.

Упорството ми бе възнаградено с една ругатня и със заплаха да насъска Тротлър по мен, ако не «офейкам».

– Хей, Тротлър, момчето ми! – прошепна малкият негодник и събуди някакъв мелез между булдог и друго куче, което лежеше на постелята си в другия ъгъл. – А сега ще се омиташ ли оттук? – заповеднически ме запита то.

Подчиних се, защото ми бе свиден животът. Прекрачих прага, за да дочакам пристигането на другите. От господин Хийтклиф нямаше и следа, а Джоузеф, когото последвах до конюшната и го замолих да влезем заедно в къщата, се вгледа втренчено в мен, промълви нещо на себе си, смръщи нос и отвърна:

– Мън, мън, мън!... На какво прилича това? Какво е това мънкане? Как да разбера какво искате да кажете?

– Казвам, че искам да дойдете с мен в къщата! – извиках му аз, понеже го помислих за глух, но се отвратих от грубостта му.

– Дума да не става! Имам си друга работа – отвърна той и продължи да си гледа работата, движейки междувремежно масивните си челюсти и разглеждайки с върховно презрение лицето и дрехите ми (последните бяха прехубави, но дори и той не би могъл да желае лицето ми да бъде по-тъжно, отколкото беше в момента).

Разходих се из двора, преминах през една вратичка и се насочих към някаква друга врата, на която си позволих да почукам с надеждата някой по-учтив прислужник да ми отвори. Почаках една-две минути и вратата бе отворена от един висок и мършав човек, без шалче на врата и

изобщо твърде небрежно облечен. Чертите на лицето му се губеха в гъсти рошави коси, провиснали по раменете, а и очите му също имаха нещо от духа на Катрин, но без следа от тяхната красота.

– Какво търсите тук? – неприветливо ме запита той. – Как се казвате?

– Името ми беше Изабела Линтон – отвърнах аз. – Виждали сте ме и преди, господине. Наскоро се омъжих за господин Хийтклиф и той ме доведе тук, вероятно с ваше разрешение.

– Значи, се е върнал, а? – запита отшелникът и очите му блеснаха като на гладен вълк.

– Да, току-що пристигнахме – рекох, – но той ме остави до кухненската врата, а когато се наках да вляза, малкото ви момченце застана на стража в кухнята и ме отпъди с помощта на един булдог.

– Добре, че проклетият подлец си е удържал думата! – изръмжа бъдещият ми хазаин, взирайки се в тъмата отвъд мен с надеждата да разпознае Хийтклиф, после се впусна в монолог от проклетия и заплахи, с които изтъкваше какво щял да направи, ако оня «демон» го бил измамил.

Почнах да съжалявам, че бях опитала тоя втори вход и вече бях почти склонна да се измъкна неусетно, без да дочакам края на ругатните му, но той ми заповяда да вляза още преди да мога да изпълня намерението си, после затвори и залости вратата. Бяха наклали голям огън и това бе единственото осветление в грамадната стая, чийто под бе станал навред еднакво сив, а калаените съдове, някога тъй лъскави, които винаги привличаха погледа ми, когато бях момиче, сега тънеха в същата сивота, потъмнели и прашни. Попитах дали мога да извикам прислужницата и да бъда заведена в някоя спалня. Господин Ърншоу не ме удостои с отговор. Той се разхождаше с ръце в джобовете напред-назад из стаята, очевидно забравил изцяло за присъствието ми, толкова се бе унесъл и целият му вид бе тъй недружелюбен, че се побоях да го безпокоя отново.

Няма да се изненадаш, Елен, че се чувствавах много натъжена, като седях върху плочата на неприветливото огнище, окръжена от нещо лошо и от самата самота и съзнавайки, че само на четири мили оттук се намира моят прекрасен дом, приютил единствените хора, които обичам на света. Но сякаш Атлантическият океан ме разделяше с тях, а не някакви четири мили. Аз не можех да ги премина. Сама си задавах въпроса: къде да се обърна за утеха? Моля те, не казвай на Едгар или Катрин, но всяка друга тъга бледнееше пред обзелото ме отчаяние, загдето не

мога да намеря човек, готов да бъде мой съюзник срещу Хийтклиф. Почти с радост бях подирила убежището на «Брулени хълмове», тъй като това разрешение на въпроса ме освобождаваше от задължението да живея сама с него, но той познаваше хората, у които идвахме, и не се боеше от тяхната намеса.

Седях дълго време, потънала в тъжни мисли. Часът удари осем, после девет, а господин Ърншоу продължаваше да се разхожда насамнатам из стаята с клюмнала на гърдите глава, напълно безмълвен, освен когато някой стон или горчиво възклицание се изтръгваха от време на време насила от устата му. Ослушвах се да доловя гласа на жена в къщата и през останалото време се измъчвах с горчиви съжаления и безрадостни очаквания, които накрая се изляха гласно в неударими въздишки и ридания. Не съзнавах колко открито изразявах скръбта си, докато Ърншоу не прекъсна равномерния си ход, за да спре срещу мен и да ме погледне вторачено с очи, в които прозираше истинска изненада. Възползувах се от това, че отново ми обръща внимание, и възкликнах:

– Уморена съм от пътуването и искам да си легна! Къде е прислужницата? Кажете ми къде е, щом тя не иска да дойде при мене.

– Нямаме прислужница – отвърна той. – Трябва сама да се погрижите за себе си.

– Че къде да легна? – простенах аз. Съкрушена от умора и отчаяние, изобщо не се и опитах да запазя достойнството си.

– Джоузеф ще ви покаже стаята на Хийтклиф – рече той. – Отворете оная врата. Той е там.

Вече се готвех да го послушам, но той неочаквано ме спря и добави с най-странен глас:

– Бъдете тъй добра да заключите и залостите вратата на стаята си. Не забравяйте да сторите това!

– Добре! – съгласих се. – Но защо, господин Ърншоу? – Никак не ми се искаше нарочно да се заключавам в стаята с Хийтклиф.

– Я погледнете това! – подзе той и извади от жилетката си пистолет с особено устройство, към чиято цев бе прикачена кама с две остриета, която се отваряше механично, с пружина. – Това е страшно изкушение за един отчаян човек, нали? Не мога да устоя на изкушението всяка вечер да се качвам горе с това в ръка и да се опитвам да отворя вратата му. Веднъж да я намеря отворена, и с него е свършено! Неизменно го правя, макар и само минута преди това да съм си припомнял стотина причини, които би трябвало да ме накарат да се откажа от намерението си. Някакъв дявол ме подтиква да осуемя собствените си планове, като го убия.

Можете да се борите колкото искате с тоя дявол от любов към него: дойде ли времето, всички ангели на небето не биха могли да го спасят!

Заразглеждах оръжието с любопитни очи. Една грозна мисъл мина през главата ми. Колко силна щях да бъда, ако притежавах такъв инструмент! Взех го от ръката му и опипах острието. Той се вгледа, изненадан от израза, който за миг се изписа по лицето ми: не ужас от оръжието, а силно желание да го притежавам. Ърншоу ревниво изтръгна пистолета от ръцете ми, сгъна камата и го върна там, дето го криеше.

– Все ми е едно дали ще му кажете! – рече той. – Предупредете го да бъде нашрек и бдете над него. Виждам, че знаете какви са отношенията ни и опасността, която него го грози, вас не ви стряска.

– Какво ви е сторил Хийтклиф? – запитах го. – С какво се е провинил към вас, та да е оправдана тая страхотна омраза? Няма ли да е по-разумно да му заповядате да напусне къщата?

– Не! – прогърмя гласът на Ърншоу. – Рече ли да си отиде, свършено е с него. Склоните ли го да побегне, и вие сте убийца. Нима трябва да загубя всичко, без да имам възможност да си възвърна загубеното? Нима Хертън трябва да стане просяк? Ах, проклетие! Твърдо съм решен всичко да си възвърна. Ще взема и неговото злато, след това и кръвта му, а душата му ще отиде в ада. С тоя гост адът ще стане десет пъти по-черен.

Елен, от теб познавам навичите на предишния ти господар. Явно е, че той се намира на границата на лудостта.

Снощи поне беше такъв! Присъствието му ме изпълваше с ужас и считах невъзпитаната мрачност на слугата за сравнително приятна.

Той пак мрачно закричи из стаята, а аз повдигнах резето и побягнах в кухнята. Джоузеф се бе надвесил над огнището и се взираше в един котел, който висеше там, а близо до него върху пейката бе поставена дървена купа с овесено брашно. Водата в котела започна да ври и той се изви, за да пхне ръка в купата. Предположих, че тия приготовления се отнасят до вечерята ни и тъй като бях огладняла, реших тя да бъде годна за ядене и сопнато рекох:

– Аз ще приготвя кашата! – Преместих съда далеч от него, после свалих шапката си и мантото за езда. – Господин Ърншоу ми заръча сама да си прислужвам – продължих аз. – Точно така ще постъпя. Боя се, че бих умряла от глад, ако се държа като дама между вас.

– Боже господи! – промълви той, като седна и заглади чорапите си от коляното до глезена. – Ако ще има нови заповеди тъкмо когато по-привикнах с двама господари и ако трябва да ми сложат и господарка над

главата, време е да си вдигам багажа оттук. Никога не съм мислил, че ще дойде време да оставя старото си място, но май че идва този ден!

Не обърнах внимание на това оплакване. Веднага се залових за работа и с тъга си спомних времето, когато бих я вършила с удоволствие, но трябваше бързо да прокудя спомена. Измъчваше ме мисълта за отлежало щастие и колкото по-голяма бе опасността да възкръснат спомените ми, толкова по-бързо се въртеше пръчката и толкова по-бързо изсипвах цели шепи овесено брашно във водата. Джоузеф наблюдаваше моя начин на готвене с растящо възмущение.

– Хубава работа! – възкликна той. – Хертън, ти няма да ядеш кашичката си тая вечер. Тя ще е пълна с бучки, по-големи и от юмука ми. Хайде пак! Ако бях на ваше място, щях да бухна цялото брашно наведнъж в котела заедно със самата супа! Хайде, отберете пяната и комай, че вече свършихте! Джаста-праста... Цяло чудо е, че не продънихте котела!

Признавам, че когато налях кашата в купичките, в нея наистина имаше доста буци. Четири купички бяха сложени, а от мандрата донесоха кана с прясно мляко.

Хертън грабна каната и почна да гълта млякото, което протече по широкия ѝ ръб. Възпротивих се и настоях да сипят неговото мляко в отделна купа, като подчертах, че не бих могла да вкуся измърсената по този начин течност. Старият циник реши да се престори на много засегнат от тези превземки и на няколко пъти ме увери, че «детето чини толкова, колкото и аз», и че било «досущ тъй здраво», като мен. Той се чудеше как е възможно толкова да се докарвам. В това време невръстното грубиянче продължаваше да смуче мляко, гледайки ме сърдито и предизвикателно, като олигавяше каната.

– Ще вечерям в друга стая – заявих. – Няма ли помещение, което да се нарича гостна?

– Гостна! – И гласът му отека подигравателно. – Гостна! Не, нямаме никакви гостни. Ако не ви се нрави компанията ни, вървете при господаря, ако пък не харесвате господаря, ние сме налице.

– Тогава ще се кача горе – отвърнах. – Покажете ми някоя стая.

Сложих купичката си върху една табла и сама отидох да донеса още мляко. Човекът стана с недоволен ропот и тръгна пред мен нагоре по стълбището. Качихме се на тавана. От време на време той отваряше по някоя врата и надничаше в стаичките, край които минавахме.

– Ето една стая – рече той накрая и нашироко разтвори една разхлупана врата на панти. – Бива я, колкото да хапне човек малко каша в нея.

Ей там, в другия ъгъл, има чувал с жито, съвсем чисто. Ако се боите, че ще изцапате прекрасните си копринени дрехи, постелете кърпичката си върху чувала.

«Стаята» представляваше някакъв килер, силно вмирисан на малц и жито. Различни торби бяха натрупани наоколо, но тъй, че в средата оставаше широко и открито място.

– Слушай бе, човек! – възкликнах, извърщайки се гневно към него. – Това не е място за спане. Искам да видя спалнята си.

– Спалня! – възкликна той с подигравателен тон. – Ще видите всички спални, до една ще ги видите. Ей там е моята.

Той посочи друга една мансардна стаичка, различаваща се от първата с по-оголените си стени и с някакво широко и ниско легло без завеси и с тъмносин юрган, поставено в другия ъгъл.

– За какво ми е потрябвала спалнята ви! – отвърнах. – Предполагам, че господин Хийтклиф не живее на тавана, нали?

– Ах, значи, търсите господин Хийтклиф? – възкликна той, сякаш бе направил някакво ново откритие. – Че защо не казахте така още в началото? Тогава нямаше да си давам тоя труд и щях да ви кажа, че тъкмо неговата стая не можете да видите. Винаги я държи заключена и никой изобщо не влиза в нея освен той самия.

– Прекрасна къща имате, Джоузеф, и много приятни хора живеят в нея – не се стърпях да кажа. – При това, струва ми се, че цялата лудост на света се е съсредоточила и вселила в мозъка ми в деня, в който свързах съдбата си с тези хора! Както и да е, това не е от значение в момента. Има и други стаи. За бога, побързайте и ми дайте възможност да се настаня някъде!

Той остави молбата ми без отговор и тръгна бавно надолу по дървеното стълбище, после спря пред една стая, която по всяка вероятност бе най-хубавата в къщата, съдейки по по-доброто качество на мебелите и от самия начин, по който Джоузеф застана пред вратата. В нея имаше и килим, при това хубав, но шарките му бяха заличени от наслоения прах. Полицата на огнището бе украсена с изрязана и накъдрена хартия, вече почти разкъсана. Имаше и красив дъбов креват с големи тъмnochервени завеси от доста скъпа материя и с модерна направа, но те носеха явни белези на немарливо стопанисване – горната им част висеше на гирлянди, откъснати от халките им, а и железната пръчка, от която висяха, бе извита в дъга и драперията се влачеше по пода. Столовете също бяха повредени, много от тях доста осезателно, и дълбоки дупки обезобразяваха ламперите по стената. Мъчех се да събера достатъчно смелост, за

да влезе и се настани в стаята, но тъкмо тогава моят глупав водач заяви:

– Тая е на господаря.

Вечерята ми вече бе изстинала, апетитът ми бе изчезнал и търпението ми се изчерпи. Настоях незабавно да ме въведе в някоя стая, гдето бих могла да намеря убежище и да си отпочина.

– Че къде, дявол да го вземе! – подзе религиозният старик. – Бог да ни благослови! Бог да прости греховете ни! Къде ще се дявате, дявол да ви вземе, глезла такава! Видяхте всички освен малкото стайче на Хертън. В цялата къща няма друго място, гдето да легнете!

Тъй се раздраших, че захвърлих тавата и цялото й съдържание върху пода, после седнах на първото стъпало на стълбището, закрих лице с ръце и заплаках.

– Ех, ех! – възкликна Джоузеф. – Браво, госпожице Кати! Браво, госпожице Кати! Но господарят току ще се препъне в тия счупени грънци и тогава ще ни писнат ушите – ще видим и ще патим... Нескопосана луда жена! Заслужавате да тримирите до Коледа за това! Бива ли, като ви прихване, да хвърляте под краката си благодатните дарове на бога? Не вярвам дълго да се държите тъй. Мислите ли, че Хийтклиф ще търпи да си разигравате коня така? Просто ми се ще да може да ви хване в такъв момент. Де да може да ви хване!...

И той продължи да ме мъмри в тоя дух, докато слезе долу и влезе в бърлогата си, като взе и свещта със себе си и ме остави сама на тъмно. Като поразмислих след глупавата си постъпка, разбрах, че се налага да подтисна гордостта си и да заглуша гнева си, а също и да се погрижа да премахна следите от разсипаната каша. Скоро намерих един неочакван помагач в лицето на Тротлър, който се оказа син на нашия стар Скълкър. Кучето бе прекарало първите месеци от живота си в «Тръшкрос Грейндж» и баща ми го бе подарил на господин Хийтклиф. Струва ми се, че то ме позна. Вместо поздрав то тръкна носа си в моя, после побърза да излапа кашичката, а в това време аз заслизах надолу, опипвайки с ръце всяко стъпало, като събирах парчетата на счупените грънци и бърших пръските мляко от перилата с носната си кърпа. И той, и аз едва приключихме работата си, когато дочух стъпките на господин Ърншоу по коридора. Моят помощник присви опашка и се прилепи към стената, а аз се вмъкнах в първата врата. Усилията на кучето да го избегне се оказаха безуспешни, защото го чух как изквича продължително и жално и изтича надолу по стълбите. Аз имах по-голямо щастие. Той премина край мен, влезе в стаята си и затвори вратата. Веднага след това Джоузеф се качи горе с Хертън, за да го сложи да спи. Бях намерила убежище

в стаята на Хертън и като ме видя, старият човек рече:

– Струва ми се, че сега в къщата има място и за вас, и за гордостта ви. Тя е празна и можете да се разполагате сама в нея, ведно с онзи, който винаги присъствува невидим в такава лоша компания!

Възползувах се с радост от този намек и още в същата минута, когато се хвърлих в един стол край огъня, главата ми клюмна и аз заспах. Сънят ми бе дълбок и приятен, макар и твърде краткотраен. Господин Хийтклиф ме събуди. Той бе току-що влязъл и ме запита с обичайната си любезност какво търся тук. Казах му защо бях стояла будна до късно – че ключът от стаята ни се намираше в неговия джоб. Намекът за общата ни стая смъртно го обиди. Той се закле, че тя не била обща, нито пък някога щяла да бъде моя, и че той... Но няма защо да повтарям думите му, нито пък да описвам обикновеното му държане. Той е изобретателен и неуморим в усилията си да ме накара да го мразя. Понякога съм толкова смаяна от изненада, че страховете ми изчезват, и все пак мога да те уверя, че никой тигър или никоя отровна змия не биха ме ужасявали, както той ме ужасява. Той ми съобщи за болестта на Катрин и обвини брат ми за нея, като обеща, че щял да ме кара да страдам вместо Едгар, докато можел да се добере до него.

Наистина го мразя – нещастна съм – излязох глупачка! Внимавай да не кажеш нито дума от това на когото и да е в «Тръшкрос Грейндж». Ще те очаквам всеки ден. Не ме разочаровай!

Изабела“

ЧЕТИРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

„Щом прочетох посланието, отидох при господаря и го уведомих, че сестра му е пристигнала в «Брулени хълмове» и ми е изпратила писмо, в което изразява скръбта си за заболяването на госпожа Линтон и горещото си желание да го види, а също и надеждата, че той ще ѝ изпрати чрез мен някакъв знак за прошка в най-скоро време.

– Прощка! – рече Линтон. – Няма за какво да ѝ прощavam, Елен. Ако искаш, можеш да отидеш следобед в «Брулени хълмове» и да кажеш, че не съм ядосан, но че съжалявам, загдето я загубих, и то понеже изобщо не мога да си представя, че тя ще бъде щастлива. Обаче не може и дума да става да отида и да я видя. Разделени сме навеки и ако тя наистина желае да ми достави удоволствие, нека склони негодникът, за когото се е омъжила, да напусне тоя край.

– А няма ли да ѝ драснете една малка бележчица, господине? – запитах го с умолителен глас.

– Не – отвърна той, – това е излишно. Връзките ми със семейството на Хийтклиф ще бъдат толкова слаби, колкото и неговите с моето. Изобщо няма да поддържам връзки с тях.

Студенината на господин Едгар ме хвърли в дълбоко униние и още на излизане от «Тръшкрос Грейндж» аз почнах да си блъскам главата и да се чудя как да сложа повече сърдечност в думите му, когато ги повтори там, и как да смекча отказа му да напише дори няколко реда на Изабела. Струва ми се, че тя ме е чакала още от сутринта. Видях я да поглежда през решетката на прозореца, когато тръгнах нагоре по широката пътека на градината, и ѝ кимнах с глава, но тя се отдръпна назад, сякаш се боеше да не я забележат. Влязох, без да чукам. Никога не съм виждала по-мрачно и безрадостно място от това, което сега представляваше някога тъй веселата къща. Трябва да призная, че ако бях на мястото на младата жена, щях поне да почистя огнището и да избърша праха от масите. Тя обаче вече носеше отпечатъка на немарливостта, която се ширеше в тоя дом и я окръжаваше отвред. Хубавото ѝ лице беше бледо и равнодушно, а косата ѝ не беше накъдрена – едни от буклите висяха отпуснато надолу, а други бяха нехайно навити около главата ѝ. Тя вероятно не беше оправила роклята си от прежната вечер. Хиндли не беше там. Хийтклиф седеше до масата и прелистваше някакви книжа в портфейла си, но като ме видя, стана, приятелски ме запита как се

чувствувам и ме покани да седна. Само той изглеждаше приличен в тая къща и ми се стори, че никога не е изглеждал по-добре. Обстоятелствата бяха изменили дотолкова положението на двамата, че някой непознат би останал с впечатлението, че той е роден и възпитан като джентлемен, а жена му е същинска повлекана. Тя бързо пристъпи напред, за да ме посрещне, и протегна ръка, за да вземе очакваното писмо. Поклатих глава. Тя не можа да разбере намека и тръгна подир мен до един бюфет, гдето отидох да оставя шапката си, после тихо и настойчиво ме замоли веднага да ѝ предам това, което бях донесла. Хийтклиф отгатна какво значеха тия нейни маневри и рече:

– Ако носите нещо за Изабела, Нели, в което не се съмнявам, то дайте ѝ го. Няма защо да го пазите в тайна. Няма тайни между мен и нея.

– Не, нищо не нося – отвърнах, намирайки за най-добре да кажа истината още в самото начало. – Моят господар ми заръча да кажа на сестра му, че засега тя не трябва да очаква писмо от него, нито пък, че той ще я посети. Той ви изпраща поздравите си, госпожо, а също и пожелания за щастие и прошка за скръбта, която му причинихте, но мисли, че след станалото ще трябва да се прекъснат връзките между двете семейства, тъй като нищо добро не би произлязло от тяхното поддържане.

Устните на госпожа Хийтклиф леко затрепераха и тя се върна на мястото си при прозореца. Съпругът ѝ застана край огнището, близо до мен, и почна да ме разпитва за Катрин. Разправих му толкова за болестта ѝ, колкото считах за уместно, но след като ме подложи на подробен разпит, той изтръгна от мен почти всички подробности, свързани със заболяването ѝ. Обвиних я, както ѝ се падаше, че сама си е навлякла тая беля, и завърших с надеждата, че той ще последва примера на господин Линтон и ще избягва да се меси занапред в семейния им живот, за добро или за зло.

– Госпожа Линтон тъкмо се съвзема сега – подзех аз. – Тя никога няма да бъде отново, каквато беше преди, но животът ѝ е спасен, и ако наистина държите на нея, ще избягвате да се изпречвате отново на пътя ѝ и дори ще се махнете от тоя край. Ще ви кажа при това, за да не съжालвате за постъпката си, че сега Катрин Линтон прилича на предишната ви приятелка Катрин Ърншоу толкова, колкото и аз приличам на тая млада дама. Видът ѝ много се е променил, а характерът ѝ още повече, и човекът, който е заставен по необходимост да бъде неин другар, ще може ѝ занапред да храни същите чувства към нея само като си спомня каква бе тя някога, а също и от човещина и чувство на дълг.

– Това е напълно възможно – забеляза Хийтклиф, мъчейки се да изглежда спокоен. – Напълно възможно е господарят ви да няма на какво друго да се обляга освен на човещина и чувство на дълг. Но нима си въобразявате, че ще оставя Катрин на неговото чувство на дълг и на неговата човещина? И нима можете да сравнявате чувствата ми към Катрин с неговите? Преди да напуснете тая къща, ще трябва да изтръгна обещание от вас, че ще ми уредите една среща с нея. Аз непременно ще я видя, със или без съгласието ви! Какво ще кажете?

– Казвам, господин Хийтклиф – отвърнах аз, – че не трябва да я виждате. Никога няма да я видите с моя помощ. Още една среща между вас, и господарят съвсем ще я убие.

– С ваша помощ това би могло да се избегне – продължи той. – Ако пък има опасност да се случи подобно нещо и ако той стане причина да отежни живота ѝ макар и само с още една неприятност, тогава, струва ми се, ще бъда напълно оправдан да отида до крайности. Бих искал да сте достатъчно искрена и да ми кажете дали Катрин ще тъгува много по него. Страхът, че тя би тъгувала, ме възпира. Тъкмо в това ще видите разликата между моите и неговите чувства: ако той бе на моето място, а аз на неговото, никога не бих вдигнал ръка срещу му: макар омразата ми към него да отравя целия ми живот. Може да не ви се вярва – това си е ваша работа. Никога не бих му забранил да я вижда дотогава, докато тя желае това. От момента, когато тя престане да държи на него, аз бих изтръгнал сърцето от гърдите му и бих изпил кръвта му! Но дотогава – и ако не ми вярвате, значи, че не ме познавате, – дотогава бих умираал малко по малко и капка по капка, но не бих докоснал нито косъм от главата му!

– И все пак – прекъснах го аз – съвсем не ви е грижа да опропастите надеждите за нейното оздравяване, като я накарате да си спомни за вас, когато почти ви е забравила, и като ѝ причините нова буря от раздори и злочестини.

– Струва ви се, че тя почти ме е забравила – рече той. – Ех, Нели, вие знаете, че не ме е забравила! Знаете не по-зле от мен, че на всяка мисъл за него тя има хиляда за мен! Подобна мисъл се бе загнездила в главата ми в най-тежкия период на живота ми. Тя ме преследваше при завръщането ми в тоя край миналото лято, но само нейните собствени думи биха могли да ме накарат отново да повярвам това. И тогава Линтон не би имал никакво значение, нито Хиндли, нито всички сънища и мечти, които съм имал. Две думи биха очертали бъдещето ми – смърт и ад. Загубя ли я, животът ми би се превърнал в ад. Впрочем същински

глупак бях да помисля и за миг, че тя държи повече на Линтон, отколкото на мен. Дори и да я обича с цялата сила, на която е способно жалкото му същество, той не би могъл да я обича за осемдесет години толкова, колкото аз бих я обичал за един ден. А и сърцето на Катрин е също тъй дълбоко като моето: морето по-лесно би се вместило в това корито, отколкото цялата ѝ любов да бъде обсебена от него! Празна работа! Тя едва ли държи на него повече, отколкото на кучето или коня си. Не му е дадено да бъде обичан като мен. Как може да обича в него онова, което му липсва?

– Катрин и Едгар са много привързани един към друг, както изобщо могат да бъдат привързани двама души – заяви изведнъж Изабела възбудено. – Никой няма право да говори по този начин и аз нямам мълчаливо да търпя да подценяват брат ми!

– Брат ти страшно много обича и тебе, нали? – презрително забеляза Хийтклиф. – С изненадваща готовност те оставя да се справяш сама в света.

– Той не знае колко страдам – отвърна тя. – Не му казах това.

– Значи, все пак си му казала нещо. Писа ли му?

– Да, за да му кажа, че съм се омъжила. Ти видя бележката.

– И нищо друго оттогава?

– Не.

– Младата ми господарка изглежда много по-зле, откак се е омъжила – забелязах аз. – Явно е, че някой не я обича достатъчно. Лесно се досещам кой е този човек, но може би не би трябвало да кажа името му.

– Аз предполагам, че тя самата не обича себе си – рече Хийтклиф. – Постепенно се превръща в същинска повлекана! Много рано ѝ омръзна да се опитва да ми хареса. Едва ли ще повярвате, но още на другия ден след сватбата тя вече плачеше и искаше да се върне в къщи. Впрочем, както не е прекалено придиричлива, тая къща ще ѝ прилича, а пък аз ще се погрижа да не ме позори, като се мярка навън.

– И все пак, господине – отвърнах, – надявам се, ще държите сметка на обстоятелството, че госпожа Хийтклиф е свикнала да се грижат за нея и че е била отгледана като единствена дъщеря, обслужвана с готовност от всички. Трябва да ѝ позволите да има прислужница, която да ѝ шета, и да се отнасяте любезно с нея. Каквото и да е мнението ви за господин Едгар, не можете да се съмнявате в нейната способност силно да се привързва към едни или други хора, защото иначе тя не би изоставила разкоша, удобствата и приятелите си в предишния си дом, за да заживее доволна в ей такава изоставена къща с вас.

– Тя ги изостави в заблудата си – отговори той, – виждайки романтичен герой и очаквайки безкрайно да ѝ угаждам заради кавалерската ми преданост. Едва ли мога да гледам на нея като на разумно същество – тъй непреклонно упорствува тя да изгражда в себе си някаква баснословна представа за моя характер и да действа съобразно с неверните понятия, които е таила в душата си за мен. Но струва ми се, че най-после ме е опознала. Аз не забелязвам вече глупавите усмивки и гримаси, които ме дразнеха в началото, както и пълната ѝ неспособност да разбере, че не се шегувах, когато ѝ казвах какво мисля за нея самата и за влечението ѝ към мен. Тя трябваше да прояви забележителна проницателност, за да разбере, че не я обичам. Струваше ми се по едно време, че нищо не би могло да я убеди в това. И все пак не е научила урока си достатъчно добре, защото дори тая заран заяви, сякаш ми съобщаваше някаква страшна вест, че действително съм успял да я накарам да ме мрази – а това, уверявам ви, наистина бе непосилен труд, достоен за самия Херкулес. Ако съм успял да постигна това, имам основание да бъда благодарен. Да вярвам ли на твърдението ти, Изабела? Сигурна ли си, че ме мразиш? Ако те оставя сама половин ден, няма ли пак да ми се довлечеш с въздишки и милувки? Предполагам, че по би ѝ се искало пред тебе да се държа много нежно към нея – самолюбието ѝ страда, като излагам истината. Но все ми е едно, ако и други знаят, че чувствата са били само от нейна страна – нито веднъж не съм я излъгал в това. Тя не може да ме обвини, че съм проявил и най-малката лъжлива нежност. Първото нещо, което направих, като излязох от «Тръшкрос Грейндж», бе да обеса малкото ѝ кученце, а когато тя се застъпи за него, първите ми думи бяха едно пожелание да мога да обеса всяко същество, което ѝ принадлежи, освен едно. Тя вероятно е счела, че изключението се отнася до нея. Предполагам, че има някаква вродена слабост към бруталността, стига само нейната скъпоценна личност да не пострада. Кажете, нима не беше абсурдно и същинска идиотщина от нейна страна – от страна на това жалко, робско и слабоумно момиче – да си въобразява, че бих могъл да я обикна? Кажете на господаря си, Нели, че през целия си живот не съм срещал друго тъй презряно същество като нея. Тя дори позори името на Линтоновци. Случвало се е единствено поради липса на изобретателност да изоставя опитите си да установя какво още може да изтърпи, а тя пак се мъкне позорно и раболепно при мен. Кажете му също така да не се вълнува като брат и съдия, защото аз се движа строго в рамките на закона. До тоя момент съм отбягвал да ѝ дам и най-малкия повод да иска развод. При това тя не би изпитвала благодарност към

тогава, който би ни разделил. Ако искаше да си върви, тя би имала тая възможност. Досадата, която изпитвам от присъствието ѝ, превишава удоволствието, което мога да получа, като я измъчвам.

– Господин Хийтклиф – рекох, – това са приказки на луд човек. Жената ви по всяка вероятност е убедена, че сте луд, и именно поради това ви е търпяла досега, но като казвате, че може да си върви, тя несъмнено ще се възползува от разрешението. Госпожо, нали не сте толкова омагьосана, че да останете при него по ваше собствено желание?

– Внимавай, Елен! – отвърна Изабела, а очите ѝ искряха гневно. Техният израз не оставяше никакво съмнение в пълния успех на нейния другар да се направи омразен. – Не вярвай на нито една от думите му. Той е лъжец и демон – чудовище, но не и човешко същество! Казвал ми е и преди, че мога да си вървя, и аз се опитах, но вече не смея да повторию опита. Само обещавай, Елен, да не кажеш нито дума от позорната му реч на брат ми или на Катрин. Каквото и да казва, той иска да доведе Едгар до пълно отчаяние. Казва, че се бил оженил за мен нарочно, за да получи власт над него, но той няма да получи такава власт. По-скоро ще умра! Аз чисто и просто се надявам – моля се дори – той да забрави проклетата си предпазливост и да ме убие! Единственото удоволствие, което мога да си представя, е да умра или да го видя мъртъв.

– Хайде, стига толкова! – рече Хийтклиф. – Ако ви повикат като свидетелка в съда, ще си спомните думите ѝ, Нели. И погледнете добре това лице – тя е стигнала горе-долу до положението, което приляга на целите ми. Не, Изабела, не си в състояние сама да се пазиш и аз, като твой законен закрилник, трябва да те задържа при себе си, под мое попечителство, колкото и неприятно да е това задължение. Качи се горе. Искам да кажа нещо насаме на Елен Дийн. Не, не оттам. Казах горе! Хайде, дете мое, отгук се отива горе.

Той я сграбчи, изблъска я от стаята и се върна, като мърмореше:

– Няма милост в мен! Няма милост в мен! Колкото повече се гърчат червеите, толкова по-силно желая да ги смачкам. Това са душевни мъки, подобни на болката при поникване на зъби; и колкото по-силно усилва болката, толкова по-силно забивам зъбите си.

– Разбирате ли смисъла на думата милост? – казах аз и побързах да си сложа шапката. – Случвало ли се е веднъж в живота ви да изпитате това чувство?

– Свалете я! – прекъсна ме той, разбрал намерението ми да си вървя. – Още няма да си вървите. Хайде, Нели, елате тук. Трябва или да ви склоня, или да ви принудя да ми помогнете да изпълня намерението си

и да видя Катрин, и то веднага. Кълна се, че нямам намерение да правя никакво зло. Не желая да предизвикам никакви истории, нито да извадя от търпение господин Линтон или пък да го обидя с нещо. Искам само да чуя от нея самата как се чувства и защо се е разболяла, а също и да я запitam дали мога да сторя нещо, което да ѝ бъде от полза. Миналата нощ прекарах шест часа в градината на «Гръшкрос Грейндж» и тая вечер пак ще отида. Ще се навъртам там всяка нощ и всеки ден, докато намеря сгоден случай да вляза. Ако ме срещне Едгар Линтон, няма да се поколебая да го съборя на земята с един удар и тъй да го наредя, че да съм сигурен, че ще мирува, докато съм в къщата. Ако прислужниците се опитат да ме спрат, ще ги прогоня с тия пистолети. Но няма ли да е по-добре изобщо да не влизам в допир с тях или с господаря им? А вие лесно можете да ми помогнете. Ще ви предупредя, като дойда, и тогава, щом тя остане сама, ще ме въведете, без да бъде забелязан, и ще бдите с напълно спокойна съвест, докато си отида. По тоя начин ще предотвратите някоя беда.

Възпротивих се на искането му да играя такава предателска роля в къщата на моя господар и подчертах колко жестоко и егоистично би било да наруши спокойствието на госпожа Линтон за свое собствено удовлетворение.

– Тя се стряска мъчително от най-малкото нещо – продължих аз. – Толкова е нервна, че не би могла да понесе изненадата. Положителна съм в това. Не упорствувайте, господине, или в противен случай ще бъде принудена да уведомя господаря си за намеренията ви и той ще вземе мерки да предпази дома си и всички в него от такива нежелателни посещения!

– Тогава ще взема мерки да обезвредя вас, жено! – възкликна Хийтклиф. – Няма да напуснете «Брулени хълмове» до утре заранта. Глупаво е да твърдите, че Катрин не би могла да понесе една среща с мен, а що се отнася до изненадата, аз искам да избягна това. Трябва да я подготвите, да я питате дали мога да дойда. Казвайте, че тя никога не споменавала името ми и че никога не ѝ говорели за мен. Че пред кого да спомене името ми, ако е забранено да се говори за мен в къщата? Тя мисли, че всички сте шпиони в полза на нейния съпруг. Ех, не се и съмнявам, за нея е цял ад да живее с вас! По мълчанието ѝ, ако не по друго, разбирам какво чувства тя. Казвайте, че често била неспокойна и изглеждала разтревожена. Нима това говори за спокойствие? Говорите, че умът ѝ бил разстроен. Дявол да го вземе, нима би могло да бъде иначе при нейното страшно усамотение? И онова блудкаво и жалко същество, което се

грижи за нея от чувство на дълг и човечност, от съжаление и милост! Да си въобразява, че може да ѝ възвърне силите, като я окръжава с повърхностните си грижи, е все едно да посади дъб в саксия и да се надява той да вирее! Нека се разберем още сега. Тук ли ще стоите и ще трябва ли да си пробия път до Катрин, като мина през тялото на Линтон и на неговия лакей, или ще се отнесете приятелски с мен, както сте постъпвали досега, и ще направите това, което желая? Решавайте – няма да се бавя и минута, ако продължавате да проявявате опърничавата си природа.

И тъй, господин Локууд, спорих с него, оплаках се и решително отказах поне петдесет пъти, но в края на краищата той ме принуди да приема следното споразумение. Задължих се да занеса едно негово писмо до господарката, а дадеше ли тя съгласието си, обещах да го уведомя за първия случай, когато господин Линтон щеше да отсъства от къщи, за да дойде и да влезе, както може. Аз нямаше да бъда там, а и другите прислужници трябваше също да бъдат отстранени. Добре ли постъпих, или не? Страхувам се, че не беше редно, макар и да постъпвах целесъобразно. Мислех, че така предотвратявам друга разпра. Мислех също така, че идването му би могло да предизвика благоприятен обрат в душевната болест на Катрин. После си спомних строгата забележка на господин Едгар, загдето съм разнасяла клюки, и реших да се успокоя по въпроса, като многократно се зарекох тая предателска постъпка, ако тя изобщо заслужаваше да бъде наричана с такъв суров епитет, да бъде и последната. Въпреки това връщането ми към къщи бе много по-тъжно, отколкото идването ми насам, и трябваше да изживея много съмнения, преди да увещая себе си и да предам писмото в ръцете на госпожа Линтон.

Но Кенет пристига. Ще слеза долу и ще му кажа, че се чувствувате много по-добре. Разказът ми е отегчителен, както казваме по тия места, но ще помогне да прекараме още едно утро.“

„Отегчителен и тъжен – помислих аз, когато добрата жена слезе да посрещне доктора – и не точно такъв, какъвто бих избрал, за да се забавлявам.“ Няма значение. Ще извлека добра полза от горчивите билки на госпожа Дийн и, на първо място, нека се пазя от обаянието на искрящите очи на Катрин Хийтклиф. Бих се намерил в странно положение, ако отдам сърцето си на тая млада жена, а дъщерята се окаже някакво второ издание на майка си.

ПЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Още една седмица измина и аз съм със също толкова дни по-близо до възстановяването на здравето ми и до пролетта! Вече чух цялата история на моя съсед при различни случаи, когато домоуправителката можеше да отдели време от по-важни занятия. Ще продължа разказа си с нейните думи, само че малко по-сбито. Общо взето, тя е доста добър разказвач и не мисля, че бих могъл да внеса някакво подобрение в нейния стил.

„Привечер в оня ден – каза тя, – привечер в оня ден, когато отидох в «Брулени хълмове», аз знаех, сякаш го виждам пред себе си, че господин Хийтклиф се навърта някъде из градината, и отбягнах да излизам навън, защото още носех неговото писмо в джоба си и не исках пак да ме заплашва или дразни. Бях намислила да не го давам, докато господарят ми не отиде някъде, понеже не знаех как то ще се отрази на Катрин. Поради това писмото попадна в ръцете ѝ едва след три дена. Следващият бе неделен ден и аз го внесох в стаята ѝ, когато членовете на семейството бяха отишли на църква. Един от прислужниците бе оставал с мен, за да пази къщата, а и ние обикновено заключвахме вратите, докато траеше службата. Тоя път обаче времето бе тъй топло и приятно, че аз ги разтворих широко и за да изпълня задължението си, понеже знаех кой щеше да дойде, казах на слугата, че на господарката много ѝ са се дояли портокали, та да изтича до селото и да вземе няколко, като ги плати на другия ден. Той тръгна към селото, а аз се качих горе.

Госпожа Линтон седеше както обикновено в нишата на прозореца, облечена в широка бяла рокля и с лек шал върху раменете. Бяха поотрязали от гъстите ѝ дълги коси още когато се разболя, така че сега тя ги носеше вчесани надолу и естествените ѝ къдри падаха по тила и слепите ѝ очи. Външният ѝ вид се бе променил, както бях казала на Хийтклиф, но тая промяна, когато бе спокойна, сякаш придаваше на лицето ѝ някаква неземна красота. Вместо да блестят както преди, очите ѝ гледаха замечтано и с меланхолична нежност. Те вече не оставяха впечатление, че гледат предметите, които я окръжават, и сякаш винаги се вираха отвъд, нейде в далечината – човек просто би казал, че те се вират отвъд тоя свят. При това бледостта на лицето ѝ – неговият изнурен вид бе изчезнал, откакто тя понапълня – и особеният израз, който се дължеше на душевното ѝ състояние, макар и болезнено да припомняха причините на

заболяването ѝ, ѝ придаваха много затрогващ вид. Аз самата и навярно всеки, който я видеше, винаги оставаше с впечатлението, че тази бледост оборва по-осезателните доказателства за възстановяването на здравето ѝ и сякаш предвещава близката ѝ смърт.

Една книга лежеше разтворена пред нея, върху перваза на прозореца, и едва забележимият вятър от време на време прелистваше нейните страници. Струва ми се, че Линтон бе оставил книгата там, защото тя никога не се опитваше да се развлича с четене или с някакво друго занимание и той прекарваше дълги часове в напразни опити да я заинтересува в някоя тема на разговор, която я бе забавлявала преди. Тя съзнаваше какво цели той и търпеливо понасяше усилията му в моменти на добро настроение, но от време на време изтъкваше тяхната безполезност, като сподавяше някоя отегчена въздишка и накрая го възпираше с най-тъжни усмивки и целувки. При други случаи тя се извърщаше сърдито встрани и закриваше лице с ръце или дори гневно го отблъскваше, а тогава той гледаше да не я закача, защото беше уверен, че иначе може да влоши състоянието ѝ.

Камбаните на църквата в Гимъртън продължаваха да бият и тихият, нежен ромон на потока в долината галеше ухото. Ромонът и камбанният звън прекрасно заместваха шепота на листака през лятото, който заглушаваше тая музика край «Тръшкрос Грейндж» в сезона, когато дърветата са напълно разлистени. Ромонът на потока се долавяше в «Брулени хълмове» през тихите дни по топенето на снеговете или след няколко дъждовни дни. И като се ослушваше, Катрин мислеше именно за «Брулени хълмове» – тоест ако изобщо мислеше или се ослушваше, защото и сега гледаше с оня неопределен и далечен поглед, който споменах преди и който не показваше, че материалните неща се отпечатват в съзнанието ѝ било чрез слуха, било чрез зрението ѝ.

– Имате писмо, госпожо Линтон – казах аз и внимателно го поставих в ръката ѝ, която почиваше върху коляното. – Трябва веднага да го прочетете, защото в него се иска отговор. Да разчупя ли печата?

– Да – отвърна тя, без да премести поглед. Отворих писмото. То беше твърде кратко.

– А сега – продължих аз – прочетете го.

Тя отдръпна ръката си и писмото падна. Поставих го в скута ѝ и закахах права, докато ѝ скимне да погледне надолу, но това движение на очите се забави тъй дълго, че накрая аз пак я заговорих:

– Аз ли да го прочета, госпожо? То е от господин Хийтклиф.

Тя се сепна, очите ѝ заблестяха тревожно от възвръщащия се

спомен и от усилието да подреди мислите си. Тя вдигна писмото и сякаш започна да го разглежда, а когато погледът ѝ се спря върху подписа, въздъхна, но все ми се струваше, че още не е разбрала значението му, защото, като поисках да узная отговора ѝ, само посочи името и се вгледа в мен с тъжен и въпросителен поглед.

– Той иска да ви види – казах, като разбрах, че някой трябва да ѝ обясни смисъла на писмото. – Вече трябва да е в градината и нетърпеливо очаква да узнае какъв отговор ще му занеса.

Докато говорех, забелязах едно едро куче, което лежеше долу в огряната от слънце трева, да изправя уши, сякаш се готви да лае, а после, отпусайки ги назад, да възвестява с поклащане на опашката за приближаването на човек, когото то не считаше за чужд в тая къща. Госпожа Линтон се наведе напред и се ослуша със затаен дъх. Минута по-късно дочухме през хола да преминават стъпки. Хийтклиф не бе успял да устои на изкушението и да не влезе през разтворените врати. Той навярно бе предположил, че не съм склонна да удържа думата си, и затова бе решил да се опира на собствената си дързост. Катрин се вгледа с растящо нетърпение към вратата на стаята си. Той не налучка стаята. Тя ми направи знак да го пусна да влезе, но той намери стаята, преди да съм стигнала до вратата, пристъпи една-две крачки и я прегърна.

В продължение на около пет минути той нито продума, нито я пусна от прегръдките си и през това време я целуна повече пъти, отколкото изобщо бе целувал някого през живота си. Впрочем господарката ми първа го бе целунала и за мен бе съвсем ясно, че от мъка той просто не можеше да я погледне в лицето. Още в същия миг, когато я видя, същата мисъл бе осенила и него като мен преди, че в случая нямаше никакви изгледи за окончателно оздравяване – тя бе обречена и щеше неминуемо да умре.

– Ах, Кати, любов моя, как да понеса това! – бяха първите думи, които той изрече с глас, който не се опитваше да прикрие отчаянието му.

Той се вторачи тъй напрегнато в нея, че на мен се стори, че самата напрегнатост на взора му ще накара очите му да се насълзят, но те горяха от мъка и не се разтопиха.

– Сега пък какво? – рече Катрин, като се отдръпна назад и се вгледа на свой ред в него с внезапно помрачено чело. Настроенията ѝ се меняха постоянно, като същински ветропоказател. – Хийтклиф, вие двамата с Едгар разбихте сърцето ми! И двамата идвате да се вайкате пред мен за станалото, сякаш вие сте хората, които трябва да бъдат съжалявани! Няма да ви съжалявам, не, не и аз. Вие ме убихте и, както ми се струва,

благоденствувате от това си дело. Колко си силен! Колко години смяташ да живееш, когато няма да ме има вече на тоя свят?

Хийтклиф бе приклепнал на единия си крак, за да я прегърне. Той се опита да се изправи, но тя сграбчи косата му и го принуди да остане в същото положение.

– Бих искала да мога да те държа – продължи тя с горчивина, – докато и двамата сме мъртви! Не бих обръщала внимание на страданията ти. Пет пари не давам за мъките ти. Че защо да не страдаш? Нали и аз страдам! Ще ме забравиш ли? Щастлив ли ще бъдеш, когато ме заровят в земята? Няма ли да кажеш подир двадесет години: «Ето гроба на Катрин Ърншоу. Обичах я преди много време и бях нещастен, когато тя умря, но всичко мина. Много жени съм обичал оттогава насам. Моите деца са ми по-мили, отколкото бе тя за мен, и при смъртта си няма да се радвам, че отивам при нея, а ще съжалявам, че трябва да оставя децата си.» Тъй ли ще кажеш, Хийтклиф?

– Не ме измъчвай така, че и аз ще стана луд като тебе! – викна той, като се отдръпна и заскърца със зъби.

За един хладнокръвен наблюдател двамата представляваха странна и страхотна картина. Имаше защо Катрин да гледа на небето като на място за заточение, освен ако можеше, умирайки, да се отърси и от душата си. В момента по белите ѝ страни бе изписана някаква дива мъст, а устните ѝ бяха безкръвни и очите ѝ искряха. В сключените ѝ пръсти остана кичур от косите на Хийтклиф, които бе стискала. Колкото до нейния другар – докато се изправяше, подпирайки се на една ръка, с другата той бе хванал ръката ѝ. Но прояви такава липса на нежност, въпреки нейното състояние, че като отпусна ръката ѝ, можах да видя четири ясно отпечатъка върху безцветната ѝ кожа.

– Дяволът се е вселил в тебе – гневно продължи той, – та да ми говориш по тоя начин, когато умираш! Даваш ли си сметка, че тия ти думи ще бъдат записани като с нагорещено желязо в паметта ми и ще се вдълбават навеки все по-навътре, след като напуснеш тоя свят? Знаеш много добре, че лъжеш, като казваш, че аз съм те убил. При това ти знаеш, Катрин, че мога да те забравя толкова, колкото и собственото си съществуване! Нима не стига на проклетия ти егоизъм да знаеш, че докато ти почиваш в мир в земята, аз ще се гърча в адски мъки?

– Аз няма да зная покой! – простена Катрин, която изведнъж почувствува физическата си слабост чрез силното и неравномерно туптене на сърцето си, което пулсираше видимо под влиянието на чрезмерната ѝ възбуда. Тя не каза друга дума, докато трая този силен пристъп, но

после продължи с по-нежен глас:

– Не ти пожелавам по-големи мъки от моите, Хийтклиф. Желая само никога да не се разделяме и ако някоя моя дума те хвърли в отчаяние отсега нататък, помисли, че и аз изпитвам същата мъка под земята, и ми прости, заради мен самата! Ела тук и коленичи още веднъж. Никога през живота си не си ми сторил зло. Но ако продължаваш да се гневиш, споменът за това ще бъде по-лош, отколкото острите ми думи. Няма ли да дойдеш пак до мен? Хайде, моля ти се, ела!

Хийтклиф отиде до гърба на стола ѝ и се наведе над нея, но не и до-толкова, че да ѝ позволи да види лицето му, което бе посиняло от вълнение. Тя се извърна, за да го погледне. Той не искаше да ѝ позволи това. Извърна се внезапно, запъти се към огнището и застана там, мълчалив и с гръб към нас. Госпожа Линтон го проследи с подозрителен поглед. Всяко негово движение будеше нови чувства у нея. Тя мълчеше, загледа се в него отново, после се обърна към мен и ме заговори с думи на негодуващо разочарование:

– Ето, виждаш ли, Нели, той нито за момент не се умилистави, не отстъпи, за да не умра. Ето как ме обича! Нищо, няма значение. Това не е моят Хийтклиф. Аз пак ще обичам моя и ще го взема със себе си. Той е в душата ми. И това, което най-вече ме отегчава – замислено добави тя, – е тоя разнебитен затвор. Омръзна ми да бъда държана в него. Горя от нетърпение да литна в оня славен свят и винаги да бъда там – не да го виждам мъгляв през сълзи и да копнея по него през стените на измъченото си сърце, а наистина да бъда в него и с него. Нели, на теб ти се струва, че си по-добре и по-щастлива от мен, понеже си напълно здрава и с крепки сили. Ти ме съжаляваш. Много скоро това ще се промени. Аз ще съжалявам тебе. Ще бъда недостижимо отвъд вас и над вас. Чуда се, че той няма да бъде до мене! – продължи тя, сякаш говореше на себе си. – Стори ми се, че той желае това. Хийтклиф, драги, не би трябвало да се сърдиш сега. Ела при мен, Хийтклиф!

Това нейно желание бе тъй силно, че тя стана и се подпря на страничното облегалo на креслото. При тая толкова силна молба той се извърна към нея с напълно отчаян вид. Очите му, широко отворени и най-сетне влажни, се спряха гневно върху нея, а гърдите му се надигаха конвулсивно. Един миг стояха тъй, разделени, а после почти не видях как се събраха, но Катрин се хвърли към него и той я хвана. Дватамата се включиха в такава прегръдка, че вече не вярвах господарката ми да може да излезе жива от нея. Впрочем стори ми се, че тя припадна още в първия миг.

Той се хвърли в най-близкото кресло и когато аз се приближих с бързи крачки към тях, за да видя дали бе припаднала, той заскърца със зъби и по устата му изби пяна като на бясно куче, притискайки я още по-плътнo до себе си в безумната си ревност. Нямах чувството, че се намирам в присъствието на същество, подобно на обикновените хора – сякаш не бе в състояние да ме разбере, макар и да му говорех, затова се отдръпнах настрана и замълчах от силно смущение.

След малко едно движение на Катрин ме успокои донякъде. Тя вдигна ръка, за да обвие врата му и да долепи бузата си до неговата в положението, в което я държеше, докато той на свой ред я обсипваше с безумни милувки и рече с необуздан глас:

– Сега ми даваш да разбере колко жестока си била – жестока и фалшива. Защо ме презря? Защо измами собственото си сърце, Кати? Не искам нито с една дума да те утеша. Ти си го заслужаваш. Сама уби себе си. Да, може да ме целуваш, може да плачеш и да изтръгваш от мен целувки и сълзи – ще посърнеш от тях, те ще те прокълнат! Ти ме обичаше. Тогава какво право имаше да ме оставиш? Какво право, отговори на въпроса ми, какво право имаше да ме оставиш заради несериозното ти влечение към Линтон? Понеже нищо не би могло да ни раздели – нито нищетата, нито унижението, нито смъртта, нито каквато и да е беда, която бог или дяволът биха могли да измислят и струпат върху нас, ти сама стори това по своя собствена воля. Аз не разбих сърцето ти – ти си го разби и с това разби и моето. Толкова по-зле за мен, че съм здрав и силен. Нима аз искам да живея? Какъв ще бъде тоя живот, когато ти... Ах, господи! Нима на тебе ще ти бъде приятно да живееш, ако душата ти се намира в гроба?

– Остави ме на мира! Остави ме на мира, – простена Катрин. – Ако съм постъпила зле, нали затова умирам? Стига толкова! И ти ме остави, но аз няма да те укорявам. Аз ти прощавам. Прости ми и ти.

– Тежко е да простя и в същото време да гледам тия очи и да чувствавам тия залинели ръце – отвърна той. – Целуни ме пак, но гледай да не видя очите ти. Прощавам ти онова, което извърши спрямо мен. Обичам моя убиец, но и твоя! Нима мога да го обичам?

Те замълчаха със скрити едно в друго лица, всяко окъпано в сълзите на другия. Впрочем струваше ми се, че и двамата плачат, защото Хийтклиф, изглежда, можеше да плаче при случай като тоя.

Междувременно аз ставах все по-неспокойна, защото следобедът бързо отминаваше, а отпратеният от мен човек се завърна от селото и в светлината на западното слънце, огряло горния край на долината, вече

различавах тъпа от хора да се трупат във входа на църквата в Гимъртън.

– Службата е свършила – съобщих аз. – Господарят ще бъде тук след половин час.

Хийтклиф изръмжа някакво проклетие и още по-плътено притисна Катрин. Тя изобщо не мръдна.

Не след дълго забелязах група слуги да идват нагоре по пътя към кухненското крило. Господин Линтон дойде след малко. Той сам си отвори вратата и тръгна бавно нагоре, наслаждавайки се по всяка вероятност на прекрасния следобед, който лъхаше на летен ден.

– Ето че дойде! – възкликнах аз. – За бога, слизайте час по-скоро! Няма да срещнете никого на главните стълби. Хайде, побързайте и постойте между дърветата, докато той влезе вътре.

– Трябва да си вървя, Кати – рече Хийтклиф и се опита да се изтръгне от прегръдките на събеседницата си. – Но ако остана жив, ще те видя отново, преди да заспиш. Няма да се отдалечавам на повече от пет метра от прозореца ти.

– Не трябва да си вървиш! – отвърна тя, държейки го толкова силно, колкото ѝ позволяваха силите. – Казвам ти, че няма да си вървиш.

– За един час – замоли я той със сериозен тон.

– Нито за минута – отвърна тя.

– Трябва. Линтон ей сега ще дойде – упорствуваше разтревоженият неканен гост.

Той искаше да стане и с това да разтвори и пръстите ѝ, но тя се притискаше здраво в него, задъхвайки се. Неимоверна решителност лъхаше от лицето ѝ.

– Не! – викна тя. – Не, не, не си отивай! Това е последният път! Едгар няма да ни навреди. Хийтклиф, ще умра! Да, ще умра!

– Проклетият му глупак! Ей го, иде! – рече Хийтклиф и отново потъна в креслото. – Тихо, мила моя! Тихо, Катрин! Ще остана. Ако ме застреля тъй, ще умра с благословия на устните си.

Двамата пак се притиснаха в прегръдките си. Чух господаря, си да се изкачва по стълбището. Студена пот се стичаше от челото ми. Ужас ме обзе.

– Нима ще се вслушвате в бълнуванията ѝ? – гневно казах аз. – Тя не знае какво приказва. Нима ще я погубите, понеже ѝ липсва разум, с който да си помогне? Станете! Можете в миг да бъдете свободен. Това е най-пъкленото ви дело от всички досега. Свършено е с нас – с господаря, с господарката и с прислужницата.

Закърших ръце и се разплаках, а господин Линтон ускори крачките си, като долови врявата. Искрено се зарадвах посред паниката си, като видях, че ръцете на Катрин висят отпуснато надолу и че главата ѝ също е клюмнала върху гърдите.

«Тя е припаднала или пък е умряла – помислих си. – Толкова по-добре. Би било далеч по-добре да е мъртва, отколкото да продължава да съществува като бреме за всички, които я окръжават, причинявайки им само страдания.»

Пребледнял от изненада и гняв, Едгар се нахвърли върху своя неканен гост. Не зная какво бе намислил да направи, обаче другият веднага спря всякаква подобна проява, като взе безжизненото тяло в ръцете си.

– Чуйте – рече той. – Ако не сте звяр, най-напред ѝ помогнете. После ще приказвате с мен!

Той влезе в гостната и седна. Господин Линтон ме извика и двамата успяхме да я свестим с голяма мъка, и то след като прибягнахме до всевъзможни средства, обаче тя бе съвсем замаяна. Въздишаше, хленчеше и не можеше да познае когото и да е. В страха си за нея Едгар забрави омразния ѝ приятел. Аз не го бях забравила. Отидох при първия сгоден случай и го замолих да си върви, уверявайки го, че тя се чувства по-добре и че ще го уведомя на следното утро как е прекарала нощта.

– Няма да откажа да изляза навън – отвърна той, – но ще стоя в градината. А вие, Нели, гледайте да устоите на думата си утре. Ще бъда под онези борове. Внимавайте или ще дойда още веднъж независимо от това, дали Линтон е вътре, или не.

Той погледна набързо през полуотворената врата на стаята и като разбра, че казаното от мен бе наглед вярно, освободи къщата от злощастното си присъствие.“

ШЕСТНАДЕСЕТА ГЛАВА

„Към дванадесет часа тая вечер се роди оная Катрин, която видяхте в «Брулени хълмове» – едно дребно детенце-седмаче. Нейната майка почина два часа подир това, без изобщо да може да дойде дотолкова в съзнание, че да страда заради отсъствието на Хийтклиф или да познае Едгар. Отчаянието на последния от загубата бе тъй голяма, че за мен е мъчително да се спирам на тая тема. Последниците от това отчаяние показваха колко дълбока е била мъката му. Той бе останал без наследник и това според мен го хвърляше в още по-голямо отчаяние. И аз го оплаквах, когато спирах поглед върху слабичкото сираче, и мислено ругаех стария Линтон, загдето бе завещал своето имение на дъщеря си вместо на сина си – впрочем едно съвсем естествено пристрастие. Нещастното дете – никой не му се радваше! През тия първи няколко часа на живота му то можеше да умре от плач и никой не му обръщаше внимание. После поправихме грешката си, но то започна живота си така самотно, както вероятно и ще го завърши.

Омекотено от завесите на прозорците, следващото утро – ясно и весело навън – се промъкна в тихата стая и обля леглото и тялото върху него с мека и нежна светлина. Едгар Линтон бе опрял глава върху възглавката и очите му бяха затворени. Хубавите черти на младото му лице бяха почти тъй мъртвешки, като тия на тялото до него, и почти също тъй неподвижни, но неговото мълчание изразяваше притъпена болка, а нейното – пълен покой. Челото ѝ бе гладко, клепачите – затворени и някакъв израз на усмивка бе изписан върху устните ѝ – ангел не би могъл да бъде по-красив, отколкото изглеждаше тя. Самата аз бях обхваната от безкрайното спокойствие, което лъхаше от нея. Никога не съм изпитвала по-набожни чувства от тия, които ме вълнуваха, докато се вирах в тоя несмутим образ на божествен покой. Инстинктивно повторих думите, които тя бе произнесла няколко часа преди това: «Несравнимо отвъд и над всички ни. Все още на земята или вече на небето нейният дух е у дома си при бога!»

Не зная дали това е някаква моя отличителна черта, но аз се чувствах почти винаги щастлива, когато бдя в стаята на мъртвец, стига ведно с мен да не бди някой отчаян и страшно изнервен близък на покойния. В това бдение виждам някакъв покой, който не може да бъде нарушен нито от земни сили, нито от силите на ада, и чувствавам известна

увереност в безкрайността и блаженството на задгробния живот – вечността, в която са минали мъртвите, – там, гдето животът е така безкраен, както любовта е безгранична и радостта – пълна. В този случай забелязах колко много себичност се крие дори и в една любов като тая на господин Линтон, когато той съжаляваше тъй много за щастливото освобождение на Катрин. Наистина, като има пред вид нейния своенравен и капризен живот, човек би могъл да се усъмни дали тя заслужаваше да намери накрая спокоен пристан. Човек би могъл да се усъмни в моменти на спокоен размисъл, но не и в присъствието на тялото ѝ. То само изтъкваше собственото си спокойствие и това сякаш говореше, че и душата ѝ е намерила подобен покой.“

– Вярвате ли, че такива хора наистина са щастливи на онзи свят, господине? Много нещо бих дала да узная това.

Отказах да отговоря на въпроса на госпожа Дийн, който ми се стори донякъде еретичен. Тя продължи:

„Като хвърлим поглед назад върху живота на Катрин Линтон, ние нямаме право да мислим, че тя е щастлива. Както и да е, нека я оставим при нейния творец.

Господарят изглеждаше заспал и скоро след изгрев слънце аз се реших да напусна стаята, да се измъкна навън и да подишам чистия и ободрителен въздух. Слугите помислиха, че съм излязла, за да се отърся от сънното състояние, в което бях изпаднала поради продължителното бдение, но в същност главната ми подбуда бе да видя господин Хийтклиф. Ако се бе спотайвал цяла нощ измежду боровете, той едва ли ще да е чул суматохата в «Тръшкрос Грейндж» освен може би бързия тропот на коня, който отнасяше пратеника към Гимъртън. Ако е бил по-наблизо, вероятно е схванал от светлините, които се носеха насам-натам, както и от отварянето и затварянето на вратите, че нещо става в къщата. Чувствувах, че трябва да му предам страшната вест, и гледах час по-скоро да се отърва от това неприятно задължение, но не знаех именно как да постъпя. Той бе там – няколко крачки навътре в парка, – опрял гръб в едно старо ясеново дърво, гологлав и с измокрена коса от росата, която се бе насъбрала по напъпилите клони и капеше около него. Той бе стоял дълго време в това положение, защото видях една двойка дроздове да минават и се връщат едва на три стъпки от него, заети с изграждането на гнездото си, без да обръщат внимание на неговата близост повече, отколкото на някой пън. Те хвъркнаха, когато наближих, а той вдигна очи и заговори.

– Тя е мъртва – рече. – Не чаках да дойдете, за да го науча.

Приберете кърпичката си и не подсмърчайте пред мен. Вървете по дяволите, всички вие! Не са й потрябвали вашите сълзи!

Плачех не по-малко за него, отколкото за нея: понякога наистина съжаляваме онези хора, които нямат капка милост нито към себе си, нито към другите. Забелязах още при първото вглеждане в лицето му, че той бе узнал за случилото се нещастие. Някаква глупава мисъл се промъкна в главата ми и повярвах, че сърцето му е сломено и че той се моли, понеже устните му се движеха, а погледът му бе насочен към земята.

– Да, тя е мъртва! – отвърнах, опитвайки се да възпра сълзите си и да избърша бузите си. – Надявам се, че е отишла на небето, гдето всеки един от нас би могъл да отиде и да я намери, ако вземем поука и изоставим лошите си навици, за да тръгнем по добър път!

– Нима тя взе поука? – запита Хийтклиф, опитвайки се да се усмихне презрително. – Като светица ли умря тя? Хайде, кажете ми точно какво стана. Как умря...

Той се опита да произнесе името ѝ, но не можа, после стисна устни и поведе мълчалива борба с мъката, която го разкъсваше, като в същото време отблъскваше съчувствието ми с пронизателен и свиреп поглед.

– Как умря тя? – рече той накрая, жаден въпреки твърдостта си да намери опора у някого, защото след тая вътрешна борба цял трепереше като лист.

«Нещастнико! – помислих си. – И ти като всички хора имаш сърце и нерви! Защо държиш тъй много да ги прикриваш? Гордостта ти не може да заслепи бога. Ти само го изкушаваш да измъчва и сърцето, и нервите ти, докато не се преклониш смирено.»

– Умря кротко, като агне – отвърнах. – Въздъхна и се изтегна като дете, което се събужда за миг и пак потъва в сън. Пет минути по-късно почувствувах слабо туптене на сърцето ѝ и това бе всичко!

– И... нито веднъж ли не спомена името ми? – колебливо ме запита той, сякаш се боеше, че отговорът на въпроса му ще съдържа, подробности, които той не би могъл да понесе.

– Тя изобщо не дойде на себе си. От минутата, когато я напуснахте, вече не можеше да познае никого – казах. – Лежи с радостна усмивка на лице и последните ѝ мисли литнаха назад към радостните дни на миналото. Животът ѝ приключи с приятен сън. Дано се събуди тъй кротко и на онзи свят!

– Дано се събуди в страшни мъки! – викна той в страшен пристъп на ярост, като удари земята с крак и застана във внезапен изблик на неудържими чувства. – Че тя бе лъжкия до последния си момент! Къде е

тя? Не и там, не на небето, не е и загинала – тогава къде? Ех, вие казахте, че не ви било грижа за мъките ми! И аз повтарям една и съща молитва, повтарям я, докато езикът ми се втвърди: Катрин Ърншоу, дано не намериш покой, докато съм жив! Ти каза, че съм те убил – тогава преследвай ме като дух! Духовете на убитите преследват своите убийци. Зная, че се е случвало призраци да бродят по земята. Бъди винаги с мен, превърни се в каквото и да е образ, накарай ме да полудея, само не ме оставяй в тази бездна, в която не мога да те намеря! Ах, господи, това просто не може да се изкаже. Аз не мога да живея без моя живот! Не мога да живея без душата си!

Той заблъска главата си в чепатия ствол на дървото, после почна да вие с вдигнати нагоре очи, като че не бе човек, а див звяр, когото намушкват до смърт с ножове и копия. Забелязах няколко пръски кръв по кората на дървото, а ръката и челото му също бяха окървавени – сцената, която наблюдавах, вероятно представляваше повторение на други подобни, станали през нощта. Тя почти не предизвика състрадание у мен и просто ме ужасяваше, но все пак не ми се искаше да го оставя в това положение. Но щом се съвзе достатъчно, за да забележи, че го наблюдавам, той гневно ми заповяда да си вървя и аз се подчиних. Свръх силите ми бе да го успокоя или утеша.

Погребението на госпожа Линтон бе насрочено в петъка, след деня, в който бе умряла, и дотогава ковчегът ѝ остана открит в гостната стая, целият отрупан с цветя и уханни листа. Линтон прекарваше дните и нощите си там, като пазач, който не знае що е сън. Ето и една друга подробност, която остана скрита за всички, освен за мен – Хийтклиф прекарваше поне нощите навън, еднакво далеч от всяка мисъл за почивка. Аз не влязох във връзка с него, но долавях намерението му да влезе, стига да може; и във вторник, малко след здрача, когато пълната умора застави господарят ми да си легне за няколко часа, аз отворих един от прозорците, трогната от неговото упорство, за да му дам възможност да си вземе последно сбогом с посърналия образ на своя идол. Той не пропусна да се възползува от сгодния случай и влезе предпазливо и за малко – крайно предпазливо, за да не издаде присъствието си и с най-малкия шум. Наистина аз едва ли щях да позная, че е бил там, ако драперията около лицето на покойницата не бе разбутана и ако не бях забелязала на пода едно къдраво снопче от руси коси, завързано със сребърен конец. Разгледах снопчето и разбрах, че то е било взето от един медальон, който висеше на шията на Катрин. Хийтклиф го бе отворил и бе изхвърлил съдържанието му, а после бе поставил там кичур от своите черни

коси. Свих двете сноп-чета едно в друго и ги поставих в медальона.

– Разбира се, господин Ърншоу бе поканен да съпроводи останките на сестра си до гроба. Той не изпрати никакво извинение, но и не дойде, тъй че като изключим нейния съпруг, опечалените участници в шествието бяха до един наематели и слуги. Изабела не бе поканена.

За изненада на селяните Катрин не бе погребана нито в параклиса, под паметника на Линтоновци, нито навън, при гробовете на нейните роднини. Гробът ѝ бе изкопан в един наклонен и обрасъл с трева край на църковния двор, дето стената е толкова ниска, че изтравничета и боровинки са полазили до горния ѝ край откъм долината и торфена земя почти я закрива. Сега съпругът ѝ почива на същото място и над всеки от тях се издига прост надгробен камък при главата и друг гладък сив камък при краката, за да се очертават гробовете.“

СЕДЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

"Този петък бе последният хубав ден от месеца. Привечер времето се развали. От южен вятърът се преобърна в североизточен и отначало донесе дъжд, после суграшица, а накрая сняг. На другото утро човек просто не можеше да повярва, че бяхме имали три почти летни седмици – игликите и минзухарите бяха скрити под снежни наеви, чучулигите мълчаха, а младите листа на подранилите дървета бяха попарени и почернели. Тъжно, хладно и мрачно настъпи утрото! Господарят стоеше в стаята си, а аз се настаних в безрадостната гостна, която превърнах в детска стая. Стоях там ей тъй, положила на колене детето, което приличаше на хленчеща кукла, като го клатех насам-натам и наблюдавах как вятърът продължава да носи снежинките и да ги натрупва на прозореча, когато вратата се отвори и вътре влезе някой, който се задъхваше от умора и се смееше. За минута гневът ми бе по-голям от учудването ми. Стори ми се, че е една от прислужничките, и викнах по нея:

– Стига! Как смееш да проявяваш вятърничавостта си тук! Какво ще каже господин Линтон, ако те чуе?

– Прощавай – отвърна познат глас, – но зная, че Едгар си е в леглото, и просто не мога да се сдържам.

При тия думи жената пристъпи към огнището, задъхана и с ръка на слабините.

– Тичах из целия път от „Брулени хълмове“ – продължи тя след кратка пауза – освен в ония места, където съм летяла. Не знам колко пъти съм падала. Ах, навред ме боли! Не се плаши! Ще ти обясня всичко, щом си поема дъха, но имай добрината да отидеш и наредиш да ме заведат с колата до Гимъртън, а също и да кажеш на един от слугите да потърси някоя и друга дреха в гардероба ми.

Нахлулата в стаята жена беше госпожа Хийтклиф. На нея положително не ѝ се смееше. Косите ѝ висяха по раменете и от тях капеше вода и сняг. Тя беше облечена в обикновените си дрехи на младо момиче, които прилягаха повече на възрастта ѝ, отколкото на нейното положение – една рокля с деколте и къси ръкави, без шапка и без шал. Роклята беше от лека коприна и цялата мокра, прилепнала в тялото ѝ, а на краката си носеше пантофи. Прибавете към това дълбока рана под едното ухо, която не кървеше обилно само поради студа, бледо, изподраскано и наранено лице и тяло, което едва се държеше на крака от умора, и ще

разберете, че първоначалната ми уплаха не намаля кой знае колко, когато можах да я разгледам по-спокойно.

– Мила госпожо – възкликнах, – няма да мръдна отгук и нищо не искам да чуя, докато не свалите всичко от гърба си и не облечете сухи дрехи, а и в Гимъртън няма да вървите тая вечер, тъй че е излишно да заръчвам колата.

– Ще отида – рече тя, – било пешком, било с кола. И все пак нямам нищо против да се облека както трябва. И... Ах, виж как струи водата по врата ми. От огъня кожата ми започна да смъди¹⁷.

Тя настоя да изпълня нарежданията ѝ, преди да ми позволи да се докосна до нея, и едва когато на кочияша бе казано да бъде готов и една от прислужничките бе изпратена да опакова необходимите дрехи, можах да получа съгласието ѝ да превържа раната и да ѝ помогна да смени дрехите си.

– А сега, Елен – рече тя, когато привърших работата си и тя се разположи в едно кресло край огнището с чашка чай в ръка, – седни срещу мен и остави нейде бебето на нещастната Катрин. Не ми е приятно да го гледам. Не трябва да мислиш, че не държа на Катрин, понеже се държах тъй глупаво на влизане в стаята. И аз плаках, да, горчиво плаках – повече, отколкото друг има основание да плаче за нея. Разделихме се, без да се подобрим, както си спомняш, и аз не мога да си простя това. Но въпреки всичко съвсем не бях склонна да му съчувствавам, да съчувствавам на тоя див звяр! Ах, дай ми ръжена. Това е последното нещо от него, което имам върху себе си.

Тя извади златния си пръстен от безименния си пръст и го хвърли на пода.

– Ще го смачкам – продължи, като го удари с детска злоба, – а после ще го изгоря. – Тя взе смачкания пръстен и го хвърли в разгорените въглени. – Ето! Той ще ми купи друг, ако пак ме върне при себе си. Способен е да дойде и да ме потърси, за да дразни Едгар. Не смея да остана, за да не би тая мисъл да влезе в проклетата му глава! При това Едгар не е бил много любезен, нали? Нито искам да го моля за помощ, нито пък желая да му причиня други неприятности. Необходимостта ме застави да потърся убежище тук, макар че щях да остана в кухнята, ако не бях научила, че го няма. Щях да измия лицето си в кухнята, да се постопя и да поискам да ми донесеш каквото ми е нужно, после отново щях да замина нанякъде, гдето не би могъл да ме намери моят проклетник, тоя

17. Сърби ме, наболява ме. – Б. ред.

същински таласъм! Ех, в каква ярост бе изпаднал! Само да можеше да ме пипне!... Жалко, че Ърншоу не може да се мери с него по сила. Не бих побягнала, докато не го видех смазан, стига Хиндли да можеше да стори това.

– Хайде, не говорете тъй бързо, госпожице – прекъснах я аз. – Ще разместите кърпичката, която превързах около лицето ви, и раната пак ще почне да кърви. Пийте си чая, отдъхнете си и престанете да се смее-те. Смехът съвсем не е уместен под този покрив и в състоянието, в което се намирате.

– Безспорна истина – отвърна тя. – Чуй това дете! То не спира да плаче. Занеси го някъде да не го чувам поне един час. Аз едва ли ще остана по-дълго.

Дръпнах звънеца и предоставих бебето на грижите на един от прислужниците, после я запитах какво я бе подтикнало да избяга от „Брулени хълмове“ в такова плачевно състояние и къде смята да отиде, щом отказва да остане при нас.

– Би трябвало да остана и искам да остана – отвърна тя, – за да поддържам духа на Едгар и да се грижа за бебето, а също и понеже истинският ми дом е „Тръшкрос Грейндж“. Но, казвам ти, той няма да ме остави. Мислиш ли, че ще го съдържа да гледа как се поправам и развеселявам, да знае, че сме спокойни и да не реши да отрови живота ни? Сега поне съм сигурна в едно – той ме мрази дотолкова, че кипва, щом ме зърне или чуе гласа ми. Вляза ли при него, забелязвам как мускулите на лицето му неволно се изкривяват от омраза. Той ме мрази отчасти защото знае колко много съм в правото си да изпитвам същото чувство към него и отчасти поради първичното му отвращение от мен. То е достатъчно силно, за да мога да бъда напълно уверена, че няма да ме гони навред из Англия, ако бих могла наистина да се изплъзна от ръцете му. Именно затова трябва да се махна отук. В началото изпитвах желанието да ме убие, но вече се освободих от това чувство. По ми се иска той сам да се убие! Спокойна съм, защото той успя веднъж за винаги да прокуди любовта ми. Спомням си сега колко го обичах и смъртно си представям, че пак бих могла да го обичам, ако... Не, не! Дори и да лудееше по мен, дяволската му природа щеше да излезе на преден план по един или друг начин. Катрин е имала страшно извратен вкус, за да държи тъй много на него, познавайки го толкова добре. Чудовище! Да можеше някак да изчезне от лицето на земята и от спомените ми!

– Стига, стига! И той е човек – рекох аз. Бъдете по-милостива. Има и по-лоши от него.

– Той не е човек – отвърна тя – и нищо не му дава право да търси милост от мен. Дадох му сърцето си, той го взе и го измъчи до смърт, а после ми го хвърли обратно. Хората чувствуват със сърцата си, Елен, и тъй като той разруши моето, аз нямам възможност да му съчувствувам и не бих му съчувствувала, та макар и да стене от днес до сетния си ден и да рони кървави сълзи за Катрин. Не, наистина не бих му съчувствувала!

Изабела се разплака при тия думи, но веднага избърса сълзите от очите си и продължи:

„Ти ме питаше какво ме е подтикнало най-сетне да избягам. Принудена бях да направя тоя опит, понеже успях да го въбеса така, че да забрави пъклените си замисли. Да късаш нервите на тоя човек с нажежени щипци, изисква по-голямо хладнокръвие, отколкото да го халосаш по главата. Той се разгневи до такава степен, че забрави дяволското си благоразумие, с което се хвалеше, и се опита да ме убие. Приятно ми беше, че можах да го изкарам извън търпение. Това чувство на задоволство събуди инстинкта ми за самосъхранение и затова направо забягнах, но падна ли отново в ръцете му, той грозно ще си отмъсти.

Вчера, както знаеш, господин Ърншоу трябваше да бъде на погребението. С оглед на това гледаше да бъде трезвен, достатъчно трезвен – не да си ляга побеснял в шест часа и да става пиян в дванадесет. Ето защо стана от леглото с потиснато настроение, като че ли бе пред самоубийство, та толкова му се ходеше на църква, колкото и на танци; и вместо да отиде на погребението, той седна край огнището и почна да гълта чашка подир чашка ракия или коняк.

– Хийтклиф – треперя, като споменавам името му – не беше в къщи от миналата неделя до днес. Не зная дали ангелите са го хранили или дяволите, но цяла неделя не е седнал на трапезата с нас. Чисто и просто пристигаше в къщи призори, отиваше горе в стаята си и се заключваше, сякаш някой би пожелал да му се натрапва с присъствието си! Стоеше там и се молеше като същински методист, само че божеството, на което се молеше, представляваше безжизнена пръст и пепел, а господ, когато се обръщаше към него, биваше смесван по странен начин с неговия собствен баща, т. е. дявола! Свършваше ли тия чудати молитви – а те обикновено траеха, докато гърлото му прегракне и гласът му се задави, – той пак тръгваше на път, винаги право надолу към «Тръшкрос Грейндж». Чудя се как Едгар не е пратил да повикат стража, за да го арестува. Що се отнася до мен, макар и да ме болеше за Катрин, аз не можех да не приемам като празник тоя промеждутък от време, през който бях

избавена от неговия унизителен тормоз.

Духът ми се повдигна достатъчно, за да мога да слушам вечните проповеди на Джоузеф, без да плача, и да не се движа из къщи като някой уплашен крадец както преди. Чудно ще ти се види, че съм могла да плача заради приказките на Джоузеф, но той и Хертън са крайно неприятна компания. По-драговолно бих седяла с Хиндли, за да слушам неговите отвратителни ругатни, отколкото с «малкия господар» и неговия верен поддръжник, оня отвратителен старец. Когато Хийтклиф е в къщи, често бивам принудена да отивам в кухнята и да търся тяхното общество, защото иначе трябва да стоя гладна във влажните необитавани стаи. Когато не е в къщи, както се случи тая седмица, аз поставям маса и стол в ъгъла пред огнището в гостната и никак не ме е грижа как се забавлява господин Ърншоу, а и той не се меси в работите ми. Сега е помирен, отколкото беше в миналото, стига никой да не го предизвиква. Станал е по-мрачен и подтиснат и не тъй яростен. Джоузеф твърди с положителност, че той бил станал друг човек, че господ бил смекчил сърцето му и че бил спасен, «като да е минал през огън». Не мога да открия белези на промяна към добро, но това не е моя работа.

Снощи седях в моето ъгълче и четох някакви стари книги почти до към дванадесет. Тъй безрадостно ми се струваше да се кача горе при тая снежна фъртуна навън, пък и мислите ми се връщаха непрестанно към църковния двор и пресния гроб. Дръзвах ли за миг да вдигна очи от страницата пред мен, тая тъжна гледка веднага заемаше нейното място. Хиндли стоеше срещу ми, подпрял глава с ръка, по всяка вероятност потънал в същите мисли. Той бе спрял да пие, преди да премине границата на здравия разум, без да мръдне от мястото си и без да продума през последните два-три часа. Никакъв друг шум не се чуваше из къщата освен тоя на виещия вятър, който разтърсваше прозорците от време на време, или слабото пукане на въглените в огнището и щракането на ножичките, с които режех от време на време дългия фитил на свещта. Хертън и Джоузеф вероятно бяха дълбоко заспали в леглата си. Беше много, много тъжно и аз се прозявах, като четях, защото ми се струваше, че всяка радост е изчезнала от света и никога няма да се възвърне в него.

Тъжната тишина най-сетне бе нарушена от скърцането на ключалката на кухненската врата. Хийтклиф се бе върнал от бдението си по-рано от обикновено, вероятно, както предполагам, поради внезапно извилята се буря. Тая врата бе заключена с резе и ние го чухме да минава отвън, за да влезе през другата. Станах и устните ми неударжимо дадоха израз на чувството, което ме обзе, а това накара събеседникът ми, който

се бе загледал към вратата, да се извърне и се взре в мен.

– Ще го държа въвн към пет минути – рече той. – Нямаме нищо против, нали?

– Не. Можете цяла нощ да го държите навън и пак ще ми бъде безразлично – отвърнах аз. – Оставете го навън. Сложете ключа в ключалката и дръпнете резето.

Ърншоу стори това, преди неговият гост да стигне до входа. После той дойде и постави стола си от другата страна на моята маса, наведе се върху нея и се взря в очите ми, търсейки съчувствие за дивата омраза, която искреше от неговите. Той не можа да открие в тях точно това чувство, понеже в момента не само приличаше на убиец, но и се чувствуваше такъв. Все пак прочетеното в погледа ми бе достатъчно, за да го насърчи да говори.

– Ние с вас – рече той – имаме по една голяма сметка да уреждаме с оня човек навън. Ако нито един от двамата ни не излезе подлец, можем да съберем сили, за да уредим сметките си. И вие ли сте така мекушава като брат си? Вечно ли ще търпите, без да се опитате да се разплатите?

– Вече ми омръзна да търпя – отвърнах аз – и бих се радвала на някаква отплата, стига тя да не отскочи върху мен, но коварството и насилието са оръжия с две остриета. Те нанаряват по-тежко онези, които прибягват до тяхната помощ, отколкото самите им неприятели.

– Коварството и насилието са достойно възмездие за коварство и насилие! – гневно рече Хиндли. – Госпожо Хийтклиф, не ще ви моля за друго, освен да стоите мирно и да мълчите. Хайде, кажете ми дали можете да сторите това. Сигурен съм, че ще изпитате не по-малко удоволствие от мен, като присъствувате на края на тоя звяр. Той ще ви прати в гроба, ако не го надхитрите по някакъв начин, а мен ще разори. Проклет да бъде тоя негодник! Той чука на вратата тъй, сякаш вече е господар на къщата. Обещайте ми да мълчите и преди да удари часовникът – остават още три минути до един часа, – вие ще бъдете свободна жена!

Той извади из пазвата си оръжието, което ви бях описала в писмото си, и поиска да загаси свещта. Аз обаче я дръпнах настрана и го хванах за лакътя.

– Няма да мълча – казах му. – Вие не трябва да се докосвате до него. Нека вратата остане заключена – това е достатъчно.

– Не! Вече съм взел решение и, бога ми, ще го изпълня – викна отчаяният човек. – Ще ви сторя добро мимо волята ви и ще запазя правата на Хертън. И няма защо да измъчвате мозъка си как да ме прикриете – Катрин я няма вече. Никой жив човек не би тъгувал по мен, нито би се

срамувал заради мен, дори и да си прережех гърлото още тая минута, а време е да се сложи край!

С еднакъв успех бих се преборила с мечка или бих спорила с някой люд. Единственото нещо, което можех да сторя, бе да изтичам до един от прозорците и да предупредя обречената от него жертва за съдбата, която я очакваше.

– Ще направиш по-добре да спиш другаде тая вечер – викнах към него с тържествуващ тон. – Господин Ърншоу е намислил да те застреля, ако упорствуваш да влезеш.

– Я отвори вратата, ти... – отвърна той, обръщайки се към мен с някакво «красиво» прозвище, което не желая да повтарям.

– Няма повече да се бъркам в тая работа – пак рекох аз. – Влез и нека те застреля, щом искаш. Аз изпълних дълга си.

При тия думи затворих прозореца и се върнах на мястото си; при огнището, понеже не притежавах голям запас от лицемерие, за да се преструвам, че изпитвам безпокойство, поради опасността, която го грозеше. Ърншоу започна здравата да ме ругае и твърдеше, че все още обичам тоя негодник, после ме обсипа с какви ли не епитети заради малодушието, което бях проявила. Що се отнася до мен, дълбоко в сърцето си чувствавах (и съвестта никога не ме укори за това) каква голяма благодат би било за него, ако Хийтклиф сложеше край на неговите мъки, и каква голяма благодат би било за мен, ако той пратеше Хийтклиф там, дето му е истинското място! Докато стоях и размишлявах върху тия неща, рамката на прозореца зад мен се стовари на пода от удара на Хийтклиф и неговото черно лице погледна злостно от отвора. Разстоянието между напречните подпори на прозореца бе твърде тясно, за да може той да провере раменете си през него, и аз се усмихнах при мисълта, че се намирам в безопасност. Косите и дрехите му бяха побелели от сняг, а острите му зъби на човекоядец блестяха в тъмнината, оголени от студ и ярост.

– Изабела, пусни ме да вляза или ще те накарам да съжаляваш за това! – изръмжа той.

– Не мога да извърша убийство – отвърнах аз. – Господин Хиндли стои на пост с нож и зареден пистолет в ръка.

– Пусни ме през кухненската врата – рече той.

– Хиндли ще отиде там преди мен – отвърнах, – а и тая твоя любов не е кой знае колко силна, щом не можеш да стоиш в лапавицата заради нея! Лежахме си спокойно в леглото, докато грееше лятната луна, но задуха ли пак зимният вятър, веднага тичаш да дириш подслон!

Хийтклиф, ако бях на твое място, щях да отида и да се просна върху гроба ѝ, за да умра като вярно куче. Сега навярно не си струва да се живее в тоя свят, нали? Ти беше успял напълно ясно да ми втълпиш мисълта, че Катрин е единствената радост в живота ти. Не мога да си представя как смяташ да живееш без нея.

– Там е, нали? – възкликна Хиндли и се спусна към отвора. – Ще мога да го ударя, стига само да провра ръката си отвън!

Боя се, Елен, че ще ти се сторя наистина много зла, но още не знаеш всичко и затова не бързай да съдиш. За нищо на света не бих съдействувала и улеснила едно покушение дори върху неговия живот. Не можех да не желая смъртта му. Ето защо бях страшно разочарована и вцепенена от ужас заради възможните последици от предизвикателните ми думи, когато той се хвърли върху оръжието на Ърншоу и го изтръгна из ръцете му.

Пистолетът гръмна, а ножът отскочи автоматично назад и се заби в китката на Хиндли. Хийтклиф го дръпна с всичка сила, разрязвайки месото при изваждането му, и го пхна още кървав в джоба си. После взе един камък, строши с него преградката между двата прозореца и скочи вътре. Неговият противник бе паднал в безсъзнание от прекомерната болка и от загубата на кръв, която шуртеше от една артерия или голяма вена. Грубиянинът почна да го рита, да го тъпче с крака и да блъска главата му в плочите, като междуременно ме държеше с една ръка, за да ми попречи да извикам Джоузеф. Той прояви свръхчовешко себеотрицание, като се отказа да го довърши. Накрая се задъха, престана да го удря и повлече почти безжизненото тяло към кушетката, за да го сложи върху нея. Там той разкъса ръкава на дрехата на Ърншоу и превърза раната с брутална грубост, като плюеше и ругаеше през време на операцията също тъй енергично, както когато го риташе. Намирайки се на свобода, аз побързах да извикам слугата. Той постепенно разбра общия смисъл на бързия ми разказ и изгича надолу, дишайки тежко, като слизаше по стълбището и прескачаше по две стъпала наведнъж.

– Какво да правим сега! Какво да правим сега!

– Ето какво! – прогърмя гласът на Хийтклиф. – Господарят ти е луд, а ако изкара още един месец, ще го пратя в приют. Кажи, беззъбо куче, как ти дойде на ум да ме заключиш навън? За кой дявол стоиш и шепнеш там? Идвай насам, защото няма да се грижа за него! Измий тая кръв и внимавай с пламъка на свещта си, защото кръвта му е наполовина ракия и може да пламне!

– Значи, сте искали да го убивате! – възкликна Джоузеф и от ужас

вдигна ръце и очи нагоре. – Никога не съм виждал такава гледка! Нека бог...

Хийтклиф го блъсна на колене сред локвата кръв и хвърли една кърпа за лице върху му, но вместо да избърше кръвта, Джоузеф скръсти ръце и започна да се моли. Неговите странни молебствени думи възбудиха смеха ми. Душевното ми състояние бе такова, че нищо не можеше да ме възмути. Всъщност държах се така безразсъдно, както някои пресъпници пред бесилката.

– Ах, бях те забравил! – рече тиранинът. – Това е твоя работа. Хайде, веднага на пода! И ти съзаклятничеш с него срещу мен, нали, усойнице такава? Ето подходяща работа за тебе!

Той ме разтърси тъй, че зъбите ми затракаха, сетне ме блъсна редом до Джоузеф. Завършил спокойно молитвите си, оня стана и заяви, че веднага ще тръгне за «Тръшкрос Грейндж». Господин Линтон бил съдия и дори петдесет жени да му били умрели, пак трябвало да разследва тоя случай. Джоузеф бе толкова упорит в решението си, че Хийтклиф намери за уместно да ме застави да разкажа какво бе станало. Докато давах неохотен отчет в отговор на въпросите му, той стоеше изправен над мен и пъшкеше от злоба. Доста труд бе необходим, за да се убеди старият човек, че не Хийтклиф бе нападателят, особено пред вид на отговорите, които другият едва изтръгваше от мен. Впрочем господин Ърншоу скоро го убеди, че още е жив. Джоузеф побърза да му даде малко коняк и с негова помощ господарят му скоро дойде на себе си и се раздвижи. Хийтклиф съзнаваше, че неговият противник не можеше да знае как той бе постъпил с него, докато беше в безсъзнание, и нарочно го нарече пиян, после каза, че нямало да обръща внимание на по-нататъшното му поведение и го посъветва да си легне. За моя радост той ни остави след тоя благоразумен съвет и Хиндли се изтегна върху плочата пред камината. Аз се оттеглих в стаята си учудена, че се бях отървала тъй леко.

Когато слязох долу тая заран, около половин час преди пладне, господин Ърншоу стоеше край огъня в страшно лошо състояние. Неговият зъл гений се бе облегнал на камината и изглеждаше почти също тъй изтощен и мъртво-бледен. Нито единият, нито другият проявяваха охота за ядене и като почаках, докато всичко изстина на масата, започнах да се храня сама. Нищо не ми пречеше да се нахраня както трябва. Изпитвах някакво особено чувство на задоволство и превъзходство, като поглеждах от време на време към смълчаните мъже и се наслаждавах на спокойствието, което се дължеше на чистата ми съвест. Като привърших с яденето, аз си позволих необичайната волност да се приближа по-

близо до огнището – заобиколих стола, на който се бе настанил Ърншоу, и седнах в ъгъла до него.

Хийтклиф не погледна към мен. Вдигнах очи и разгледах лицето му почти тъй спокойно, сякаш гледах лице, изваяно от камък. Челото му, което ми се струваше тъй мъжествено преди, а сега считам за толкова пъклено, бе смръщено като тежък облак. Неговите змийски очи бяха потъмнели от безсъние, а може би и от плач, защото ресниците им бяха мокри, а обичайната жестока и подигравателна усмивка не личеше по устните му, стиснати в израз на неизразима тъга. Ако пред мен стоеше друг човек, щях да закрия лице пред тая голяма мъка, обаче в неговия случай тя ми доставяше задоволство. Колкото и подла да изглежда всяка обида, нанесена на сразен противник, аз не можех да пропусна тая възможност да забия една стрела в него.

Неговата слабост представляваше единственият сгоден случай, когато можех да вкуся радост, като се отплащам на злото със зло.

– Срамота, госпожице, наистина срамота! – прекъснах я аз. – Човек може да помисли, че никога през живота си не сте отваряли Библията. Ако сам бог наказва враговете ви, това наистина би трябвало да ви бъде достатъчно. Долно и самонадеяно е от ваша страна да прибавяте и вашите мъчения към тия, които бог му праща.

– Готова съм да приема, че това е така в повечето случаи, Елен – продължи тя, – но каквото и нещастие да сполети Хийтклиф, то не би могло да ме задоволи, ако нямам пръст в него. По-склонна съм той да страда по-малко, стига аз да съм причинила мъките му и той да знае, че те се дължат на мен. Ех, колко много имам да му връщам! Мисля, че бих могла да му простя само при едно условие: да мога да му платя око за око и зъб за зъб, да отвръщам с мъчение на всяка мъка, която ми е създавал, и да го сведа до положението, в което се намирам сега. Понеже той пръв ме нарани, искам първо той да моли за прошка, а тогава, Елен, ех... Тогава бих могла да проявя известно великодушие. Но съвършено невъзможно е да мога изобщо да си отмъстя и затова не бих могла да му простя. Хиндли поиска малко вода, а аз му подадох пълна чаша и го запитах как се чувствава.

– Не тъй зле, колкото бих искал да се чувствавам – отвърна той. – Без да говоря за рамото си, всяко местенце по тялото ми ме боли тъй, сякаш съм се бил със стотина дяволи.

– Да, нищо чудно няма в това – беше следната ми забележка. – Катрин обичаше да се хвали, че тя те пази от побой. Тя искаше да каже, че известни лица не биха те наранили от уважение към нея. Добре е, че

хората не могат наистина да станат от гроба, иначе тя щеше да присъствува снощи на една отблъскваща сцена. Не сте ли натъртен и наранен по гърдите и раменете?

– Не знам – отвърна той, – но какво искате да кажете? Нима е дръзнал да ме удари, когато бях на пода?

– Той ви тъпчеше с крака и ви риташе, а главата ви блъскаше в пода – прошепнах в ухото му. – Готов беше да ви разкъса със зъби, защото той е наполовина човек и наполовина звяр.

Господин Ърншоу вдигна очи и се взря като мен в лицето на нашия общ враг, който бе потънал в мъката си и изглеждаше безчувствен към всичко, което става около него. Колкото по-дълго стоеше, толкова поясно чертите на лицето му издаваха черните му мисли.

– Ах, да можеше господ да ми даде сила да го удуша в предсмъртния си миг, щях да отида с радост в ада! – промълви нетърпеливият човек, като се сгърчи и се опита да стане, но се отпусна отчаян на мястото си, убеден колко недостатъчни са силите му за една такава борба.

– Не – рекох на висок глас, – достатъчно е, че той уби един от вас двамата. – Всички в «Тръшкрос Грейндж» знаят, че сестра ви щеше да бъде жива и сега, ако го нямаше господин Хийтклиф. В края на краищата по-добре е той да те мрази, отколкото да те обича. Като си помисля колко щастливи бяхме, колко щастлива бе Катрин преди завръщането му, идва ми да проклинам тоя ден.

По всяка вероятност Хийтклиф бе забелязал по-скоро истината, която се съдържа в казаното, отколкото настроението на човека, който бе изрекъл тия думи. Видях, че вниманието му се изостри, защото сълзи капеха от очите му и падаха в пепелта и той въздишаше тежко, сякаш се задушаваше. Вперих поглед в лицето му и се усмихнах презрително. Премрежените прозорци на ада светнаха за миг към мен, но дяволът, който обикновено гледаше през тях, беше тъй замъглен и удавен в сълзи, че не се побоях да го предизвикам с още някоя подигравка.

– Ставай и се махай от погледа ми! – рече опечаленият. Стори ми се поне, че произнесе тия думи – защото гласът му бе едва доловим.

– Извинявай – рекох, – но и аз обичах Катрин, а и брат й се нуждае от нечии грижи и аз ще се заема с него заради нея. Сега, когато тя е мъртва, аз виждам нея в лицето на Хиндли. Очите на Хиндли са съвсем като нейните, стига да не беше се опитвал да ги извадиш и да не ги беше напразил черни и червени от подутини, а нейните...

– Ставай, проклета идиотко, преди да съм те смазал, та да се свърши с тебе! – извика той и направи някакво движение, което предизвика

подобно движение и от моя страна.

– Впрочем – продължих аз, готова в миг да побягна, – ако нещастната Катрин бе имала вяра в тебе и бе приела смешното, презряно и унижаващо име госпожа Хийтклиф, тя щеше не след дълго да представява подобна картина. Тя не би търпяла тъй кротко отвратителното ти държане и щеше да прояви омразата и отвращението си.

Облегалото на кушетката и тялото на Ърншоу му преграждаха пътя до мен и вместо да се опита да ме стигне, той грабна един нож от масата и го запрати към главата ми. Ножът се заби под ухото и прекъсна думите ми по средата на изречението. Извадих го, скочих към вратата и му казах нещо друго, което, надявам се, го е засегнало по-дълбоко, отколкото ме нарани неговото оръжие. Зърнах го за последен път, тъкмо когато бясно се спускаше към мен и бе задържан от ръцете на неговия хазаин, като и двамата паднаха върху плочата на огнището, здраво вкочени един в друг. Минавайки тичешком през кухнята, казах на Джоузеф веднага да отиде при господаря си. Прекатурнах Хертън, който бесеше няколко малки кученца на гърба на един стол, поставен на входа, и щастлива, като избягала от ада душа, припнах надолу по стръмния път, подкачайки и тичайки с все сила. След малко оставих криволическия път и ударих направо през долината, като се премях през стръмните брегове и газех през блатата, устремена в същност към светлините на «Тръшкрос Грейндж», които ми сочеха пътя като фар. По-скоро бих предпочела да бъда осъдена на вечен живот в пъкъла, отколкото да прекарам макар и една само нощ под покрива на «Брулени хълмове».

Изабела спря да говори и отпи глътка чай, после стана и ми заповяда да ѝ сложа шапчицата и да я наметна с големия шал, който бях донесла. Тя не искаше и да слуша молбите ми да остане още един час, стъпи на един стол, целуна портретите на Едгар и Катрин, целуна и мен и слезе при колата заедно с Фани, която залая лудо от радост, задето бе намерила отново господарката си.

Изабела бе прокудена надалеч и нямаше никога да се върне отново по тия места, но когато нещата се поуталожиха, между нея и господаря ми се завърза редовна кореспонденция. Мисля, че новото ѝ местожителство бе някъде на юг, близо до Лондон. Там тя роди един син няколко месеца подир бягството си. Кръстиха го Линтон и още от самото начало тя го представяше като болнаво и капризно дете.

Един ден господин Хийтклиф ме срещна в селото и ме запита къде живее тя. Отказах да го осведомя. Той рече, че това нямало значение, само че тя не трябвало да идва при брат си. Не бивало да бъде при него,

дори и ако той поемел издръжката ѝ. Макар че отказвах да му дам каквито и да са сведения, той успя да научи чрез някои от другите прислужници както мястото на новото ѝ жилище, така и обстоятелството, че имаше син. И все пак той не я безпокоеше, а за тази негова проява на търпение тя, предполагам, трябваше да благодари на отвращението му към нея. Видеше ли ме, той ме питаше често за детето. Научил името му, той се усмихна мрачно и рече:

– Те искат да мразя и него, нали?

– Мисля, че не искат да знаете каквото и да е за него – отвърнах аз.

– Но аз ще го взема, когато поискам – продължи той. – Могат да бъдат сигурни в това.

За щастие майката на детето умря, преди да дойде тоя ден – към тринадесет години след смъртта на Катрин, когато Линтон бе на дванадесет години или малко по-голям.

В деня след неочакваното посещение на Изабела аз няхах възможност да говоря с господаря. Понякога, когато успях да го накарам да ме изслуша, виждах колко се радва, че сестра му е напуснала съпруга си, когото той мразеше тъй дълбоко, че тая омраза почти не прилягаше на мекия му нрав. Неговото отвращение бе толкова голямо, че той отбягваше да отива там, дето можеше да срещне Хийтклиф или да стане дума за него. Скръбта му и това чувство, взети заедно, го превърнаха в същински отшелник. Той се отказа от съдийската си длъжност, престана дори да ходи на църква, винаги отбягваше да отива в селото и животът му протичаше в пълно уединение в границите на неговия парк и на имението му, разнообразяван единствено от самотни разходки из долините и посещения до гроба на жена му, които правеше предимно привечер или в ранно утро, преди други да тръгнат из полето. Но той беше прекалено добър, за да бъде дълго време крайно нещастен. Той не се молеше на душата на Катрин да го преследва като призрак. С течение на времето го обзе някакво меланхолично примирение, по-приятно от обикновената радост. Спомняше си за нея с гореща и нежна любов и очите му бяха обърнати с надежда към един по-добър свят, дето не се и съмняваше, че тя е отишла.

При това имаше какво да го утешава на земята и към кого да храни нежни чувства. В продължение на няколко дни, както казах, той сякаш не обръщаше внимание на мъничката наследница на покойната. Тая студенина се стопи бързо, също като априлски сняг, и още преди дребничкото същество да проговори или да направи първата си колеблива стъпка, то вече упражняваше власт на тиранин в сърцето му. Кръстиха го

Катрин, но той никога не го назоваваше с пълното му име, тъй както и никога не бе наричал другата с нейното съкратено име, вероятно понеже Хийтклиф бе свикнал да се обръща тъй към нея. Малката беше винаги Кати. С това той я различаваше от майка ѝ и в същото време я свързваше с нея. Чувствата му към малката се дължаха много повече на връзката ѝ с майката, отколкото на това, че тя бе негово дете.

Често правех сравнения между Едгар и Линтон и Хиндли Ърншоу и се опитвах да намеря задоволително обяснение за различното държане на двамата при едни и същи обстоятелства. И двамата бяха нежни съпрузи и привързани към децата си и не разбирах защо и двамата не са тръгнали по един и същи път било за добро, било за зло. И все пак, мислех си, Хиндли, който изглеждаше по-умен, се оказа по-лош и по-слаб човек. Когато неговият кораб се удари в скала, капитанът напусна своя пост, а членовете на екипажа се разбунтуваха и се объркаха, оставяйки на произвола нещастния си кораб, вместо да се опитат да го спасят. Линтон, напротив, прояви истинска смелост на предан и верен син. Той вярваше в бога и бог го утеши. Единият се надяваше, другият се отчая. Всеки избра своя жребий и бе справедливо обречен да изпие чашата си докрай. Но вие сигурно не искате да слушате моралните ми размишления, господин Локууд, и ще прецените не по-зле от мен тия неща. Поне ще мислите, че ще ги прецените така, а това е равносилно. Краят на Ърншоу беше такъв, какъвто можеше да се очаква: той умря наскоро след сестра си и едва ли имаше шест месеца между неговата кончина и нейната. Ние в «Гръшкрос Грейндж» не можахме да получим подробни сведения за състоянието му, преди да умре. Всичко, което научих, бе по повод отиването ми да помогна с нещо във връзка с приготвянията около погребението. Господин Кенет дойде в къщи, за да съобщи новината на господаря.

– Е, Нели – подзе той, влизайки с коня си в двора една заран, и то толкова рано, че не можех да не изпитам мигновено предчувствие за някоя лоша новина, – сега е ваш и мой ред да сложим траур. Знаете ли кой е умрял?

– Кой? – запитах го развълнувана.

– Хайде, познайте – отвърна той, като слезе от коня и закачи юздата на една кука край вратата. – И повдигнете края на престилката си, защото тя сигурно ще ви потрябва.

– Не и господин Хийтклиф, нали? – възкликнах аз.

– Какво? Нима бихте плакали за него? – рече докторът. – Не, господин Хийтклиф е млад и същински здравеняк. Днес изглеждаше в

цветущо здраве. Преди малко го видях. Бързо пълнее, след като загуби нежната си половинка.

– Тогава кой е умрял, господин Кенет? – нетърпеливо повторих въпроса си.

– Хиндли Ърншоу, вашият стар приятел Хиндли – отвърна той – и моят пропаднал другар, макар че отдавна бе станал премного див за мен. Ето! Казах ли, че ще се разплачем? Хайде, не тъгувайте толкова. И в смъртта си той остана верен на себе си – умря пиан като лорд. Бедният момък! И на мен ми е мъчно. Човек не може да не скърби по някой стар другар, макар че той имаше най-лошите навици, каквито можете да си представите, и често ми изиграваше разни хитрини. Изглежда, че няма повече от двадесет и седем години, а това е и вашата възраст. Кой би могъл да помисли, че и двамата сте родени в една година!

Признавам, за мен това бе по-голям удар, отколкото смъртта на госпожа Линтон. Стари спомени натъжиха сърцето ми. Седнах в преддверието и заплаках като за кръвен родственик, после помолих господин Кенет да извика друг от прислужниците, който да го въведе при господаря. Не можех да не си задам въпроса, дали съдбата е била справедлива към него. Каквото и да вършех, тая мисъл все ме безпокоеше. Тя се натрапваше в главата ми с такава досадна упоритост, че реших да поискам разрешение да отида в «Брулени хълмове» и да взема участие в последната дан, дължима към покойника. Господин Линтон никак не беше склонен да се съгласи, но аз пледирах красноречиво за окаяното състояние, в което той бе починал, и казах, че предишният ми господар и млечен брат има не по-малки права върху мен, отколкото той самият. При това напомних му, че детето Хертън бе племенник на жена му и че като няма друг по-близък роднина, той би трябвало да стане негов настойник, да проучи как стои въпросът с наследството и да се погрижи за делата на сродника си. По това време господин Линтон не бе в състояние да се погрижи за тези работи, но той ми заръча да поговоря с неговия адвокат и накрая ми разреши да отида в «Брулени хълмове». Двамата с Ърншоу имаха един и същи адвокат. Отбих се в селото и го замолих да дойде с мен. Той поклати глава и ни посъветва да не закачаме Хийтклиф, като подчерта, че ако истината излезе наяве, Хертън ще се окаже почти просяк.

– Баща му умря с дългове – рече той. – Целият имот е ипотекиран и единствената благоприятна възможност за естествения наследник е да му се осигури такава обстановка, при която той би могъл да спечели благоволенieto на кредитора и да го настрои да се отнася по-

снизходително с него.

На пристигане в «Брулени хълмове» аз обясних, че съм дошла да се погрижа всичко да бъде проведено както трябва, а Джоузеф, който изглеждаше доста нещастен, изрази задоволството си от присъствието ми. Господин Хийтклиф рече, че не вижда да съм потрябвала никому, но че съм можела да остана, стига да искам, и да се разпоредя за погребението.

– Би било правилно тялото на тоя глупак да бъде погребано на кръстопътя без каквато и да е церемония – забеляза той. – Случи се така, че вчера следобед го оставих сам за десетина минути, а в това време той заключи двете врати на къщата, за да не мога да вляза, и нарочно пи през цялата нощ, за да умре! Влязохме насила тая заран, защото го чухме да пръхти като кон. Намерих го ей там, легнал на канапето. Нямахме да се събуди, дори жив да го одеряхме или скалпирахме. Изпратих да повикат Кенет и той дойде, но едва когато звярът бе вече мърша. Беше мъртъв, студен и вкочанен, защото ще се съгласите, че нямаше смисъл да се суетим около него.

Старият прислужник потвърди истинността на думите на Хийтклиф, но промърмори:

– Той трябваше да отиде за доктора. Аз щях да се погрижа за господаря по-добре от него, пък и той не беше умрял, когато тръгнах за доктора. Да, съвсем не беше умрял!

Настоях погребението да бъде прилично. Господин Хийтклиф каза, че и в това отношение мога да действувам, както намеря за добре, но че трябва да помня, че парите за цялата работа идват от неговия джоб. Той се държеше коравосърдечно и нехайно – не проявяваше нито радост, нито скръб и ако изобщо показваше нещо, то бе някакво студено задоволство от успешното изпълнение на една трудна задача. Впрочем веднъж прочетох нещо като ликуване в чертите на лицето му, и то тъкмо когато хората изнасяха ковчега от къщата. Той бе достатъчно лицемерен, за да се представи като опечален. Преди да тръгне в шествието ведно с Хертън, той вдигна и постави нещастното дете на масата, а после промълви с особено задоволство:

– А сега, момчето ми, ти си мое. Ще видим дали това дърво няма да израсне криво като другото под напора на същия вятър!

Тия думи зарадваха нищо неподозиращото дете. То провря пръсти в бакенбардите на Хийтклиф и погали бузата му, но аз разчетох значението им и язвително заявих:

– Господине, това момче трябва да се върне с мене в «Тръшкрос

Грейндж». Нищо на света не ви е толкова чуждо, колкото то.

– Линтон ли казва това? – попита той.

– Разбира се – отвърнах аз. – Той ми заповяда да го отведа.

– Хайде да не спорим по въпроса – рече негодникът, – но мен ми се ще да опитам да отгледам едно дете, което да е толкова мило на господаря ви, че ако той се опита да ми отнеме това, ще трябва да го заменя със собственото си дете. Не обещавам да пусна Хертън да си отиде тъй, без да поспорим по въпроса, но положително ще накарам другото дете да дойде при мен! Не забравяйте да му кажете това.

Тоя намек бе достатъчен да ни върже ръцете. Повторих смисъла на думите му, когато се върнах в къщи, и Едгар Линтон, който не проявяваше особен интерес в началото, вече не отвори дума за намеса. Мисля, че той не можеше да постигне нещо в това отношение, колкото и силно да беше желанието му да върне детето.

Гостът бе станал господар на «Брулени хълмове». Той се бе настанил здраво там и доказа на адвоката, който на свой ред доказа на господин Линтон, че Ърншоу бе заложил всичките си земи за пари, за да задоволява страстта си към хазарта. Той бе ипотекирал имота си на Хийтклиф. По тоя начин Хертън, който трябваше да бъде най-богатият човек в околността, бе сведен до положението на пълна зависимост от смъртния враг на баща си и живееше като слуга в собствената си къща, лишен от правото да получава надница и съвсем неспособен да се защити, по-неже нямаше приятели и не съзнаваше, че е бил онеправдан.“

ОСЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

„Дванадесетте години – продължи госпожа Дийн, – които дойдоха след този мрачен период, бяха най-щастливите в живота ми. През това време най-големите ми неприятности се дължаха на леките заболявания на нашата малка госпожичка, които тя трябваше да изкара наред с всички други деца, бедни или богати. Впрочем след първите шест месеца тя растеше като борче и още преди пустото поле да се разцъфти за втори път след смъртта на госпожа Линтон, тя вече можеше да ходи и да говори. Беше най-подкупващото създание и сякаш внасяше самото слънце в мрачната ни къща – истинска красавица в лицето, с хубавите тъмни очи на Ърншоувци, но с бялата кожа, нежните черти и жълтите къдри на Линтоновци. Тя беше жива, но не беше груба. Имаше чувствително сърце, способно да изпитва силна привързаност. Тая нейна способност да изпитва силни чувства ми напомняше за майка ѝ. И все пак тя не приличаше на нея, защото можеше да бъде блага и кротка като гълъбица и имаше нежен глас и замислен израз на лицето. Гневът ѝ никога не биваше яростен. Любовта ѝ не бе буйна, а дълбока и нежна. Трябваше обаче да признае, че тя имаше недостатъци, които помрачаваха добрите ѝ качества. Един от тях беше склонността ѝ да бъде дръзка и нахална, а друг – нейната своенравна воля, както обикновено се случва с глезени деца – били те добронравни или нервни. Ако се случеше някой от прислужниците да ѝ досади с нещо, тя винаги казваше: «Ще кажа на татко!» А смърреше ли я той дори и с поглед, бихте помислили, че се е случило някаква страшна беда. Не вярвам баща ѝ да ѝ е казал нито една по-строга дума. Той пое изцяло върху себе си грижите по нейното образование и гледаше на него като на забавление. За щастие нейната любознателност и бързият ѝ ум я направиха възприемчива ученичка. Тя напредваше бързо и охотно и правеше чест на своя учител.

Преди да навърши тринадесет години, тя нито веднъж не излезе сама извън границите на парка. В редки случаи господин Линтон я извеждаше на малко повече от миля навън, но не я поверяваше на другото. За нея Гимъртън беше абстрактно понятие, а параклисът бе единственото здание, в което бе влизала или което бе видяла отблизо, като изключим собствения ѝ дом. «Брулени хълмове» и господин Хийтклиф не съществуваха за нея. Тя беше пълна отшелница и изглеждаше напълно доволна. Наистина, когато гледаше полето от прозореца на детската стая,

понякога казваше:

– Елен, кога ли ще мога да се изкача до върха на тия хълмове? Какво ли има от другата страна? Да не е морето?

– Не, госпожице Кати – отвръщах аз. – Отвъд има други хълмове, също като тия.

– И как изглеждат ония златисти скали, когато човек застане под тях? – попита тя веднъж.

Стръмният склон на Пенистън Крег я привличаше особено много, най-вече когато той и най-високите хълмове биваха огрени от лъчите на залязващото слънце и цялата шир на останалата околност тънеше в сянка. Обясних ѝ, че това са голи грамади от скали, в чиито пукнатини едва ли има достатъчно земя, за да се хване дори някое недоразвито дърво.

– А защо светят те толкова много, след като тук падне здрач? – продължи тя.

– Понеже са много по-нависоко от нас – отвърнах аз. – Те са толкова високи и стръмни, че не бихте могли да се изкачите по тях. Зиме студът хваща най-напред там, преди да дойде при нас, дори и посред лято съм намирала сняг под оная черна вдлъбнатина на североизточния скат.

– Ах, значи, ти си се изкачвала на тях! – радостно възкликна тя. – Тогава и аз ще мога да отида, когато стана жена. Елен, татко бил ли е там?

– Той ще ви каже, госпожице – набързо отвърнах аз, – не си струва труда да отиваме натам. Полята, из които се разхождате с него, са много по-хубави, а «Тръшкрос парк» е най-красивото място на света.

– Но аз познавам парка, а не познавам тия места – прошепна тя на себе си – и бих се радвала да хвърля един поглед наоколо от хребета на най-високия хълм. Малкото ми пони Мини ще ме откара там някой ден.

Когато една от прислужничките спомена Самодивската пещера, тя полудя от желание да изпълни намерението си. Тя врънкаше господин Линтон за това и той ѝ обеща да я заведе натам, когато стане по-голяма, но госпожица Катрин измерваше възрастта си с месеци и от устните ѝ не слизаше тоя въпрос: «Не съм ли вече достатъчно голяма, за да се кача на Пенистън Крег?» Пътят натам извиваше край «Брулени хълмове». Едгар нямаше сили да мине оттам и затова тя винаги получаваше същия отговор: «Още не, мила, още не.»

Казах, че госпожа Хийтклиф живя около дванадесет години, след като напусна съпруга си. Всички в рода бяха с нежно здраве. Нито тя, нито Едгар притежаваха тоя румен цвят на лицето, който хората в тоя край обикновено имат. Не зная точно каква е била последната ѝ болест.

Предполагам, че и двамата умряха от едно и също нещо – някаква неизлечима треска, развиваща се бавно в началото, но от която бързо умираха към края. Тя писа, за да осведоми брат си за вероятния завършек на четиримесечното неразположение, от което страдала, и го молеше, ако му е възможно, да отиде при нея, защото имала много неща да урежда, искала да се прости с него и да му повери Линтон. Тя живееше с надеждата, че Линтон ще бъде оставен при него, както бе живял и при нея. Щеше ѝ се да вярва, че баща му няма никакво желание да се нагърби с издръжката и образованието на детето. Господарят ми не се поколеба нито за миг да изпълни молбата ѝ. Обикновено той излизаше от къщи много неохотно за други посещения, но в тоя случай замина с най-голяма бързина, като ми заръча да бдя особено много върху Катрин през време на отсъствието му, повтаряйки на няколко пъти, че тя не трябвало да броди във от парка дори ако я придружавам. Той не вярваше, че тя може да тръгне сама.

Той се забави три седмици. През първите два-три дни повереницата ми седеше толкова натъжена в един ъгъл на библиотеката, че нито и се четеше, нито ѝ се играеше. Не ми създаде никакво особено безпокойство в това кротко настроение, но след него дойде период на нетърпелива и раздразнителна досада и понеже бях стара и премного заета, за да я забавлявам, като тичам насам-натам с нея, хрумна ми един начин, чрез който тя можеше да се забавлява сама. Изпращах я да скита из имението, кога пеша, кога на кон, а върнеше ли се, търпеливо изслушвах приказките ѝ за нейните действителни и въображаеми приключения.

Лятото беше в разгара си и тя се пристрасти тъй много към тия самотни разходки, че често прекарваше навън от утринната закуска до следобедния чай, а вечерите минаваха в разкази за нейните фантастични приключения. Не се страхувах, че ще излезе навън от парка, понеже вратите бяха обикновено заключени, пък и мислех, че едва ли ще дръзне да излезе навън сама, дори те да бяха широко отворени. За нещастие доверието ми в нея се оказа неоправдано. Една заран Катрин дойде при мен в осем часа и каза, че тоя ден ще бъде търговец-арабин, който трябва да премине пустинята с кервана си, поради което следвало да ѝ дам достатъчно провизии за нея и животните – един кон и три камили, олицетворени от едно голямо ловджийско куче и два понтера. Приготвих доста лакомства и ги турих в една кошница, която висеше от едната страна на седлото. Тя се метна на коня, весела като самодива, защитена от юлското слънце чрез широкополата си шапка и един прозрачен воал, после препусна с радостен смях, като се подиграваше на съветите ми да

язди предпазливо, да не кара галоп и да се върне рано. Лудетината изобщо не се върна за следобедния чай. Един от съпътниците ѝ – ловното куче, което беше старо и обичаше спокойствието си – се завърна, но нийде не можахме да зърнем нито Кати, нито понито, нито двата понтера. Проводих пратеници по различните пътеки и накрая сама тръгнах да я търся. Към крайнините на имението срещнах един работник, който издигаше плет около една овощна градина. Запитах го дали е видял госпожицата ни.

– Видях я тая заран – отвърна той. – Тя искаше да ѝ отрежа една лешникова пръчка, после прескочи с кончето си живя плет ей там, гдето е най-нисък, препусна в галоп нататък и се скри от погледа ми.

Можете да си представите как се почувствувах, като научих тая новина. Веднага ми мина през ума, че тя трябва да е тръгнала направо към Пенистън Крег. «Какво ли ще стане с нея!» – възкликнах и се проврях през един отвор на плета, който човекът се бе заел да поправя, после тръгнах право към шосето. Вървах тъй, сякаш ме гони някой, изминах миля след миля, докато «Брулени хълмове» израсна пред очите ми след един завой, но нийде нямаше помен от Катрин. Пенистън Крег се намира на около миля и половина отвъд жилището на господин Хийтклиф, а това прави четири мили от «Тръшкрос Грейндж». Почнах да се страхувам, че ще се стъмни, преди да мога да стигна до скалите. «Какво ли да е паднала, като се е катерила по тях – помислих си, – и да се е убила или да си е счупила някоя кост?» Напрежението ми не се търпеше вече, затова си отдъхнах с облекчение, като минавах набързо край чифлика и видях Чарли, най-злия понтер, да лежи под един прозорец с подута глава и кървящо ухо. Отворих вратичката и изтичах до вратата, после почнах силно да чукам, за да ме пуснат да вляза. Обади се една позната жена, която живееше едно време в Гимъртън. Тя работеше тук като прислужница от смъртта на господин Ърншоу насам.

– Ах – подзе тя, – дошла сте да търсите малката ви господарка, нали? Не се плашете, тя е в безопасност тук, но се радвам, че го няма господарят.

– Значи, няма го в къщи? – рекох аз, силно задъхана от бързото ходене и тревогата.

– Да, няма го – отвърна тя. – Няма нито него, нито Джоузеф и сигурно няма да се върнат преди час и нещо. Влезте за малко, за да си починете.

Влязох и зърнах загубеното ми агне да седи край огнището и да се клатушка в един малък стол, останал от детските години на майка ѝ.

Шапката ѝ висеше на стената, а тя, изглежда, се чувствуваше напълно у дома си – смееше се и бърбеше, в отлично настроение, с Хертън. Той бе станал едър и здрав момък на осемнадесет години. Зяпаше я с изострено любопитство и в почуда, понеже разбираше твърде малка част от забележките и въпросите, които се лееха непрекъснато от устата ѝ като поток.

– Хубава работа, госпожице! – възкликнах аз, прикривайки радостта си с престорено гневно лице. – Тая ще е последната ви езда, докато се върне татко ви. Няма вече да ви позволя да прекрочите дори и прага, малка палавнице!

– Ах, Елен! – весело възкликна тя, после рипна и изтича при мен. – Чудесни неща имам да ви разправам тая вечер. Ето че ме открихте. Идвали ли сте и друг път тук?

– Сложете си шапката и веднага в къщи! – рекох аз. – Страшно съм ви сърдита, госпожице Кати. Постъпката ви е крайно лоша. Няма защо да се цупите и да плачете. Това не е отплата за мъките, които ми причинихте, като ме накарахте да преброя цялата околност, за да ви търся. Като си помисля само колко настойчиво ми заръча господин Линтон да ви държа вътре, а вие да побегнете по тоя начин! Това показва, че сте малка, хитра лисица. Вече никой няма да ви вярва.

– Че какво съм направила! – проплака тя и веднага се умири. – Татко нищо не ми е заръчвал. Той няма да ми се кара, Елен. Той въобще не се сърди като вас.

– Хайде, хайде! – отново я подканих. – Аз ще вържа панделката. Да няма сръдни. Ех, засрамете се! Тринадесетгодишна, а се държите като бебе!

Последното възклицание бе предизвикано от това, че тя рязко махна шапката от главата си и се отдръпна към комина, гдето не можех да я стигна.

– Госпожо Дийн – подхвана прислужницата, – не бъдете строга с доброто момиче. Ние я накарахме да остане тук. Тя искаше да продължи да язди нататък, защото се боеше, че ще се безпокоите. Хертън предложи да я придружи, а и аз мислех, че ще е добре да стори това. Пътя през хълмовете е тъй глух.

През време на спора Хертън стоеше с ръце в джобовете, чувствувайки се твърде неловко, за да говори. Моето вмешателство, изглежда, не бе по вкуса му.

– Докога трябва да чакам? – продължих аз, без да обръщам внимание на думите на прислужницата. – След десет минути ще се стъмни.

Къде е понито, госпожице Кати? А къде е Феникс? Ще ви оставя, ако не побързате. Правете, каквото искате.

– Понито е в двора – отвърна тя, – а Феникс е затворен ей там. Ухапан е, както и Чарли. Всичко сякаш да ви разкажа, но вие сте в лошо настроение и не заслужавате да ви разправам тия неща.

Взех шапката ѝ и се приближих към нея, за да я сложа на главата ѝ, но като видях, че хората в къщата държат нейната страна, тя почна да подскача из стаята. Подгоних я, а тя припна като мишка, като минаваше над мебелите, под тях и зад тях, тъй че за мен бе трудно да я догонвам. Хертън и жената се смееха, а и тя почна да им приглася и ставаше все по-дръзка и по-дръзка, докато накрая викнах крайно гневно:

– Чуйте, госпожице Кати! Ако знаехте чия е тази къща, щяхте час по-скоро да я напуснете.

– Къщата е на вашия баща, нали? – рече тя, обръщайки се към Хертън.

– Не – отвърна той и сведе поглед, поруменявайки от срам.

Той не можа да издържи вторачения ѝ поглед, макар че очите ѝ бяха също като неговите.

– Тогава чия е? Да не би да е на господаря ви? – запита тя.

Той се изчерви още по-силно, обзет от друго чувство, после изрече някаква ругатня и се извърна встрани.

– Кой е господарят му? – продължи неуморимото момиче, като се обърна към мен. – Той говореше за «нашата къща» и за «нашите хора». Помислих го за син на собственика. Пък и той нито веднъж не ми рече «госпожице». Той би трябвало да ме нарича тъй, нали, ако е слуга?

Тя детски брътвежи накараха Хертън да потъмнее като облак. Мълком раздрусих бърлицата и накрая успях да я приготвя за път.

– А сега пригответе коня ми – каза тя, обръщайки се към непознатия си родственик тъй, както би се обърнала към някой от конярите в «Тръшкрос Грейндж». – После можете да дойдете с мен. Искам да видя от кое място в блатото се издига ловецът-коболд и да чуя за самодивите, както ги наричат. Хайде, побързайте! Но какво има? Казах ви да пригответе коня ми.

– И да те вземат дяволите, пак няма да стана твой прислужник! – процеди през зъби момъкът.

– Кой да ме вземе? – попита изненаданата Катрин.

– Дяволите, дръзка вещице! – отвърна той.

– Хайде, госпожице Кати – намесих се аз, – нали виждате в каква среда сте попаднали? Та може ли да се казват такива думи на една

млада дама! Моля ви, не почвайте да спорите с него. Хайде, нека сами да потърсим Мини и да се махаме оттук.

– Елен – възкликна тя, опулена и вцепенена от изненада, – как смее той да ми говори така? Не трябва ли да го накарат да направи каквото му казвам? Лошо човече, ще кажа на татко какво ми казахте. Хайде, побързайте.

Хертън нямаше вид да се е стреснал от тая заплаха и от очите й бликнаха сълзи на възмущение.

– Вие изведете понито – рече тя, обръщайки се към жената, – и веднага да пуснете кучето ми на свобода!

– По-кратко, госпожице – отвърна жената, към която се бе обърнала Кати. – Нищо не губите, ако се държите по-вежливо. Макар и да не е син на господаря, господин Хертън е ваш братовчед, а мен не ми плашат, за да слугувам на вас.

– Той, мой братовчед! – възкликна Кати и се засмя презрително.

– Да, точно така – отвърна жената.

– Ах, Елен, не им позволявай да казват такива неща! – продължи тя, силно смутена. – Татко отиде да доведе братовчед ми от Лондон. Моят братовчед е джентлеменски син. Тоя да е мой... – Тя млъкна и веднага се разплака, разстроена от самата мисъл за роднинство с такъв недолялан момък.

– Тихо, тихо! – прошепнах на ухото й. – Човек може да има много и всякакви братовчеди, госпожице Кати, и това с нищо не уронва достойнството му, стига да не дружи с тях, ако те са лоши и се държат противно.

– Той не е... той не ми е братовчед, Елен – продължи тя още по-натъжена, след като бе размислила върху казаното, после се хвърли в прегръдките ми, за да се спаси от тая мисъл.

Бях много сърдита на нея и на прислужницата за взаимните им разкрития, понеже не се съмнявах, че оповестената от Кати новина за скорошното пристигане на младия Линтон щеше да бъде съобщена на господин Хийтклиф. При това, съвсем сигурна бях, че първата мисъл на Кати след завръщането на баща й щеше да бъде да поиска обяснение във връзка с твърдението на прислужницата относно нейния грубо възпитан роднина. Ядът на Хертън, задето го бяха взели за слуга, бе попреминал и сега изглеждаше трогнат от нещастieto й. Той доведе кончето до вратата, после взе едно малко кривокрако кученце от колибката, подаде й го и й каза да мълчи, понеже не искал да я засегне. Тя спря да се вайка, огледа го с поглед, в който се четеше страх и ужас, и отново

избухна в плач.

Едва се съдържах да не се усмихна пред тази нейна антипатия към нещастния Хертън, който беше едър момък с атлетическо телосложение, хубави черти, снажен и здрав, но облечен в дрехи, които подхождаха на ежедневната му работа в чифлика и за скитанията му из полето, когато ходеше на лов за зайци и друг дивеч. И все пак ми се струваше, че чергите на лицето му издават един ум с по-ценни качества от тия, които баща му бе притежавал – добри заложби, завехнали, разбира се, сред цяла пустош от бурени, чиято смрад задушаваше недораслите ценни стръкове, а също и наличието на богата почва, която би могла да даде обилна родитба при други и по-благоприятни обстоятелства. Вярвам, че господин Хийтклиф не го е малтретирал, и то благодарение на безстрашния нрав на момъка, който не предразполагаше към този вид подтисничество. Той изобщо не притежаваше оная плахост, която, по преценка на Хийтклиф, би събудила у него желание да го измъчва физически. Хийтклиф, изглежда, бе насочил злобата си към друга цел – да превърне момъка в същински дивак. Никой не го учеше да чете и пише, никой не го мъмреше за една или друга лоша привычка, която не дразнеше това, който го издържаше, никой с нищо не го насочваше към каквато и да е добродетел, нито пък някой го предпазваше с нещо срещу пороците. А според това, което научавах, Джоузеф допринасяше доста много за неговото по-нататъшно падение чрез тесногърдото си пристрастие, което го подтикваше да го ласкае и гали, когато бе момче, понеже Хертън бе единственият потомък на стария род. И тъй както бе свикнал в миналото да обвинява Катрин Ърншоу и Хийтклиф, когато бяха деца, че изкарвали господаря си от търпение и че онова, което той наричаше техните «ужасни» маниери, го карало да търси утеха в алкохола, така и сега той хвърляше цялата вина за недостатъците на Хертън върху гърба на оня, който бе обсебил имота му. Когато Хертън ругаше, той не го мъмреше, нито дори когато момчето се държеше още по-лошо. Джоузеф очевидно изпитваше задоволство да го гледа да стига до най-лошите крайности. Той признаваше, че момчето отива към провал и че душата му е обречена на гибел, но колчем размисляше върху това, винаги стигаше до убеждението, че Хийтклиф трябва да отговаря за всичко. Той трябваше да даде отчет за кръвта на Хертън, а в тая мисъл Джоузеф съзираше огромна утеха. Той бе внушил на момчето чувство на гордост заради името и потеклото му. Ако бе имал нужната смелост, би подклаждал омраза между него и сегашния собственик на «Брулени хълмове», но страхът му от последния граничеше със суеверие и той даваше

израз на чувствата си към него само чрез намеци и като го заплашваше в негово отсъствие с божие наказание.

Не съм добре запозната с обичайния начин на живот в «Брулени хълмове» през онези дни. Думите ми са основани само на приказки и слухове, защото виждах малко от тия неща. Селяните твърдяха, че господин Хийтклиф бил стиснат, че като господар бил жесток и суров спрямо наемателите на земите си, но в къщата, попаднала под женски грижи, се бе възцарила отново някогашната уютност; там сега нямаше гуляйджийски сцени, тъй чести по времето на Хиндли. Господарят бе прекалено мрачен, за да търси обществото на каквито и да е хора, били те добри, или лоши. Той и сега е такъв.

Впрочем аз се отклоних от разказа си. В лицето на кривокракото кученце госпожица Кати отхвърли подаденото ѝ клонче на мира и поиска собствените си кучета Чарли и Феникс. Те дойдоха с понакуцване и провиснали глави. Тогава потеглихме към къщи в доста лошо настроение. Аз не можах да изтръгна от малката ми господарка подробности за начина, по който бе прекарала деня. Разбрах, както и предполагам, че целта на нейното пътешествие е била да стигне до Пенистън Крег. Тя пристигнала без особени приключения до портата на чифлика тъкмо когато Хертън излизал навън, следван от няколко кучета, които се нахвърлили върху нейните. Кучетата се сдавили жестоко, преди господарите им да могат да ги разделят, и това представлявало запознаването. Катрин се представила на Хертън и му казала накъде била тръгнала, после го замолила да ѝ покаже пътя, а накрая го склонила да я придружи. Той ѝ разкрил потайностите на Самодивската пещера и на още двадесетина странни места, но понеже бях в немилост, тя не ме удостои с описанието на интересните неща, които бе видяла. Можам обаче да разбера, че тя е била очарована от водача си до момента, в който бе засегнала чувствата му, обръщайки се към него като към слуга. Впрочем и домоуправителката на Хийтклиф засегна нейните, назовавайки го неин братовчед. Тогава езикът, който момъкът бе държал към нея, почна да гложди сърцето ѝ – тая, която винаги наричаха «мила» и «скъпа», «царица» и «ангел» в «Тръшкрос Грейндж», да бъде обидена по тъй възмутителен начин от един непознат! Главата ѝ не можеше да побере това и аз трябваше доста да се потрудя, за да я накарам да обещае, че няма да се оплаче на баща си. Обясних ѝ колко неприятни са за него всички хора в «Брулени хълмове» и колко ще се нажали, като узнае, че тя е била там, но наблегнах най-много върху обстоятелството, че ако тя разкрие нехайството си към заповедите му, той може би ще се ядоса дотолкова, че аз

вероятно ще трябва да напусна къщата, а тая мисъл бе непоносима за Кати. Тя обеща и удържа дадената дума заради мен. Въпреки всичко тя беше мило момиченце.“

ДЕВЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

"Едно писмо с черни краища ни съобщи деня, в който щеше да пристигне господарят. Изабела бе умряла и в писмото си той ми заръчваше да стъкмя траурни дрехи за дъщеря му и да приготвя една стая и други удобства за неговия млад племенник. Катрин просто пошъркля от радост при мисълта, че скоро ще посрещне баща си, и се впусна в най-оптимистични предположения относно неизброимите достойнства на нейния „истински“ братовчед. Дойде и оная вечер, когато очаквахме пристигането им. Тя бе заета от ранно утро с уреждането на личните си работи и сега, облечена в новата си черна рокля (нешащната, смъртта на леля ѝ не можа да ѝ внуши някаква по-определена скръб), тя ме застави с безкрайните си настоявания да мина с нея през парка, за да ги посрещнем.

– Линтон е точно шест месеца по-малък от мен – брътвеше тя, като преваляхме с бавен ход възвишенията и долините между тях, покрити с мъхнат торф под сянката на дърветата. – Колко приятно ще бъде да ми бъде другар в игрите! Леля Изабела изпрати на татко една красива къдрица от неговите коси. Те са по-руси от моите – по-светложълти и също тъй нежни. Запазих ги грижливо в малка стъклена кутийка и често съм си мислила какво удоволствие ще бъде за мен да видя него самия. Ех, щастлива съм – и татко, милият ми и скъп татко! Хайде, Елен, нека да потичаме! Хайде, тичай!

Тя изтича, върна се, изтича отново и тъй много пъти, преди аз да стигна до портата с бавните си крачки, после се настани в тревата край пътеката и се опита да чака търпеливо, но това се оказа невъзможно. Тя не можеше да стои мирно нито една минута.

– Колко се бавят! – възкликна тя. – Ах, виждам прах по пътя. Те идат, нали? Не! Кога ли ще бъдат тук?

Може ли да отидем още малко нататък – половин миля, Елен – още само половин миля? Хайде, кажи „да“ – ей до ония брези при завоя!

Решително отказах. Най-сетне дойде краят на напрежението ѝ – пътуващата карета се появи в далечината. Когато Кати зърна лицето на баща си, който гледаше от прозореца, тя се развика и протегна ръце. Той слезе, почти толкова нетърпелив, колкото и тя самата. Мина доста време, преди двамата да могат да помислят за друго освен за себе си. Докато те се милваха един друг, аз надникнах в каретата, за да се погрижа

за Линтон. Той спеше в един ъгъл, загърнат в топло, подплатено с кожа палто, сякаш бе зима – едно бледо, деликатно и изнежено дете, което би могло да мине за по-малък брат на моя господар, защото приликата бе тъй голяма. Чертите на лицето му обаче издаваха някаква болезнена раздразнителност, която винаги бе липсвала у Едгар Линтон. Господарят видя, че надничам в каретата и след като се ръкува с мен, ме посъветва да затворя вратата и да не безпокоя момчето, което било уморено от пътуването. Кати би надникнала охотно, но баща ѝ я повика и те тръгнаха нагоре из парка, а аз изтичах пред тях, за да подготвя прислужниците.

– А сега, милата ми – подзе господин Линтон, обръщайки се към дъщеря си, когато двамата се спряха пред стъпалата на главния вход, – трябва да знаеш, че братовчед ти не е толкова здрав и весел, колкото теб, и да помниш – съвсем недавна е загубил майка си. Ето защо не бива да се надяваш той веднага да почне да играе и припка насам-натам с тебе, а и не го безпокой много с приказките си. Ще го оставиш на мира поне тая вечер, нали?

– Да, да, татко – отвърна Катрин, – но тъй ми се иска да го видя, а той нито веднъж не погледна навън.

Каретата спря. Събудиха спящия и вуйчо му го свали на земята.

– Линтон, това е братовчедката ти Кати – рече той и постави ръцете им една в друга. – Тя те чувствава близък вече и гледай да не я наскърбиш с плач тая вечер. Постарай се да бъдеш весел. Пътуването свърши и сега не ти остава друго, освен да почиваш и да се забавляваш, както намериш за добре.

– Тогава позволете ми да си легна – отвърна момчето, отдръпвайки се пред поздрава на Кати, а после вдигна ръка, за да избърше сълзите, които се появиха в очите му.

– Хайде, хайде, това се казва добро момче – рекох изтихо и го въведох в къщи. – Ще разплачете и нея. Вижте колко ѝ е мъчно за вас!

Не зная дали това бе от мъка по него, но братовчедка му се натъжи не по-малко от него и се върна при баща си. Тримата влязоха заедно и се качиха в библиотеката, където чаят бе сервиран. Свалих шапката и наметалото на Линтон и го поставих да седне на един стол до масата, но още неседнал и той започна отново да плаче. Господарят го попита защо плаче.

– Не мога да седя на стол – простена момчето.

– Тогава седни на канапето, а Елен ще ти занесе чая там – търпеливо отвърна вуйчо му.

За мен бе напълно ясно, че той е бил подложен на голямо

изпитание по време на пътуването от своя раздражителен и болнав повереник. Линтон се затътри бавно към канапето и полегна на него. Кати взе чашата си, помъкна едно малко столче и седна до него. Отначало тя седеше, без да говори, но това не можеше да трае дълго. Тя бе решила да направи галеник от малкия си братовчед, затова започна да гали буклите му, да целува бузите му и да му предлага чай в чинийката си като на бебе. Това го зарадва, понеже той не беше нещо повече от бебе. Той избърса очите си и по лицето му се изписа слаба усмивка.

– Той ще се оправи – ми каза господарят, след като ги бе гледал около една минута, – ще се оправи, Елен, стига да можем да го задържим. Другаруването му с дете на неговите години скоро ще влее нов дух в него, а стреми ли се да стане по-силен, той ще стане такъв.

„Да, стига да можем да го задържим!“ – помислих си, обзета от тежки предчувствия. Нямах голяма надежда, че ще успеем. Сетне ми мина през ума, как ли пък ще живее тоя слабак в „Брулени хълмове“. Какви ли другари и възпитатели щяха да бъдат баща му и Хертън, между които трябваше да живее! Не трябваше дълго да се съмняваме – развързката дойде дори по-скоро, отколкото очаквах. Заведох децата горе, след като си изпиха чая, и приспах Линтон, който не ме остави да си отида, преди да заспи. После слязох долу, застанах край масата в хола и тъкмо почнах да паля една свещ за спалнята на господин Едгар, една от прислужничките излезе от кухнята и ми каза, че Джоузеф, прислужникът на господин Хийтклиф, чака пред вратата и иска да говори с господаря.

– Първо аз ще попитам какво иска – рекох с немалък трепет. – Много неподходящ час да безпокоиш хората, и то тъкмо когато са се завърнали от дълго пътуване. Не мисля, че господарят ще иска да го види.

Докато говорех, Джоузеф бе минал през кухнята и сега застана в хола. Той бе облечен в неделните си дрехи и изглеждаше по-престорено набожен и кисел от когато и да е. Започна да изтрива обувките си на бърсалката, като държеше в една ръка шапката си, а в другата – бастуна си.

– Добър вечер, Джоузеф – студено казах аз. – Какво ви носи насам тая вечер?

– Трябва да говоря с господин Линтон – рече той и презрително ме отстрани с ръка.

– Господин Линтон ще си ляга. Сигурна съм, че няма да ви приеме, освен ако имате да му казвате нещо особено важно – продължих аз. – По-добре ще сторите да седнете ей там и да възложите на мен

предаването на съобщението.

– Коя е стаята му? – упорствуваше той, оглеждайки поредицата от затворени врати.

Разбрах, че е решил да отхвърли посредничеството ми, затова много неохотно се изкачих горе, отидох в библиотеката и съобщих за ненавременен пристигналият посетител, като изказах мнението, че той трябва да бъде приет на другия ден. Господин Линтон няма време да ми каже да постъпя така, защото Джоузеф бе вървял по петите ми и като влезе в помещението, застана отвъд масата и постави ръце върху горния дебел край на тоягата си. Той започна с възбуден глас, сякаш очакваше възражения.

– Хийтклиф ме прати за момчето си – рече той – и ми поръча да не се връщам без него.

Едгар Линтон помълча за минута. По лицето му се изписа голяма тъга, която помрачаваше чертите му. Той и без това съжаляваше детето, но като си припомни надеждите и опасенията на Изабела и тревогите ѝ за нейния син, а също и препоръките ѝ да се грижи за него, той изпитваше горчива мъка пред мисълта, че трябва да го предаде и се чудеше как да предотврати това. Нямахме никакъв изход. Покажеше ли някакво желание да го задържи, това би направило Хийтклиф още по-категоричен. Не оставаше нищо друго, освен да му даде детето, обаче той нямаше намерение да го дига от сън.

– Кажете на господин Хийтклиф – спокойно отвърна той, – че синът ми ще дойде още утре в „Брулени хълмове“. Той спи сега и е прекалено уморен, за да измине този път. Можеш също да му кажеш, че желанието на майката на Линтон бе той да остане под моя опека, а и здравословното състояние на детето не е много добро засега.

– Не – каза Джоузеф, като тупна с тоягата по пода и взе важен вид. – Не, това няма никакво значение. Хийтклиф не го е грижа нито за майка му, нито за вас. Той ще си вземе момчето и аз трябва да го отведа в къщи. Така да знаете!

– Няма да го отведеш тая вечер! – решително отвърна Линтон. – Веднага върви долу, а после повтори думите ми пред господаря си. Елен, отведете го. Хайде, махай се!

И той помогна на възмутения старец да си върви, като го дръпна силно за ръката и го изтласка навън, после затвори вратата.

– Тъй значи! – възкликна Джоузеф, тътрейки се бавно нататък. – Лично той ще дойде утре, та да видим тогава дали ще смеете да изхвърлите него!

ДВАДЕСЕТА ГЛАВА

„За да предотврати изпълнението на тая заплаха, господин Линтон ми заръча да отведе момчето с понито на Катрин още в ранно утро. Той рече:

– Понеже сега вече няма да имаме никакво влияние върху неговата участ, била тя добра или зла, не трябва изобщо да споменавате пред дъщеря ми къде е отишъл той. Тя не може да поддържа връзки с него за напред и за нея ще бъде по-добре да не знае къде се намира той, за да не се безпокои и да не иска да отиде в «Брулени хълмове». Чисто и просто ѝ кажете, че баща му внезапно го е извикал при себе си и е трябвало да ни напусне.

Линтон прояви голямо нежелание да стане от леглото в пет часа и остана много учуден, когато му казаха, че трябва да се приготви отново за път. Смекчих донякъде работите, като изтъкнах пред него, че той ще остане известно време при баща си, господин Хийтклиф, чието желание да го види било тъй силно, че той не искал да отложи приятната среща, докато Линтон се съвземе от недавнашното пътуване.

– Баща ми! – възкликна момчето смаяно. – Мама никога не ми е казвала, че имам баща. Къде живее той? По ми се ще да остана при вуйчо.

– Той не живее далече от «Гръшкрос Грейндж» – отвърнах аз, – точно отвъд ония хълмове, не толкова далече, че да не можете да се разходите насам, когато станете по-як. Пък и вие трябва да се радвате, че ще се приберете в къщи и ще го видите. Трябва да се опитате да го обичате, както обичахте и майка си, а тогава и той ще ви обича.

– Но защо не съм слушал за него досега? – попита Линтон. – Защо мама и той не са живели заедно, както всички хора?

– Той имаше работа, която го задържаше в тоя северен край – отговорих му, – а здравето на майка ви изискваше тя да живее на юг.

– А защо мама не ми говореше за него? – упорствуваше момчето. – Тя говореше често за вуйчо и аз отдавна го обикнах. Как ще обичам татко, когато не го познавам!

– Ех, всички деца обичат родителите си – рекох аз. – Майка ви може би е мислила, че ще поискате да отидете при него, ако го споменава често в приказките си. Хайде да побързаме. Да яздиш рано в такова хубаво утро, е далеч за предпочитане пред още един час сън.

– А ще дойде ли с нас и тя – запита Линтон, – онова момиченце, което видях вчера?

– Не сега – отвърнах аз.

– А вуйчо? – продължи той.

– Не. Аз ще ви придружа дотам.

Линтон се отпусна на възглавницата си и потъна в мрачни мисли.

– Няма да вървя без вуйчо! – извика той накрая. – Не зная къде смятате да ме отведете.

Опитах се да го убедя колко осъдително е да проявява нежелание да срещне баща си, но при все това той упорито отказваше да го облека и аз трябваше да извикам господаря на помощ, за да го придума да стане. Най-после бедното дете тръгна на път, изпратено с няколко лъжливи уверения, че не ще остане дълго там, че господин Едгар и Кати ще идват да го навестяват и с други еднакво необосновани обещания, които измислях и повтарях от време на време през целия път. Чистият, ухаещ на риган въздух, ясното слънце и лекият галоп на Мини в скоро време прокудиха мрачното му настроение. Той почна да ми задава въпроси относно новия му дом и неговите обитатели, разпитвайки ме живо и с интерес.

– Тъй ли е хубаво в «Брулени хълмове», както в «Тръшкрос Грейндж»? – попита той, като се извърна да хвърли последен поглед към долината. Лека мъгла се стелеше нагоре по нея и свършваше с перест облак на синия хоризонт.

– «Брулени хълмове» не се гуши тъй в дървета – отвърнах аз – и не е толкова голяма, но от нея се разкрива хубава гледка към цялата околност и въздухът там е по-здравословен за вас, защото е по-свеж и сух. Отначало сградата вероятно ще ви се стори стара и мрачна, макар че това е една почтена къща – най-хубавата след «Тръшкрос Грейндж» в нашия край. Ще можете на правите такива приятни разходки по хълмовете. Хертън Ърншоу – другият братовчед на госпожица Кати, а, значи, и ваш донякъде – ще ви покаже най-хубавите места. При хубаво време ще можете да вземете някоя книга със себе си и да четете в някоя зелена долинка. От време на време и вуйчо ви може да идва с вас на разходка. Той често излиза да поскита из хълмовете.

– А как изглежда баща ми? – попита той. – Като вуйчо ли е млад и хубав?

– На едни години е с него – казах аз, – но той има черна коса и тъмни очи, изглежда по-строг и, общо взето, е по-висок и по-едър от него. В началото той може би няма да ви се види толкова нежен и добър,

защото не е свикнал да се държи така, но вие все пак гледайте да сте искрен и сърдечен с него. Естествено, той ще ви се радва повече от който и да е вуйчо, защото сте негов син.

– Черни коси и очи! – промълви Линтон. – Не мога да си го представя. Значи, аз не приличам на него, нали?

– Не особено – отвърнах, а на себе си казах «никак», като заразлеждах със съжаление бялото лице и тънката снага на моя събеседник, неговите големи и уморени очи, досущ като тия на майка му, с тази разлика, че в тях нямаше нито следа от нейния боен дух, освен когато някаква болезнена обидчивост не ги караше да пламнат за миг.

– Колко е странно, че нито веднъж не е дошъл да види мама и мен! – промълви той. – Никога ли не ме е виждал? Ако ме е виждал, трябва да съм бил бебе тогава. Нищичко не помня за него.

– Едно разстояние от триста мили никак не е малко, млади господарю – отвърнах аз, – а десет години не изглеждат толкова дълго време на един възрастен човек. Господин Хийтклиф вероятно всяко лято е възнамерявал да идва, но никога не му се е отдал сгоден случай, а сега е твърде късно. Не го тревожете с въпроси от тоя род. Това ще го подразни без никаква полза.

Момчето се отдаде изцяло на собствените си мисли през останалата част от пътуването, докато най-сетне спряхме пред градинската порта на чифлика. Взирах се в лицето му, за да доловя впечатлението му. Той огледа украсения с резба вход на къщата и ниските малки прозорчета, безредно израсналите храсти на цариградското грозде и кривите ели и после поклати глава. Вътре в себе си той никак не одобряваше външния вид на своя нов дом, но бе достатъчно тактичен да поотложи оплакванията си. Може би вътрешната уредба на къщата щеше да бъде по-добра. Отидох и отворих вратата, преди той да слезе от коня. Часът беше шест и половина и членовете на семейството бяха току-що привършили закуската, а прислужникът разтребваше и бършеше масата. Джоузеф стоеше до стола на господаря си и му разправяше нещо за някакъв окуцял кон, а Хертън се готвеше да тръгне за сено.

– Здравейте, Нели! – каза господин Хийтклиф, като ме видя. – Опасвах се, че ще трябва да идвам лично долу, за да прибера това, което ми принадлежи. Вие го доведохте, нали? Да видим какво може да излезе от него.

Той стана и се запъти към вратата. Хертън и Джоузеф тръгнаха по дир него, зяпнали от любопитство. Бедният Линтон разгледа с плах поглед лицата на тримата.

– Наистина – подхвана Джоузеф, след като се взря сериозно в детето – той е направил тръпка с вас, господарю, и ви е пратил своето момиче!

Хийтклиф се взираше вторачено в сина си, докато детето започна да трепери от смущение; после се изсмя презрително.

– Господи, какъв красавец! Какво приятно и очарователно съществуване! – възкликна той. – Да не би да са го отгледали с диета от охлюви и кисело мляко, Нели? Проклятие на проклятията! Изглежда по-зле, отколкото мислех, а сам дяволът знае, че не очаквах бог знае какво!

Каза на разтрепераното и смаяно дете да слезе от коня и да влезе в къщата. То не можа напълно да разбере смисъла на бащините му думи. Впрочем то още не беше сигурно, че тоя мрачен, презрително усмихващ се човек бе неговият баща. В уплахата си момчето се вкопчи в мен, а когато господин Хийтклиф седна и му заповяда да дойде при него, то скри лице в рамото ми и заплака.

– Тихо, тихо! – рече Хийтклиф, като протегна ръка и грубо го притегли към коленете си, а после го хвана за брадичката и повдигна главата му. – Хайде, стига с тия глупости. Нищо лошо няма да ти сторим, Линтон. Нали така се казваш? Ти си изцяло дете на майка си! Къде е моят дял в тебе, пискащо пиленце?

Той свали шапката на момчето и приглади назад гъстите му светложълти коси, после опипа слабичките му ръце и нежните му пръсти, а докато траеше тоя преглед, Линтон престана да плаче и вдигна големите си сини очи, за да огледа тоя, който го проучваше.

– Познаваш ли ме? – запита го Хийтклиф, когато се увери, че и крайниците му бяха също тъй нежни и слаби.

– Не – отвърна Линтон с плах и разсеян поглед.

– Все трябва да си чул нещо за мене, нали?

– Не – пак отвърна той.

– Не! Какъв срам за майка ти, никога да не е събудила синовната ти обич към мен! Тогава ще ти кажа, че ти си мой син, а майка ти е била зла и нехайна жена, щом не ти е казвала какъв човек е баща ти. Хайде, не мигай и не се черви! Е, така поне човек може да види, че в жилите ти тече кръв, а не вода. Бъди добро момче и аз ще се грижа за теб. Нели, можете да седнете, ако сте уморена; ако пък не сте, можете да се върнете в къщи. Предполагам, че ще съобщите на оная нула в «Тръшкрос Грейндж» какво сте видели и чули тук, а туй нещо няма да се успокои, докато се маете край него.

– Надявам се, че ще бъдете добър с момчето, господин Хийтклиф –

отвърнах аз, – защото иначе няма да го опазите за дълго. Помнете, че нямате друг родственик в тоя божи свят и че никога няма да намерите друг.

– Не бойте се, ще бъда много добър с него – рече той, като се смееше, – но никой друг не бива да бъде мил с него. Ревниво желая да монополизирам цялата му любов. И да започна с нежностите си: Джоузеф, донеси на момчето нещо за закуска. Ей, Хертън, проклето теле, хайде върви да си гледаш работата! Да, Нели – добави той, когато те си отидоха, – синът ми е бъдещ собственик на вашия дом и аз не бих искал той да умре, преди да съм сигурен, че ще го наследя. При това, той е мой и аз мечтая за тържеството да видя как моят потомък се шири като господар в техните имения – моето дете да наема децата им, за да обработват земите на дедите си срещу надница. Това е едничкото съображение, което може да ме накара да понасям това пале. Презирам го за него самия и го мразя за спомените, които събужда у мен. Но това съображение е достатъчно. Той е в безопасност при мен и аз ще го гледам тъй грижливо, както господарят ви гледа своето дете. Наредих хубаво да мебелират една стая за него на горния етаж. Също така ангажирах един преподавател, който ще идва три пъти седмично чак от двадесет мили, за да го учи на всичко, което той би искал да учи. Заповядах на Хертън да му се подчинява. Всъщност подредих всичко така, че да запазя джентлемена у него и чувството му на превъзходство над тези, с които ще дружи. Съжалевам обаче, че той тъй малко заслужава тия грижи. Ако исках някаква благодат на тоя свят, тя бе да го видя достоен за гордостта ми, а ето че съм горчиво разочарован от тоя хленчещ нещастник с бяло като суроватка лице!

Докато той говореше, Джоузеф се върна с купичка млечна овесена каша в ръка и я постави пред Линтон, който разбърка буламача с израз на отвращение и заяви, че не може да го яде. Разбрах, че старият прислужник споделяше до голяма степен презрителното отношение на господаря му към детето, но той бе принуден да не изразява гласно мнението си, защото Хийтклиф явно държеше слугите му да се отнасят почтително с детето.

– Не можеш ли да го ядеш? – отекна Джоузеф, като се взря в лицето на Линтон и снижи гласа си до шепот от страх да не го чуят другите. – Но Хертън не е ял друго, когато беше малък, а според мен каквото може той да яде и ти можеш да ядеш.

– Няма да го ям – рязко отвърна Линтон. – Вземете си го.

Възмутеният Джоузеф грабна купичката и я донесе при нас.

– Та лоша ли е храната? – попита той и я пъкна под носа на Хийтклиф.

– Че какво има в кашата? – рече той.

– Вашето придирчиво момче казва, че не можело да я яде – отвърна Джоузеф. – Предполагам, че е прав. И майка му беше такава: за нея ние бяхме, кажи-речи, прекалено мръсни, за да сеем житото, от което правехме хляба.

– Не споменавайте пред мен за майка му! – гневно рече господарят. – Дайте му нещо, което би могъл да яде, и това е всичко. Нели, каква е обичайната му храна?

Предложих варено мляко или чай и домоуправителката получи нареждане да приготви закуската. «Егоизмът на баща му – рекох на себе си – ще направи животът му по-сносен. Той вижда, че детето е с нежно здраве и съзнава, че трябва да се държи по-внимателно с него. Ще успокоя господин Едгар, като му разкажа за обрата в настроението на господин Хийтклиф.» Нямах основание да се бавя повече и се измъкнах навън, докато Линтон плахо отблъскваше приятелските закачки на едно овчарско куче. Но той бе нашрек и не можеше да бъде измамен. Щом затвори вратата, до ушите ми долетя силен вик, после дочух думи, които се повтаряха като отчаян зов:

– Не ме оставяйте! Не искам да остана тук! Не искам да остана тук!

После резето на вратата се повдигна и пак се спусна. Те не му позволиха да излезе. Възседнах Мини и я подкарах в тръс. Тъй завърши краткото ми опекуство.“

ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

„Трябваше много да утешаваме малката Кати тоя ден. Тя стана от леглото си весела, готова веднага да отиде при братовчедата си, но новината за заминаването му предизвика такива жалби и горестни сълзи, че за да я утеши, сам Едгар трябваше да я уверява, че Линтон скоро ще се върне. Той обаче добави едно «ако мога да издействувам това», а такава надежда не съществуваше. Това обещание не можа да я усмири кой знае колко, но времето се оказа по-силно и макар и да разпитваше от време на време баща си кога ще се върне Линтон, неговият образ бе избледнял дотолкова в паметта ѝ, че тя не го позна, когато го видя за втори път.

Когато ми се случваше да срещна домоуправителката на «Брулени хълмове» по работа в Гимъртън, аз обикновено я разпитвах за младия господар, защото той живееше почти тъй уединено като самата Катрин, и никога не го виждахме. Можех да разбера от нея, че здравето му било все още крехко и че им създавал много неприятности. Тя казваше, че господин Хийтклиф като че ли го ненавиждал все повече и повече, макар и да се стараел да прикрива чувствата си. Дори гласът на момчето му бил противен и изобщо той не можел да стои в една и съща стая с него повече от няколко минути. Двамата разменяли много нарядко по някоя и друга дума. Линтон учел уроците си и прекарвал вечерите си в едно малко помещение, което наричали «приемната», или пък лежал в легло по цели дни, защото постоянно настивал и кашлял и все имало нещо да го боли.

– Никога не съм виждала толкова малодушно същество – добави жената, – нито пък някой, който да се грижи толкова за себе си. Каква връява вдига, ако оставя прозореца отворен малко по до късно привечер. Като че ли ще умре, ако го лъхне малко свеж нощен въздух! Трябва да му кладем огън посред лято, а тютюневата лула на Джоузеф ще го отрови... Все трябва да му даваме сладкиши и разни лакомства и винаги мляко, мляко и още мляко, без да държи сметка, че за нас не остава и капка през зимата. Тъй си седи в стола край огъня, загърнат в кожух, и от време на време си отхапва малко препечен хляб и пийва водица или някаква друга помия, поставена върху полицата на камината. А дойдели Хертън да го забавлява от съжаление – той не е лош, макар че е груб, – те обезателно се спречкват, като Хертън си отива с ругатни, а Линтон се разревава. Струва ми се, че господарят би се радвал Хертън да го пребие

от бой някой ден, ако той не беше негов син, пък и сигурна съм, че той би бил способен да го натири от къщата, ако знаеше какви грижи полага Линтон за себе си. Но той се пази от подобно изкушение. Почти не влиза в приемната, а ако Линтон се държи така и в столовата, гдето се намира господарят, той веднага го изпъжда горе.

Разбрах от разказа ѝ, че пълната липса на съчувствие е превърнала младият Хийтклиф в егоистично и неприятно същество, ако той не си е бил такъв по природа. Ето защо интересът ми към него намалю, макар че все още ми беше жал за участта му и съжалявах, задето не бе останал при нас. Господин Едгар ме поощряваше да се осведомявам за момчето. Струва ми се, че той мислеше доста за него, и че би предприел някоя рискована стъпка, за да може да го види. Веднъж ми каза да питам домоуправителката дали Линтон слиза понякога в селото. Тя рече, че е идвал само два пъти, и то на кон, придружавайки баща си, и че и двата пъти се е преструвал на съсипан от умора по за три-четири дни след ездата. Ако си спомням вярно, тая домоуправителка напусна службата около две години след пристигането на Линтон и аз не познавах нейната заместница. Тя е още там.

В «Тръшкрос Грейндж» времето продължаваше да тече приятно, както и преди, докато госпожица Кати стана на шестнадесет години. В годишнината на нейния рожден ден ние никога не проявявахме радост, защото той съвпаднаше с годишнината от смъртта на покойната ми господарка. Баща ѝ неизменно прекарваше тоя ден сам в библиотеката, а привечер отиваше до гробищата в Гимъртън, гдето оставаше често до след полунощ. Ето защо Катрин трябваше да се забавлява сама.

Тоя двадесети март беше прекрасен пролетен ден. Когато баща ѝ се оттегли, младата ми господарка слезе долу, облечена за излизане, и каза, че искала да се разходи с мен, докъдето почва полето. Господин Линтон бил разрешил разходката, при условие да не отиваме надалече и да се върнем до един час.

– Затова побързай, Елен! – рече тя. – Решила съм къде ще отидем – там, където са се настанили ято яребици. Искам да видя дали вече са свили гнезда.

– Това трябва да е доста нагоре – отвърнах аз. – Те не мътят в окрайнините на полето.

– Не, не е – възрази тя. – Ходила съм доста наблизо до тях с татко.

Сложих шапката си и тръгнах с нея, без да мисля повече по въпроса. Тя подскочаше пред мен, връщаше се и пак изтичваше напред, също като още млада хрътка. В началото ми беше доста приятно да слушам

песните на чучулигите край мен и в далечината, да се радвам на хубавото и топло слънце и да наблюдавам любимката си да тича с развети назад златни къдрици. Свежите ѝ бузи бяха нежни като шипков цвят, а очите ѝ сияеха от непомрачена радост. Щастливо същество бе тя в ония дни и приличаше на ангелче. Жалко, че не можеше да бъде доволна.

– Госпожице Кати – рекох ѝ, – къде са яребиците, за които ми говорехте? Трябваше вече да ги видим. Много се отдалечихме от оградата на парка на «Тръшкрос Грейндж».

– Още малко, още съвсем малко, Елен – все отговаряше тя. – Изкачи се на оная височинка, мини през оня рид и докато стигнеш до отвъдната страна, аз вече ще съм вдигнала птиците.

Трябваше да се изкачвам по толкова височинки и да преминавам толкова ридове, че накрая взех да се уморявам и ѝ казах, че трябва да спрем и да се върнем обратно. Викнах по нея, защото тя ме бе задминала и вървеше далече пред мен. Тя или не ме чу, или не обръщаше внимание на думите ми, защото продължаваше да припка напред, тъй че по неволя вървах подир нея. Накрая тя се спусна в някаква долчинка и преди да мога отново да я видя, палавницата беше на две мили по-близо до «Брулени хълмове», отколкото до собствения си дом. Видях как я спряха двама души и бях сигурна, че единият от тях е господин Хийтклиф.

Кати бе заловена в момента, когато вземаше яйцата на яребиците или поне когато търсеше гнездата. Хълмовете влизаха в имението на Хийтклиф и той мърмеше браконьерката.

– Нито съм взела, нито пък намерих яребичи яйца – казваше тя, когато се дотърсих до тях, разтваряйки ръце в подкрепа на твърдението си. – Не смятах да ги вземам, но татко ми каза, че имало много по тия места и аз исках да видя яйцата.

Хийтклиф хвърли бегъл поглед към мен и злъчно се усмихна, показвайки с това, че познава коя е нарушителката и затова гледа недоброжелателно на нея, после я запита кой е «татко» ѝ.

– Господин Линтон от «Тръшкрос Грейндж» – каза тя в отговор. – Разбрах, че не ме познавате, защото иначе нямаше да ми говорите тъй.

– Навярно мислите, че татко ви е много уважаван и почитан? – иронично рече той.

– А вие кой сте? – запита Катрин и се вгледа с любопитство в него. – Виждала съм и друг път тоя човек. Да не е ваш син?

Тя посочи Хертън, другия от двамата мъже. Пораснал с още две години, той бе станал само по-едър и изглеждаше все тъй несръчен и грубоват.

– Госпожице Кати – намесих се аз, – вече стават три часа, вместо един, откак сме навън. Наистина е време да си вървим.

– Не, тоя човек не ми е син – отвърна Хийтклиф, избутвайки ме встрани. – Но аз имам син и вие го познавате. Гувернантката ви наистина бърза, но аз мисля, че и на двете ще ви дойде добре една малка почивка. Не искате ли да свиете ей край тази скала в полето и да заповяда-те у дома? Ще се приберете по-рано в къщи след почивката, а ние ще ви посрещнем добре.

Пришепнах на ухото на Катрин, че тя в никой случай не трябва да приема предложението. И дума не можеше да става за това.

– Защо? – гласно запита тя. – Омръзна ми да тичам, а тревата е рос-на и не мога да седна тук. Хайде да отидем, Елен. При това той казва, че съм познавала сина му. Струва ми се, че се лъже, но се сещам къде жи-вее – в чифлика, който посетих на връщане от Пенистън Крег. Нали жи-веее там?

– Да. Хайде, Нели, не дрънкайте толкова. Приятно ще ѝ бъде да ни погостува. Хертън, тръгни напред с момичето. Вие ще вървите с мен, Нели.

– Не, тя няма да върви натам – решително заявих аз и направих усилие да се освободя, защото той ми бе хванал ръката, но Кати вече бе стигнала до градинската порта, припикайки с все сила по нанагорнището. Избраният ѝ спътник не се и опита да я следва. Той кръшна встрани от пътя и изчезна.

– Господин Хийтклиф, това е съвсем нередно – продължих аз. – Много добре знаете, че не ѝ мислите доброто. У вас тя ще види Линтон, а щом се върнем ще разправи всичко. Вината ще стоварят върху мен.

– Искам тя да види Линтон – отвърна той. – Момчето изглежда по-добре от няколко дни, а много нарядко се случва да е за пред хора. Лес-но ще я убедим да не говори за идването си. Какво лошо има в това?

– Лошото е, че баща ѝ ще ме намрази, ако разбере, че съм ѝ разре-шила да влезе в къщата ви – отвърнах аз, – пък и сигурна съм, че имате лоши намерения, за да я подтиквате да дойде.

– Намеренията ми не биха могли да бъдат по-честни – рече той. – Ще ги разкрия напълно пред вас: искам братовчедите да се влюбят и да се оженят. Постъпвам щедро спрямо господаря ви. Неговото девойче няма какво да наследи, но ако изпълни желанието ми и се омъжи за не-го, веднага ще я обявя за моя сънаследница наред с Линтон.

– Умре ли Линтон – отвърнах аз, – а никак не е сигурно, че той ще живее, тогава Катрин ще се окаже наследница.

– Не, няма да се окаже наследница. В завещанието няма такава клауза. Неговото имущество ще се падне на мен, но аз искам да се оженят, за да няма спорове, и съм решил да постигна целта си.

– Аз пък съм твърдо решена тя никога вече да не идва близо до къщата ви с мен – отвърнах аз, като приближихме портата, където ни очакваше госпожица Кати.

Хийтклиф ми каза да мълча, после тръгна пред нас нагоре по пътеката и побърза да отвори вратата. Младата ми господарка се вгледа на няколко пъти в него, сякаш още не можеше да си състави определено мнение за Хийтклиф, но сега той ѝ се усмихна, когато погледите им се срещнаха, и ѝ заговори с по-ласкав глас, а аз бях достатъчно глупава да помисля, че споменът за майка ѝ ще прокуди лошите му помисли спрямо нея. Линтон стоеше край огнището. Той бе ходил на разходка из полето, защото стоеше с шапка на глава и тъкмо казваше на Джоузеф да му донесе сухи обувки. Бе израснал твърде много за годините си – не му достигаха няколко месеца, за да навърши шестнадесет. Чертите на лицето му все още бяха хубави, а очите и цветът на лицето му бяха по-свежи, отколкото ги помнех, но тоя блясък бе временен и се дължеше на здравословния въздух и топлото слънце.

– Да видим сега кой е този – подзе Хийтклиф, обръщайки се към Кати. – Ще го познаете ли?

– Синът ви? – рече тя, като огледа въпросително първо единия, после другия.

– Да, да – отвърна той. – Но нима го виждате за първи път? Я помислете малко. Ех, имате къса памет! Линтон, не си ли спомняш братовчедка си, за която не ни даваше мира и все искаше да я видиш?

– Как, нима е Линтон! – възкликна Кати, радостно развълнувана и изненадана при споменаването на това име. – Малкият Линтон ли е този? Че той е по-висок от мен! Кажете, ти ли си Линтон?

Момъкът излезе напред и се представи. Тя го целуна пламенно и двамата се загледаха вторачено един в друг, учудени от промяната, настъпила в тях с годините. Катрин бе израсла до пълния си ръст. Тя бе стройна и в същото време закръглена, с гъвкаво като тънка стомана тяло и от цялата ѝ личност се излъчваше здраве и добър дух. Линтон бе съвсем слаб. Видът и движенията му бяха много морни, но в държането му имаше някаква грация, която смекчаваше тия недостатъци и му придаваше известен чар. След като си поприказваха много нежно, братовчедката му отиде при господин Хийтклиф, който се маеше край вратата, наблюдаващ всичко, което ставаше и вътре, и вън от къщата. Той се

преструваше, че вниманието му е погълнато от това, което става вън, докато всъщност наблюдаваше само какво става вътре.

– В такъв случай вие сте мой чичо, нали? – възкликна тя и се надигна да го целуне. – Мисля, че ми харесвате, макар и да бяхте сърдит в началото. Защо не ни идвате на гости в «Тръшкрос Грейндж» с Линтон? Странно е, че толкова години сте ни били близки съседи, а не сте дошли да ни видите. Защо сте постъпвали така?

– Идвах май прекалено често, преди да се родите – отвърна той. – По дяволите! Ако трябва да целувате някого, целувайте Линтон. Няма смисъл да целувате мене.

– Лоша Елен! – провикна се Катрин и припна към мен, за да ме отрупва с милувки. – Колко сте била лоша, Елен, като се опитвахте да ми попречите да вляза! Но аз ще идвам всяка заран на разходка тук, нали може, чичо? А понякога ще вода и татко със себе си. Нали ще ви е приятно да ни видите?

– Разбира се – отвърна чичото с едва сдържана гримаса, която се дължеше на дълбокото му отвращение към двамата бъдещи посетители. – Собствено – продължи той, обръщайки се към младата госпожица, – понеже стана дума, нека ви кажа, че господин Линтон храни известно предубеждение срещу мен. – Ние се скарахме преди време, и то жестоко, както изобщо не подобава на добри християни, тъй че ако отворите дума пред него за намерението ви да идвате насам, той съвсем ще забрани посещенията ви в «Брулени хълмове». Ето защо не трябва да споменавате това, освен ако не държите да посещавате братовчеда си занаяред. Можете да идвате, стига да искате, но не трябва да говорите за това.

– Защо се скарахте? – запита Катрин с доста посьърнал вид.

– Той мислеше, че съм прекалено беден, за да се ожена за сестра му – отвърна Хийтклиф, – и му стана мъчно, когато я взех. Гордостта му бе накарнена и той никога няма да ми прости това.

– Не е правилно! – заяви девойката. – Ще му кажа това някой ден. Но Линтон и аз нямаме никакъв дял в караницата ви. Щом нещата стоят така, аз няма да идвам тук, но той ще идва в «Тръшкрос Грейндж».

– Много е далече за мен – промълви братовчед й. – Една разходка от четири мили би ме убила. Не, госпожице Катрин, идвайте насам от време на време – не всяка заран, но веднъж или два в седмицата.

Бащата хвърли пълен с презрение поглед към сина си.

– Боя се, Нели, че трудът ми ще отиде напразно – прошепна той на ухото ми. – Госпожица Катрин, както я нарича тоя глупак, ще разбере

колко пари чини той и ще го прати по дяволите. Ех, де да беше Хертън на негово място! Знаете ли, че тая мисъл ми минава през ума по десетина пъти на ден, въпреки че Хертън е толкова първобитен. Щях да обикна момчето, да беше някой друг. Мисля, че няма опасност тя да се влюби в него. Ще го противопоставя на това жалко същество, ако то не се раздвижи и оживи. Смятаме, че то едва ли ще оживее до осемнадесетата си година. Проклето бездушно същество! Изцяло е погълнато от мисълта как по-скоро да изсуши краката си и ни веднъж не поглежда към нея. Хей, Линтон!

– Да, татко – отвърна момчето.

– Няма ли какво да покажеш на братовчедка си в къщи, например някой заек или гнездо на невестулка? Заведи я в градината, преди да сложиш другите си обувки, а също и в конюшната, за да види коня ти.

– Не предпочитате ли да седите тук? – попита Линтон, обръщайки се към Кати с глас, който изразяваше нежеланието му пак да се раздвижи.

– Не зная – отвърна тя и се загледа към вратата, очевидно готова да излезе навън.

Той не се мръдна от мястото си и се присви още по-близо до огъня. Хийтклиф стана и отиде в кухнята, а оттам излезе на двора и повика Хертън. Момъкът се обади и скоро двамата се върнаха в стаята. Хертън, изглежда, се бе мил, защото бузите му се бяха зачервили и косата му бе мокра.

– Ах, вас ще попитам, чичо – възкликна Катрин, като си припомни твърдението на домоуправителката. – Той не ми е братовчед, нали?

– Да, братовчеди сте – отвърна той. – Хертън е племенник на майка ти. Нима не го харесваш?

Катрин изглеждаше смутена.

– Нали е хубав момък? – продължи той.

Невъзпитаната палавница се изправи на пръсти и прошепна няколко думи в ухото на Хийтклиф, а той се засмя. Хертън се помрачи. Разбрах, че той е много чувствителен към предполагаеми обиди и очевидно има някаква смътна представа за принизеното си положение, но неговият господар или опекун прокуди мрачния облак от лицето му, като рече:

– Ще бъдеш наш любимец, Хертън! Тя казва, че си... Какво беше? Както и да е, думите ѝ бяха много ласкателни. Хайде, разведи я из чифлика, но гледай да се държиш като джентълмен. Не казвай неприлични думи и не се взирай в девойката, когато тя не те гледа, а загледа ли се в теб, гледай да скриеш лицето си. Когато ѝ говориш, произнасяй бавно

думите ѝ не дръж ръце в джобовете. Хайде, върви и се дръж колкото може по-любезно с нея.

Той се загледа в двойката, която минаваше край прозореца. Ърншоу бе напълно извърнал лице от другарката си. Той сякаш разглеждаше познатия двор с окоето на чужд човек и с любопитството на художник. Катрин го погледна крадешком и по лицето ѝ се изписа умерено възхищение. После тя се залиса да търси неща, които биха могли да представляват интерес за нея, и весело заподскача нататък, като си подсвиркуваше някаква мелодия, с която искаше да запълни мълчанието.

– Накарах го да си глътне езика – забеляза Хийтклиф. – Няма да смее да каже нито една дума през цялото време! Нели, вие ме помните на тая възраст или даже когато бях с няколко години по-млад. Нима и аз изглеждах толкова глупав – тъй «гламав», както казва Джоузеф?

– Дори по-лошо – отвърнах аз, – защото бяхте и по-напусен.

– Приятно ми е да го гледам – продължи той, сякаш мислеше на глас. – Той не излъга надеждите ми. Нямах да се радвам толкова, ако той беше глупав по природа. Но той не е глупав и аз му влизам в положението, защото съм изпитвал същите чувства. Например зная съвсем точно какво изпитва той в тоя момент. Това обаче е самото начало на мъките, които го очакват занапред. Никога няма да може да изплава от дъното на това блато от невежество и простачина, в което тъне сега. Държа го по-здраво, отколкото ме държеше неговият проклет баща, и го сведох до още по-ниско равнище, защото той се гордее със скотщината си. Научих го да гледа с презрение на всичко, което не е животинско, и да го счита слабо и глупаво. Не мислите ли, че Хиндли би се възгордял със сина си, ако можеше да го види – да се възгордее почти толкова, колкото се гордее и аз с моя син? Но между тях има разлика: единият е злато, което използват за уличен паваж, а другият е тенеке, което излъскват, за да наподобява сребърен сервиз. Моят няма нищо ценно в себе си, но въпреки това аз ще се потрудя да направя от него най-хубавото, което може изобщо да се направи от такъв недобър материал. Неговият имаше отлични качества, но те са загубени и сега са повече от безполезни. Аз няма за какво да съжалявам – никой не знае по-добре от мен колко много би могъл да постигне той. На всичко отгоре Хертън е страшно привързан към мен! Ще признаете, че в това отношение съм задминал Хиндли. Ако мъртвият негодник можеше да стане от гроба и да ме наругае за неправдите, които съм сторил на неговия син, аз щях да имам удоволствието да гледам как синът му го изтласква насила обратно в гроба, възмутен, загдето се е осмелил да хули единствения му

приятел в света.

Хийтклиф злобно се засмя при тая мисъл. Нищо не казах в отговор, понеже разбрах, че не очаква такъв. В това време младият човек, който стоеше твърде далеч от нас, за да чуе какво приказваме, почна да проявява признаци на безпокойство и вероятно съжаляваше, задето се бе отказал от удоволствието да беседва с Катрин от страх да не би да се поизмори. Баща му забеляза безпокойните погледи, които той хвърляше към прозореца, а също ръката му, протегнатата нерешително към шапката.

– Ставай, мързеливецо! – възкликна той с престорена сърдечност. – Върви подир тях! Ей ги на ъгъла край пчелните кошери.

Линтон събра сили и остави огнището. Прозорецът бе отворен и когато той излезе навън, аз дочух Катрин да пита необщителния си другар какво означаваше надписът на вратата. Хертън се загледа нагоре и се почеса по врата като същински глупак.

– Пише нещо неразбрано там – отвърна той. – Не мога да го прочета.

– Не можете да го прочетете? – отекна Катрин. – Че то е на английски и аз го разчитам. Искам да зная защо са го написали.

Линтон се изкикоти и това бе първата му проява на веселост.

– Той не знае да чете – рече той на братовчедка си. – Допускахте ли, че може да съществува такъв колосален тъпанар?

– Напълно нормален ли е? – сериозно го запита Катрин. – Да не би да куца нещо в главата му? Вече на два пъти му задавам въпроси, но и двата пъти той изглеждаше тъй глупав, сякаш не е разбрал какво го питам. Всеки случай и аз не разбирам думите му.

Линтон пак се закиска и се загледа закачливо в Хертън, който в тоя момент положително нямаше вид на човек, комуто е ясно за какво става дума.

– Нищо му няма, само мързелът му пречи. Не съм ли прав, Ърншоу? – рече той. – Братовчедка ми те мисли за идиот. Ето последиците от презрителното ти отношение към «зубренето», както би казал ти. Катрин, забелязахте ли отвратителното му йоркширско произношение?

– Дявол да го вземе, има ли някаква полза от ученето? – възрази Хертън, по-склонен да заговори на всекидневния си другар.

Той щеше да каже още нещо в тоя дух, но двамата млади прихнаха в смях. Моята лекомислена госпожица се зарадва, като разбра, че може да се забавлява със странните му приказки.

– Каква е ползата от дявола в това изречение? – рече Линтон през смеха си. – Татко ти заръча да не казваш лоши думи, а ти не можеш да

отвориш уста и да не изпуснеш някоя. Опитай се най-сетне да се държиш като джентълмен!

– Ако ти не приличаше повече на момиче, отколкото на момче, щях ей сега да те сваля на земята. Да, като нищо щях да те сваля на земята, жалък слабак такъв! – отвърна разсърденият простак и тръгна да си върви с пламнало от гняв и унижение лице, защото съзнаваше, че са го обидили, а не знаеше как да отвърне на обидата.

Двамата с Хийтклиф дочухме тоя разговор. Той се усмихна, като видя, че Хертън си отива, но веднага след това хвърли пълен с отвращение поглед към лекомислената двойка. Те бърбеха пред входа на къщата. Линтон се бе оживил доста много, докато говореше за грешките и недостатъците на Хертън и разказваше разни весели случки за него, а Кати се радваше на неговите дръзки и язвителни забележки, без да обръща внимание, че те издават злъчния характер на момчето. Вече изпитвах повече неприязън, отколкото състрадание към Линтон, и ми се видя донякъде оправдано баща му да се отнася пренебрежително към него.

Останахме до следобеда, защото едва тогава успях да откъсна госпожица Кати от тях. За щастие господарят ми не бе излизал от стаята си и не знаеше нищо за дългото ни отсъствие. На връщане в къщи исках да разпрая на повереницата ми какви са хората, с които се бяхме разделили, но тя си бе втълпила, че съм предубедена срещу тях.

– Ех, Елен – възкликна тя, – ти държиш страната на татко. – Зная, че си пристрастна, защото иначе нямаше толкова години да ме лъжеш, че Линтон живее много надалеч от нас. В същност много съм ти сърдита, но тъй се радвам, че не желая да изразявам недоволството си. Ти обаче не трябва да кажеш нито дума за чичо ми. Не забравяй, че той е мой чичо, а пък аз ще смърям татко, загдето се е карал с него.

И тя продължаваше да бърби в тоя дух, докато накрая се отказах от намерението си да я убедя, че греша. Тая вечер тя не отвори дума за посещението ни в «Брулени хълмове», защото не можа да види господин Линтон. На другия ден тя му разправи всичко, с което ми причини не малко огорчение. И все пак не съжалявах особено. Струваше ми се, че той ще се справи много по-добре със задачата да напътствува и предупреждава Катрин, отколкото аз. Но той бе много плах и не можа да й даде приемливи доводи за нежеланието си тя да посещава «Брулени хълмове» и да поддържа връзки с тези хора, а Катрин искаше да има добри основания за всяко ограничение, което дразнеше разглезения й дух.

– Татко – възкликна тя след утринните поздравии, – знаеш ли кого срещнах вчера, когато се разхождах из полето? На, ето че се сепна!

Татко, ти не си постъпил правилно, нали? Видях... Но изслушай ме и ще видиш как успях да изоблича и теб, и Елен, която се е съюзила с теб, а в същото време се преструваше, че ѝ е мъчно за мен, когато все се надявах, че Линтон ще се върне и винаги оставах разочарована.

Тя изложи вярно всичко около разходката си и нейните последици, а господарят не я прекъсна, макар че неведнъж ме поглеждаше с укор в очите. Кати завърши разказа си и той я притегли към себе си, после я запита дали знае защо бе скрил от нея, че Линтон живее наблизко. Нима тя би могла да помисли, че той е постъпил така, за да я лиши от едно невинно удоволствие?

– Постъпил си така, защото не обичаш господин Хийтклиф – отвърна Кати.

– Значи, мислиш, че държа повече за себе си, отколкото за тебе, Кати? – запита я той. – Работата не е там, че не обичам господин Хийтклиф, а че той не ме обича. Много зъл човек е и обича да пакости на хората, които мрази, а също и да ги разорява, стига те да му дадат и най-малката възможност за това. Знаех, че не можеш да поддържаш връзки с братовчед си, без да влизаш в допир с господин Хийтклиф, и че той те мрази заради мен. Ако взех мерки да не видиш отново Линтон, това бе само за твое добро и за нищо друго. Смятах да ти обясня тия работи, когато станеш по-голяма, и съжалявам, че не сторих това по-рано.

– Но господин Хийтклиф се държа съвсем сърдечно, татко! – забеляза Катрин. – При това той няма нищо против да се срещаме. Каза ми, че мога да идвам в къщата му, когато пожелае, стига да не ти казвам за това, защото си се карал с него и няма да му простиш, загдето се е оженил за леля Изабела. И ти няма да му простиш! Ти си виновният. Той е съгласен да дружим – Линтон и аз, – а ти не си.

Като видя, че няма да може да я убеди колко зъл е чичо ѝ, господарят ѝ разправи набързо как той се бе държал с Изабела и по какъв начин бе станал собственик на «Брулени хълмове». Крайно неприятно му беше да говори обстойно по въпроса, защото макар и да говореше нарядко за това, дълбоко в себе си той все още хранеше оня ужас и отвращение към стария си неприятел, които го бяха обзели след смъртта на госпожа Линтон. «Тя можеше и сега да е жива, ако не беше той!» Тая горчива мисъл не го оставяше и за него Хийтклиф бе убиец. Госпожица Кати не познаваше други лоши дела освен собствените си незначителни прояви на непослушание, несправедливост или гняв, дължащи се на буйния ѝ нрав и лекомислие, за които тя се разкайваше още в деня, когато се бе провинила. Сега тя се смая при мисълта, че може да съществува човек с

душа, толкова черна и пълна с такава омраза, че години наред да крои и разсрочва отмъщението си, без нито веднъж да почувствува угризение на съвестта. Тя изглеждаше тъй смутена и потресена от тая непозната страна на човешката природа, изключена дотогава от заниманията и мислите ѝ, че господин Едгар счете за излишно да ѝ говори повече по въпроса. Той само добави:

– Сега вече ще знаеш, мило дете, защо искам да отбягваш този дом и това семейство. Залови се със старите си занимания, върви да си играеш, както винаги, и не мисли повече за тия неща.

Катрин целуна баща си и мълчаливо седна да учи уроците си, отдавайки по навик няколко часа на това занимание. После тя го придружи в разходката му из имението и денят премина като всеки друг. Привечер обаче тя се оттегли в стаята си, а аз отидох да ѝ помогна да се съблече и я заварих да плаче на колене край леглото.

– Че засрамете се, глупаво дете! – възкликнах аз. – Ако имахте истински ядове, щеше да ви е срам да пророните и една сълза за тая дреболия, която не е по гайдата ви. Госпожице Катрин, вие никога не сте изпитвали и най-малката истинска мъка. Представете си за миг, че господарят и аз ни няма на тоя свят и вие сте съвсем сама: как щяхте да се чувствувате тогава? Сравнете настоящето с едно такова нещастие и бъдете благодарна, че имате приятели, вместо да копнеете по други.

– Не плача за себе си, Елен – отвърна тя, – а за него. Той очаква да ме види утре и ще бъде тъй разочарован. Ще ме чака, а аз няма да отида.

– Глупости! – рекох ѝ. – Нима вярвате, че е мислил толкова за вас, колкото вие за него? Нали има Хертън за другар? На сто души едва ли ще намерите един, който да плаче, загдето е загубил някой роднина, когато е виждал само два пъти в два следобеда. Линтон ще се сети как стои работата и няма повече да мисли за вас.

– Но не мога ли да напиша една бележка, за да му кажа защо не мога да отида? – запита тя и стана на крака. – А трябва да му пратя и книгите, които обещах да му заема. Неговите книги не са толкова интересни, колкото моите, и като му казах колко са интересни, той искаше на всяка цена да ги получи. Не мога ли да му пиша, Елен?

– Не, разбира се, че не! – решително отвърнах аз. – Тогава и той би ви писал и тая работа няма да има край. Не, госпожице Катрин, трябва изцяло да забравите това познанство. Татко ви очаква това от вас и аз ще се погрижа да бъде тъй.

– Но няма една малка бележчица... – пак продължи тя, гледайки ме умолително.

– Стига! – прекъснах я. – Няма да има никакви малки бележчици. Хайде, лягайте!

Тя ме погледна накриво – толкова накриво, че отначало не исках да я целуна за лека нощ. Завих я и много недоволна затворих вратата, но се разкаях посред път, тихо се върнах и какво да вида! Госпожицата бе засанала край масата с лист хартия пред себе си и с молив в ръка. Когато влязох, тя гузно прибра молива и хартията.

– Няма да има кой да отнесе това, Катрин, дори и да го напишете – казах аз. – А сега ще изгася свещта.

Загасих пламъка, за което получих плесник по ръката и едно сръдливо: «Колко сте лоша!» Пак я оставих сама, а тя залости вратата, изпаднала в едно от най-сърдитите си настроения. Писмото бе написано и изпратено до адресанта по един от хората, които идваха от селото, за да вземат мляко. Аз обаче научих това едва след време. Изминаха седмици и Кати си възвърна доброто настроение, макар и много да обичаше да се уединява в разни кътчета. Случеше ли се да се приближа неочаквано до нея, тя често се сепваше и се навеждаше над книгата, в която се бе зачела, с явното желание да я скрие от мен, но аз откривах краищата на отделни листове хартия, които се подаваха между страниците на книгата. Освен това тя се изхитри да слиза долу рано призори и да се върти из кухнята, сякаш очакваше някой да дойде. В библиотеката тя имаше едно малко чекмедже, с което се занимаваше по цели часове, без да забрави да взема ключа, когато се махаше оттам.

Веднъж, когато тя разглеждаше това чекмедже, аз забелязах, че играчките и дрънкулките, които доскоро се намираха в него, се бяха превърнали в малки парчета сгъната хартия. Те събудиха любопитството и подозренията ми. Реших да надникна в потайната ѝ съкровищница и привечер, още щом господарят ми и тя се качиха горе, претърсих връзката ми с ключове и намерих един, който прилягаше в ключалката на нейното чекмедже. Отворих го и изпразних съдържанието му в престилката си, после взех листчетата със себе си, за да мога спокойно да ги разгледам в моята стая. Аз и без това подозирах истината, но все пак останях изненадана, като открих куп писма, плод на почти ежедневна кореспонденция между нея и Линтон Хийтклиф – отговори на записки, изпратени до него. Онези с по-раншна дата бяха боязливи и кратки, но се превръщаха постепенно в дълги любовни писма. Те бяха глупави – нещо напълно естествено за възрастта на автора им – и все пак в тях се срещаша тук-там такива пасажи, които ми се сториха заимствувани от източник с по-голяма опитност. Някои от тях представляваха странна

смесица от пламенни плоски изрази, започваха със силни чувства и завършваха с престорения и претрупан стил, на който един ученик пише на въображаемата си изгора. Не зная дали те са задоволявали Катрин, но аз ги считах за нелепости без всякаква стойност. Прегледах доста голям брой от тях, после ги завързах в една носна кърпичка и ги скрих нейде, като заключих празното чекмедже.

Вярна на навика си, младата ми господарка слезе рано и влезе в кухнята. Видях я да отива към вратата, когато пристигаше едно малко момче. Докато доячката пълнеше гюма му с мляко, Кати пхна нещо в джоба му и извади нещо от него. Заобиколих градината, за да издебна пратеника. Той се би геройски, за да запази повереното му писмо, и в боричкането двамата разляхме млякото. Аз обаче успях да изтръгна писмото от него, после го заплаших, че ще си изпати, ако не си отиде право в къщи, и седнах край стената, за да прочета сантименталното съчинение на госпожица Кати. То бе по-просто и по-смислено писмо от това на братовчедата ѝ – много хубавичко и много глупавичко. Поклатих глава и замислена влязох в къщата. Тоя ден валеше и тя не можеше да се развлича с разходки из парка. Привършила утринните си занятия, тя потърси утеха в чекмеджето. Баща ѝ четеше някаква книга, седнал край масата, а аз нарочно си намерих работа, като се заех да зашивам разпорените ресни на пердето пред прозореца, без нито за миг да я изпускам от поглед. Никоя птичка, долитаща от разграбеното си гнездо, което е оставила пълно с чуруликащи малки рожби, не е изразявала по-пълно отчаяние с тревожните си кръсъци и пляскания с криле, отколкото тя с нейното единствено «Ах!» и с промяната в израза на доскоро щастливо-то ѝ лице. Господин Линтон вдигна очи.

– Какво има, мила? Да не би да си се ударила? – попита той.

Тя разбра по гласа и погледа му, че не той бе разкрил скътаното ѝ съкровище.

– Не, татко – едва промълви тя. – Елен, Елен, ела горе! Болна съм.

Отзовах се на молбата ѝ и се качих горе с нея.

– Ах, Елен, те са у тебе! – веднага подзе тя и падна на колене, когато затворихме вратата и останахме сами. – Дай ми ги, Елен, и обещавам вече никога да не правя така. И не казвай на татко. Да не си казала на татко, Елен? Кажй, че не си. Аз наистина бях много непослушна, но вече няма да правя така.

Държах се много сериозно и ѝ казах да стане.

– И тъй, госпожице Кати – започнах аз, – изглежда, че доста сте напреднали. Има защо да се срамувате заради тях. Хубава работа! С

какви глупости сте се занимавали през свободните си часове! Че те са достатъчно добри, за да бъдат напечатани! А как мислите ще погледне на тях господарят, когато му ги покажа? Още не ги е видял, но не си въобразявайте, че ще пазя глупавите ви тайни. Засрамете се! И навярно вие първа сте почнали да съчинявате такива нелепости. Сигурна съм, че той не би започнал пръв.

– Не съм! Не съм! – сърцераздирателно проплака Катрин. Не ми идеше наум да го обичам, докато...

– Да го обичате! – възкликнах аз, изричайки думите, колкото се може по-презрително. – Да го обичате! Хубава работа! Все едно да кажа, че обичам мелничаря, който идва веднъж в годината, за да купи житото ни.

Хубава обич, наистина! И при двете ви срещи едва ли се събират повече от четири часа да сте били заедно с Линтон! Та това са глупави детинщини. Ще ги занеса в библиотеката и да видим какво ще каже баща ви за една такава обич!

Тя се хвърли към скъпоценните си писма, но аз ги вдигнах над главата си и тя дълго и отчаяно ме моли да ги изгоря – да сторя, каквото искам с тях, но да не ги показвам на баща ѝ. Колкото бях ядосана, толкова ми се искаше да се смея, защото гледах на цялата работа като на детска суета. Накрая поомекнах малко и казах:

– Ако се съглася да ги изгоря, ще обещаете ли искрено вече нито да пишете, нито да получавате други писма, нито книги (защото виждам, че сте му праснали и книги), нито къдрици от косата ви, нито пръстени или други играчки?

– Не си пращаме играчки! – заяви Катрин и гордостта ѝ взе връх над чувството ѝ за срам.

– Тогава да не пращате нищо, съвсем нищо, госпожице моя! – рекох аз. – Не обещаете ли, тръгвам веднага!

– Обещавам, Елен! – бързо каза тя и ме хвана за роклята. – Ах, хвърли ги в огъня! Моля те, хвърли ги!

Но когато рекох да направя място между въглените, разбутвайки ги с ръжена, жертвата ѝ се стори твърде голяма, за да може да я понесе. Тя ме замоли от все сърце да ѝ оставя едно или две писма.

– Само едно-две писма, Елен, за да ги пазя за спомен от Линтон!

Развързах кърпичката и започнах да ги пускам под ъгъл, а пламъците извиха нагоре по комина.

– Ще си взема едно, жестока проклетнице! – викна тя и пхна ръка в огъня, изваждайки няколко полуизгорели парчета хартия, макар и с

цената на опърлените си пръсти.

– Добре! И аз ще запазя едно-две, за да ги покажа на татко ви! – рекох на свой ред, после набутах другите във вързопа и отново тръгнах към вратата.

Тя хвърли почернелите късове хартия в пламъците и ми даде знак да изгоря останалите. Писмата бяха изгорени. Разбърках пепелта и ги покрих с лопата въглища, а тя се върна в стаята си, без да продума, дълбоко обидена. Слязох, за да кажа на господаря, че прилошаването на госпожицата бе почти преминало, но че ще е най-добре за нея да полежи малко. Тя се отказа от обедата, но се яви за чая – бледа, със зачервени очи и външно удивително смирена. На другото утро аз самата отговорих на писмото с къс хартия, върху който написах следното: «Младият господин Линтон се умолява да не праща други писма на госпожица Линтон, тъй като тя няма да ги получи.» След това малкото момче идваше с празни джобове.“

ДВАДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

„Лятото премина, премина и ранната есен. Беше след празника на свети Михаил¹⁸, но жътвата закъсна тая година и няколко от нивите ни още не бяха ожънати. Господин Линтон често отиваше с дъщеря си при жътварите. Когато пренасяха последните снопи, двамата останаха до здрачаване. Вечерта се случи хладна и влажна и господарят настина. Простудата се загнезди упорито в дробовете му и го застави да не излиза почти през цялата зима.

Напласена от малкото си любовно приключение, нещастната Кати бе станала значително по-тъжна и мрачна след неговия край и баща ѝ настояваше тя да не чете толкова и да излиза повече на чист въздух. Тя вече не можеше да разчита на него при разходките си. Чувствувах се длъжна да го замествам, доколкото можех, макар и с неголям успех, защото смогнах да отделям само по два-три часа от многобройните си задължения през деня, за да я придружавам, а и тя очевидно не се радваше толкова на моето общество, колкото на неговото.

В един свеж и дъждовен следобед през октомври или в началото на ноември, когато торфената земя и пътечките бяха прогизнали от влага и застлани с жълти листа, а студеното и синьо небе бе полузабулено от облаци – дълги, тъмно пепеляви езици, които се приближаваха бързо откъм запад и вещаеха обилен дъжд, аз помолих госпожицата да се откаже от разходката си, защото бях сигурна, че ще вали. Тя отказа и аз неохотно се загърнах в едно наметало и взех дъждобрана си, за да се поразходя с нея към отвъдния край на парка – по една добре гледана алея, по която тя имаше обичая да се разхожда в лошо настроение; а тя изпаднаше в такова настроение, когато господин Едгар се чувствуваше по-зле от обикновено. Впрочем той никога не се издаваше, но както Кати, така и аз долавяхме това от нарастващата му мълчаливост и меланхоличния израз на лицето му.

Кати вървеше натъжена. Сега тя не тичаше и не подскачаше, макар че леденият вятър можеше да я изкуши да потича малко. Често я поглеждах изкосо и забелязвах как вдига ръка и избърсва някоя и друга сълза от бузата си. Огледах се наоколо, за да намеря нещо, с което да разсея мислите ѝ. Стръмен скат се издигаше от едната страна на пътя и

18. Микелмъс, или 29 септември, ден за уреждане на наемите за тримесечието в Англия.
– Б. пр.

в неговата почва едва се държаха няколко лешникови храсти и хилави дъбове с полуоткрити коренища. Земята, бе твърде рохка, за да ги задържа, и силните ветрове бяха свели едно-две дървета почти до хоризонтално положение. През лятото госпожица Катрин обичаше да се катери по техните стъбла, да седи в клоните им и да се люлее на цели седем метра над земята, а и аз, очарована от ловкостта ѝ, а също и от веселото ѝ детинско сърце, все пак намирах за редно да я смърря всеки път, когато я залавах тъй нависоко, но вършех това по начин, който ѝ даваше да разбере, че не е необходимо да слезе. Тя прекарваше часовете от обед до следобедния чай сгущена в тая поллюлявана от ветреца люлка и само пееше старите песни, които я бях научила, когато беше малка, или се заглеждаше в птичките, нейни съквартиранти в дървото, които хранеха малките си и ги подмамваха да се учат да хвърчат, или пък седеше сгущена със затворени очи, потънала колкото в мисли, толкова и в мечти, неизказано щастлива.

– Погледнете ей там, госпожице! – казах с въодушевление и посочих една дупка, образувала се в коренищата на едно извито дърво. – Зимата още не е дошла тук. Ей там горе има малко цветче – последното напъпило стръкче от синчеца, който пълпеше по тия торфени тераси през юли и сякаш ги покриваше с лилава мъгла. Ще се покатерите ли дотам, за да го откъснете и покажете на татко ви?

Кати дълго се взираше в самото цвете, което потръпваше в скривалището си, и накрая отвърна:

– Не, няма да го откъсна. Но то има тъжен вид, нали, Елен?

– Да – рекох, – то изглежда почти тъй изпито и посърнало като вас самата. В бузите ви сякаш няма кръв. Хайде да се хванем за ръце и да потичаме. Толкова сте отслабнали, че май ще мога да тичам с вас, без да изостана.

– Не – отвърна тя и продължи да върви нататък, спирайки се от време на време да разглежда ивица мъх или туфа пожълтяла трева, или някоя гъба, чийто светложълт цвят се открояваше ясно върху купищата кафяви листа, а понякога вдигаше ръка към извърнатото си лице.

– Катрин, мила, защо плачете? – запитах я, после се приближих и я прегърнах през раменете. – Не бива да плачете затова, че татко ви е насинал. Бъдете благодарна, че не е нещо по-лошо.

Тя вече не се опитваше да сдържа сълзите си и захълца от ридание.

– Ах, то ще излезе нещо по-лошо! – рече тя. – А какво ще правя, когато вие двамата с татко си отидете и аз остана сама? Не мога да забравя думите ти, Елен – те все още кънтят в ушите ми. Колко ще се промени

животът, колко мрачен ще бъде светът, когато татко и ти умрете!

– Не се знае дали няма да умрете преди нас – отвърнах аз. – Човек не бива да очаква лошото. Нека се надяваме, че ще минат дълги години, преди да умре някой от нас. Господарят е млад, а аз съм здрава и имам едва четиридесет и пет години. Майка ми живя до осемдесет и остана читава до края. А да речем, че господин Линтон доживее до шестдесет, това са повече години, отколкото мислите, госпожице. Не е ли глупаво да скърбиш за някакво нещастие цели двадесет години, преди то да дойде?

– Но леля Изабела беше по-млада от татко – забеляза тя и вдигна очи със слабата надежда да чуе още някоя утешителна дума.

– Леля ви Изабела нямаше двамина като мен и вас да се грижат за нея – отвърнах аз. – Тя не беше тъй щастлива като господаря и, за разлика от него, нямаше за какво да живее. От вас се иска само да се грижите добре за татко си, да повдигате духа му, като ви вижда бодра и весела, и да избягвате да го безпокоите с каквото и да е. Запомнете това, Кати. Няма да крия и ще ви кажа, че бихте го убили, ако действувате безразсъдно, ако храните някакво глупаво и втълпено влечение към сина на един човек, който на драго сърце би го видял в гроба, или пък ако му дадете възможност да открие, че се измъчвате от тая раздяла, която той намери за уместно да наложи.

– Не се тревожа за нищо на света освен за болестта на татко – отвърна събеседницата ми. – Всичко друго ми е безразлично в сравнение с него. И докато съм с ума си, няма никога, никога да сторя нещо или да кажа и дума, която би могла да го разтревожи. Обичам го повече от себе си, Елен, и разбирам това от следното: всяка нощ се моля да го надживея, защото по-скоро съм съгласна аз да страдам, отколкото той. Това показва, че го обичам повече от себе си.

– Хубави думи! – рекох в отговор. – Но те трябва да бъдат доказани с дела. А когато той се поправи, гледайте да не забравяте обещанията, дадени в минута на страх.

Докато водехме тоя разговор, бяхме стигнали до една врата, която извежда на пътя. Като я видя, госпожицата пак се развесели, покатери се по нея и седна на горния край на стената, после протегна ръка, за да набере малко шипки, аленеещи по най-връхните клонки на шипковите храсти, които хвърляха сянка върху стената отвъд пътя. Плодовете по ниските клони, бяха изчезнали и само птичките можеха да достигнат по-горните: само госпожица Катрин ги достигаше, кацнала високо на вратата. Шапката ѝ падна, докато тя се протягаше, за да откъсне тия шипки,

и понеже вратата беше заключена, тя предложи да пролази надолу по стената и да си я вземе. Рекох ѝ да внимава, за да не падне, и тя чевръсто се спусна надолу, но връщането назад не се оказа толкова лесна работа. Камъните бяха гладки и грижливо споени, а шипковите храсти и поникналите тук-там къпини не можеха да ѝ помогнат при изкачването. Глупаво беше от моя страна да не помисля за това, докато не я чух да се смее и да казва:

– Елен, ще трябва да отидеш за ключа, иначе би трябвало да изтичам до къщичката на пазача. Не мога да се покатеря по отсамната страна на тая крепост.

– Стойте на мястото си – отвърнах аз. – Връзката с ключовете е в джоба ми. Може би ще мога да отворя вратата; но ако не мога, ще отида.

Кати се забавляваше да подскача насам-натам, докато аз опитвах един подир друг всички по-големи ключове. Опитах и последния, но никой не можеше да стане. Тогава повторно я посъветвах да стои на това място и вече се канех да се запътя колкото се може по-бързо към къщи, но се спрях, като дочух някакъв звук, който се приближаваше към нас. Това бе тракането на конски копита. Кати престана да подскача, а след миг и конят спря.

– Кой иде? – запитах тихо.

– Елен, я виж дали не можеш да отвориш вратата – прошепна в отговор разтревожената ми другарка.

– Хей, госпожице Линтон! – рече нечий басов глас (тоя на конника). – Радвам се, че ви срещнах. Не бързайте да си влезете, защото очаквам едно обяснение от вас.

– Няма да разговарям с вас, господин Хийтклиф – рече Катрин в отговор. – Татко казва, че сте зъл човек и че мразите не само него, но и мене, пък и Елен казва същото.

– Това няма никакво значение – възрази Хийтклиф. (Той беше.) – Навярно не мразя сина си и искам да ме изслушате за нещо, което го засяга. Да, има защо да се червите. Не пишехте ли редовно на Линтон до преди два-три месеца – да се любите с него тъй, на шега! И двамата заслужавахте бой за това – особено вие, която сте по-възрастна и, както се казва, по-малко чувствителна. Писмата ви са у мен и ако се държите дръзко, ще ги изпратя на баща ви. Предполагам, че това развлечение ви е омръзнало и вие се отказахте от него, нали? Но с това вие хвърлихте Линтон в бездънно отчаяние. За него това не бе шега – той наистина се влюби. Да не съм човек, ако ви лъжа – той умира сега за вас и сърцето

му се къса от мъка заради непостоянството ви – не в преносен смисъл, а в действителност. От ден на ден се чувства по-зле, макар че Хертън не престава да се подиграва с него от шест седмици насам, а и аз взех по-сериозни мерки и се опитах със сплашване да го накарам да се откаже от тези идиотщини. Ако не възстановите здравето му, той ще легне в гроба още преди лятото!

– Как можете да лъжете тъй безсрамно нещастното дете? – извиках аз от другата страна. – Моля ви, отминете нататък. Как можете да й разправяте такива жалки и неверни измислици? Госпожице Кати, ще разбия ключалката с камък. Вие няма да повярвате на тия подли глупости. Сама ще почувствувате, че е невъзможно човек да умира от любов към някой непознат.

– Не знаех, че някой ни подслушва – промълви хванатият в клопка негодник. – Уважаема госпожо Дийн, симпатична сте ми, но не харесвам двуличието ви – добави той. – Как сте могли да лъжете тъй безсрамно и да твърдите, че съм мразел «нещастното дете», или пък да съчинявате разни врели-некипели, за да не смее да прекрачи прага на къщата ми? Катрин Линтон (самото име сгрыва душата ми), мило мое девойче, цяла седмица няма да си бъда в къщи. Идете и вижте дали не съм ви казал истината. Да, идете, моля ви. Представете си за миг, че баща ви е на моето място, а Линтон – на вашето, и тогава помислете как ще гледате на вашия нехаен любим, ако той откаже да направи и една крачка, за да ви утеши, въпреки молбите на баща ви; и гледайте да не изпаднете в същата грешка заради една глупост. Кълна се в спасението на душата си, че той върви към гроба и само вие можете да го спасите!

Ключалката се счупи и минах от другата страна.

– Кълна се, че Линтон умира – повтори Хийтклиф и се вгледа вторачено в мен. – Скръбта и разочарованието скъсват дните му. Нели, можете сама да отидете, ако не искате да я пуснете. Ще се върна по това време чак след седмица, а и господарят ви, струва ми се, едва ли би имал нещо против тя да посети братовчедата си.

– Влезте! – рекох и хванах Кати за ръката, принуждавайки я почти насила да влезе, защото тя се маеше и разглеждаше с безпокоен поглед чертите на Хийтклиф – твърде строги, за да издадат измамническия му лик.

Той дойде с коня си близо до нас, наведе се и рече:

– Госпожице Кати, признавам, че с мъка понасям Линтон, а Хертън и Джоузеф едва го търпят. Признавам, че не му е лесно с нас. Той копнее за нежност и за любов. Една блага дума от вас ще бъде най-доброто

лекарство за него. Не обръщайте внимание на жестоките предупредителни думи на госпожа Дийн, но бъдете великодушна и намерете начин да го видите. Той мисли за вас ден и нощ и никой не може да го убеди, че не го мразите, защото нито идвате, нито му пишете.

Затворих вратата и търкулнах един едър камък, та разхлабената ключалка да може по-лесно да задържи двете ѝ крила, после разтворих дъждобрана и дръпнах повереницата си под него, защото дъждът прокапа между стенешите клони на дърветата и ни подкани да не се бавим. Тъй бързахме към къщи, че не разменихме и дума за срещата с Хийтклиф, но инстинктивно схващах, че сега сърцето на Катрин бе два пъти по-помрачено. Лицето ѝ бе толкова тъжно, че тя просто приличаше на друг човек. Изглежда, бе повярвала на всяка дума на Хийтклиф.

Господарят си бе легнал, преди да се върнем. Кати влезе безшумно в стаята му, за да види как се чувства той, но го завари заспал. Тя излезе и ме замоли да поседя с нея в библиотеката. Изпихме по чашка чай, после тя полегна върху килима и ми каза да не говоря, защото била уморена. Взех някаква книга и се престорих, че чета. Щом помисли, че съм потънала в четивото, тя започна отново да плаче мълчаливо. Това, изглежда, бе любимото ѝ развлечение в последно време. Оставих я да си поплаче малко, после взех да я увещавам, осмивайки всички твърдения на господин Хийтклиф относно сина му, и то тъй, сякаш бях уверена, че тя ще се съгласи с думите ми. Уви! Не бях достатъчно красноречива, за да обезсиля въздействието, което разказът му бе произвел върху нея. Тъкмо на това разчиташе и той.

– Може да си права, Елен – отвърна тя, – но няма да бъда спокойна, докато не узная истината. Трябва да кажа на Линтон, че престанах да му пиша не по моя вина. Трябва да го убедя, че няма да се променя.

Нито гневните ми думи, нито пък увещанията ми можеха да повлияят на нейната глупава доверчивост. Тая вечер се разделихме сърдити, но на другия ден аз крачех редом с понито на моята малка и упорита господарка към «Брулени хълмове». Сърцето не ми даваше да гледам как тъгува тя, нито да виждам пред себе си нейното бледо и посърнало лице и угасналите ѝ очи. Отстъпих пред нея със слабата надежда, че с приема, който ще ни окаже, Линтон сам ще потвърди колко недостоверни са думите на Хийтклиф.“

ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

„След дъжделивата нощ бе настъпило мъгливо утро. Валеше суграшица, примесена с ръмежляк. От хълмовете се стичаха новообразувани потоци, които бълбукаха и прекосяваха пътеката ни. Краката ми бяха съвсем мокри.

Бях сърдита и се чувствавах подтисната – тъкмо подходящо настроение, за да бъде особено чувствителна към тия неприятности. Влязохме в чифлика откъм кухнята, за да проверим дали господин Хийтклиф наистина отсъства, защото не вярвах много на неговите уверения.

Джоузеф сякаш бе потънал в някакъв рай, седнал сам край бумтящия огън, с литър бира върху масата до него и чиния, пълна с едри парчета препечени овесени питки. В устата си държеше късата черна лула. Катрин притича към огнището, за да се стопли. Аз попитах дали господарят е в къщи. Толкова дълго време не получих отговор, че допуснах старецът да е оглушал, и повторих въпроса с по-силен глас.

– Не! – изръмжа той или по-скоро изписка през носа си. – Не! Трябва да си вървите, от дето сте дошли.

– Джоузеф! – почти в същото време отекна нечий сърдит глас от вътрешната стая. – Колко пъти трябва да ви викам? Сега има само няколко разпалени въглена. Джоузеф, веднага елате!

Той енергично засмука лулата и се взря съсредоточено в решетката на камината, показвайки с това, че няма намерение да се отзове на молбата. Не видяхме нито Хертън, нито домоуправителката – единият вероятно зает с работата си, а другата – тръгнала към селото за да пазарува. Познахме гласа на Линтон и влязохме.

– Ех, дано умреш от глад в някоя таванска стаичка! – рече момчето, което ни бе взело по погрешка за своя нехаен прислужник.

Като разбра грешката си, Линтон се сепна. Братовчедка му изтича към него.

– Вие ли сте, госпожице Линтон? – запита той и повдигна главата си от страничното облегалo на креслото, в което почиваше. – Не, не ме целувайте, защото се задъхвам. Боже мой! Татко каза, че ще ме навестите – продължи той, след като се посъвзе от прегръдката на Катрин, докато тя стоеше край него с доста виновен вид. – Затворете вратата, ако обичате. Оставихте я отворена, а ония... ония омразни хора не щат да сложат въглища в огъня. Толкова е студено!

Разбърках загасналите въглени и сама донесох една кофа въглища. Болникът се оплака, че съм го обсипала с пепел, после се закашля мъчително. Не го смърхих за спривавостта му, защото изглеждаше трескав и болен.

– Кажи, Линтон – промълви Катрин, когато смръщеното чело се разведри, – радваш ли се да ме видиш? Мога ли да ти помогна с нещо?

– Защо не дойде досега? – попита той. – Трябваше да дойдеш, вместо да пишеш. Писането на ония дълги писма страшно ме изморяваше. По бих предпочел да разговарям с тебе. Сега нито ми се говори, нито имам желание за нещо. Къде е Зила? Бихте ли отишли до кухнята, за да я потърсите? – каза той, като погледна към мен.

Не бях получила благодарности за другата услуга, която му направих, и понеже не ми се искаше да тичам насам-натам по неговата гайда, направо отвърнах:

– Там няма никой освен Джоузеф.

– Пиет ми се вода – рече той нервно и се извърна встрани. – Откак татко замина, Зила все се шляе в Гимъртън. Отвратителна работа! Принудих се да слеза долу: те бяха решили да не ми се обаждат, като ги викам горе.

– Баша ви внимателен ли е към вас, господин Хийтклиф? – попитах аз, като видях, че той отблъсна приятелския порив на Катрин.

– Внимателен? Той поне кара тях да бъдат малко по-внимателни – каза момъкът в отговор. – Проклетниците! Знаете ли, госпожице Линтон, че она дивак, Хертън, ми се присмива? Мразя го! Наистина ги мразя – до един! Те са отвратителни хора.

Катрин затърси вода. Тя намери кана в кухненския бюфет, наля една чашка и я донесе. Той я замоли да сипе в нея лъжица вино от шишетото на масата, после отпи няколко глътки и й каза, че е много мила с него.

– А не се ли радваш да ме видиш? – запита тя, повтаряйки предишния си въпрос и доволна, че долавя наченките на бегла усмивка.

– Да, радвам се. Да чуя глас като твоя, е нещо ново за мен – отвърна той, – обаче наистина се ядосвах, че не идваш. Пък и татко се кълнеше, че аз съм бил виновен за това. Нарече ме жалко, тътрещо се и неспоко-сано същество. Каза, че ме презираш и че ако той бил на мое място, вече щял да се разпорежда в «Тръшкрос Грейндж» повече, отколкото баща ти. Но ти не ме презираш, нали, госпожице...

– Бих искала да ме наричаш Катрин или Кати – прекъсна го девойката. – Да те презирам? Не! След татко и Елен на тоя свят обичам най-много теб, обаче не обичам господин Хийтклиф и не ще смея да идвам,

когато той се завърне. Много ли дни ще се бави?

– Не много – отвърна Линтон, – но откак се откри ловният сезон, той често отива в полето и в негово отсъствие би могла да прекарваш по час-два с мен. Съгласи се на това, моля ти се! Мисля, че с теб няма да се дразня и да капризнича. Ти няма да ме предизвикваш и ще бъдеш винаги готова да ми помогнеш, нали?

– Да – рече Катрин и погали неговите дълги и меки коси. – Щях да прекарвам половината си свободно време тук, стига да можеш да получиш съгласието на татко. Хубавичкият Линтон! Как съжалявам, че не си мой брат.

– И тогава щеше да ме обичаш, колкото обичаш и баща си, нали? – каза той вече по-весело. – Но татко казва, че ще ме обичаш повече от него и от всички хора на света, ако станеш моя жена, тъй че по ми се иска да си ми жена.

– Не, никога няма да обичам когото и да е повече от татко – сериозно отвърна тя. – А и хората понякога мразят жените си, но не и братята и сестрите си. Ако беше мой брат, щеше да живееш при нас и татко щеше да те обича толкова, колкото обича и мене.

Линтон отрече, че хората понякога мразят жените си, но Кати пак настоя на своето и с всичкия си ум посочи за пример отвращението на неговия баща към леля й. Опитах се да спра безсмислените й брътвежи, но не успях да сторя това, преди тя да изкаже всичко, което й бе известно. Младият Линтон заяви с голямо раздражение, че твърдението й било невярно.

– Татко ми разправи това, а той не лъже – дръзко отвърна тя.

– Моят татко презира твоя! – заяви Линтон. – Той го нарича жалък подлец!

– Твоят е зъл човек – отвърна Катрин, – пък и много лошо правиш, като се осмеляваш да повтаряш думите му. Той трябва да е бил зъл, за да го остави леля Изабела.

– Тя не го е оставила – рече момчето. – Няма да ми противоречиш!

– Оставила го е! – възкликна младата ми господарка.

Тогавачакай аз да ти кажа нещо – подзе Линтон. – Майка ти е мразела баща ти. Какво ще кажеш за това?

– Ах! – възкликна Катрин, твърде вбесена, за да може да продължи.

– И тя е обичала татко – добави той.

– Ти си жалък лъжец! Мразя те сега! – задъхано отвърна тя и лицето й поруменя от гняв.

– Да, обичала го е, наистина го е обичала! – повтори Линтон и

потъна в дъното на креслото си, после опря глава назад, за да се наслаждава на вълнението на спорещата си събеседница, която стоеше зад креслото.

– Стига, господин Хийтклиф – казах аз. – Навярно и това е една от измишльотините на баща ви.

– Не е измишльотина, а вие си дръжте езика! – отвърна той. – Обичала го е, Катрин, да, наистина го е обичала!

Извън себе си от гняв, Кати силно блъсна креслото, а той падна върху страничното облегалo и веднага бе обхванат от задушаваша кашлица, която скоро сложи край на тържеството му. Тая кашлица продължи тъй дълго, че дори аз се уплаших. Братовчедка му се разплака с все сила, ужасена от пакостта, която бе направила, макар и да не бе казала нито дума. Прегърнах го и го държах тъй, докато спря кашлицата. Тогава той ме отблъсна и мълком опря глава на облегалото. Катрин също престана да плаче, седна срещу него и се загледа съсредоточено в огъня.

– Как се чувствувате сега, господин Хийтклиф? – запитах го, след като почаках десетина минути.

– Бих искал и тя да се почувствува като мен – отвърна той. – Злобно и жестоко същество! Хертън никога не ме пипа и с пръст! Никога през живота си не ме е удрял. Пък и днес се чувствувах по-добре, а ето че...

Гласът му замря в хленч.

– Не те ударих! – промълви Катрин и прехапа устни, за да не избухне отново в плач.

Той въздишаше и пъшкаше като човек, който изпитва голяма болка. Това продължи около четвърт час, очевидно с преднамерената цел да причини мъка на братовчедка си, защото, щом дочуеше някой неин сподавен плач, той придаваше още по-голяма болезненост и по-силен патос на гласа си.

– Съжалявам, че ти причиних болка, Линтон – каза тя накрая, измъчена до крайна степен. – Нищо нямаше да ми стане от едно тъй слабо блъскане и не мислех, че може на тебе да ти стане нещо. Нищо ти няма, нали, Линтон? Не ме оставяй да се върна в къщи с мисълта, че съм ти причинила болка. Отговори! Хайде, кажи ми нещо!

– Не мога да ти говоря – промълви той. – Такава болка ми причини, че цяла нощ няма да мигна и ще се давя в кашлица. Ако имаше тая кашлица, щеше да знаеш каква е. Ти обаче ще спиш спокойно, докато аз се давя в кашлица, без да има някой наблизо. Бих искал да зная как ще ти хареса да прекарваш такива ужасни нощи. – И той захленчи на глас от

съжаление към себе си.

– Понеже и без това прекарвате ужасни нощи – казах аз, – госпожицата с нищо няма да ви развали спокойствието; щяхте да се чувствувате все така, дори и да не бе идвала тя. Както и да е, тя вече няма да ви безпокои, пък и възможно е да се поуспокоите, като си отидем.

– Да си вървя ли? – тъжно запита Катрин и се наведе над него. – Искаш ли да си отида, Линтон?

– Не можеш да поправиш стореното – нацупено отвърна той и се отдръпна от нея, – но можеш да влошиш състоянието ми и да ме дразниш, докато ме хване треска.

– Ех, тогава трябва да си вървя, нали? – повторно го запита тя.

– Остави ме поне на мира – каза той в отговор. – Не мога да понасям приказките ти.

Тя се маеше и дълго не се вслушваше в увещанията ми да си вървим, но понеже той не ни поглеждаше, нито пък говореше, накрая тя пристъпи към вратата и аз тръгнах подир нея. Един писък ни застави да се върнем. Линтон се бе свлякъл от креслото върху плочата на огнището и сега се гърчеше досущ като своенравно малко дете в разглезен пристъп на ярост, решило да се държи колкото се може по-лошо и досадно. От държането му можах веднага да схвана съвсем правилно истинските му подбуди и се убедих колко безсмислено би било да се опитваме да го успокояваме. Уви, другарката ми бе на друго мнение. Тя изтича назад, обхваната от ужас, приклепна до него и почна да плаче, да го утешава и да го моли, докато той се усмири, понеже вече едва поемаше дъх, но в никакъв случай не и от угризение на съвестта, загдето я бе разтревожил толкова.

– Ще го вдигна и ще го сложа на пейката – рекох аз – и тогава нека се търкаля, колкото си ще. Не можем да седим тук, за да го гледаме. Дано вече се убедихте, госпожице Кати, че вие не му действувате добре и че влошеното му здраве не се дължи на чувствата му към вас. Ето, нека лежи там! Хайде да вървим. Щом разбере, че никой не стои край него, за да обръща внимание на глезотиите му, ще миряса на драго сърце.

Тя положи възглавница под главата му и му даде малко вода. Той отказа да пие и неспокойно затръшка глава върху възглавницата, сякаш тя бе от камък или някакъв пън. Тя се опита да я нагласи по-удобно.

– Тая не ми приляга – рече той. – Не е достатъчно висока.

Катрин донесе друга и я подложи върху първата.

– Сега ми е много високо – промърмори предизвикателното същество.

– Тогава как да я наглася? – запита Катрин с глас, в който звучеше отчаяние.

Той се изви и настани до нея така, че цялата му тежест падаше върху рамото ѝ.

– Не, тъй не може – рекох аз. – Трябва да се задоволите с възглавката, господин Хийтклиф. Госпожицата вече загуби доста време с вас. Не може да се бавим тук повече от пет минути.

– Може, може, ще поостанем още малко – отвърна Кати. – Ето че стана добър и търпелив. Той вече почва да мисли, че аз ще страдам много повече от него тая вечер, ако повярвам, че с идването си съм станала причина да се чувства по-зле, а тогава няма да смея да дойда още веднъж. Правичката си кажи, Линтон, защото не бива да идвам, ако съм ти причинила болка.

– Трябва да идваш, за да ме излекуваш – отвърна той. – Би трябвало да дойдеш, понеже ми причини болка. Сама знаеш колко много ме заболя, когато ме блъсна. Не се чувствавах толкова зле, когато ти дойде, нали?

– Но вие сам се наредихте така, като се разплакахте и се ядосахте толкова – казах аз.

– Не съм изцяло виновна за състоянието ти – отвърна братовчедката му. – Както и да е, сега ще бъдем приятели. А и ти ме искаш... и би искал да ме виждаш понякога, нали?

– Казах ти, че искам – нетърпеливо отвърна той. – Седни на канапето и дай да се облегна на коляното ти подзе Линтон. – Тъй правеше мама по цели следобеди. Стой съвсем мирно и не говори.

– Впрочем можеш да ми изпееш една песен, ако умееш да пееш, или да ми разкажеш някоя хубава, дълга и интересна балада – една от ония, които обеща да ме научиш, – или пък някоя приказка. Всъщност, по ми се иска да чуя една балада. Хайде, почвай!

Катрин разказа най-дългата, която можа да си спомни. Това занимание достави голямо удоволствие и на двамата. Линтон поиска да чуе още една, а след нея и друга въпреки отчаяните ми възражения и те продължиха в тоя дух, докато удари дванадесет часа и в двора отекнаха стъпките на Хертън, който се прибираше за обед.

– А утре, Катрин, ще дойдеш ли утре? – каза младият Хийтклиф, като я държеше за роклята, докато тя неохотно се изправяше на крака.

– Не – отвърнах аз, – нито утре, нито вдругиден! Нейният отговор обаче бе очевидно различен, защото челото му се разведри, когато тя се наведе и прошепна нещо в ухото му.

– Утре няма да идвате! Запомнете това, госпожице – подзех аз, когато излязохме навън. – Да не би да си въобразявате, че ще дойдете?

Тя се усмихна.

– Ще взема сериозни мерки – продължих аз. – Ще наредя да поправят оная ключалка и тогава няма да има от где да избягате.

– Мога да се прехвърля през стената – рече тя и се засмя. – «Тръшкрос Грейндж» не е затвор, Елен, и вие не сте моя тъмничарка. При това вече съм почти на седемнадесет години и съм жена. Уверена съм, че Линтон скоро ще се поправи, ако се грижа за него. Нали знаеш, че съм по-възрастна от него и по-умна – у мен няма толкова детинщини, нали? Скоро ще свикне да прави, каквото му кажа, и то с малко предумване. Много е миличък, когато е добър. Щях много да го глезя, ако беше мой. Свикнем ли веднъж един с друг, ние не бихме се карали, нали? Елен, той не ти ли харесва?

– Да го харесвам! – възкликнах аз. – Не съм виждала по-капризно и по-болнаво същество, което някак е доживяло до юношеските си години! За щастие, както предполага господин Хийтклиф, той няма да доживее и до двадесетата си година. Впрочем съмнявам се, че ще оцелее до пролетта. Умре ли, загубата за семейството му няма да е бог знае колко голяма. А и добре стана за нас, че баща му го взе при себе си: колкото по-нежно се отнасят с него, толкова по-отегчителен и себичен би станал той. Радвам се, че няма никакви изгледи той да ви стане съпруг, госпожице Катрин.

Събеседницата ми стана сериозна при тия мои думи. Тя се засегна от безразличието, с което говорех за смъртта му.

– Той е по-млад от мене – отвърна тя, след като размисли доста дълго време – и би трябвало да живее по-дълго от мен. Той ще живее – той трябва да живее толкова, колкото и аз. Сега е тъй здрав, както когато пристигна тук, на север. Сигурна съм в това. Настинал е и нищо друго. Също като татко. Ти казваш, че татко ще се поправи. Тогава защо да не се поправи и той?

– Хайде, хайде – подзех аз. – В края на краищата няма защо да си блъскаме главите за това. Но чуйте ме, госпожице, пък и помнете, че ще си удържа думата: ако се опитате да отидете отново в «Брулени хълмове», било с мен, било без мен, аз ще уведомя господин Линтон за това, а и сърдечните ви връзки с братовчедата ви не трябва да се възобновят, освен ако баща ви даде съгласието си.

– Те се възобновиха – намусено измърмори Катрин.

– Тогава те не трябва да продължават – казах аз.

– Ще видим – рече тя в отговор и препусна в галоп, като ме остави да кретам подире ѝ.

И двете пристигнахме в къщи, преди да стане време за вечеря. Господарят предполагаше, че сме скитали из парка, и затова не поиска обяснение за отсъствието ни. Щом се прибрах в къщи, аз побързах да сменя мокрите си чорапи и обувки, но дългия престой в «Брулени хълмове» не мина безнаказано. На следното утро се разболях и в продължение на три седмици не бях в състояние да си гледам работата – беда, каквато не бе ме сполетявала дотогава и каквато, слава богу, не ме е спохождала оттогава насам.

Малката ми господарка се държеше като същински ангел, когато идваше да ме наглежда и да ме развлича в самотните ми часове. Съвсем отпаднах духом от дългото лежане – то е досадно за един чевърст и пъргав човек. Впрочем малцина в моето положение са имали толкова малко основание да се оплакват. Щом Катрин напуснеште стаята на господин Линтон, тя идваше при леглото ми.

Тя посвещаваше дните си на нас двамата и не отделяше нито една минута, за да се забавлява. Не се хранеше редовно, пренебрегваше уроците си, изостави игрите си и беше по-нежна от всяка болногледачка. Трябва да е била добра душа, за да отделя толкова време за мен, когато обичаше баща си тъй много. Казвах, че посвещаваше дните си на нас, но господарят си лягаше рано, а аз обикновено не се нуждаех от нищо след шест часа привечер, тъй че вечерите ѝ оставаха свободни. Бедното момиче! Никога не си задавах въпроса, какво прави тя след вечерния чай. Наистина, когато тя надничаше в стаята ми, за да ми пожелае лека нощ, аз често забелязвах колко свежи са бузите ѝ и колко розови изглеждат тънките ѝ пръсти, но вместо да предположа, че тяхната свежест се дължи на езда в студеното и пусто поле, аз я отдавах на топлия огън в библиотеката.“

ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

"В края на третата седмица вече можех да напусна стаята си и да се движа из къщата. Още първия път, когато поседях до късно, аз замолих Катрин да ми почете малко, защото очите ми бяха отслабнали. Бяхме в библиотеката, а господарят си бе легнал. Тя се съгласи, макар и малко неохотно, както ми се стори. Понеже помислих, че любимите ми книги няма да ѝ харесат, аз я замолих да избере някоя по свой вкус. Тя избра една от книгите, които ѝ допадаха, и чете почти цял час, но после започна често да ми задава въпроси.

– Елен, не си ли уморена? Не е ли по-добре да си легнеш сега? Ще се разболееш, като седиш толкова до късно, Елен.

– Не, не, мила, не съм уморена – все отговарях аз.

Като видя, че упорствувам, тя се опита да покаже по друг начин колко неприятно ѝ е това занимание. Вместо да задава въпроси, тя почна да се прозява и протяга.

– Уморих се, Елен – казваше тя.

– Тогава престанете да четете и нека поприказваме – отвръщах аз.

Туй бе още по-лошо. Тя се тюхкаше, въздишаше, поглеждаше часовника си докъм осем часа и накрая си отиде в стаята капнала за сън, както личеше по сърдития ѝ и мрачен поглед и по това, че непрестанно си търкаше очите. На следната вечер тя изглеждаше още по-нетърпелива, а щом се събрахме на третата, тя се оплака от главоболие и ме остави. Поведението ѝ ме озадачи. Дълго стоях сама, после реших да отида и да видя дали се чувства по-добре и да я поканя да слезе долу и да полегне на канапето, вместо да седи на тъмно горе. Не можах да намеря Катрин нито на горния етаж, нито на долния. Прислужниците казаха, че не са я виждали. Поослушах се пред вратата на господин Едгар, но в стаята бе тихо. Тогава се върнах в нейната стая, загасих свещта и седнах до прозореца.

Беше светло от луната. Лек снежец покриваше земята и аз помислих, че е възможно да ѝ е хрумнало да се поразходи в градината, за да се освежи. Долових очертанията на някаква фигура, която пълзеше край вътрешната страна на оградата на парка, но това не бе младата ми господарка. Когато сянката излезе на светло, познах един от конярите. Той остана там доста време, загледан в широкия път, който прекосяваше имението, после тръгна нанякъде, сякаш бе видял нещо, и се върна не

след дълго с понито на госпожицата. Тя също бе там, току-що слязла от коня, и тръгна редом с него. Човекът поведе коня крадешком край обора, превеждайки го през тревата. Кати влезе през двукрилия прозорец на гостната стая и безшумно пропълзя до стаята, в която я очаквах. Тя затвори внимателно вратата, изу заснежените си обувки, свали шапката си и без да подозира, че някой я дебне, вече се канеше да свали наметалото си, когато аз рязко се надигнах и се показах пред нея. Тя се вкамени за миг от изненада, изрече някакво нечленоразделно възклицание и не мръдна от мястото си.

– Мила госпожице Катрин – подех аз, все още твърде поласкана от недавнашните ѝ грижи към мен, за да почна направо да ѝ се карам. – Къде сте ходили в тоя час? И защо е необходимо да се опитвате да ме лъжете, като съчинявате някакви измислици? Къде бяхте? Говорете!

– До другия край на парка – рече тя, запъвайки се. – Това не е измислица.

– И никъде другаде?

– Никъде – промърмори тя в отговор.

– Ех, Катрин! – скръбно рекох аз. – Вие знаете, че постъпката ви е нередна, защото иначе нямаше да бъдете принудена да ме лъжете. Това наистина ме наскърбява. Предпочитам три месеца да лежа болна, отколкото да чуя една съзнателна лъжа от вас.

Тя се хвърли с плач към мен и ме прегърна през врата.

– Елен, никак не искам да се ядосвате – подхвана тя. – Обещайте, че няма да се ядосвате, и ще узнаете самата истина. Противно ми е да скривам нещо.

Седнахме на миндера до прозореца. Уверих я, че няма да ѝ се карам, каквато и да бъдеше тайната ѝ. Разбира се, аз се досещах каква можеше да бъде тя. И тъй, Катрин започна:

„Бях в «Брулени хълмове», Елен, и не минаваше ден да не отида там, откакто се разболя ти, освен три пъти, преди да оздравееш, и два пъти след това. Давах на Майкъл книги и картинки, за да оседлава Мини всяка вечер и след това да я прибира в конюшната. Но в никой случай не трябва да се караш и на него. Пристигах в «Брулени хълмове» към шест и половина и обикновено оставах до осем и половина, а после подарвах Мини в галоп към къщи. Не отивах, за да се забавлявам. Често се случваше да бъда нещастна през цялото време. Само от време на време бивах щастлива – може би веднъж в седмицата. Отначало очаквах, че ще бъде много мъчно да те склоня да ми позволиш да удържа дадената дума на Линтон, защото му бях обещала на излизане да го посетя

отново на следния ден, но понеже ти не слезе от стаята си, аз се отървах от тая неприятност. В следобедна на тоя ден успях да взема ключа от вратата на парка, докато Майкъл я заключваше, после му разправих за желанието на братовчед ми да го навещавам, понеже е болен и не може да идва в «Тръшкрос Грейндж», и как татко ще се противопостави на отиването ми. Тогава се разбрах с него относно понито. Той обича да чете и е намислил скоро да ни напусне, за да се ожени. Затова се съгласи да изпълни желанието ми, ако му заемам книги от библиотеката, но аз предпочетох да му давам от моите и това го задоволи още повече.

При второто ми посещение Линтон изглеждаше в добро настроение и Зила (тъй се казва домоуправителката им) разтреби една стая и накладе силен огън. Тя ни каза, че можем да се забавляваме, както искаме, понеже Джоузеф бил отишъл на някакво религиозно събрание, а Хертън Ърншоу тръгнал с кучетата си, за да убива фазани в горите ни, както научих впоследствие. Тя ми донесе малко греяно вино и меден кейк и изглеждаше много добродушна. Линтон седеше в креслото, а аз – в малкия люлеещ се стол до огнището. Смяхме се, весело си приказвахме и имахме да си разказваме толкова много неща. Уговорихме се къде да отидем и какво да правим през лятото. Няма защо да ти разправам тези работи, понеже ще ти се сторят глупави.

Веднъж обаче за малко не се скарахме. Той каза, че най-приятния начин да се прекара един топъл юнски ден било да лежиш от сутрин до вечер върху гъст килим от изтравниче всред полето, когато пчелите бърмчат приспивно по цветята и чучулигите пеят високо над нас, а веселото слънце припича равномерно от синьото и безоблачно небе. Така си представляваше той пълното небесно щастие, докато за мен нямаше попълно щастие от това да се люлея в шумолящия листак на някое дърво, когато духа западен вятър и чисто бели облаци се реят бързо в небето и не само чучулиги пеят във висините, но и дроздове, и косове, сипки и кукувици отвед огласяват въздуха с песни и в далечината се виждат хълмистите поля, пресечени от хладни и сенчести долчинки, а наблизо – вълнистото поле, обрасло с високи треви, диплени от полъха на ветреца, и гори, и бълбукащи потоци; и целият свят да тръпне, развихрен от радост. Той държеше всичко да тъне в екстаза на пълен покой; аз пък исках всичко да сияе и да се унася в танца на възторжено ликуване. Казах му, че неговият рай би бил само наполовина оживен, а той рече, че моят щял да бъде пиан. Казах, че ще ми се досей, в неговия, а той отвърна, че нямало да може и дъх да си поеме в моя, после почна да става много хаплив. Накрая се съгласихме да опитаме и двата рая, щом настане

подходящо време, после се целунахме и се сдобрихме.

Цял час седяхме мирно. Тогава огледах грамадната стая с нейния равен и непокрит с килим под и помислих колко хубаво ще бъде да поиграем в нея, ако преместим масата. Помолих Линтон да извика Зила, за да ни помогне, та после тримата да поиграем на сляпа баба и тя да ни гони, както ти правеше едно време, нали, Елен? Той отказа. Каза, че играта не била приятна. После се съгласи да поиграем на топка. Намерихме две в един шкаф, между куп стари играчки – пумпали и колела, малки ракети и топки. На една от топките личеше буквата К, а на другата – Х. Аз поисках тази, на която пишеше К, защото това означаваше Катрин, а буквата Х може би означаваше Хийтклиф, неговото име, но боята на топката се изрони и той не я хареса. Постоянно го подигравах и той пак се разсърди, почна да кашля и седна в креслото си. Тая вечер обаче той лесно възвърна доброто си настроение. Остана очарован от две-три хубави песнички – твоите песни, Елен; и когато трябваше да си вървя, той настойчиво ме замоли да дойда на следната вечер и аз обещах. Мини и аз просто литнахме към къщи и аз сънувах до зори за «Брулени хълмове» и за милия ми, скъп братовчед.

На другия ден бях тъжна, от една страна, понеже ти беше зле, и от друга – понеже ми се искаше баща ми да знае, че съм била в «Брулени хълмове» и да одобри отиването ми, но след чая настана такава красива лунна вечер, че подтиснатото ми настроение изчезна, като яздох натаък. Мислех си, че ще прекарам още една щастлива вечер, а също и Линтон, и това ме радваше повече от всичко. Подкарах коня в тръс през градината им и вече извивах зад къщата, когато оня момък Ърншоу ме пресрещна, взе поводите и ми каза да вляза през главния вход. Той потупа Мини по гърдите и рече, че е хубава кобилка. Изглеждаше, че искаше да го заговоря. Казах му да остави Мини на мира, защото иначе тя ще го ритне. Той отвърна с просташкия си акцент, че и да го ритнела, нямало да го заболи много, после се усмихна и заразглежда краката й. Почти ми се искаше да я накарам да го ритне, но той отиде напред, за да отвори вратата, после натисна бравата, погледна нагоре към надписа и рече с някаква глупава смесица от стеснителност и гордост:

– Госпожице Катрин, сега мога да разчета това.

– Прекрасно! – възкликнах аз. – Хайде да ви чуя. Вие наистина напредвате!

Той засрича и провлечено изрече името Хертън Ърншоу.

– А числата? – насърчих го аз, като видях, че се запъна.

– Още не ги познавам – отвърна той.

– Ех, какъв сте тъпак! – И аз се засмях на несполучливия му опит.

Глупакът се ококори и по устните му заигра лека усмивка, но очите му се смръсиха, сякаш се чудеше дали и той да се размее на свой ред, защото не можеше да разбере дали думите ми се дължаха на приятелско чувство, или пък означаваха презрение, какъвто бе случаят. Разсеях съмненията му, като станах изведнъж сериозна и му казах да си върви, защото съм дошла да видя не него, а Линтон. Той се изчерви – видях това в лунната светлина, – отпусна ръка от бравата и отмина сърдито натък, сякаш бе самото олицетворение на накърнено самолюбие.

Вероятно си въобразяваше, че е станал образован като Линтон, понеже можеше да изсричва името си, и остана страшно разочарован, като разбра, че съм на противно мнение.

– Почакайте, мила ми госпожице Катрин! – прекъснах я аз. – Няма да ви мъмря, но не ми харесва държането ви в тоя случай. Ако ви беше дошло на ум, че и Хертън ви е братовчед, и то не по-малко от младия Хийтклиф, щяхте да разберете колко неприлично е било да се държите по тоя начин. Желанието му да се образова като Линтон говори за една похвална амбиция у него, а и той вероятно не си е дал труд да учи само за да парадира със знанията си. Сигурна съм, че в миналото сте го накарали да се срамува за невежеството си и той е поискал да се отърси от него и да ви зарадва. Да се подигравате със слабите му постижения, смятам за много невъзпитано от ваша страна. Ако вие бяхте расли при неговите условия, нима нямаше да бъдете също тъй недодялана? Когато беше дете, неговият ум не беше по-малко бърз и схватлив от вашия. Мъчно ми е да виждам да го презират сега само защото оня долен Хийтклиф е постъпил тъй несправедливо с него.

– Хубава работа, Елен! Нима ще седнете да плачете за това? – възкликна тя, учудена от сериозния ми тон. – Почакайте да чуете дали той засрича азбуката, за да ме зарадва, и дали си е струвало труда да бъде учтива с това говедо. И тъй, влязох вътре. Линтон лежеше на пейката и се понадигна, за да ме посрещне.

– Не ми е добре тая вечер, мила Катрин – рече той, – затова все ти ще говориш, а аз ще слушам. Ела седни до мен. Сигурен бях, че ще удържиш думата си, и искам пак да обещаеш, преди да си отидеш.

Сега вече знаех, че не трябва да го дразня, понеже е болен – говорех му кротко, не му задавах въпроси и всячески отбягвах да го дразня. Бях му донесла някои от най-хубавите си книги. Той ме замоли да му почета малко от една от тях и аз вече се канех да почна, когато Ърншоу изведнъж разтвори вратата, силно ядосан, след като бе размислил върху

думите ми. Той дойде право при нас, грабна Линтон за ръката и го изхвърли от мястото му.

– Върви в стаята си – рече той, като едва изговаряше думите от гняв, а и лицето му изглеждаше подуто и разярено. – Вземи и нея със себе си, ако е дошла заради тебе, защото няма да стоя навън заради тебе. Хайде, махайте се и двамата!

Започна да ни ругае и просто не даде възможност на Линтон да му отговори, защото го изблъска в кухнята, а когато и аз тръгнах натам, той сви ръката си в юмрук, сякаш жадуваше да ме събори с един удар. За миг се изплаших и една от книгите падна на земята. Той я ритна подир нас и затвори вратата. Чух сух и злъчен смях край огнището, после се извърнах и видях омразния Джоузеф да седи и да си търка кокалестите ръце, цял разтреперан.

– Сигурен бях, че ще ви изпъди! – рече старецът. – Славен момък е той. Вече започна да му идва ума. Той знае, да, и той като мене знае кой би трябвало да бъде господарят тук! Ех, ех, ех, хубавичко ви нареди! Ех, ех, ех!

– Къде да отидем? – запитах братовчедата си, без да обръщам внимание на подигравките на дъртия глупак.

Линтон беше пребледнял и трепереше. В този момент той не беше красив, Елен! Не, никак не беше красив. Изглеждаше страшен, защото по изпитото му лице и големите му очи се появи израз на бясна, но безпомощна ярост. Той сграбчи дръжката на вратата и я разклати, но тя се оказа заключена отвътре.

– Ще те убия, ако не ме пуснеш! Ще те убия, ако не ме пуснеш! – повтори той по-скоро с писък, отколкото с човешка реч. – Дявол! Дявол такъв! Ще те убия! Ще те убия!

Джоузеф пак се закиска зловещо.

– Ето, баща му се проявява в него! – възкликна той. – Да, същински бащичко. Винаги има по нещичко в нас и от майчина, и от бащина страна. Не обръщай внимание на Хертън, момко, не бой се! Той не може да се добере до тебе!

Хванах Линтон за ръцете и се опитах да го махна от вратата, но той почна да пищи тъй страшно, че се побоях и го оставих. Най-сетне спря да вика, задавен от страшен пристъп на кашлица. Кръв шурна от устата му и той падна на пода. Изтичах в двора, прималяла от ужас, и почнах да викам с всичка сила Зила. Тя скоро дочу виковете ми. Доеше кравите под един навес зад плевнята, но набързо остави работата си и попита какво става. Толкова бях задъхана, че не можах да ѝ обясня всичко, но я

замъкнах вътре и потърсих Линтон с поглед. Ърншоу бе излязъл от стаята, за да види каква пакост бе сторил, и сега отнасяше нещастното момче на горния етаж. Зила и аз се заизкачвахме подир тях, но Хертън ме спря на горния край на стълбището и каза, че не бива да влизам и че трябва да си вървя. Извиках в лицето му, че е убил Линтон и че ще вляза на всяка цена. Джоузеф заключи вратата и заяви, че не трябвало да сторя «нищо подобно», после ме запита дали и аз съм се родила «тъй луда» като Линтон. Плаках, дорде се върна домоуправителката. Тя каза, че щяло да му стане по-добре след малко, но че не могъл да понася виковете и шума. Грабна ме и почти ме отнесе в хола.

Елен, бях готова да си изскубя косите. Толкова сълзи изплаках, че едва не ослепях, а она грубиянин, към когото храните такива добри чувства, седеше насреща и си позволяваше от време на време да ме смърмя да мълча, като не признаваше, че е виновен за станалото. Накрая, уплашен от думите ми, че ще уведомя татко за станалото и че ще го пратят в затвора и ще го обесят, той самият почна да реве и излезе навън, за да скрие подлия страх, който го бе обзел. Но аз имах още да патя от него. Когато най-сетне ме заставиха да си отида и още преди да се отдалеча на стотина крачки от къщата, той изведнъж се появи откъм сянката край пътя, спря Мини и ме сграбчи.

– Госпожице Катрин – подзе той, – много съжалявам, но работата е такава, че...

Шибнах го с камшика си, понеже помислих, че той може да ме убие. Той ме пусна, изричайки гръмогласно една от ужасните си ругатни, а аз подкарах Мини в галоп към къщи, почти обезумяла от страх.

Тая вечер не ти се обадох да ти пожелаая лека нощ, а на другата вечер не отидох в «Брулени хълмове». Много ми се искаше да отида, но бях страшно развълнувана и се боях да не чуж, че Линтон е умрял, а и тръпки ме побиваха понякога при мисълта да срещна Хертън. На третия ден събрах смелост и още веднъж се измъкнах крадешком. Беше към пет часът и аз тръгнах пеша, като си въобразявах, че ще мога да се приближа незабелязано до къщата и да вляза при Линтон. Кучетата обаче ме издадоха. Зила ме посрещна и каза, че «момчето бързо се съвзема», после ме въведе в една малка и добре наредена стая, постлана с килим. За моя голяма радост там видях Линтон, легнал върху малко канапе и зачел една от моите книги.

Но в продължение на цял час, Елен, нито ме погледна, нито ме заговори – такъв тежък характер има. А когато най-сетне отвори уста, останях смаяна, като го чух да лъже, че аз съм била предизвикала врявата

и че Хертън не бил виновен! Станах и излязох от стаята, понеже не можех да сдържам яда си. Изглежда, че той не бе очаквал да постъпя по тоя начин.

– Катрин! – изрече той едва чуто подир мен.

Аз не се върнах. Следващият ден бе вторият, в които останах в къщи. Бях почти решила вече да не го посещавам, но решението ми се изпари още преди да се затвърди както трябва, понеже бях тъй нещастна да си лягам и да ставам, без да чуя и дума за него. И тъй, както първото ми отиване там ми се бе сторило нередно, така и сега ми се стори, че би било нередно да не отида. Майкъл дойде да попита дали да оседлае Мини, а аз отговорих утвърдително и считах, че изпълнявам дълга си, когато тя ме понесе през хълмовете. Бях принудена да мина край предните прозорци, за да вляза в двора – безполезно бе да се крия.

– Младият господар е в хола – рече Зила, като ме видя да се запътвам към гостната.

Влязох вътре. И Ърншоу беше в стаята, но той веднага си излезе. Линтон седеше полузаспал в голямото кресло. Тръгнах към огнището и подох със сериозен тон, почти решена думите ми да звучат искрено:

– Линтон, понеже ти не ме обичаш и мислиш, че идвам нарочно, за да те дразня, пък и всеки път се преструваш, че ти вредя, тази е последната ни среща. Нека си кажем сбогом! Кажете на господин Хийтклиф, че не исках да ме виждаш и че той не трябва да съчинява други лъжливи измислици на тая тема.

– Седни, Катрин, и си свали шапката – отвърна той. – Ти си толкова по-щастлива от мен, че трябва да бъдеш по-добра. Татко споменава толкова често недостатъците ми и ме презира тъй много, че аз, без да искам, започвам сам да се съмнявам в себе си. И често вярвам, че съм толкова некадърен, колкото той ме изкарва, а тогава ставам зъл и сърдит и мразя всички хора! Наистина съм некадърен, раздразнителен и почти винаги в лошо настроение и ако исках, можеш да ми кажеш сбогом – ще се отървеш от един досаден човек. Отдай ми само това право, Катрин: повярвай, че ако можех да бъда мил, нежен и добър като тебе, щях да бъда такъв – на драго сърце, и повече би ми се искало да бъда мил и нежен, отколкото да съм щастлив и здрав като тебе. Повярвай също така, че добрината ти ме накара да те обичам повече, отколкото ако бях заслужил любовта ти; и макар че не бих могъл и не мога да скрия истинския си характер от теб, аз съжалявам и се разкайвам, че съм такъв, и ще съжалявам и ще се разкайвам, докато умра!

Почувствувах, че казва истината, и разбрах, че трябва да му простя.

Дори и да почнеше да се кара още на следния миг, аз пак би трябвало да му простя. Сдобрихме се, но и двамата плакахме през цялото време на престоя ми – не съвсем от мъка, но все пак аз съжалявах, че Линтон има толкова тежък нрав. Той нямаше никога да даде мир на приятелите си и сам нямаше да знае покой. След тая вечер винаги отивах направо в неговата малка приемна, понеже баща му се завърна на другия ден.

Мисля, че само на три пъти бяхме весели и обнадеждени, както бяхме първата вечер. Останалите ми посещения бяха тъжни и неприятни било поради егоизма и злобата му, било поради физическите му страдания, но аз се приучих да търпя гнева му почти тъй незлобливо, както и болките му.

Господин Хийтклиф съзнателно ме отбягва и аз почти не съм го виждала. Впрочем миналата неделя дойдох по-рано от обикновено и го чух жестоко да ругае Линтон за поведението му от прежната вечер. Не зная как е могъл да научи това, освен ако е подслушвал на вратата. Линтон наистина се бе държал безобразно. Както и да е, това не засягаше друго освен мен, и аз прекъснах мъмрението му, като влязох и му казах това. Той избухна в смях и си отиде, като изрази радостта си, че гледам тъй на въпроса. Тогава посъветвах Линтон занаяпред да шепне, когато рече да се оплаква. И тъй, Елен, сега вече знаеш всичко. Ако бъда възпрепятствувана да отивам в «Брулени хълмове», това значи двама души да бъдат нещастни. От друга страна, стига да не казваш на татко, посещенията ми няма да развалят ничие спокойствие. Нали няма да му кажеш? Ще бъде много безсърдечно от твоя страна, ако му кажеш.

– Ще помисля по въпроса и до утре ще реша, госпожице Катрин – отвърнах аз. – Не мога да реша току-тъй, затова ще ви оставя да спите и ще отида да размисля.

Обмислих въпроса на глас, в присъствието на господаря ми, като отидох направо от нейната стая в неговата и му разказах всичко, без да предам разговорите ѝ с нейния братовчед или да споменавам Хертън. Господин Линтон се уплаши и разтревожи повече, отколкото искаше да покаже пред мен. На другото утро Катрин разбра, че съм издала тайните ѝ, и научи, че вече няма да може да отива скрито в «Брулени хълмове». Тя плачеше и се вайкаше срещу запрещението и се молеше на баща си да се смиле над Линтон, но напразно. Единственото нещо, което можа да постигне за свое утешение, бе едно обещание от страна на господин Линтон да му пише и да му разреши да идва в «Тръшкрос Грейндж» по всяко време, като обаче му обясни, че вече не трябва да се надява да види Катрин в «Брулени хълмове». Той щеше може би да сметне за

уместно да ѝ откаже дори и тази малка утеха, ако можеше да знае какъв е нравът и здравословното състояние на неговия племенник.“

ДВАДЕСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

„Това се случи миналата зима, господине – каза госпожа Дийн, – почти преди една година. Не ми идеше и на ум миналата зима, че само след дванадесет месеца ще забавлявам човек, непознат на семейството, като му разказвам тия неща. Но знам ли докога ще останете чужд на семейството? Още сте много млад, за да се задоволите със самотния ергенски живот, а на мене някак все ми се струва, че никой не може да види Катрин Линтон и да не я обикне. Вие се усмихвате; но тогава защо се оживявате и вълнувате, когато говоря за нея, а и защо ме накарахте да окача портрета ѝ над огнището в стаята ви? И защо...

– Престанете, добра ми приятелко! – прекъснах я аз. – Твърде е възможно да я обикна, но ще ме обикне ли тя? Премного се съмнявам в това, за да рискувам спокойствието си и да се поддам на изкушението. И не тук е моят дом. Аз съм във вихъра на градския живот и трябва да се върна в прегръдките му. Разказвайте по-нататък. Катрин послуша ли заповедите на баща си?

– Да – продължи домоуправителката. – Любовта ѝ към него все още заемаше първо място в сърцето ѝ, пък и той не ѝ говореше гневно. Говореше ѝ с безкрайна нежност на човек, който скоро ще остави съкровището си само, сред опасности и врагове, гдето споменът за думите му щеше да бъде единствената помощ, която той можеше да ѝ завещае като ръководно начало. Няколко дни по-късно той ми рече:

– Елен, иска ми се племенникът да ми пише или пък да дойде тук. Кажете ми откровено какво мислите за него. Има ли подобрение у него, има ли надежда да се оправя, когато порасне и стане мъж?

– Здравето му е много разклатено, господине – отвърнах аз, – и той едва ли ще има време да възмъжее. Едно обаче мога да ви кажа с положителност: той не прилича на баща си. Ако госпожица Катрин има нещастieto да се омъжи за него, тя ще може да го ръководи, стига да не го глези безсмислено и прекомерно. Впрочем, господарю, ще имате достатъчно време да го опознаете и да видите дали ще ѝ подхожда. Още четири години и той ще стане пълнолетен.

Едгар въздъхна, отиде до прозореца и се загледа навън към параклиса на Гимъртън. Беше един мъглив следобед. Февруарското слънце прозираше през мъглата и през нея се виждаха двете ели в двора и няколкото надгробни камъка.

– Често съм се молил да дойде това, което иде – рече той почти на себе си, – но сега вече почвам да се боя и страхувам. Мислех, че ще се радвам по-малко на спомена за онзи час, когато слязох по оная долчинка като младоженец, отколкото на мисълта, че само след няколко месеца или може би седмици ще ме занесат горе и ще ме поставят в самотен трап. Елен, много бях щастлив с моята малка Кати – през зимните нощи и летните дни тя ми вдъхваше жива вяра в бъдещето. Но аз бях не по-малко щастлив, когато тънех в размисъл между надгробните камъни край старата църква и лежах сам през дългите юнски вечери върху тревистата купчина пръст над гроба на майка ѝ, изпълнен с желание и копнеж по оня ден, когато и аз ще мога да легна в гроба. Какво мога да сторя за Кати? Как да я оставя? Нито за миг не бих се поколебал за това, че Линтон бил син на Хийтклиф или че той ще ми я отнеме, стига да може да я утеши, когато умра. Все ми е едно, че Хийтклиф би постигнал целта си и би тържествувал, като ме ограби от последната ми радост! Но ако Линтон се окаже недостоен – само някакво слабо оръжие в ръцете на баща си, – аз не бих могъл да я оставя на него. И колкото и тежко да е да подтиквам жизнерадостния ѝ дух, аз трябва да постояняствувам в това, да я натъжавам, докато съм жив, и да я оставя самотна, когато умра. Милата ми! По-скоро бих я предоставил на бога и бих я положил в земята, преди да умра.

– Можете и сега да я предоставите на бога, господине – отвърнах аз. – Ако ли пък си отидете – дано той не допусне това, – с негова помощ аз ще ѝ бъда другарка и съветница докрай. Госпожица Катрин е добра девойка и аз не се боя, че тя ще тръгне преднамерено по крив път, а и хората, които изпълняват дълга си, накрая биват винаги възнаграждавани.

Пролетта напредваше, но господарят ми не можа да се съвземе, макар и да поднови разходките си из имението, придружаван от дъщеря си. В нейните неопитни очи тези разходки бяха сами по себе си признак на оздравяване. При това бузите му бяха често зачервени и очите му искряха. С една дума, тя бе сигурна, че той ще се поправи. На седемнадесетия ѝ рожден ден той не отиде в църковния двор. Валеше и аз казах:

– Сигурно няма да излизате тази вечер, господине?

– Няма – отвърна той. – Ще се откажа от това тая година.

Той пак писа на Линтон, за да му каже колко много желае да го види, и аз не се съмнявам, че ако болнавото момче бе за пред хора, баща му щеше положително да му разреши да дойде. Всъщност, получил съответните наставления, Линтон изпрати писмен отговор, в който даваше

да се разбере, че господин Хийтклиф не е склонен да му разреши да дойде в «Тръшкрос Грейндж», но че любезните поздравии на вуйчо му са го зарадвали и той се надява да го срещне някога при разходките му и лично да го замоли двамата с братовчедка му да не бъдат за дълго и изцяло разделени.

Тая част от писмото му беше написана простичко и вероятно от самия него. Хийтклиф, изглежда, е знаел, че той ще съумее да пледира с красноречие за обществото на Катрин.

«Не моля да ѝ бъде разрешено да идва тук – пишеше той, – но нима не трябва изобщо да я виждам, понеже баща ми не ми позволява да отивам в нейния дом, а и вие ѝ забранявате да идва при мен? Моля ви да идвате от време на време на езда с нея към «Брулени хълмове» и да ни позволявате да разменяме по някоя и друга дума във ваше присъствие. С нищо не сме заслужили да бъдем разделени, а и вие не ми се сърдите – сам признавате, че нямате основание да ме ненавиждате. Драги вуйчо, изпратете ми една любезна бележка утре с разрешение да се срещнем където обичате, но не и в «Тръшкрос Грейндж». Вярвам, че една среща между нас ще ви убеди, че не приличам по характер на баща си. Той твърди, че аз съм в по-голяма степен ваш племенник, отколкото негов син; и макар да имам недостатъци, които ме правят недостоеен за Катрин, тя вече ги прости, а и вие би трябвало да сторите същото заради нея. Питате за здравето ми. По-добре съм, но как бих могъл да се чувствавам бодр и добре, докато съм лишен от всяка надежда и обречен да живея в самота или в обществото на хора, които никога не са ме обичали, нито пък някога ще ме обикнат!»

Макар и да съчувствуваше на момчето, Едгар не можеше да изпълни молбата му, понеже не бе в състояние да придружи Катрин. Той му писа, че вероятно ще могат да се срещнат през лятото. Канеше го да продължава да му пише от време на време и обещаваще да го съветва и утешава, доколкото можеше да стори това с писмата си, понеже му беше напълно ясно колко е тежък животът му в това семейство. Линтон се съобрази с желанието на вуйчо си и ако не бяха го възпирали, щеше вероятно да развали всичко, като пълни писмата си с жалби и оплаквания, но баща му беше грижливо над него, а не ще и съмнение, че е настоявал да му показват всеки ред, който господарят пишеше на племенника си. Ето защо, вместо да пише за личните си мъки и неволи – теми, които винаги заемаха най-важно място в мислите му, – той се разпростираше надълго и нашироко върху жестокото задължение да бъде разделен от своята приятелка и изгора и деликатно даваше да се разбере, че

господин Линтон трябва в скоро време да им разреши да се срещнат, защото в противен случай ще почне да мисли, че той нарочно го залъгва с празни обещания.

Кати беше мощен съюзник на братовчед си в къщи и двамата можаха най-сетне да склонят господаря да се съгласи те да се разхождат или яздят заедно един път на седмицата, и то под мое опекунство и в околностите на «Тръшкрос Грейндж» – защото той продължаваше да линее и през юни. Макар и да отделяше ежегодно част от доходите си в полза на младата ми господарка, той естествено желаше тя да може да се задържи или поне да се върне в скоро време в дома на дедите си. Според него тя нямаше друга възможност да постигне това освен чрез един брак с наследника на имението. Той не можеше да знае, че последният гаснеше почти тъй бързо като самия него, а и не вярвам някой друг да си е давал сметка за това. Нито един лекар не отиваше в «Брулени хълмове» и никой не влизаше в допир с младия Хийтклиф, та да може да ни уведоми за неговото здравословно състояние. Що се отнася до мен, аз почнах да мисля, че предчувствията ми са се оказали неверни и че здравето му трябва наистина да се е подобрило, щом той говори за езда и разходки из полето и когато с такова постоянство преследва целта си. Не можех да си представя един баща да се отнася тъй тиранично и жестоко с умиращото си дете – както впоследствие научих, че Хийтклиф се е отнасял с него, – за да предизвика това привидно желание за една среща. Той удвоявал усилията си при мисълта, че алчните му и коравосърдечни планове неминуемо вървят към провал вследствие близката смърт на сина му.“

ДВАДЕСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

„Лятото вече преваляше, когато Едгар неохотно отстъпи пред молбите им, и ние с Катрин поехме за първи път на коне, да срещнем нейния братовчед. Беше задушен, зноен и облачен ден, но небето бе твърде мъгливо и прошарено, за да ни заплашва дъжд. Уговорено беше да се срещнем при крайпътния камък на кръстопътя. Когато обаче пристигнахме там, едно малко овчарче, изпратено нарочно, ни посрещна с думите:

– Младият господин Линтон е ей там, отвъд хълмовете, и ще ви бъде много задължен, ако отидете още малко нататък.

– Значи, господин Линтон е забравил първото предписание на вуйчо си – забелязах аз. – Той ни заръча да не излизаме извън земите на «Тръшкрос Грейндж», а ето че трябва веднага да минем отвъд!

– Стигнем ли до него – подзе събеседницата ми, – веднага ще обърнем конете. Разходката ни ще бъде към дома.

Когато стигнахме до него, а това бе едва на четвърт миля от вратата на къщата му, ние видяхме, че той не е дошъл на кон. Трябваше да слезем и да оставим нашите коне да пасат. Той ни чакаше полегнал в тревата и не стана на крака, докато не дойдохме на няколко метра от него, но ходеше тъй неустойчиво и изглеждаше толкова бледен, че аз начаса възкликнах:

– Господин Хийтклиф, та вие съвсем не сте в състояние да се разходите за удоволствие тая заран. Никак не изглеждате добре!

Катрин го изгледа скръбно и изненадано. Радостното възклицание, което напираше върху устните ѝ, се превърна в тревожен вик, а вместо да изрази радостта си за дълго отлаганата среща, тя го обсипа с тревожни въпроси дали не се чувства по-зле от обикновено.

– Не, добре съм... по-добре съм! – задъхано отвърна той, треперейки и задържайки ръката ѝ, сякаш се нуждаеше от нейната опора, докато големите му сини очи зашариха плахо по нея. Те гледаха измъчено и изплашено из хлътналите им орбити, без следа от някогашния им израз на нега и копнеж.

– Значи, си бил по-зле – упорствуваше братовчедка му, – сега изглеждаш по-зле, отколкото при последното ни свиждане. Поотслабнал си и...

– Уморен съм – бързо я прекъсна той. – Много е горещо, за да се

разхождаме. Нека поседим тука. Пък и често ми призлява заран. Татко казва, че много бързо израствам.

Катрин не остана напълно доволна от обяснението, но седна, а той полегна край нея.

– Това прилича донякъде на твоя рай – рече тя, опитвайки се да бъде весела. – Нали си спомняш, че се условихме да прекараме два дни в такова място и по начин, който всеки от нас намира за най-приятен? Това място почти отговаря на твоя избор, само че има облаци. Но те са толкова меки и нежни, че е по-приятно, отколкото в слънчев ден. Ако се чувствуваш добре, идната седмица ще отидем на коне към парка на «Тръшкрос Грейндж» и ще опитаме моя рай.

Линтон, изглежда, не си спомняше за какво говори тя. За него очевидно бе трудно да води какъвто и да е разговор. Безразличието му към подетата от нея тема и неспособността му да я забавлява по един или друг начин пролича тъй нагледно, че тя не можа да скрие разочарованието си. Някаква промяна бе настъпила в него самия и в държането му, която тя не можеше точно да определи. Неговата раздражителност, която можеше лесно да се превърне в нежност с няколко благи думи, сега бе отстъпила място на някакво тъпо безразличие. У него прозираше не толкова сръдливият нрав на дете, което нарочно се цупи и дразни, за да го успокояват, колкото вгълбена мрачност на отдавнашен болник, който отблъсква всяка утеха и е готов да съзира обида в добродушната веселост у другите. Катрин разбра не по-зле от мен, че за него е по-скоро наказание, отколкото удоволствие, да седи с нас и тя не се посвени да предложи в скоро време да си вървим. Тия нейни думи неочаквано извадиха Линтон от летаргията му и го хвърлиха в някаква странна възбуда. Той уплашено се загледа към хълмовете и ни замоли да останем поне още половин час.

– Но аз мисля, че ще се чувствуваш по-удобно в къщи, отколкото да седиш тук – подзе Кати, – пък и виждам, че днес не мога да те забавлявам нито с приказките си, нито с песните и брътвежите си. Ти си станал по-мъдър от мен през последните шест месеца и опитите ми да те развличам вече не са по вкуса ти. Иначе бих останала на драго сърце, стига да мога да те забавлявам.

– Остани да си починеш – отвърна той. – Освен това, Катрин, нито мисли, нито казвай, че съм болен. Ако изглеждам подтиснат, то е от душното време и топлината, а и преди да дойдете, се разхождах повече, отколкото трябваше. Кажи на вуйчо, че съм горе-долу добре със здравето. Ще му кажеш, нали?

– Ще му кажа, че ти казваш тъй, Линтон, но не бих могла да твърдя, че си добре – заяви младата ми господарка, учудвайки се на упоритостта, с която той твърдеше нещо, което очевидно не отговаряше на истината.

– И пак ела тук идния четвъртък – продължи той, като отбягваше озадачения ѝ поглед. – Предай му моите благодарности, загдето ти е разрешил да дойдеш, най-сърдечните ми благодарности, Катрин. И... ако случайно срещнеш баща ми и той те пита за мен, не го оставяй да мисли, че съм бил много мълчалив и съм се държал глупаво. Постарай се да не изглеждаш тъжна и убита духом, както изглеждаш в момента, защото това ще го разсърди.

– Безразлично ми е дали ще се разсърди! – възкликна Катрин, мислейки, че нея ще укоряват за това.

– Но на мен не ми е безразлично – отвърна братовчед ѝ, като се разтрепери. – Гледай да не го настроиш срещу мене, Катрин, защото той е много строг.

– А с вас строг ли е, млади господине? – попитах го аз. – Дотегна ли му да бъде снизходителен и нима вече е преминал от пасивна към действителна омраза?

Линтон ме погледна, но не отговори. След като постоя при него още десетина минути, през което време главата му климаше сънно върху гърдите и когато от тях се изтръгваха само сподавени стонове на изтощение и болка, Катрин потърси друго развлечение и почна да бере боровинки, като даваше половината на мене. Тя не ги предлагаше на него, защото бе разбрала, че всяка друга проява на внимание от нейна страна би могла само да го отегчи и раздразни.

– Вече мина ли половин час, Елен? – запита ме тя шепнешком накрая. – Не виждам защо трябва да седим тук. Той спи, а татко ще ни чака.

– Не трябва да го оставяме заспал – отвърнах аз. – Почакайте, докато се събуди, и имайте търпение. Много настоявахте да дойдем, но сега копнежът ви да видим бедния Линтон скоро се изпари.

– А той, защо ли е искал да ме види той? – рече Катрин в отговор. – По го харесвах преди и в най-лошите му настроения, отколкото сега, когато се държи тъй странно. Цялата тая среща ми прилича на някаква задача, която той е бил принуден да изпълни от страх да не би баща му да го мъмри. Но аз не възнамерявам да идвам само за да доставя удоволствие на господин Хийтклиф, каквото и да го е накарало да застави Линтон да изтърпява такова наложено наказание. Наистина радвам се, че здравето му се е подобрило, но съжалявам, че вече не е толкова приятен,

нито пък тъй привързан към мен.

– Значи, мислите, че здравето му се е подобрило? – запитах я.

– Да – отвърна тя, понеже той доскоро разправяше толкова много за болките си. Не е кой знае колко добре, както ми заръча да кажа на татко, но изглежда по-добре.

– В това отношение гледищата ни се различават, госпожице Кати – възразих аз. – Струва ми се, че той сега е много по-зле, отколкото преди.

При тия думи Линтон се сепна в съня си, объркан и ужасен, после запита дали някой го бе викал по име.

– Не – отвърна Катрин, – освен може би в съня ти. Просто не разбирам как можеш да задремеш на открито, и то преди пладне.

– Стори ми се, че чух гласа на баща си – рече той, задъхвайки се и поглеждайки нагоре към страшната скала. – Сигурна ли си, че никой не се обади?

– Съвсем сигурна – отвърна братовчедка му. – Елен и аз спорехме за здравето ти. Кажи, Линтон, наистина ли си по-як сега, отколкото когато се разделихме през зимата? Ако си по-здрав, уверена съм, че едно нещо в тебе сега не е по-силно – обичта ти към мене. Говори! По-силен ли си?

– Да, да, по-здрав съм! – и сълзи рукнаха от очите на Линтон, докато отговаряше. Нему все още се струваше, че е чул тоя въображаем глас и погледът му почна да шари нагоре и надолу, за да открие самия човек.

– Стига толкова за днес – рече Катрин и стана на крака. – Няма да крия, че съм много разочарована от срещата ни, но не ще спомена това пред другото, освен пред тебе, и то не защото изпитвам ужас от господин Хийтклиф.

– Млъкни! – прошепна Линтон. – За бога, млъкни! Той иде.

Той сграбчи Катрин за ръката и се опита да я задържи, но при тая вест тя бързо се освободи и подсвирна на Мини, която дойде като послушно куче.

– Ще бъда тук в другия четвъртък – викна тя и скочи на седлото. – Сбогом. Побързай, Елен!

И така ние го оставихме, а той толкова съсредоточено се озърташе и очакваше да се появи баща му, че едва забеляза кога си тръгнахме.

Още преди да стигнем в къщи, недоволството на Катрин се превърна в някакво объркано чувство на състрадание и съжаление, обилно примесено със смътни и тревожни съмнения относно действителното положение на Линтон – както по отношение на здравето му, така и с оглед на положението му в «Брулени хълмове». Аз споделих това нейно

чувство, но я посъветвах да не изказва прибързани мнения, защото ще можем да съдим по-добре след една втора разходка. Господарят поиска да узнае как сме прекарвали времето. Своевременно предадох благодарностите на племенника му, а госпожица Кати бегло засегна всичко останало. И аз не отговарях обстойно на въпросите му, понеже едва ли знаех какво да скривам и какво да разправам.“

ДВАДЕСЕТ И СЕДМА ГЛАВА

„Изминаха седем дена и здравословното състояние на Едгар Линтон с всеки ден се влошаваше. Настъпилото през прежните месеци влошаване бе нищо в сравнение със сегашното му бързо отпадане. Щеше ни се още да заблуждаваме Катрин, но бързият ѝ ум отказваше да я залъгва. Тя долавяше истината, не говореше за нея и се разяждаше от мисълта за тая страшна вероятност, която прерастваше постепенно в пълна увереност. Когато дойде четвъртъкът, сърцето не ѝ даваше да отвори дума за предстоящата езда. Вместо нея аз споменах за това и получих разрешение насила да я изведа на чист въздух, защото библиотеката, в която баща ѝ прекарваше само една малка част от деня – няколко часа, през които можеше да седи на стол, и стаята му вече представляваха целият свят за нея. Свидеше ѝ се всяка минутка, която я откъсваше от грижите ѝ край леглото на болника или не ѝ позволяваше да седи край него. Лицето ѝ стана бледо от скръб и бдение и господарят охотно я изпрати навън, като се ласкаеше от мисълта, че това би внесло една приятна промяна в обстановката и средата, в която се движеше тя. Той намисляше утеха в надеждата, че сега тя не би останала напълно самотна след неговата смърт.

Беше си втълпил, както долавях от няколко негови случайни забележки, че външната прилика между него и племенника му се разпростира и върху ума и характера на последния, защото писмата на Линтон не съдържаха почти никакви указания за недостатъците на неговия нрав. Аз отбягвах да поправя заблуждението му поради извинима слабост, като се питах дали има смисъл да тревожа последните му часове със сведения, които той не можеше да оползотвори и с които нямаше възможност да се съобразява.

Отложихме разходката за след пладне – един златист августовски следобед, когато всеки полъх от хълмовете бе тъй животворен, щото едва ли не съживяваше всеки, който вдишваше тоя въздух, дори и да е умиращ. Лицето на Катрин приличаше досущ на околната природа – сенки и слънце преминаваха по него в бърза надпревара; но сенките се задържаха по-дълго, а слънцето бе по-преходно и нещастното ѝ сърчице се укоряваше дори и за тия краткотрайни мигове, в които то забравяше грижите си.

Видяхме Линтон да ни очаква на същото място, което бе избрал и

прежния път. Младата ми господарка слезе от коня и ми каза, че възнамерявала да постои много малко при него, тъй че щяло да бъде по-добре да не слизам от коня и да държа нейното пони. Аз обаче слязох. Не исках да рискувам нито за минута да изгубя от поглед повереницата си и затова двете възлязохме заедно по тревистия хълм. Тоя път младият Хийтклиф ни посрещна с по-голямо въодушевление, но то не се дължеше на добро настроение, нито даже на радост, а приличаше повече на страх.

– Късно е – рече той, говорейки задъхано и с трудност. – Баща ти да не е много болен? Мислех, че няма да дойдеш.

– Защо не си откровен? – избухна Катрин, без да го поздрави. – Защо не ми кажеш направо, че не ме искаш? Линтон, странно е, че вече за втори път ме караш да идвам тук нарочно, изглежда, за да бъдем нещастни и двамата, а не с някаква друга цел.

Тръпки преминаха по тялото на Линтон и той я погледна полуумолютелно и полузасрамено, но търпението на братовчедка му се изчерпваше – тя вече не можеше да понася загадъчното му държане.

– Баща ми наистина е много болен – рече тя – и не виждам защо е трябвало да го напусна. Защо не ме предизвести, че ме освобождаваш от дадената дума, когато и без това не си искал да я удържа? Хайде, искам от тебе обяснение. Сега съвсем не ми е до игри и закачки, нито пък мога да стоя като истукана пред преструвките ти!

– Преструвките ми! – промълви той. – Че какви са те? За бога, Катрин, не се ядосвай! Презирай ме колкото си искаш. Аз съм страхлив и жалък окаяник, напълно достоен за презрение, но твърде много съм изпаднал, за да се ядосваш заради мене. Мрази баща ми, а за мен запази презрението си.

– Глупости! – разпалено викна Катрин. – Безразсъдно и глупаво момче! Ето че трепери, сякаш смята, че наистина ще го ударя! Няма защо да молиш за презрение, Линтон – всеки ще ти го даде доброволно. Иди си. Аз ще се върна в къщи. Безумие е да те отвличам от мястото ти край огнището и да се преструваме... В какво собствено се преструваме? Пусни ми роклята! Ако започна да те съжалявам, защото плачеш и изглеждаш тъй уплашен, ти би трябвало да отблъснеш това съжаление. Елен, кажи му колко позорно е да се държи така. Стани и не се принизявай до равнището на презряно влечуго. Хайде, не бъди такъв!

Линтон се бе проснал като безжизнен на земята с разплакано и изкривено от ужас лице. Той сякаш се гърчеше от неопишуем страх.

– Ах! – простена той. – Не мога повече да понасям това! Катрин,

Катрин, аз съм и предател на всичко отгоре, а не смея да ти го кажа! Оставиш ли ме, ще ме убият! Мила Катрин, животът ми е в твоите ръце, а ти казваше, че ме обичаш. Ако си ме обичала, нищо не би ти станало. Нали няма да си вървиш, нежна, мила и добра Катрин? А може и да се съгласиш – и той ще ми позволи да умра с тебе!

Като видя колко много се измъчва той, младата ми господарка се наведе, за да го изправи на крака. Раздразнението ѝ отстъпи място на предишното ѝ чувство на снизходителна нежност, тя наистина се разчувствува и сериозно се разтревожи.

– Да се съглася на какво? – попита го тя. – Да остана ли? Кажи ми какво значат тия странни приказки и аз ще остана. Сам си противоречиш и ме объркваш. Успокой се, бъди искрен и още сега изповядай всичко, което тежи на сърцето ти. Линтон, ти не би ми напакостил, нали? Ти не би позволил на някой мой неприятел да ми напакости, ако можеш да му попречиш, нали? Ще повярвам, че си страхливец спрямо себе си, но не и подъл изменник спрямо най-добрата ти приятелка.

– Но баща ми ме заплаши – задъхано промълви момчето и отново вкопчи слабите си пръсти в роклята ѝ, – а пък и аз се страхувам от него! Ужасно се страхувам от него и не смея да кажа!

– Добре! – отвърна Катрин с презрително състрадание. – Тогава задръж тайната си. Аз не съм страхливка. Запази себе си. Аз не се страхувам.

Великодушието ѝ го разплака. Той заплака необуздано и почна да целува ръцете ѝ, с които тя го придържаше, но все още не можеше да събере смелост, за да се изкаже.

Тъкмо се чудех каква ли може да бъде тази тайна, решена Катрин в никой случай да не пострада с мое съгласие, като облагодетелствува него или някой друг човек, когато дочух нещо да шумоли по обраслата с изтравниче земя. Вдигнах глава и видях господин Хийтклиф съвсем наблизко, идещ откъм хълмовете. Той дори не погледна двамината ми събеседници, макар че те бяха достатъчно близко, за да се чуват риданията на Линтон, но ме привествува с оня почти сърдечен тон, с който не се обръщаше към другото и в чиято искреност аз не можех да не се съмнявам.

– Истинска изненада е да ви видя толкова близо до къщата ми, Нели – рече той. – Как сте в «Тръшкрос Грейндж»? Хайде, разправайте. Носи се слух – добави той с по-тих глас, – че Едгар Линтон е на смъртния си одър. Това са преувеличени слухове, нали?

– Не. Господарят умира – отвърнах аз. – За съжаление, вярно е. За

нас това ще бъде голяма мъка, а за него – истинско избавление.

– Още колко му давате да живее?

– Не бих могла да кажа.

– Защото – продължи той и погледна към двамата млади, които стояха като заковани от погледа му (Линтон имаше вид на човек, който не смее да мръдне от мястото си или да вдигне глава, а Катрин не можеше да се измести заради него), – защото оня момък сякаш е решил да ме надиграе и аз да бъда благодарен на вуйчо му, ако побърза и умре преди него. Хей, вие! Това мъниче отдавна ли се преструва по тоя начин? Хубаво го скастрих аз заради хленченето му. Общо взето, достатъчно весел ли се показва пред госпожица Линтон?

– Весел? Напротив! Изглеждаше крайно нещастен – отвърнах аз. – Като го гледам, бих казала, че вместо да скита из хълмовете с изгората си, би трябвало да бъде на легло, под грижите на някой лекар.

– И това ще стане след ден-два – промълви Хийтклиф. – Но първо... Линтон, хайде, ставай! Ставай! – викна той. – Стига си пълзлял по земята. Веднага ставай!

Линтон се бе проснал отново на земята в друг пристъп на безпомощен страх, навярно предизвикан от погледа, който баща му бе отправил към него – не виждах какво друго би го накарало да изпадне в подобно унижително положение. Той се опита на няколко пъти да изпълни заповедта му, но силите му се бяха изчерпали и пак заохка и се отпусна на земята изнемошял. Господин Хийтклиф отиде при него и го приповдигна тъй, че да се облегне на една купчинка торф.

– Слушай! – подзе той със съдържана ярост. – Почвам да се ядосвам и ако не овладееш жалкия си дух... Дяволите ще те вземат! Веднага ставай!

– Добре, татко – отвърна момчето, дишайки тежко. – Само ме пусни, иначе ще припадна. Постъпих както ти се искаше, сигурен съм. Катрин ще ти каже, че аз... че аз... бях весел. Ах, стой до мен, Катрин! Дай ми ръката си.

– Дръж моята – рече баща му. – Изправи се. Ето, и тя ще ти подаде ръка. Така! Нея гледай! Госпожице Линтон, вие навярно ще си помислите, че аз съм самият дявол, за да възбудям такъв страх. Ще бъдете тъй добра да го придружите до в къщи, нали? Той цял се разтреперва, ако се докосна до него.

– Линтон, драги мой! – едва чуто рече Катрин. – Не мога да дойда в «Брулени хълмове», защото татко ми забрани да идвам. Той няма да ти направи нищо лошо. Защо се боиш толкова?

– Вече не мога да се върна в тая къща – отвърна той. – Не бива да се върна в нея без теб.

– Стой! – викна баща му. – Ще зачитаме скрупулите на госпожица Катрин относно бащините й думи.

Нели, заведете го в къщи, пък аз ще послушам още сега съвета ви и ще отида за лекар.

– Добре ще направите – отвърнах, – но трябва да остана с господарката си. Не е моя работа да се грижа за сина ви.

– Много сте вироглава – рече той. – Това ми е известно. Ще ме принудите обаче да ошипя това мъниче и да го накарам да запищи, преди да се смилите над него. Тогава да вървим, юначе мой! Готов ли си да се върнеш с мен?

Той пак приближи до него и даде да се разбере, че ще сграбчи слабичкия момък, но Линтон се отдръпна, вкопчи се в братовчедка си и я замоли да го придружи, и то с обезумяла настойчивост, която не търпеше отказ. Колкото и да не одобрявах това, аз не можах да й попреча. Впрочем, как ли би могла да му откаже? Нямах как да разберем какво му вдъхваше този ужас, но момчето бе там, пред очите ни, напълно безпомощно, попаднало изцяло в ноктите на страха, и всяка нова уплаха можеше така да го стресне, че да го превърне в идиот. Стигнахме до прага. Катрин влезе вътре, а аз почаках навън, докато тя отвеждаше болния до едно кресло. Надявах се, че тя ще излезе веднага, но господин Хийтклиф ме блъсна напред.

– Къщата ми не е чумава, Нели – викна той, – пък и днес съм настроен гостоприемно. Седнете и ми дайте възможност да затворя вратата.

Той я затвори, но превъртя и ключа. В миг се сепнах.

– Ще пиете чай, преди да си отидете в къщи – продължи той. – Сам съм. Хертън откара няколко говеда в Лийз, а Джоузеф и Зила отидоха на разходка. Наистина, свикнал съм да живея сам, но все пак предпочитам да общувам с интересни хора, ако мога да намеря такива. Госпожице Линтон, седнете до него. Давам ви това, с което разполагам. Едва ли си струва да приемете тоя дар, но нищо друго не мога да ви предложа. Става дума за Линтон. Вижте я как се блещи! Странно е какво дивашко чувство ме обзема към всичко, което се бои от мен. Ако се бях родил в страна, гдето законите не са тъй строги и вкусовете не тъй изискани, бих се отдал на удоволствието някоя вечер да подложа тия двама на бавна вивисекция.

Той пое дъх, удари по масата и изруга, сякаш говореше на себе си:

– Проклятие! Как ги мразя!

– Не се боя от вас – рече Катрин, която не бе чула последните му думи. Тя се приближи до него и черните ѝ очи искряха от гняв и решителност.

– Дайте ми ключа – продължи тя. – Ще го взема, та каквото ще да стане. Не бих хапнала нищо тук, дори и да умирам от глад.

Хийтклиф бе хванал ключа в ръката си, която държеше на масата. Той се взря в нея, донякъде изненадан от смелостта ѝ, а може би нейният глас и погледът ѝ му напомниха за другата, от която тя ги бе наследила. С бързо движение тя се опита да грабне ключа и почти успя да го изтръгне от полуразтворените му пръсти, но действието ѝ го върна към действителността и той веднага си го взе обратно.

– Катрин Линтон – подзе той, – стойте настрана или ще ви съборя на земята с един удар, а това ще подлуди госпожа Дийн.

Въпреки предупреждението му тя пак сграбчи затворената му ръка и ключа в нея.

– Ще си отидем! – повтори тя, напрягайки сетните си сили да застави железните мускули да се отпуснат. Като разбра, че ноктите ѝ не помагат, тя здравата го захапа за ръката. Хийтклиф ме погледна тъй, че аз не посмях да се намеся. Катрин бе насочила цялото си внимание в пръстите му и не можа да види лицето му. Той внезапно ги разтвори и пусна ключа, но още преди тя да го хване, той я сграбчи със свободната си ръка, притегли я връз коляното си и с другата ѝ нанесе безброй страхотни плесници по двете страни на лицето. Всяка от тия плесници можеше да я събори на земята, ако тя беше права.

При това нечовешко насилие над нея аз се хвърлих с ярост към него.

– Подлец! – викнах аз. – Подлец такъв!

Един удар в гърдите ме накара да млъкна. Пълна съм и лесно се задъхвам. Било от удара, било от гняв, аз залитнах като пияна назад и ми се стори, че се задушavam или че ще ми се пукне някой кръвоносен съд. Сцената приключи за две минути. Вече освободена, Катрин сложи ръце върху слепоочията си с вид на човек, който се чуди дали ушите ѝ са на място или са били откъснати. Бедната! Тя трепереше като лист и се опираше на масата, объркана до немай-къде.

– Виждате, че зная как се бият деца – процеди през зъби негодникът, навеждайки се да вземе ключа, който бе паднал на пода. – А сега вървете при Линтон, както ви казах оде, и си поплачете на воля. Утре аз ще бъда ваш баща – единственият, който ще ви остане след няколко дена и често ще ядете бой. Не сте хилава и можете доста да носите.

Всеки ден ще ви понатупвам, ако още веднъж зърна в очите ви такива гневни искри!

Катрин припна към мен вместо към Линтон, после приклезна, закри парещите си бузи в скута ми и заплака. Братовчед й се бе свил в единия край на пейката и седеше тих като мишка, доволен, както ми се струваше, че наказанието се бе стоварило върху другото, а не върху него. Като видях, че всички сме объркани, господин Хийтклиф стана и побърза сам да направи чая. Чинийките и чашите бяха сложени предварително. Той наля чая и ми подаде една чаша.

– Забравете зловата си – рече ми той. – Дайте по чашка на вашата палавница и на моя галеник. Чаят не е отровен, макар и да съм го приготвил аз. Ще изляза да потърся конете ви.

Първата ми мисъл след излизането му бе да видим откъде бихме могли да излезем. Опитахме кухненската врата, но тя се оказа заключена от другата страна. Погледнахме и към прозорците, но те бяха твърде тесни дори за дребната фигурка на Кати.

– Господин Линтон – троснато подзех аз, като видях, че ни държат като същински затворници, – вие знаете какво е намислил този дявол, баща ви, и ще ни кажете всичко, защото здравата ще ви набия, както той наби братовчедка ви.

– Да, Линтон, ти трябва да ни кажеш всичко – добави Катрин. – Аз дойдох само заради теб и ако не искаш да ни кажеш, това ще бъде черна неблагодарност от твоя страна.

– Дай ми чашка чай... Жаден съм... После ще ти кажа – отвърна той. – Госпожо Дийн, дръпнете се настрана. Не ми е приятно да висите над главата ми. Внимавай, Катрин! Сълзите ти падат в чашата ми. Не искам да го пия. Дай ми друга чаша.

Катрин тикна друга пред него и избърса лицето си. Отврати ме спокойствието на малкия негодник, който вече се чувствуваше извън всяка опасност. Страхът, който бе изпитвал в полето, се изпари с влизането ни в «Брулени хълмове», а това ме накара да мисля, че е бил заплашен с някакво страшно наказание, ако не успее да ни примами в къщата. Веднъж успял да стори това, той чувствуваше, че за сега не е застрашен.

– Татко иска да се оженим – продължи той, след като изпи няколко глътки чай. – Той знае, че баща ти няма да ни позволи да се оженим сега, а се страхува, че ще умра, ако почакаме. Ето защо ще трябва да се оженим утре заран и ти ще трябва да стоиш тук цяла нощ. Ако се подчиниш на татко ми, на следния ден ще се върнеш у вас и ще ме вземеш със себе си.

– Да ви вземе със себе си, жалък измамник такъв! – възкликнах аз. – Вие да се ожените!... Че той е луд или пък мисли всички ни за луди! Да не би да си въобразявате, че тая красива госпожица, тая здрава и енергична девойка ще се обвърже с една малка и умираща маймуна като вас? Нима си въобразявате, че ще се намери някоя – да не говорим за госпожица Катрин Линтон, – която би се омъжила за вас? Заслужавате бой с камшик, задето въобще ни доведохте тук с подлия си хленч. Стига сте зяпали сега като глупак! Иде ми здравата да ви раздрусам заради подлото ви изменничество и за глупавата ви самомнителност.

Наистина го раздрусих малко, но това предизвика нов пристъп на кашлица, а той прибягна до обичайния си плач и хленч и Катрин ме смъмри.

– Да стоя тука цяла нощ? Не! – рече тя и бавно се заоглежда на всички страни. – Елен, ще изгоря тая врата, но ще изляза.

Тя щеше веднага да изпълни заплахата си, но Линтон пак се разтревожи за собствената си кожа. Той я сграбчи със слабите си ръце и захленчи:

– Няма ли да ме вземеш и да ме спасиш? И няма ли да ми позволиш да дойда в «Тръшкрос Грейндж»? Ах, миличка Катрин, все пак не трябва да си отидеш и да ме оставиш! Ти трябва да се подчиниш на татко, да, трябва.

– Трябва да се подчинявам на моя баща – отвърна тя – и да го извадя от тая жестока неизвестност. Цялата нощ! Какво ли ще си помисли той? Трябва вече да е много разстроен. Ще строша или ще подпаля къщата, но ще изляза оттук. Мълчи! Ти не си в опасност. Но ако ми попречиш, Линтон, аз обичам татко повече от тебе!

Смъртният страх на момчето от гнева на господин Хийтклиф му възвърна неговото красноречие на страхливец. Катрин почти не знаеше какво да прави, но все пак настоя, че трябва да си върви и на свой ред го удари на молба, увещавайки го да преодолее егоистичната си тревога. Те се разпряха по тоя начин, когато се върна нашият тъмничар.

– Конете ви са си отишли – рече той – и... Линтон, пак ли хленчиш? Какво ти е направила тя? Хайде, хайде, стига вече, иди да си легнеш. Слушай, момчето ми! След месец-два ще можеш да ѝ се отплатиш с щедра ръка, задето те тормози сега. Ти копнееш за чиста любов, нали? За чиста любов и за нищо друго на света! А тя ще те вземе! Хайде, право в леглото! Зила няма да се върне тая вечер. Ще трябва сам да се съблечеш. Тихо, не вдигай шум! Влезеш ли в стаята си, няма и да се доближа до тебе. Не бой се. По една случайност ти можа да се справиш горе-

долу добре. Аз ще се погрижа за останалото.

Докато говореше, той държеше вратата отворена, за да може синът му да мине. Момъкът излезе точно както би излязло някое кученце, което подозира, че пазачът му е намислил силно да го ошипе на минаване. Хийтклиф отново заключи вратата, после се приближи към огнището, гдето господарката ми и аз седяхме в мълчание. Катрин вдигна очи към него и машинално постави ръка на бузата си. Близостта на Хийтклиф съживяваше предишната болка. Никой друг не би могъл да погледне със строгост на тоя детински жест, но той се намръщи и промълви:

– Хм! Значи, не се страхувате от мен? Добре се преструвате на смела, но видът ви издава страшна уплаха.

– Наистина ме е страх сега – отвърна тя, – защото татко ще бъде нещастен, ако остана. А нима мога да допусна да бъде нещастен, когато той... когато той... Господин Хийтклиф, пуснете ме да си вървя! Обещавам да се омъжа за Линтон. Татко би се радвал на това, пък и аз го обичам. Защо трябва да ме насилвате да сторя това, което самата бих направила на драго сърце?

– Нека само смее да ви насили! – викнах аз. – Има закони в тая страна. Да, слава богу, че има, макар и да сме в отдалечен край. Щях да донеса за това, дори и да бе мой син. Пък и углавно престъпление е, щом няма духовно лице.

– Мълчете! – викна грубиянинът. – По дяволите с крясците ви! Вие няма какво да се обаждате. Госпожице Линтон, ще ми бъде крайно приятно да мисля, че баща ви е нещастен. Просто няма да заспя от задоволство. Не бихте могли да налучкате по-сигурно средство да се установите в моя дом през следващите двадесет и четири часа от изявленията ви за последиците от вашето пребиваване. Колкото до обещанието ви да се омъжите за Линтон, аз ще се погрижа да удържите думата си, защото няма да излезете оттук, преди да изпълните това обещание.

– Тогава пратете Елен да каже на татко, че нищо ми няма! – възкликна Катрин и горчиво се разрида. – Ако ли не, омъжете ме още сега. Бедният татко! Елен, той ще помисли, че сме се загубили. Какво да правим?

– Не и той! – намеси се Хийтклиф. – Ще си помисли, че ви е омръзнало да се грижите за него и че сте избягали, за да се позабавлявате малко. Нима ще отречете, че влязохте доброволно в къщата ми, пренебрегвайки изричните му заповеди? Пък и на тая възраст е съвсем естествено да дириrete развлечения и да ви е омръзнало да наглеждате един болник, и то не някой друг, а само собствения ви баща. Катрин, най-щастливите

му дни свършиха в мига, когато се родихте. Струва ми се, че той ви проклинаше, задето сте дошли на този свят (аз поне ви проклинах), тъй че ще бъде уместно да ви проклина и когато напуска света. Аз бих се присъединил към клетвите му. Не ви обичам. Та как да ви обичам? Плачете, щом искате. Доколкото мога да предвиждам, това ще бъде главно-то ви развлечение занапред, освен ако Линтон не ви компенсира за други загуби, както изглежда да мисли предвидливият ви баща. Неговите писма със съвети и утешителни думи страшно ме забавляваха. В последното си писмо той препоръчваше на моя бисер да се грижи добре за неговия и да бъде мил с нея, когато тя стане негова жена. Грижлив и мил – това са бащински думи. Но Линтон се нуждае за себе си от цялата си нежност и всичките си грижи. Линтон добре играе ролята на малък тиранин. Той ще се наеме да измъчва неограничен брой котки, стига зъбите им да са извадени и ноктите им да са обелени. За неговата нежност ще имате да разправяте хубави неща на вуйчо му, когато се завърнете в къщи. Мога да ви уверя в това.

– Прав сте! – обадох се аз. – Обяснете какъв е нравът на сина ви и покажете колко прилича на вас, а тогава, надявам се, госпожица Катрин ще премисли два пъти, преди да вземе тая отровна змия!

– Сега вече мога спокойно да говоря за прелестните му качества – отвърна той, – защото тя ще трябва или да го вземе, или да остане затворница, пък и вие ведно с нея, докато господарят ви умре. Мога съвсем скрито да задържа и двете ви тук. Ако се съмнявате в това, насърчете я да си оттегли дадената дума и тогава ще имате възможност да прецените дали казвам истината.

– Няма да си оттегля думата – каза Катрин. – Ще се омъжа за него още сега, стига да мога да отида в «Тръшкрос Грейндж» след това. Господин Хийтклиф, вие сте жесток човек, но не сте и звяр – няма само от злоба да разрушите безвъзвратно цялото ми щастие. Нима бих могла да живея, ако татко помисли, че нарочно съм го оставила и ако умре, преди да се върна? Не плача вече, но ей сега ще падна на колене пред вас и няма да стана или да отвърна поглед от очите ви, докато не ме погледнете! Не, не се извърщайте – хайде, погледнете ме! Няма да видите нищо, което би могло да ви разсърди. Не ви мразя. Не ви се сърдя, задето ме ударихте. Никога ли не сте обичали някого през целия си живот, чичо? Никога ли? Ах! Трябва да ме погледнете поне веднъж. Толкова съм нещастна, че и да не искате, пак ще ви стане мъчно и ще ме съжалите.

– Дръжте гушерските си пръсти далече от мен и се махайте или ще ви ритна! – гневно рече Хийтклиф и грубо я отблъсна. – Предпочитам

змия да ме прегърне! Дявол да го вземе, как можа да ви хрумне да ми се подмазвате? Ненавиждам ви!

Той сви рамене и цял се разтресе, сякаш тръпки на отвращение полазиха по снагата му, после бутна стола си назад. В това време аз станах и отворих уста, готова да излея върху него цял поток от ругатни, но онемях още по средата на първото изречение, понеже той се закани да ме затвори сама в някой стая, ако изрека още една сричка. Вече се стъмняваше. Дочухме хорска глъч край градинската порта. Хийтклиф побърза да излезе. Той бе с ума си, но не и ние. Поведо някакъв разговор, който трая две-три минути, после се върна сам.

– Мислех, че е братовчед ви Хертън – рекох на Катрин. – Дано да дойде. Всичко става – той може да застане на наша страна.

– Бяха трима прислужници от «Гръшкрос Грейндж», изпратени да ви търсят – каза Хийтклиф, който бе дочул думите ми. – Трябваше да отворите решетката на някой прозорец и да извикате, но кълна се, че това дребосъче се радва, загдето не извикахте. Тя се радва, че е принудена да остане. Сигурен съм в това.

Като научихме какъв сгоден случай сме пропуснали, и двете дадохме воля на мъката си, а той ни остави да се вайкаме до девет часа. Тогава ни каза да се качим горе и да идем в стаята на Зила, като минем през кухнята. Прошепнах на ухото на другарката ми да се подчини. Може би щяхме да излезем оттам през прозореца или като минем в мансардния етаж и се проврем през някой от прозорците по покрива. Но прозорецът в стаята на Зила бе тесен, като тези в долния етаж, а капакът за тавана бе недосегаем, защото пак ни бяха заключили. И двете не полегнахме. Катрин застана край прозореца и безпокойно зачака зората. Тя отговаряше единствено с дълбока въздишка на честите ми молби да се опита да поспи. Аз се разположих на едно кресло и почнах да се люлея насам-натам, осъждайки се остро за многобройните ми опущения при изпълнението на задълженията ми, от които произлизаха, както ми се стори тогава, всички нещастия на моите работодатели. Това в същност не беше вярно, но аз гледах тъй на нещата в оная страшна нощ. Дори мислех, че Хийтклиф е по-малко виновен от мене.

Към седем часа той дойде и попита дали госпожица Линтон е станала. Тя веднага изтича към вратата и отговори утвърдително.

– Хайде тогава! – рече той, после отвори вратата и я издърпа навън.

Станах, за да тръгна подир тях, но той отново превъртя ключа. Настоях да ме освободи.

– Имайте търпение – рече той в отговор. – След малко ще ви пратя

закуската горе.

Заудрях с юмруци по дъските и гневно разклатих дръжката на ключалката, а Катрин попита защо продължава да ме държи затворена. Той каза, че трябвало да имам търпение още един час, после двамата си отидоха. Тъй чаках два-три часа. Най-сетне дочух стъпки – не тия на Хийтклиф.

– Донесох ти неща за ядене – казваше нечий глас. – Отвори вратата.

На драго сърце се съгласих. Отворих вратата и видях Хертън, натоварен с достатъчно храна, за да ми стигне за цял ден.

– На, вземи – добави той и тикна подноса в ръцете ми.

– Постои една минутка – подзех аз.

– Не! – рече той и си отиде, глух към молбите ми да остане за малко.

Тъй си останах заключена през целия ден, през цялата следваща нощ и още една, и после още една. Прекарах общо пет нощи и четири дни така, без да виждам друго освен Хертън, и то по веднъж на ден. Той бе примерен тъмничар – начумерен и ням, безчувствен към всеки мой опит да предизвикам състраданието му или да затрогна неговото чувство за справедливост.“

ДВАДЕСЕТ И ОСМА ГЛАВА

"На петата заран или по-право следобед на тоя ден се чуа други стъпки, по-леки и по-ситни, и този път приближаващият се влезе в стаята. Беше Зила, загърната със зеления шал, с черна копринена шапка на главата и с върбова кошница, увиснала на ръката ѝ.

– Е, мила госпожо Дийн! – възкликна тя. – Знаете, за вас се говори в Гимъртън. Вече съвсем ви бях отписала и вярвах, че сте се удавили в блатото Блакхорс, а заедно с вас и госпожичката, но господарят ми каза, че ви били намерили и той ви подслонил тук. Ами! Сигурно сте попаднали на островче. И колко време стояхте в тая дупка? Господарят ли ви спаси, госпожо Дийн? Но вие не сте много отслабнали... не ви е било много лошо, нали?

– Твоят господар е истински подлец! – отвърнах ѝ аз. – Но той ще отговаря за това. Нямаше защо да разправя такива измислици. Всичко ще излезе наяве.

– Какво искате да кажете? – попита Зила. – Това не е негова измислица. В селото се разправя, че сте се изгубили в блатото, и аз думам на Ърншоу, като влязох: „Да, чудни неща са се случили, откак ме няма, господин Хертън. Колко жалко за туй младо хубаво девойче и за похватната Нели Дийн.“ Той се облещи. Разбрах, че нищо не е чул, та му разказах мълвата. Господарят ме изслуша, само се поусмихна и рече: „И да са били в блатото, сега вече не са, Зила. В тоя момент Нели Дийн е настанена в твоята стая. Можеш да ѝ кажеш да се маха, като се качиш горе; ето ти ключа. Беше загубила и ума и дума от блатото и щеше да се прибере у дома си съвсем побъркана, но аз я прибрах, докато дойде на себе си. Можеш да ѝ кажеш веднага да си тръгне за «Гръшкрос Грейндж», ако има сили, и да съобщи от мое име, че младата ѝ господарка ще си дойде навреме, за да присъствува на погребението на господаря.

– Да не е умрял господин Едгар? – провикнах се аз. – Ах, Зила, Зила!

– Не, не. Седнете, мила госпожо – отвърна тя. – Още не сте съвсем добре. Той не е умрял. Доктор Кенет мисли, че ще изкара още един ден. Срещнах го по пътя и го попитах.

Вместо да седна, аз сграбчих наметалото си и забързах надолу, понеже пътят беше свободен. Като влязох в хола, потърсих с очи някой, който да ми каже нещо за Катрин. Цялата стая беше огряна от слънце,

вратата беше широко отворена, но като че ли нямаше никой. Докато се двоумях дали веднага да си тръгна, или да се върна да потърся господарката си, леко покашлюване привлече вниманието ми към огнището. Единствената жива душа се оказа Линтон, който лежеше на пейката, смучеше бонбон и с безразличен поглед следеше движенията ми. «Къде е госпожица Катрин?» – попитах го аз строго, смятайки, че като съм го хванала самичък, лесно ще го сплаша и ще го накарам да ме упъти. Той продължи да си смучи бонбона като невинен младенец.

– Отишла ли си е? – попитах аз.

– Не – отговори Линтон, – тя е горе. Няма и да си отиде; няма да я пуснем.

– Няма да я пуснете ли, идиотче такова! – провикнах се аз. – Веднага да ме заведеш в стаята ѝ или ей сега ще те накарам да ревнеш.

– Татко ще ви накара да заревете, ако се опитате да отидете при нея – отвърна ми той. – Татко казва, че трябва да бъда твърд с Катрин. Тя е моя жена и е срамота, че иска да ме напусне. Татко казва, че тя ме мрази и иска да умра, та да ми вземе парите. Но няма да ги вземе, нито ще си иде у дома. Това няма да стане! Може да плаче и да припада колкото си ще!

Линтон отново засмука бонбон и притвори очи, като че се канеше да заспи.

– Господин Хийтклиф – подхванах отново аз, – забравихте ли колко добра беше към вас Катрин миналата зима, когато твърдахте, че я обичате, и когато тя ви донасяше книги и ви пееше песни, и толкова пъти идваше да ви споходи и в сняг, и в буря? Тя плачеше, ако пропуснеште дори и една вечер, защото знаеше, че ще бъдете разочарован; тогава вие смятахте, че не заслужавате безкрайната добрина, която тя проявява към вас, а сега вярвате на лъжите, които ви разправя баща ви, макар и да знаете, че той ненавижда и двама ви. И вие се съюзявате с него против нея. Чудесна благодарност, нали?

Устата на Линтон се изкриви и той махна бонбона от устните си.

– Нима е идвала в «Брулени хълмове», защото ви мрази? – продължих аз. – Разсъдете сам! Колкото за парите ви, тя дори и не знае, че въобще ще имате пари. Казвате, че не ѝ е добре, а въпреки това я оставяте там горе сама, в чужда къща – вие, които сте изпитали какво значи да бъдеш изоставен! Вие можехте да се окайвате за собствените си страдания, окайваше ви за тях и тя, но вие не можете да изпитвате капка съжаление към нея! Аз роня сълзи, господин Хийтклиф, сам виждате... възрастна жена съм, и при това само прислужница, а вие, след като се

преструвахте, че толкова много я обичате и след като има защо едва ли не да я обожавате, пестите всяка сълза за самия себе си и съвсем равнодушно си лежите. Ах, вие сте безсърдечно, егоистично момче.

– Не мога да стоя при нея – ядосано отвърна Линтон. – Няма да стоя при нея, ако сме насаме. Не мога да понасям плача ѝ. И не иска да спре, макар и да ѝ казвам, че ще извикам баща си. Веднъж го извиках наистина и той я заплаши, че ще я удуши, ако не млъкне. Но тя се разплака отново, щом той излезе от стаята, стана и рида цяла нощ, колкото и да пищях от яд, че ми пречи да заспя.

– Излязъл ли е господин Хийтклиф? – запитах аз, като разбрах, че това жалко създание не беше в състояние да съчувствува на умствените терзания на братовчедка си.

– Той е на двора – отвърна Линтон, – разговаря с доктор Кенет, който казва, че чичо най-сетне наистина умира. Радвам се, защото след него аз ще стана господар на «Гръшкрос Грейндж». Катрин винаги говореше за «Грейндж» като за своя къща. Тя не е нейна. Тя е моя. Татко казва, че всичко, което тя притежава, е мое. Всичките ѝ хубави книги са мои. Тя предложи да ми ги даде и тях, и хубавите си птици, и понито си Мини, ако намеря ключа от нашата стая и я пусна да излезе. Но аз ѝ казах, че няма защо да ми ги дава – те всички са мои, всички. Тогава тя се разплака и извади от пазвата си малък медальон и каза, че щяла да ми го даде и него – два портрета в златен медальон, от едната страна майка ѝ, а от другата чичо на млади години. Това беше вчера. Аз ѝ казах, че и те са мои и се опитах да ѝ ги взема. Но каквато е злоба, тя не ми ги даде: блъсна ме, та чак ме заболя. Аз изпищях – това я плаши. Тя чу, че идва татко, счупи скобите, раздели медальона и ми даде портрета на майка си. Другия се опита да скрие, но татко попита какво става и аз му обясних работата. Той ми взе моята половинка и заповяда на нея да ми даде своята. Тя отказа и той... той я повали с един удар, откъсна половинката на медальона от верижката и я стъпка с крака си.

– А на вас достави ли ви удоволствие да видите как я удрят? – запитах аз, понеже имах съображения да го насърча да говори.

– Замижах – отговори Линтон. – Аз замижавам, когато баща ми удри куче или кон; тежка ръка има той. И пак отначало се зарадвах. Заслужаваше да я накажат, задето ме беше блъснала. Но когато татко си отиде, тя ме накара да дойда на прозореца и ми показа, че си е прехапала бузата отвътре и че устата ѝ е пълна с кръв. После събра парченцата от портрета, седна с лице към стената и не ми е проговорила оттогава. Понякога си мисля, че не може да говори от болка. Не ми е приятна тази

мисъл! Но тя е много лоша, защото все плаче. А е толкова бледа и отчаяна, че ме е страх от нея.

– Вие можете ли да вземете ключа, ако поискате? – попитах аз.

– Да, когато съм горе – отвърна ми той. – Но не мога да се кача горе сега.

– И къде е тази стая? – попитах аз.

– О – провикна се той, – именно на вас няма да кажа къде е! Това е наша тайна. Никой не бива да го знае, нито Хертън, нито Зила. Ето на! Изморихте ме. Вървете си, вървете си! – Той облегна лице на ръката си и отново си затвори очите.

Сметнах, че е най-добре да си тръгна, без да се видя с господин Хийтклиф, и да доведа хора от «Тръшкрос Грейндж», за да освободя младата си господарка. Когато пристигнах там, другите прислужници бяха изумени и много радостни да ме видят, а като чуха, че младата им господарка е здрава и читава, двама-трима от тях понечиха веднага да изтичат горе и да кажат новината на господин Едгар през вратата. Но аз си запазих правото да му го съобщя сама. Колко променен ми се видя дори и само за тези няколко дена! Той лежеше като възплащение на скръб и примирение и чакаше смъртта си. А изглеждаше толкова млад! При все че в същност беше тридесет и девет годишен, човек би помислил, че е най-малко десет години по-млад. Той мислеше за Катрин, защото промълви нейното име. Докоснах ръката му и заговорих.

– Катрин се връща, скъпи господарю – прошепнах аз. – Тя е жива и здрава и се надявам довчера да бъде тука.

Изтръпнах, като видях как му въздействува тази новина. Той се понадигна, огледа възбудено стаята, после падна в безсъзнание. Щом дойде на себе си, аз му разказах за принудителното ни посещение и задържане в «Брулени хълмове». Казах му, че Хийтклиф ме застави да вляза, което не беше съвсем така. Гледах колкото се може по-малко да злословя против Линтон. Не описах грубото държане на баща му, понеже се мъчех, доколкото можех, да не добавям нови огорчения към неговата и без това преляла чаша.

Той се досети, че една от целите на неприятеля му беше да осигури имуществото, както и имението за сина си или по-скоро за самия себе си. Все пак за моя господар оставаше загадка защо Хийтклиф няма търпение да дочака смъртта му, понеже нямаше представа, че щеше да напусне тоя свят почти едновременно с племенника си. Обаче той реши, че ще е по-добре да промени завещанието си. Вместо да остави наследството направо на Катрин, той реши да го повери на опекуни, които да го

управляват за нея, докато е жива, или пък за нейните деца, ако тя има такива, след смъртта ѝ. По този начин господин Хийтклиф нямаше да може да сложи ръка на имота, в случай че Линтон умре.

След като изслушах нарежданията му, изпратих човек да повика нотариуса, а други четирима, надлежно въоръжени – да освободят младата ми господарка от нейния тъмничар. И единият, и другите много се забавиха. Слугата се завърна пръв. Той ми каза, че господин Грийн, нотариусът, не бил у дома си, когато той пристигнал там, и трябвало да го чака два часа. След това господин Грийн казал, че имал малко неотложна работа в селото, но щял да дойде в «Тръшкрос Грейндж» преди сутринта. Четиримата се върнаха също така сами. Те донесоха новината, че Катрин била зле – твърде зле, за да напусне стаята си, – а Хийтклиф не ги пусал при нея. Аз хубавичко скастрих тези глупаци, защото са повярвали на тази басня, която не исках да повтарям на господаря. Реших, щом се развидели, да заведем до «Брулени хълмове» цяла чета и просто да шурмувам имението, освен ако ни предадат пленницата без разправи. Баща ѝ непременно ще я види, зарекох се аз и многократно повторих тази клетва, дори и да убием този сатана на собствения му праг, ако се опита да ни спре!

За щастие и ходенето, и неприятностите ми бяха спестени. В три часа бях слязла долу да взема кана вода и тъкмо я носех през хола, когато едно силно почукване на входната врата ме стресна. «Ах, това е Грийн, само Грийн» – казах си аз, като си спомних и продължих, с намерение да изпратя някой друг да отвори. Но почукването се повтори, не много силно, но все пак настойчиво. Сложих каната на перилата на стълбите и, побързах сама да отворя на нотариуса. Пълната септемврийска луна лееше обилна светлина. Това не беше нотариусът. Сладката ми малка господарка се хвърли на врата ми и през сълзи ме попита:

– Елен! Елен! Жив ли е татко?

– Да! – извиках аз. – Да, ангелчето ми, жив е! Слава богу, че сте пак между нас!

Както беше запъхтяна, тя искаше да изтича нагоре, в стаята на Линтон, но аз я накарах да седне на един стол, дадох ѝ да пие нещо и измих бледото ѝ лице, като го разтърках с престилката си, докато придобие малко цвят. Тогавя ѝ казах, че трябва първо да отиде и да го предизвестя за пристигането ѝ. Умолявах я да му каже, че ще е щастлива с младия Хийтклиф. Тя ме изгледа втрещено, но скоро разбра защо я съветвам да изрече тази неистина и ми обеща да не се оплаква.

Нямах сили да присъствувам на срещата им. Четвърт час стоях

пред вратата на стаята, а после едва се осмелих да се приближа до леглото. Обаче и двамата бяха спокойни. Катрин изживяваше отчаянието си толкова мълчаливо, колкото баща ѝ радостта си. Тя го ободряваше, привидно спокойна, а той я гледаше очарован, с разширени от радост очи.

Той умря блажено, господин Локууд; блажено умря. Целуна я по бузата и промълви:

– Аз отивам при нея, а ти, скъпо дете, ще дойдеш при нас – и нито мръдна, нито проговори вече, само продължаваше да я гледа с този възхитен, лъчезарен поглед, докато неусетно пулсът му секна и душата отлетя. Никой не можа да забележи точния момент на смъртта му. Тя настъпи съвсем леко, без всякаква борба.

Не зная дали сълзите на Катрин бяха пресъхнали, или скръбта ѝ тежеше твърде много, за да може да заплаче, но тя остана да седи там със сухи очи чак до изгрев слънце; остана така до пладне и навярно щеше дълго да бди още над този смъртен одър, потънала в печалните си мисли, обаче аз настоях да се махне и да си отпочине. Добре беше, че успях да я отведа, защото към обед дойде нотариусът, след като се беше отбил в «Брулени хълмове» да получи нареждания как да се държи. Той се беше продал на господин Хийтклиф и затова не бе дошъл, когато го повика моят господар. За щастие никакви земни грижи не бяха смутили господин Линтон след идването на дъщеря му.

Господин Грийн започна да се разпорежда с всичко и всекиго в имението. Уволни всички слуги освен мене. Искаше да използва пълномощията си дотам, щото дори настояваше Едгар Линтон да не бъде погребан до жена си, а в параклиса, при семейството си. Обаче в това му попречиха разпорежданията на завещанието и моите силни протести срещу нарушаването им. С погребението се избърза. На Катрин, сега госпожа Линтон Хийтклиф, разрешиха да остане в «Гръшкрос Грейндж», докато бяха там тленните останки на баща ѝ.

Разказа ми, че нейните терзания най-сетне подтикнали Линтон да поеме риска да я освободи. Тя чула изпратените от мене хора да спорят пред вратата и доловила смисъла на отговора на Хийтклиф. Това я докара до отчаяние. Линтон, който бил заведен горе, в малкия салон, скоро след моето тръгване, толкова се изплашил, че взел ключа, преди баща му отново да се качи горе. Много хитро той отключил вратата и пак превъртял ключа, без да я затвори, а когато дошло време да си ляга, помолил да го пуснат да спи с Хертън и този път молбата му била удовлетворена. Катрин се измъкнала, преди да се зазори. Тя не посямала да

излезе през входната врата от страх да не вдигнат шум кучетата, а обиколила празните стаи и проверила прозорците. Имала късмет да попадне на прозореца в стаята на майка ѝ, лесно се промъкнала през дървената му решетка и слязла на земята по растящата до него ела. Съучастникът ѝ получил своя дял от наказанието за нейното бягство въпреки плахите му измислени извинения.“

ДВАДЕСЕТ И ДЕВЕТА ГЛАВА

„Вечерта след погребението младата ми господарка и аз бяхме седнали в библиотеката. Ту ни обземаха скръбни мисли за голямата загуба, които за Катрин стигаха до отчаяние, ту правехме догадки за мрачното бъдеще.

Бяхме се вече съгласили, че най-добрата съдба, която можеше да очаква Катрин, би била да ѝ позволят да остане да живее в «Тръшкрос Грейндж» – поне докато беше жив Линтон, – като му разрешат да дойде при нея, а аз да остана като икономка. Това изглеждаше твърде благоприятно разрешение на въпроса, за да се надяваме на него. Все пак аз хранех известни надежди и тъкмо започнах да се ободрявам при мисълта да запазя своя дом и служба, а най-вече да остана при любимата си малка господарка, когато при нас се втурна един от уволнените слуги, който още не беше напуснал къщата, и каза, че «този дявол Хийтклиф» минава през двора, после ни попита дали да му затвори вратата в лицето.

Дори и да бяхме достатъчно глупави да му дадем подобна заповед, нямаше време да я изпълнят. Хийтклиф не сметна за нужно да почука или да съобщи за идването си. Той беше господар и се възползува от господарската привилегия да влиза направо вътре без всякакво предупреждение. Гласът на слугата, който ни извести за идването му, го насочи към библиотеката. Той влезе, направи на слугата знак да се маха и затвори вратата.

В същата стая той бе въведен като гост преди осемнадесет години. Същата луна грееше през прозореца и навън се виждаше същият есенен пейзаж. Още не бяхме запалили свещ, но в стаята се виждаше всичко, дори портретите на стената – прекрасната глава на госпожа Линтон и изящният лик на нейния съпруг. Хийтклиф се приближи към огнището. Времето почти не бе го променило. Пред нас стоеше същият човек, може би само лицето му беше станало малко по-жълто и по-спокойно и снагата натежала с дванадесетина килограма, и нищо друго. Щом го видя, Катрин скочи и инстинктивно понечи да избяга.

– Стой! рече той и я хвана за ръката. – Няма вече да ми избягаш! Къде ли би отишла? Дошъл съм да те заведа у дома и вярвам, че ще бъдеш покорна дъщеря и няма вече да насърчаваш сина ми да не ме слуша. Просто не знаех как да го накажа, когато открих каква роля е

изиграл в цялата работа, но по вида му ще познаеш, че си е получил заслуженото. Една вечер го свалих долу, завчера беше, оставих го на един стол и не съм го пипнал след това. Казах на Хертън да излезе и останахме сами в стаята. След два часа повиках Джоузеф да го занесе пак горе. Оттогава му вдъхвам такъв ужас, като че съм призрак, и ми се струва, че той ме вижда често, макар и да не съм наблизко. Хертън казва, че се събуждал нощем, пищял с часове и те викал да го пазиш от мен, тъй че безразлично дали харесваш скъпия си съпруг, или не, ще трябва да дойдеш. Отсега нататък той е твоя грижа. Оставям го изцяло на тебе – аз се дезинтересирам от него.

– Защо не оставите Катрин да си живее тука и не изпратите господин Линтон при нея? – замолих му се аз. – Понеже мразите и двамата, те няма да ви липсват. Те само всеки ден ще тровят безчувственото ви сърце.

– Аз търся наемател за «Тръшкрос Грейндж» – отговори той – и, разбира се, искам моите деца да са около мене. Освен това тази девойка ще трябва да ми работи за хляба си. Нямам намерение да я оставя да живее в разкош и безделие, след като умре Линтон. Хайде, побързай и се приготви. Не ме карай да прибягвам до насилие.

– Ще дойда – каза Катрин. – Само Линтон ми остава на този свят и макар да направихте всичко по силите ви, за да ми стане омразен, а и аз на него, вие не можете да ни накарате да се намразим. Опитайте се само да му направите някакво зло, когато съм до него, или да ме сплашите!

– Много самонадеян защитник имал Линтон в твое лице – отвърна Хийтклиф, – обаче аз не държа достатъчно на тебе, за да му напакостя. Ще можеш да се мъчиш заедно с него, докато умре. Не аз ще го направя омразен в твоите очи, а собственият му прекрасен нрав. Той е страшно озлобен срещу тебе за бягството ти и последиците от него. Недей очаква благодарности за благородната си преданост. Чух го да разправя на Зила какви приятни неща би направил, ако беше силен като мене. Не му липсва желанието, а самата му немощ ще го направи находчив и ще му подкаже с какво да замени силата.

– Зная, че той има лош нрав – каза Катрин, – нали е ваш син. Радвам се обаче, че аз съм по-добра, та мога да му простя. Освен това зная, че ме обича и затова го обичам и аз. Господин Хийтклиф, вие нямате никого, който да ви обича. Колкото и да страдаме от вас, нашето отмъщение е съзнанието, че сте жесток, защото страдате повече и от нас. Вие сте нещастен, нали?... Самотен като дявола и завистлив като него? Никой не ви обича... никой не ще плаче за вас, когато умрете. Не бих

искала да бъда на вашето място.

Катрин говореше с някакво мрачно тържество. Като че беше решила да възприеме общия дух на бъдещото си семейство и да извлича удоволствие от скърбите на своите неприятели.

– Постои там още една минутка и ще съжаляваш, че си се родила – каза нейният свекър. – Махай се, вещице, и си събери нещата!

Катрин го измери с презрителен поглед и излезе. Тогава взех да му се моля да ми даде службата на Зила в «Брулени хълмове», като предложих да ѝ отстъпя моята, но Хийтклиф не искаше и да чуе за такова нещо. Той ми заповяда да млъкна и след това за пръв път си позволи да огледа стаята и спря погледа си на портретите. След като разгледа този на госпожа Линтон, той каза:

– Ще заповядам да ми го донесат у дома... не защото ми е нужен, но... – Той рязко се обърна към огъня и продължи да говори. По лицето му се изписа нещо, което поради липса на по-подходяща дума трябва да нарека усмивка. – Ще ви кажа какво направих вчера. Накарах гробаря, който копаеше гроба на Линтон, да махне пръстта от капака на нейния ковчег и го отворих. Едно време си мислех, че бих останал там. Като видях отново лицето ѝ (то още не се е променило), гробарят с мъка ме накара да се махна. Но той каза, че щяло да се промени от съприкосновението с въздуха; тогава разковах едната страна на ковчегата и го покрих, разбира се, не страната откъм Линтон, дяволите да го вземат! Жалко, че не запоиха ковчегата му с олово. След това подкупих гробаря да махне разкованата страна, когато ме сложат там мене, и да издърпа страната и на моя ковчег. Ще поръчам така да го направят. И после, когато Линтон се намери до нас, няма да знае кои са нейни, кои са мои останки.

– Как можахте, господин Хийтклиф! – възкликнах аз. – Не ви ли беше грях да безпокоите покойниците?

– Никого не съм безпокоил, Нели – отвърна той, – а аз почувствах известно облекчение. Сега ще бъда много по-спокоен, пък и за вас ще е по-лесно да ме задържите под земята, когато се намеря там. Да съм я безпокоил? Не! Тя ме е тормозила ден и нощ цели осемнадесет години, безспирно, безмилостно, до снощи. Но снощи се успокоих. Сънувах, че спя последния си сън до нея, със сърце, притиснато до нейното, и с ледена буза, долепена до нейната.

– А ако тя беше се превърнала в прах или нещо подобно, какво щяхте да сънувате тогава? – попитах аз.

– Че съм се превърнал в прах заедно с нея и че съм още по-щастлив – отговори Хийтклиф. – Нима мислите, че ме е страх от подобно нещо?

Очаквах такава промяна, когато повдигнах капака, но съм много по-доволен, че тя няма да настъпи, преди аз самият да се превърна в прах. Освен това, ако не бях видял безстрастните ѝ черти толкова ясно, надали щях да се освободя от това странно чувство. То започна по много чудноват начин. Знаете, че бях съвсем подлудял след смъртта ѝ и непрекъснато, денонощно се молах да се върне при мене нейният дух. Дълбоко вярвам в привидения и съм убеден, че те действително съществуват между нас. В деня на нейното погребение заваля сняг. Вечерта отидох в черковния двор. Духаше студен зимен вятър, наоколо нямаше жива душа. Не се опасявах глупавият ѝ съпруг да дойде толкова късно на това страшно място, пък и никой друг нямаше за какво да идва там. Понеже бях съвсем сам и знаех, че единствената преграда помежду ни беше метър рохкава пръст, аз си казах: «Ще я прегърна още веднъж! Ако тя е студена, ще мисля, че ме брули севернякът; ако е неподвижна, ще мисля, че спи.» Взех лопата от бараката и започнах да копая с всички сили. Лопатата удари в ковчега. Залових се с ръце. Дървото запрашва около бурмите. Малко оставаше да постигна целта си, когато ми се стори, че чух някой да въздиша горе, на ръба на гроба. «Само да мога да сваля този капак – промърморих аз, – пък после дано засилят двама ни с пръст!» И аз задърпах капака още по-силно. Близко до ухото си долових втора въздишка. Дори ми се стори, че усетих топлият ѝ дъх да прогонва силната лапавица. Знаех, че до мене няма живо същество от плът и кръв, обаче със същата сигурност, с която усещаш, че се приближаваш към някаква човешка фигура в тъмнината, макар и да не можеш да я различиш, със същата сигурност усетих, че Кати е там – не под мене, а горе, край гроба. Внезапно от сърцето ми, по всичките ми жили, се разлива чувство на облекчение. Отказах се от настървените си усилия и изведнъж почувствувах утеха, неизразима утеха. Нейният дух беше до мене; той остана с мене, докато зарових отново гроба, и ме придружи до в къщи. Смейте ми се, ако щеше, но бях уверен, че ще я видя там. Бях сигурен, че тя е с мен, и не можех да не ѝ говоря. Когато стигнах в «Брулени хълмове», втурнах се припряно към вратата. Тя беше заключена и си спомням, че този проклет Ърншоу и жена му не ме пускаха да вляза. Спомням си, че се спрях здравата да го наричам, а след това изтичах горе в някогашната ѝ стая. Огледах се нетърпеливо; усещах я до себе си; почти я виждах и все пак не можех да я съзря! Чудно, че не ме изби кървава пот тогава – толкова нетърпима бе болката на моя копнеж, толкова пламенно ѝ се молах да я зърна поне за миг. Не я видях. Тя ме измъчи като дявол, както често бе правила приживе! И оттогава, кога повече, кога

по-малко, ставам жертва на това нетърпимо мъчение!... Адски мъки – нервите ми са така опънати, че ако не бяха яки като волски жили, отдавна биха станали като тези на Линтон. Когато седях у дома с Хертън, струваше ми се, че като изляза, ще я срещна; когато скитах из полето, мислех, че ще я срещна при завръщането си; когато излизах от къщи, бързах да се прибера. Бях убеден, че трябва да е някъде около «Брулени хълмове». А когато спях в нейната стая, стигах съвсем до полуда. Не можех да лежа там, защото, щом затварях очи, тя се явяваше или пред прозореца, или разтваряше вратите на шкафа, дето бе кревата, или влизаше в стаята, или дори слагаше прекрасната си главичка на същата възглавница, по стар навик от детските ѝ години. Трябваше на всяка цена да отворя очи, за да видя. И така аз ги отварях и затварях по сто пъти на нощ, но винаги бях разочарован. Това беше цяло мъчение. Често стенех на глас и без съмнение този стар негодник Джоузеф вярваше, че съвестта ми ме тормози. Сега, откакто я видях, се поуспокоих... малко. Странен начин да убиваш човека – не със сантиметри, а с деления от дебелината на косъма – да ме залъгва с призрака на надеждата цели осемнадесет години!

Господин Хийтклиф млъкна и си избърса челото. По него бяха полепнали мокри от пот коси; очите му се взираха в жаравата, веждите не бяха свити, а вдигнати чак до слепите очи, с което намаляваха жестоко-то изражение на неговото лице и му придаваха особен, разтревожен вид, някаква болезнена, умствена съсредоточеност върху един всепоглъщащ въпрос. Думите му само отчасти бяха отправени към мен и аз не наруших мълчанието. Не ми беше приятно да го слушам. След малко той отново загледа картината, свали я и я опря на канапетото, за да може да я съзерцава при по-добро осветление. Той все още беше задълбочен в портрета, когато в стаята влезе Катрин и заяви, че била готова, само чакала да оседаят понито ѝ.

– Изпратете това утре – каза ми Хийтклиф, след това се обърна към девойката и добави: – Можеш да минеш и без понито. Вечерта е чудесна, а в «Брулени хълмове» няма да имаш нужда от никакви понита – там, където и да отидеш, ще можеш да си служиш с краката си. Хайде!

– Сбогом, Елен! – пошепна скъпата ми малка господарка. Когато ме целуна, устата ѝ беше студена като лед. – Идвай да ме виждаш, Елен, не ме забравяй.

– Да не сте помислили да направите подобно нещо, госпожо Дийн! – каза новият ѝ баща. – Когато пожелае да говоря с вас, ще идвам тук. Не искам да си пххате носа в моя дом.

Той направи знак на Катрин да тръгне пред него и тя се подчини, извърщайки се, за да ми хвърли поглед, който ме преряза през сърцето. Следих ги през прозореца, докато минаваха през градината. Хийтклиф накара Катрин да го хване под ръка, макар че отначало тя явно се противеше, след това с бързи крачки я поведе по алеята, дърветата на която ги скриха от погледа ми.“

ТРИДЕСЕТА ГЛАВА

„Ходих в «Брулени хълмове», но не съм я виждала, откак ни напусна. Джоузеф сложи ръка на вратата, когато поисках да я видя, и не ме пусна. Каза ми, че госпожа Линтон била «заета», а господарят не бил в къщи. Зила ми поразправи как им върви животът, иначе надали бих знаела кой е жив, кой е умрял. Тя смята, че Катрин е високомерна, и не я обича, както личи от приказките ѝ. Младата ми господарка я помолила да ѝ помогне нещо, когато пристигнала там, но господин Хийтклиф ѝ казал да си гледа работата и да остави снаха му сама да се грижи за себе си; Зила с радост се подчинила, понеже е тесногръда, егоистична жена. Това незачитане накарало Катрин да прояви детинско раздражение. Тя ѝ отвърнала с презрение и така окончателно включила Зила в числото на своите неприятели, сякаш ѝ е сторила някакво голямо зло. Имах дълъг разговор със Зила преди около шест седмици, малко преди да дойдете вие, когато се срещнахме един ден на полето, и ето какво ми разказа тя.

«Първото нещо, което направи госпожа Линтон при пристигането си в «Брулени хълмове» – каза тя, – беше да изтича горе, без дори да каже добър вечер на мен и Джоузеф; заключи се в стаята на Линтон и остана там до сутринта. Сетне, когато господарят и Ърншоу бяха на закуска, тя влезе в хола и цяла разтреперана, запита дали може да повикат лекаря: братовчед ѝ бил много болен.

– Това ни е известно – отговори Хийтклиф, – обаче животът му не струва счупена пара и нямам намерение да харча нищо за него.

– Но аз не зная какво да правя – възрази тя – и ако никой не ми помогне, той ще умре.

– Напусни стаята – извика господарят – и никога вече да не съм чул дума за него. Никой тука пет пари не дава какво ще става с него. Ако държиш на него, гледай го, ако ли не, заключи го и го зарежи.

Тогава тя започна да ме безпокои и аз ѝ казах, че съм имала достатъчно главоболия с това противно същество. Всеки от нас има определена работа, а нейната работа е да гледа Линтон. Господин Хийтклиф ми нареди да оставя тази работа на нея.

Как са се оправяли двамата, не зная. Предполагам, че той доста се е мъчил и пъшкарал ден и нощ. От бледото ѝ лице и тъмните кръгове под очите явно личеше, че едва ѝ е оставало време да си почине. Понякога влизаше в кухнята съвсем като побъркана, сякаш искаше помощ от нас.

Но аз няхах намерение да престъпя заповедите на господаря – никога не съм посмяла да не го послушам, госпожо Дийн – и макар и да мислех, че не е право да не повикат Кенет, не ми влизаше в работата нито да давам съвети, нито да се оплаквам и винаги съм отказвала да се меся в тези неща. Случвало се е един или два пъти, след като си легнем, да отворя пак вратата и да я видя разплакана, седнала горе на стълбището; тогава бързо затварях, от страх да не би да се трогна и да се намеся. Дожаляваше ми за нея тогава, право ви казвам, и все пак не исках да си загубя службата, нали разбирате?

Най-сетне една нощ тя слезе смело в стаята ми и ми изкара ума от страх, като ми рече:

– Кажете на господин Хийтклиф, че синът му умира. Сигурна съм, че този път наистина умира. Стани веднага и му съобщете.

Тя каза това и изчезна. Четвърт час останах да лежа, цяла разтреперана и нащрек. Нищо не се помръдваше – къщата тънеше в тишина.

«Тя е сгрешила – казвах си. – Минало му е. Няма защо да ги будя.» И започнах да се унасям. Ала сънят ми бе прекъснат за втори път, когато звънецът силно зазвъня – единственият звънец, който имаме сложен нарочно за Линтон. Господарят ме извика да видя какво става и да им кажа, че не иска повече да чува този шум.

Предадох му думите на Катрин. Той изруга и след малко излезе със запалена свещ и се запъти към тяхната стая. Аз тръгнах подире му. Госпожа Хийтклиф беше седнала до леглото със скръстени на скута ръце. Свежърът ѝ се приближи, поднесе светлината към лицето на Линтон, погледна го и го попипа. След това се обърна към нея.

– Е, Катрин – заговори той, – как се чувствуваш? Тя не отговори.

– Как се чувствуваш, Катрин? – повтори Хийтклиф.

– Той се е изभावил, а аз съм свободна – отвърна тя. – Би трябвало да се чувствавам добре – продължи тя с горчивина, която не можеше да прикрие, – но вие ме оставихте толкова дълго да се боря срещу смъртта сама, че сега усещам и виждам само смъртта. Чувствавам се като умряла.

И тя наистина имаше мъртвешки вид. Дадох ѝ малко вино. По това време влязоха Хертън и Джоузеф, събудили се от звънеца и трополенето из къщата. Те бяха чули разговора ни пред вратата. Струва ми се, че Джоузеф се зарадва на смъртта на момчето. Хертън изглеждаше малко разтревожен, макар че явно бе по-залисан по Катрин, отколкото в мисли по Линтон. Но господарят му заповяда пак да си легне, като му каза, че не ни е потребна неговата помощ. Сетне той накара Джоузеф да

премести покойника в неговата стая, каза на мене да се прибера в стаята, а госпожа Хийтклиф остана сама.

Сутринта ме изпрати да ѝ кажа, че трябва да слезе долу за закуска. Тя се бе съблякла и като че тъкмо заспиваше. Каза ми, че била болна, което съвсем не ме учуди. Съобщих това на господин Хийтклиф и той отговори:

– Е, хайде, остави я до след погребението, качвай се само сегиз-тогиз да ѝ занесеш, каквото ѝ трябва. Щом видиш, че е по-добре, кажи ми.»

Кати стояла горе две седмици, както ми каза Зила. Последната я спохождала два пъти на ден, готова да бъде много по-дружелюбна, обаче опитите ѝ да се държи по-любезно били гордо и незабавно отблъсквани.

Хийтклиф се качил веднага да ѝ покаже завещанието на Линтон, който завещавал на баща си цялото си движимо имущество, както и това, което някога е било нейно. Нещастникът бил заплашен или подлъган да извърши това през едноседмичното ѝ отсъствие, когато умря чичо му. Със земите той не можеше да се разпорежда, понеже беше непълнолетен. Обаче господин Хийтклиф предяви и запази правата на жена му, както и своите. Във всеки случай предполагаше, че Катрин, останала без средства и без приятели, не може на законно основание да оспори неговото владение.

«Никой не се приближи до вратата ѝ освен мене, с това едничко изключение – каза Зила, – и никой не се осведомяваше за нея. За първи път тя слезе долу в хола един неделен следобед. Когато ѝ занесох обеда, тя извика, че не можела вече да търпи студа; тогава ѝ казах, че господарят ще отива в «Тръшкрос Грейндж», а няма защо да не слиза заради Ърншоу и мене. И тъй, щом чу да се отдалечава конят на Хийтклиф, тя се появи, облечена в черно, с вчесани зад ушите руси къдрици, скромна като квакерка. Тя не можеше да ги разреши.

Джоузеф и аз обикновено отиваме в параклиса в неделя. (Черквата, както знаете, няма свещеник сега – обясни госпожа Дийн, – а параклис наричат черквизата в Гимъртън, методистка ли е или баптиска, не зная.) Джоузеф отиде – продължи Зила, – но аз сметнах, че е редно да остана у дома. За младите винаги е по-добре да има някой по-възрастен да ги наглежда, пък и Хертън, колкото и да е свенлив, не е образец на добро държане. Казах му, че съвсем не е изключено братовчедка му да поседи с нас. А понеже е свикнала да се зачита неделният ден, няма да събърка, докато тя е при нас, да остави своите пушки и юзди, с които се

занимаваше в къщи. Той се изчерви, като чу новината, и погледна ръцете и дрехите си. Веднага прибра китовата мас и барута. Разбрах, че се канеше да й прави компания, а по държането му се досетих, че иска да има приличен вид. Разсмях се, както не бих си позволила да се смея пред господаря, предложих му, ако иска, да му помогна и го закачих за смущението му. Той се разсърди и започна да псува.

– Госпожо Дийн – продължи Зила, като забеляза, че не одобрявам държането й, – вие може да смятате, че младата ви господарка е много изтънчена за господин Хертън, и може да сте права, но да си призная, много ми се ще да видя носа й не чак толкова вирнат. И за какво й е сега цялата ученост и изисканост? Тя е бедна като нас двете, даже и победна, бас държа. Вие пестите, пък и аз слагам нещичко настрана.»

Хертън позволил на Зила да му помогне и тя успяла с ласкателства да възвърне доброто му настроение. И тъй, когато Катрин влязла, според разказа на икономката, той почти не си спомнял за предишните й оскорбления и се помъчил да й бъде приятен.

«Госпожата влезе ледено студена и надменна като княгиня. Аз станах и й отстъпих креслото си. Но не, тя гордо пренебрегна моята любезност. Ърншоу също стана и я покани да седне на пейката близо до огъня. Каза й, че сигурно много е изгладняла.

– Гладна съм цял месец и повече – отговори тя, влагайки в тези думи колкото се може повече презрение.

Тя си взе един стол и го сложи на разстояние от двама ни. Поседа така, докато се стопли, след това започна да се оглежда и откри няколко книги в бюфета. Начаса скочи и протегна ръка да ги стигне, но те бяха твърде високо. Като понаблюдава известно време усилията й, нейният братовчед най-после събра смелост да й помогне. Тя подложи полата си, а той я напълни с първите книги, които успя да досегне.

Това беше голяма крачка напред за момчето. Тя не му благодари, но все пак той се чувствуваше поласкан, че е приела помощта му, и се реши да застане зад нея, докато тя разглеждаше книгите, а дори и да се наведе и да посочи нещо, което беше привлякло вниманието му на някоя от старите картини. Не го обезсърчи дори и дръзкият начин, по който тя дръпна страницата изпод пръста му. Той се задоволи да стои малко по-назад и да гледа нея вместо книгата. Катрин продължаваше да чете или да търси нещо за четене. Момчето постепенно съсредоточи цялото си внимание върху гъстите й свилени къдри. Той не можеше да види лицето й, а и тя не можеше да го види. И може би, без напълно да съзнава какво прави, притеглен като дете от пламъка на свещ, накрая посегна да

ги пипне. Хертън протегна ръка и нежно погали една къдрица, сякаш беше птичка. Нож във врата ѝ да бе забил, тя нямаше да се обърне тъй рязко, нито да се нахвърли по-свирепо срещу него.

– Махай се веднага! Как смееш да ме докосваш! Защо си застанал тук? – извика тя с тон на отвращение. – Не мога да те понасям! Ако се приближиш до мене, ще се кача горе.

Господин Хертън се отдръпна със страшно глупав вид. Той седна тихичко на пейката, а тя продължи да прелиства томове още половин час. Най-после Ърншоу се приближи до мене и ми прошепна:

– Хайде, помоли я да ни почете, Зила. Схванах се да стоя без работа, а пък обичам... ще ми се да я послушам. Недей ѝ казва, че аз искам, поискай го за себе си.

– На господин Хертън се иска да ни почетете, госпожо – веднага се обадох аз. – Той ще ви е много благодарен... ще ви бъде много задължен.

Тя се навъси, вдигна очи и отговори:

– Господин Хертън и всички останали ще имате добрината да разберете, че не приемам никаква престорена любезност, която имате лицемерието да ми предлагате! Презирам ви и нямам за какво да говоря с никого от вас! Когато бях готова живота си да дам за една мила дума или дори само да видя лицето на някого от вас, вие всички страняхте от мене. Но няма да се оплаквам на вас. Студът ме накара да сляза; не слязох, за да ви забавлявам, нито пък да се радвам на вашето общество.

– Какво можех да направя? – запита Ърншоу. – В какво съм виновен?

– О, ти си изключение – отговори госпожа Хийтклиф. – Никога не съм почувствувала нужда от грижи като твоите.

– Но аз неведнъж съм предлагал и съм молил – каза той, докачен от нейната рязкост. – Помолих господин Хийтклиф да ми позволи да бдя заради вас...

– Млъкни! Предпочитам да изляза вън, да ида където и да е, само да не чувам противния ти глас – каза госпожата.

Хертън промърмори, че малко го било грижа, ако тя отидела по дяволите, после откачи от стената пушката си, решен да не се въздържа повече от неделните си занимания. Той вече се отпусна да приказва, а скоро тя реши да се уедини. Обаче студовете бяха настъпили и въпреки гордостта си тя се видя принудена да понася нашето общество все повече и повече. Аз обаче внимавах да не ѝ давам възможност да отблъсва добрината ми. Оттогава станах надменна като нея и между нас няма

никой, който да я обича или харесва; тя не го и заслужава, защото при най-малкия повод се наежва, без да зачита когото и да било. Сопва се и на самия господар и просто като че го предизвиква да я набие. И колкото повече я оскърбяват, толкова по-жлъчна става.»

Като чух всичко това от Зила, отначало реших да се откажа от службата си, да си взема една къщурка и да убедя Катрин да дойде да живее при мене. Но господин Хийтклиф не искаше и да чуе за това (колкото би се съгласил да настани Хертън в отделна къща) и засега не виждам друг изход, освен да се омъжи повторно. Това обаче не е в кръга на моите възможности.“

Така завърши разказа си госпожа Дийн. Въпреки предвижданията на доктора аз бързо възстановявам силите си и макар сега да е едва втората седмица на януари, смятам след някой и друг ден да отида на кон до „Брулени хълмове“ и да съобщя на своя хазаин, че следващите шест месеца ще прекарам в Лондон, та ако иска, да си намери друг наемател за имението след октомври. Мъчно биха ме съблазнили да прекарам тук още една зима.

ТРИДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

Вчера беше ясно, тихо и мразовито. Отидох до „Брулени хълмове“, както си бях намислил. Моята икономка ме замоли да занесе една бележчица от нея до младата ѝ господарка и аз не ѝ отказах, понеже добрата жена не виждаше нищо необичайно в молбата си. Входната врата беше отворена, но портата бе грижливо заключена, както при първото ми посещение. Почуках и извиках Ърншоу, който беше сред лехите. Той откачи веригата и аз влязох. Този момък е истински хубавец-селяк. Този път добре го разгледах. Той обаче сякаш нарочно прави всичко възможно, за да не изпъкват предимствата му.

Запитах дали господин Хийтклиф е в къщи. Отговори ми се, че не бил, но щял да се върне за обяд. Беше единадесет часът и аз изказах желание да вляза и да го почакам. Той веднага остави сечивата си и ме придружи по-скоро като копой, отколкото като заместник на домакина.

Влязохме заедно. Катрин беше вътре и помагаше в беленето на някакви зеленчуци за приближаващия обед. Изглеждаше по-мрачна и поунила, отколкото при първото ми посещение. Тя едва дигна глава да ме погледне и продължи заниманието си, пренебрегвайки общоприетите правила на учтивостта, както и преди, и не отговори на моя поздрав и с най-малкия жест.

„Съвсем не изглежда толкова мила, както госпожа Дийн се мъчи да ме убеди – помислих си аз. – Вярно е, че е красавица, но не е ангел.“

Ърншоу най-грубо ѝ заповяда да занесе нещата си в кухнята.

– Ти ги занеси – отвърна тя и ги бутна настрана, щом свърши работата си. После седна на едно столче до прозореца, където започна да изрязва фигурки на птици и животни от останалите в скута ѝ беленки от ряпа. Под предлог, че искам да поразгледам по-добре градината, аз се приближих към нея и според мен ловко пуснах бележката от госпожа Дийн на коленете ѝ, без да ме забележи Хертън. Обаче Катрин високо ме попита: „Какво е това?“ и я бутна настрана.

– Писмо от ваша стара познайница, икономката на „Тръшкрос Грейндж“ – отговорих аз, ядосан от това, че ме е злепоставила за добрината ми и понеже се боях да не би да си въобразят, че писмото е от самия мен. Тя на драго сърце би го взела, когато чу обяснението ми, но Хертън я изпревари. Той го сграбчи и го сложи в жилетката си, като каза, че първо трябвало да го види господин Хийтклиф. Тогава Катрин

мълчаливо се обърна на другата страна, извади крадешком носната си кърпичка и я притисна към очите си. След кратка душевна борба, при която се опита да потисне добрите си чувства, братовчед ѝ измъкна писмото и го захвърли колкото се можеше по-грубо на пода до нея. Катрин го грабна и жадно го прочете. След това тя ме разпита за обитателите на бившия ѝ дом – както за хората, тъй и за животните – и загледана към хълмовете, прошепна сякаш на себе си:

– Колко бих искала да яздя Мини там! Бих искала да се катеря там! Ах! Омръзна ми... тук съм като вързана, Хертън! – Тя склони хубавата си главица на перваза на прозореца и с полупрозявка и полувъздихка тъжно се унесе, без да я е грижа дали я забелязваме, или не.

– Госпожо Хийтклиф – заговорих аз, след като доста време поседях мълчаливо, – не виждате ли, че аз съм ваш стар познат? Толкова близък, щото ми се струва чудно, че не желаете да си поприказваме. Моята икономка непрестанно ми говори за вас и ви хвали и тя ще бъде много разочарована, ако се върна, без да мога да ѝ разкажа друго освен това, че сте получили писмото ѝ и не сте казали нищо.

Тези мои думи като че я учудиха и тя попита:

– Елен харесва ли ви?

– Да, много – отвърнах аз без всякакво колебание.

– Трябва да ѝ кажете – продължи тя, – че бих отговорила на писмото ѝ, но нямам с какво да го напиша, нямам дори и книга, от която да мога да откъсна някой лист.

– Никакви книги! – възкликнах аз. – Че как можете да живеете тука без тях, ако смея да ви запитам? При все че имам голяма библиотека, често ми е скучно в „Тръшкрос Грейндж“. Ако ми вземат книгите, бих изпаднал в отчаяние.

– Винаги четях, когато имах книги – каза Катрин. – Но господин Хийтклиф никога не чете и затова си науми да унищожи книгите ми. От седмици не съм зърнала книга. Само веднъж претърсих богословските книги на Джоузеф, което много го подразни... И един път, Хертън, попаднах на книги, скрити в твоята стая, няколко на латински и гръцки и малко разкази и стихове, все стари, познати. Донесох стиховете тук и ти ги отмъкна, както сврака отмъква сребърни лъжици, само от любов към кражбата – те не ти вършат работа; или ги скри от злоба, та да не им се радва никой друг, щом ти не можеш. Може би именно твоята завист да е подсказала на господин Хийтклиф да ме лиши от съкровищата ми? Но повечето от тях са записани в ума ми и отпечатани в сърцето ми, а тях не можеш ми отне.

Ърншоу почервения като божур, когато братовчедка му разкри тайната за личната му сбирка от книги и заеквайки от възмущение, отрече обвиненията ѝ.

– Господин Хертън иска да разшири кръга на знанията си – притекох му се на помощ аз. – Той не че ревнува, а иска да ви подражава и да достигне вашите познания. За няколко години той ще напредне в учението.

– А иска междувременно аз да затъпея – отвърна Катрин. – Да, чувам го да срича и да си чете и какви грешки прави при това! Бих искала да кажеш още веднъж баладата „Чеве Чейс“, както я казваше вчера – много беше смешно. Чух те, чух те и да прелистваш речника, и да търсиш трудните думи, и после да ругаеш, понеже не можеше да прочетеш обясненията им.

Младежът явно чувствуваше, че не е право да му се присмиват за невежеството му, а след това да му се присмиват, защото се мъчи да се просвети. И аз бях на това мнение и като си спомних разказа на госпожа Дийн за първия му опит да осветли мрака, в който е бил отгледан, забелязах:

– Но, госпожо Хийтклиф, всеки от нас е бил начинаещ и всеки се е спъвал и залитал при първите стъпки. Ако нашите учители се бяха подигравали с нас, вместо да ни помогнат, ние щяхме и днес да се спъваме и да залитаем.

– О! – отговори тя. – Аз не искам да ограничавам познанията му. Все пак той няма право да си присвоява моите книги и да ги карикатури с глупавите си грешки и неправилно произношение. Тези книги – и прозата, и стиховете, са станали свети за мене, понеже са свързани с различни спомени, и аз не искам той да ги унижава и осквернява със своята уста. А освен това от всичките книги е избрал тъкмо любимите ми неща, сякаш напук, от чиста злоба!

В настъпилото за миг мълчание гърдите на Хертън силно се повдигаха. Той се мъчеше да преодолее остроото чувство на обида и гняв, а това беше трудна задача. Аз станах и от кавалерско желание да облекча стеснението му заставах на вратата и отпратих погледа си към гледката навън. Той последва моя пример и напусна стаята, но почти веднага се появи отново с пет-шест тома в ръце. Той ги хвърли в скута на Катрин и възкликна:

– Вземи ги! Не ща вече нито да ги чета, нито да чувам и мисля за тях!

– Не ги искам сега – отговори тя. – Ще ги свързвам с тебе и те ще

ме отвращават.

Тя отвори една от книгите, която явно е била много често прелиствана, и прочете една част с проточения тон на начинаещ, сетне се изсмя и я захвърли.

– Слушай сега това – продължи тя предизвикателно и издекламира по същия начин един стих от стара балада.

Обаче неговото самолюбие не му позволи да търпи повече това мъчение. Аз чух как той прекъсна дръзките й думи с една плесница и донякъде одобрих постъпката му. Малката проклетница беше направила всичко възможно, за да оскърби чувствителния си, макар и необразован братовчед и само с груба сила той можа да си уреди сметките с нея и да накара виновницата сама да почувствува обидата. След това той събра книгите и ги хвърли в огъня. По лицето му прочетох каква мъка е било за него да принесе на злобата такава жертва. Стори ми се, че докато ги поглъщаха пламъците, той си спомняше удоволствието, което му бяха доставяли, и все по-голямата радост и успехи, които бе очаквал да му донесат те; струваше ми се също така, че познавах и подбудите му за тези тайни занятия. Той се е задоволявал с всекидневния си труд и грубите си примитивни удоволствия, преди да се срещне с Катрин. Срамът, че тя го презира, и надеждата, че ще одобри тези негови опити, го подтикнали към по-висши занимания. Но вместо да го запазят от презрението й и да му спечелят одобрението й, усилията му да се издигне бяха дали тъкмо обратни резултати.

– Да, това е единствената полза, която грубиянин като тебе може да извлече от тях! – извика Катрин, като облиза разранената си уста и възмутено загледа горящите книги.

– Я да си държиш езика! – свирепо отвърна Ърншоу.

И тъй като от възбуждение не можеше да каже нищо повече, той бързо се запъти към вратата, където му направих път да мине. Но едва беше прекрачил прага, когато се сблъска с господин Хийтклиф, който вървеше по алеята и го хвана за рамото.

– Какво се е случило, момчето ми? – запита го той.

– Нищо, нищо – отвърна момчето и се отскубна, за да изживее скръбта и гнева си в самота.

Хийтклиф го проследи с поглед и въздъхна.

– Странно ще бъде, ако сам се изиграя! – промърмори той, без да забележи, че аз съм зад гърба му. – Но когато търся в лицето му прилика с бащата, от ден на ден намирам все по-голяма прилика с нея. Как може толкова да й прилича, дявол да го вземе? Не мога вече спокойно да го

гледам.

Той сведе поглед към земята и мрачно влезе в къщата. Лицето му имаше неспокойно, напрегнато изражение, което никога не бях забелязвал преди, и ми се видя доста отслабнал. Щом го забеляза през прозореца, снаха му веднага избяга в кухнята, тъй че аз останах сам.

– Радвам се, че вече излизате, господин Локууд – рече той в отговор на моя поздрав, – отчасти от егоистични подбуди. Струва ми се, че мъчно бих се лишил от вашето общество в този пущинак. Неведнъж съм се чудил какво ви е довело тук.

– Просто една празна прищявка, сър – отвърнах аз. – Или пък една празна прищявка ще ме пропъди оттук. Идущата седмица заминавам за Лондон и трябва да ви предупредя, че не съм склонен да задържа „Тръшкрос Грейндж“ повече от дванадесетте месеца, за които съм наел къщата.

– О, тъй ли! Омръзнало ви е да живеете като отшелник, а? – каза Хийтклиф. – Но ако смятате да се откажете да плащате наем за имение, в което не живеете, напразно сте дошли. Аз никога не опрощавам дългове и държа да получа от всекиго, каквото ми се дължи.

– Не съм дошъл да моля за опрощаване – възкликнах аз доста ядосан. – Ако искате, мога да ви платя още сега. – И веднага извадих портфейла си.

– Не, не – студено отвърна той. – Вие ще оставите достатъчно ваши неща, с които да се погаси задължението в случай, че не се върнете. Не бързам чак толкова. Останете да обядвате с нас. Обикновено добре се посреща гостенин, който едва ли ще повтори посещението си... Катрин, донеси нещата. Къде си?

Катрин отново влезе в стаята със сложени на табла вилици и ножове.

– Можеш да обядваш с Джоузеф – промърмори й Хийтклиф настрана – и остани в кухнята, докато си отиде той.

Тя изпълни нарежданията му много точно; може би не изпитваше изкушение да не се подчини. Живеейки сред шутове и мизантропи, не е изключено тя да не може да цени хора от по-добри среди, когато се срещне с тях.

Седнал между мрачния и намръщен господин Хийтклиф и съвсем безмълвния Хертън, аз се нахраних в доста безрадостна обстановка и скоро се сбогувах. Щях да си тръгна през задния вход, за да зърна още веднъж Катрин и да ядосам стария Джоузеф, обаче Хертън получи нареждане да ми доведе коня и домакинят лично ме изпрати до вратата,

тъй че не можах да изпълня желанието си.

„Колко скучен става животът в тази къща! – размишлявах аз, докато яздех по пътя. – За госпожа Линтон Хийтклиф щеше да се сбъдне нещо по-романтично от приказка, ако се бяхме залюбили, както искаше добрата ѝ бавачка, и ако бяхме се преселили в шумната обстановка на града!“

ТРИДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

1802. През септември тази година бях поканен да опустоша полето на един приятел в Северна Англия и на път за неговото жилище неочаквано се озовах на петнадесет мили от Гимъртън. Конярят на един хан край пътя държеше кофа вода, за да освежи конете ми, когато край нас мина каруца с много зелен, току-що ожънат овес, и той забеляза:

– Това е от Гимъртън! Те са винаги три седмици по-назад от другите с жътвата.

– Гимъртън! – повторих аз. Вече съвсем смътно си спомнях за пребиваването си по онези места. – А, зная го! Колко далече е оттук?

– Трябва да има четиринадесет мили през хълмовете и пътят е много лош – отговори конярят.

Облада ме внезапно желание да посетя „Тръшкрос Грейндж“. Беше едва пладне и ми дойде на ума, че няма защо да не прекарам нощта под собствен покрив вместо в някой хан. Освен това нищо не ми струваше да отделя един ден за уреждане сметките с моя хазаин и тъй да си спестя едно повторно идване тук. След като си починахме малко, наредих на слугата си да разпита за пътя към селото и макар и да уморихме много конете, успяхме да минем разстоянието за около три часа.

Оставих слугата в селото и продължих по долината сам. Сивата черквица изглеждаше по-сива, а усамотеното гробище – още по-усамотено. Забелязах една овца да скубе ниската трева по гробовете. Времето беше топло и приятно – твърде топло за пътуване, но горещината не ми пречеше да се наслаждавам на възхитителната природа и на небето. Да бях я видял около август, сигурен съм, че бих се изкушил да пропиляя цял месец в тия уединени места. През зимата няма нищо по-тъжно, а през лятото нищо по-божествено от тези клисури, обградени от хълмове, и тези стръмни, ярко очертани ридове, обрасли с изтравниче.

Стигнах в „Тръшкрос Грейндж“, преди да залезе слънцето, и почуках да ми отворят, обаче семейството се бе оттеглило в задните помещения, което заключих по тънкия син пушек, който се виеше от кухненския комин, и никой не ме чу. Влязох в двора. На входа седеше девет или десетгодишно момиченце и плетеше, а на стъпалата една старица замислено пушеше лула.

– У дома ли е госпожа Дийн? – запитах аз старата жена.

– Госпожа Дийн? Не! – отговори тя. – Тя не живее тука. Тя живее

горе, в „Брулени хълмове“.

– Ви е ли сте икономката? – продължих аз.

– Да, аз гледам къщата – отвърна старичката.

– Е, аз съм господин Локууд, господарят. Можете ли да ме настаните в някоя стая? Искам да преспя тука.

– Господарят! – извика тя с изумление. – Я гледай ти! Че отде да знаем, че ще дойдете? Трябвало е да ни обадите. Сега нито има сухи чаршафи, нито подредено местенце в цялата къща!

Тя захвърли лулата си и забърза вътре, момичето и аз я последвахме. Скоро се убедих, че ми е казала истината и че почти бе загубила ума и дума покрай нежеланото ми появяване, и затова я помолих да се успокои. Казах, че ще отида да се поразходя, а тя междуременно да се помъчи да подреди едно ъгълче във всекидневната, за да вечерям, и някоя спалня за пренощуване. Никакво метене и бърсане на прах – само да запали огън и да приготви сухи чаршафи. Старата изглеждаше да има най-доброто желание да ми услужи, макар че взе да бърка в огнището с четка, вместо с ръжен, и сбърка още няколко неща, но аз излязох, уверен, че все ще успее да ми нареди място за спане, докато се завърна. Бях решил да се разходя до „Брулени хълмове“. Когато излязох от двора, дойде ми наум нещо, което ме накара да се върна.

– Наред ли е всичко в „Брулени хълмове“? – запитах аз жената.

– Ами да, доколкото зная – отговори тя, забързала към стаята с лопата жарава.

Искаше ми се да попитам защо госпожа Дийн е напуснала „Гръшкрос Грейндж“, но беше съвсем неудобно да я задържам в такъв критичен момент, затова си тръгнах и бавничко поех по пътя с блясъка на залзящото слънце зад гърба си и мекото сияние на изгряващата луна пред мене. Слънцето гаснеше, а луната засияваше все повече, когато напуснах парка и взех да се изкачвам по каменистия страничен път, който се отклоняваше към жилището на господин Хийтклиф. Преди да ми се мерне имението, единствената следа от деня беше вече само ивица мъждива кехлибарена светлина на запад. Обаче виждах всяко камъче на пътя и всеки стрък трева, огрени от прекрасната луна. Не стана нужда нито да се прекатервам през портата, нито да чукам: тя се отвори, когато я натиснах. „Това е вече подобрение“ – помислих си аз. Ноздрите ми подсказваха и друга промяна – аромат на лилав и жълт шибой, който се носеше във въздуха измежду простите овощни дървета.

Вратите и прозорците бяха широко разтворени; но както често се случва във въгледобивните райони, в камината пламтеше силен огън.

Насладата за окото прави излишната горещина по-леко поносима. Но холът на „Брулени хълмове“ е толкова просторен, че обитателите има къде да се спасят от топлината. Сега всички бяха седнали недалеч от един прозорец. Можех да ги видя и чуя още преди да вляза, и затова остананах да ги гледам и се заслушах, воден от едно растящо чувство на любовитство, нелишено от завист.

„Обратно“ – чу се сладък звънлив глас.

„Глупчо, трети път грешииш. Вече няма да ти показвам. Сети се сам или ще те дръпна за косата.“

„Добре – обратно! – отговори друг дълбок и мек глас. – А сега ме целуни, задето толкова внимавах.“

„Не! Първо го прочети правилно, без нито една грешка.“

Мъжът започна да чете. Той беше млад, добре облечен човек, седнал до една маса с разтворена пред него книга. Хубавото му лице сияеше от удоволствие, а очите му сновяха от страницата до малката бяла ръчичка на рамото му, която го плескаше по бузата, щом забелязваше признак на невнимание. Момичето с бялата ръчица бе застанало точно зад него и понякога, като се навеждаше да следи урока, лъскавите й руси къдрици се сливаха с кафявите му кичури. А лицето й... Но по-добре, че не можеше да го види, защото той едва ли би работил тъй упорито. Аз имах възможност да го гледам и прехапах устните си от ярост, задето бях проиграл възможността да постигна нещо повече от това – просто да стоя скован пред покоряващата му красота.

Урокът завърши с някоя и друга грешка. Ученикът поиска да бъде награден и получи най-малко пет целувки, които той щедро върна на свой ред. Тогава те се приближиха до вратата и от разговора им разбрах, че ще излязат на разходка в полето. Имах чувството, че ако не с думи, то поне в сърцето си Хертън Ърншоу би ме проклетел и би ме пратил в дъното на ада, ако бе видял злосластната ми личност точно в този момент. С чувство на злоба и ненавист се промъкнах и потърсих убежище в кухнята. И тук можеше свободно да се влезе. Седнала пред вратата, добрата Нели Дийн шиеше и пееше някаква песен, често прекъсвана от груби, невъздържани думи, които някой с крайно немузикален тон викаше отвътре.

– Сто пъти по-добре да ме ругаят по цял ден, отколкото да понасям приказките ти – казваше гласът от кухнята в отговор на нещо, което бе казала Нели. – Не мога да отворя Светото писание, без да започнеш да обвиняваш дявола за всичките злини по света. Не се ли виждаш, че си нищо, и тя също. Ще погубите момчето, горкото – добави той с

въздишка. – Сигурен съм, че е омагьосано! Нека бог ги съди, защото нашите земни господари не признават нито закон, нито правда.

– Не! Защото иначе сигурно щяхме да седим на разпалени главни – отговори Нели. – Я слушай, старче, чети си Библията като добър християнин и ме остави на мира. Ето сега пея „Сватбата на феята Ани“. Песента не е лоша, пък и става за танц.

Госпожа Дийн се готвеше да продължи, когато наближих. Тя ме поздрави веднага, бързо скочи на крака и извика:

– Да ви поживи господ, господин Локууд! Какво ви хрумна, та се връщате така неочаквано? Къщата е затворена, трябваше да ни предупредите.

– Наредих да ми приготвят една стая – отговорих аз. – Утре си тръгвам. Но кажете как попаднахте тук, госпожо Дийн?

– Зила напусна и наскоро, след като заминахте за Лондон, господин Хийтклиф поиска да дойда тук и да остана, докато се завърнете. Но моля, заповядайте. Пеша ли дойдохте от Гимъртън?

– Идвам от „Тръшкрос Грейндж“ и докато ми приготвят стаята, искам да си свърша работата с господаря ви. Не вярвам наскоро да имам друг такъв сгоден случай.

– Каква работа, сър? – попита Нели, като ме въвеждаше в хола. – Той излезе и не вярвам да се върне скоро.

– За наема.

– Но тогава трябва да говорите с госпожа Хийтклиф или по-скоро с мен. Тя още не е свикнала да се справя с работите и аз се грижа за всичко, понеже няма друг.

Погледнах озадачен.

– Но вие вероятно не сте чули, че Хийтклиф почина? – добави тя.

– Хийтклиф умрял? – възкликнах аз дълбоко учуден. – Кога се случило това?

– Преди три месеца. Но седнете, дайте да ви закача шапката и ще ви разправа всичко. Вероятно още не сте вечеряли, нали?

– Нищо не искам. Наредих да ми приготвят вечеря в къщи. Но седнете и вие. Никак не очаквах, че може да умре. Разправете ми какво се случи. Значи, вие не очаквате младите да се върнат скоро?

– Не! Всяка вечер все им се карам, че излизат късно, но кой слуша. Поне пийнете малко старо домашно пиво. Това ще ви ободри, пък вие и без това изглеждате уморен.

Тя избърза да донесе пивото, преди да мога да откажа. Чух Джоузеф да казва, че било просто скандално да има поклонници на нейната

възраст, а на всичко отгоре да им вади напитки от избата на господаря. И това бил доживял да види!

Тя не се спря да му отговори, а се върна веднага с дълбока сребърна халба в ръка, чието съдържание похвалих с подходящ възторг. След това продължи да ми разказва какво бе станало с Хийтклиф. Както тя се изрази, краят му бил съвсем „чудат“.

„Повикаха ме в «Брулени хълмове» около две седмици, след като ни напуснахте – продължи Нели, – и аз приех с радост заради Катрин. Първата ни среща бе скръбен удар за мен. Тя толкова се бе променила след раздялата ни. Господин Хийтклиф не обясни какво го бе накарало да промени мнението си относно идването ми. Той само каза, че искал да дойда и че му омръзнало да гледа Катрин. Трябвало да наредя малкото салонче като всекидневна стая и да прибера Катрин при мен. Стигало му, ако се налага, да я вижда по веднъж или два пъти на ден. Тя изглеждаше доволна от това разрешение на въпроса и постепенно аз скришом пренесох голям брой книги и други дреболии, с които тя бе свикнала в «Тръшкрос Грейндж». Ласкаех се с мисълта, че ще се наредим все пак добре. Заблудението ми не трая дълго. Отначало Катрин изглеждаше доволна, но скоро стана нервна и раздражителна. Например беше й забранено да излиза от градината и много я дразнеше, че не може да излиза извън тесните й граници, особено с настъпването на пролетта. Освен това, когато си гледах къщната работа, често трябваше да я оставям сама и тогава тя се оплакваше, че е много самотна. Предпочиташе да се кара с Джоузеф в кухнята, отколкото да седи плахо и мирно в стаята си. Не обръщах внимание на кавгите им, но често и Хертън трябваше да се приютава в кухнята, когато господарят искаше да стои сам в хола. Отначало тя излизаше, когато той влизаше в кухнята, или ми помагаше в работата, без да му обръща внимание или да му говори. Самият той бе крайно намусен и мълчалив. Но след известно време тя промени поведението си и вече не го оставяше на мира. Казваше, че бил глупав и мързелив, чудеше се как можел да понася такъв живот, как можел по цяла вечер само да жапа в огъня и да дреме.

– Виж го, Нели, не ти ли прилича на куче? – веднъж ми каза тя. – Или на талигарски кон? Върши си работата, яде си дажбата и вечно спи. Колко трябва да му е празна и тъпа главата! А ти понякога сънуваш ли, Хертън? Я ми кажи какво сънуваш. Но ти не можеш да ми отговориш!

Тя обърна очи към него, но той не отвори уста и не я погледна.

– Може би и сега сънува – продължи тя. – Виж го как си върти рамото, също като Юнона. Ти го попитай, Елен.

– Ако не се държите както трябва, господин Хертън ще поиска господарят да ви изпрати горе – казах аз. Той не само беше свил рамо, но и юмука си и сякаш искаше да го използва.

– Зная защо Хертън не ще да продума, когато съм в кухнята – забележа тя при друг случай. – Страх го е да не му се присмее, не мислиш ли, Елен? По едно време беше започнал да се учи да чете и защото му се присмях, изгори книгите и изостави учението. Това не е ли глупост?

– Нима вие самата не сте постъпили зле? – рекох ѝ. – Я да видим?

– Може би, но не очаквах да се покаже толкова глупав. Слушай, Хертън, ако сега ти дам книга, би ли я взел? Ще опитам.

Тя прелистваше една книга и я сложи върху ръката му, но той я блъсна и процеди през зъби, че ще ѝ извие шията, ако не го остави на мира.

– Тогава ще оставя книгата ей тук – продължи тя, – в чекмеджето на масата; а сега ще си легна.

Тя ми прошепна да гледам дали той ще пипне книгата, после излезе. Но той не се докосна до нея. Казах ѝ това на следната сутрин за нейно най-голямо разочарование. Виждах, че тя съжелява за настойчивото му мусене и нехайство. Съвестта ѝ я гризеше, задето го бе наплашила и накарала да се откаже от усилията си да се образова. Тя действително бе постигнала това. Но сега търсеше начин да поправи грешката си.

Докато гладех или се занимавах с някаква друга домакинска работа, при която трябваше да седна, тя донасяше някоя приятна книга и ми четеше на глас. Когато Хертън биваше там, тя обикновено прекъсваше четенето на някое интересно място, а след това оставяше книгата някъде наблизо – това го вършеше често. Но той беше упорит като магаре и не се хващаше на въдицата. Когато валеше навън, той оставаше да пуши с Джоузеф и двамата стояха неподвижно от двете страни на огнището. Старият, за щастие, бе много глух и не можеше да чуе нейните «язвителни бръщолевения», както би се изразил той, а младият се старееше да не им обръща внимание. При хубаво време, вечер, младият ходеше на лов. Тогава Катрин само се прозяваше и въздишаше и ме караше да ѝ говоря; но щом започнех, тя веднага бягаше в двора или градината. Като не знаеше вече какво да прави, тя плачеше и викаше, че била уморена от живота, че животът ѝ бил безсмислен.

Господин Хийтклиф бе започнал все повече и повече да отбягва хора и почти никога не допускаше Ърншоу в хола. Вследствие на една злополука в началото на март последният бе станал нещо като

постоянен инвентар на кухнята. Веднъж излязъл сам из хълмовете. Пушката му се пръснала, някакво парче му наранило ръката и той загубил много кръв, докато се прибере. Поради това бе принуден да стои в къщи при огъня, на спокойствие, докато се поправи. Катрин точно това и чакаше. Тя намрази стаята си горе повече от всякога и непрекъснато ми намираще работа долу, за да идва и тя с мен.

На Великден, в понеделник, Джоузеф закара добитък на панаира в Гимъртън. Следобед аз белех пране в кухнята.

Начумерен както винаги, Ърншоу седеше в ъгъла си при камината, а за да не скучае, малката ми господарка рисуваше нещо по прозорците, като за разнообразие от време на време запяваше, тихо възкликваше и хвърляше досадни и нетърпеливи погледи към братовчедата си. Той съсредоточено пушеше, загледан в огъня. Като й казах, че ми тъмни и че така не мога да работя, тя се отдръпна към камината. Не обърнах особено внимание на това, но скоро тя подзе:

– Хертън, сега вече разбирам, че бих желала... бих се радвала... бих искала да те имам като братовчед, ако не беше станал толкова заядлив и груб към мен.

Хертън не й отговори.

– Хертън, Хертън, Хертън, не чуваш ли? – продължи тя.

– Махай се отгук! – изръмжа той, твърд и неотстъпчив.

– Чакай да взема лулата – каза тя, като внимателно протегна ръка и му я издърпа от устата.

Преди да успее да си я вземе обратно, лулата бе счупена и хвърлена в пламъците. Той я изруга и взе друга.

– Чакай – извика тя, – по-напред трябва да ме изслушаш. Не мога да говоря сред такива облаци пушек.

– Да те вземат дяволите! – отвърна той настървено. – Остави ме на мира!

– Не – настояваше тя. – Няма да те оставя! Чудя се как да те накарам да ми заговориш, а ти се правиш, че не разбираш. Като те наричам глупчо, това в същност нищо не значи. Това не значи, че те презирам. Хайде, Хертън, обърни ми малко внимание. Ти си ми братовчед и трябва да се държиш като такъв.

– Не искам да имам нищо общо с теб и с пустата ти гордост, и с проклетите ти шеги и подигравки – отвърна той. – По-добре да ида в ада телом и духом, отколкото да те погледна още веднъж. Вън през вратата! Веднага!

Катрин се намуси и се оттегли на миндера при прозореца, като

хапеше устни. Тя се опита да засвири някаква странна мелодийка, за да прикрие все по-голямото си желание да се разхълца.

– Трябва да бъдете приятели с братовчедката си, Хертън – намесих се аз, – щом тя се разкайва за острия си език. Това ще е добре за вас. Дружбата с нея може съвсем да ви промени.

– Дружба ли – извика той, – когато тя ме мрази и ме смята недостоен даже обувките ѝ да чистя? Не! И цар да ме направят, не бих вече погърсил дружбата ѝ, само за да ме отритва.

– Не аз, а ти ме мразиш! – заплака Кати, без да прикрива повече скръбта си. – Ти ме мразиш не по-малко, отколкото господин Хийтклиф, даже и повече!

– Проклетата лъжкия си ти! – прошепна Ърншоу. – Тогава защо десетки пъти съм го ядосвал, като държа твоята страна, и то когато ми се подиграваше и ме презираше и... Но нищо, продължавай да ме измъчваш. Ще ида да кажа, че си ме пропъдила от кухнята.

– Но аз не знаех, че си ме защищавал! – отвърна Катрин, като бърсеше сълзите си. – Аз бях толкова нещастна и озлобена против всички; но сега искам да ти благодаря и те моля да ми простиш. Какво друго мога да направя?

Тя се върна към камината и сърдечно протегна ръка. Той се бе навъсил и начумерил като буреносен облак, със силно стиснати юмруци и вперен в земята поглед. По инстинкт Катрин вероятно бе отгатнала, че неотстъпчивостта му се дължи на просто вироглавство, а не на някаква омраза към нея; и след кратко колебание тя се наведе и го целуна леко по бузата. Малката палавница помисли, че нищо не съм видяла, отдръпна се и се върна при прозореца, като че нищо не е било. Поклатих глава с упрек; тогава тя порумения и прошепна:

– Та какво друго можех да сторя, Елен? Не иска да ми подаде ръка, не иска да ме погледне! Трябваше някак да му покажа, че ми е симпатичен... че искам да бъдем приятели.

Не зная дали целувката изигра решителната роля. В продължение на няколко минути Хертън внимателно криеше лицето си, а когато найсетне го откри, просто не знаеше накъде да гледа.

Катрин се зае внимателно да завива една хубава книга в бяла хартия и след като я завърза с панделка и надписа до «Господин Хертън Ърншоу», помоли ме да стана неин специален пратеник и да предам подаръка на посочения адресант.

– И му кажи, че ако я вземе, ще дойда да го уча да я чете както трябва. Ако пък откаже, ще отида горе и никога вече няма да го закачам.

Занесох книгата и предадох поръчението, зорко наблюдавана от моята господарка. Хертън държеше пръстите си склучени и затова аз я сложих на коляното му. Той не я отблъсна. Продължих работата си. Катрин бе застанала облакътена на масата, докато слабо шумолене ѝ подсказа, че пакетът се отваря. Тогава тя тихо се приближи и седна до братовчед си. Той трепереше, а лицето му поруменя. Нямахме ни следа от предишната му грубост и навъсена недодяланост. Отначало не можеше да събере смелост да отговори, макар и с думичка, на търсеция ѝ поглед и прошепнатата молба:

– Моля те, Хертън, кажи «да», кажи, че ми прощаваш. Ще бъда толкова щастлива да чуя от теб тази малка дума.

Той промълви нещо неясно.

– И нали ще ми бъдеш приятел? – добави Катрин изпитателно.

– Не! Защото всеки ден от живота си ще се червиш заради мен – отвърна той – и колкото по-добре ме опознаваш, толкова повече ще се срамуваш от това приятелство. Не бих могъл да понеса това!

– Значи, не искаш да бъдем приятели – каза тя с медена усмивка и се промъкна към него.

По-нататък не се чуваше ясно какво говорят, но когато пак обърнах глава, видях две съвсем сияещи лица, наведени над приетия вече подарък. Вече не се съмнявах, че договорът е ратифициран и от двете страни и че неприятелите занапред ще бъдат заклетни съюзници. Книгата, която проучвах, бе изпъстрена с ценни картини. Последните, както и положението, в което седяха, ги бяха така обаяли, че те не мръднаха до завръщането на Джоузеф. А той, бедният, бе просто смаян, като видя Катрин редом до Хертън Ърншоу, облегнала ръка на рамото му. Той бе силно изненадан, че любимецът му търпи нейната близост – толкова дълбоко учуден, че тази вечер не можа дума да каже по въпроса. Само дълбоки въздишки издаваха чувствата му, когато постави тържествено голямата библия на масата и нареди отгоре извадените от портфейла замърсени банкноти, получени от извършените сделки. Най-после той повика Хертън от мястото му.

– Занеси ги на господаря, момче, и стой там. Аз се качвам в стаята. Не ни подобава да седим в тая дупка. Трябва да се измитаме, да търсим друга.

– Хайде, Катрин – казах ѝ аз, – и ние трябва «да се измитаме». Свърших с гладенето. Готова ли сте?

– Още няма осем – каза Катрин и стана неохотно. – Хертън, ще оставя книгата на камината, а утре ще донеса и други.

– Но както ги донесете, ще ги занеса в хола – каза Джоузеф. – После вървете ги търсете. Та... както искате.

Кати го заплаши, че ще си попълва такива загуби от неговата собствена библиотека. Тя мина усмихната край Хертън и като се изкачваше по стълбата, запя. Струва ми се, че никога, откакто живееше в този дом, не ѝ е било толкова леко на душата освен може би по време на най-ранните ѝ посещения на Линтон.

Така зародилата се близост бързо се задълбочаваше, макар и с временни прекеждия. Само желанието от само себе си не бе достатъчно да облагороди Ърншоу, а младата господарка не бе нито философ, нито образец на търпение. Но тъй като и двамата преследваха една и съща цел – единият влюбен и изпълнен с почит, а другият влюбен и изпълнен с желанието да бъде почитан, – в края на краищата те успяха.“

– Както виждате, господин Локууд, все пак не бе никак трудно да се спечели сърцето на госпожа Хийтклиф. Но сега се радвам, че вие не се опитахте да сторите това. Най-съкровено ми желание е тези млади хора да се съберат. На сватбата им няма да има на кого да завиждам. В цяла Англия няма да има по-щастлива жена от мен.

ТРИДЕСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

„Тоя понеделник заранта Ърншоу още не бе напълно годен за работа и затова остана в къщи. Аз веднага видях, че няма да мога да задържа Катрин при себе си както преди. Тя слезе преди мен и отиде в градината, където бе видяла братовчедът си да върши някаква лека работа. Когато отидох да ги повикам за закуска, разбрах, че го е накарала да разчисти една доста голяма ивица земя от храсти с френско и цариградско грозде. Те обсъждаха какви растения да донесат от «Тръшкрос Грейндж».

Ужасих се от опустошението, което бяха успели да извършат само за половин час. Джоузеф пазеше френското грозде като зеницата на окото си, а тя бе избрала да прокара леха с цветя точно сред тези храсти.

– Хубава работа! – възкликнах аз. – Всичко това ще бъде показано на господаря веднага щом го забележи Джоузеф. А какво извинение имате, задето така се разпореждате в градината? Ще видите как ще избухне той накрая. Господин Хертън, чудя се къде ви е умът, та сте я послушали и сте забъркали тази каша.

– Бях забравил, че са на Джоузеф – отвърна Ърншоу озадачен, – но ще му кажа, че аз съм виновен.

Винаги се хранехме заедно с господин Хийтклиф. Изпълнявах ролята на домакиня при запарването на чая и сервирането, тъй че присъствието ми на масата бе необходимо. Катрин обикновено сядаше до мен, но днес се бе присламчила до Хертън. Скоро разбрах, че тя няма да бъде по-сдържана в дружбата си, отколкото бе в своята неприязън.

– Гледайте да не говорите много с братовчедата си и да не му обръщате повече внимание, отколкото трябва – прошепнах на ухото ѝ на влизане в стаята. – Това навярно няма да се хареса на господин Хийтклиф и той ще се ядоса и на двама ви.

– Добре, няма – отвърна тя.

Само минутка по-късно тя седна съвсем близо до него и втъкваше стръкчетата иглика в чинията му с овесени ядки.

Той не смееше да ѝ заговори. Едва се осмеляваше да я погледне; но тя продължи да го закача и на два пъти той едва не прихна от смях. Аз се намръщих, а тя стрелна поглед към господаря, но по неговото лице личеше, че мислите му са далеч от нас. За момент тя стана сериозна и се вгледа изпитателно в него, после се обърна и продължи да се задява.

Накрая Хертън избухна в сподавен смях. Господин Хийтклиф се сепна. Очите му пробягаха по лицата ни. Катрин срещна погледа му с привидната си нервност, примесена в предизвикателство, което му бе крайно противно.

– Добре, че не си ми под ръка – извика той. – Какъв дявол те кара да ме зяпаш непрекъснато с тия твои проклетни очи? Стига си ме гледала и се помъчи да не ми напомняш за себе си. Мислех, че съм те изцерил от навика да се смееш.

– Аз бях – промълви Хертън.

– Какво говориш? – попита господарят.

Хертън се загледа в чинията си и не повтори признанието си. Господин Хийтклиф се вгледа за малко в него и мълком продължи да закусва, потънал отново в мислите си. Почти бяхме привършили. Двамата млади благоразумно се бяха поотдалечили един от друг и аз вече не очаквах други неприятности. Но ето че Джоузеф се появи на вратата. По треперещите му устни и яростния му поглед личеше, че е открил пораженията на любимите си храсти. Той сигурно бе забелязал Кати и братовчед й да се навъртат наоколо, преди да разгледа мястото, защото челостите му се движеха като на крава, която преживя, и думите му едва се разбираха.

– Искам си заплатата и ще си бягам. Исках тук да умра, където съм работил шейсет години, и мислех да си дигна книгите и парцалите на тавана и да оставя кухнята на тях, само мир да има. Не е лесно човек да си остави огнището, но аз и на това бях готов, а какво стана? Тя ми взе и градината; а, честна дума, господарю, това вече не се търпи! Вие се превивайте пред хомота, ако щете. Но аз не съм свикнал. Стар гръб на нов юк лесно не свиква. По-добре да си изкарвам залъка, като чукам чакъл по пътищата.

– Стига, идиот такъв! – прекъсна го Хийтклиф. – Режи късо. От какво се оплакваш? Не искам да се меся в кавгите ви с Нели. Пет пари не давам даже ако те натъпче в мазата за въглища.

– Не е Нели – отвърна Джоузеф. – За Нели нямаше да викам, колкото и да е лоша. Да благодарим на бога, че поне тя на никого не може да открадне душата. Никога не е била толкова красива, че да се заплесне човек по нея. Не, говоря за тази ужасна, безобразна господарка, с дръзки очи и невъзпитано държане, която е омагьосала нашето момче, докато... Просто сърцето ми се къса. Забравил е всичко, що съм направил за него. Човек го направих, а той отишъл и изскубал цял ред от най-хубавите ми храсти френско грозде в градината.

Тук той започна направо да се вайка, забравил мъжкото си достойнство и изцяло погълнат от нанесените му неправди, от непризнателността на Ърншоу и опасността, която грозеше момчето.

– Този глупак да не е пиян? – запита господин Хийтклиф. – Хертън, на теб ли се сърди за нещо?

– Издърпах два или три храста – отвърна младежът, – но ще ги посадя отново.

– А защо ги извади? – запита господарят. Катрин сметна за уместно да се намеси.

– Исках там да посадим цветя. Само аз съм виновна, защото аз го накарах.

– А кой дявол ти позволи да пипнеш тук даже и едно клонче? – запита чичо й много учуден. – А на тебе кой ти каза да я слушаш? – добави той, обръщайки се към Хертън.

Последният мълчеше, но братовчедка му отговори:

– Не трябва да ви се зловиди, че искам да украся няколко метра, когато сте заграбили цялата ми земя.

– Земята ли, нахална кучка такава! Ти никога не си имала никаква земя – каза Хийтклиф.

– И парите ми – продължи Катрин, отвръщайки на гневния му поглед, като захапа една коричка, останала от закуската й.

– Мълчи! – извика той. – Стига, махай се оттук!

– И земята на Хертън, както и парите му – продължи момичето невъздържано. – Сега Хертън и аз сме приятели. Ще му кажа всичко за вас.

За момент господарят, изглежда, се смути. Побледня и стана от стола, втренчил в нея поглед, пълен със смъртна омраза.

– Ако ме ударите, Хертън ще ви удари – каза Катрин, – затова по-добре си седнете на мястото.

– Ако Хертън не те изхвърли от стаята, аз ще го пръждосам в ада – прогърмя Хийтклиф. – Вещица проклетая, значи, осмеляваш се да го насъскваш против мен? Махнете я оттук. Чувате ли? Изпъдете я в кухнята. Чувате ли, Елен Дийн, ако още веднъж я пуснете да ми се мерне пред очите, ще я убия.

Шепнейки тихо, Хертън се постара да я убеди да излезе.

– Измъкнете я оттук – извика той, озверен. – Какво, да не искаш още да говориш?

И той се приближи, за да изпълни собствената си заповед.

– Той вече няма да ви слуша, проклетнико – каза Катрин, – и скоро

ще ви намрази не по-малко от мен.

– Стига! Стига! – шепнеше младият момък с упрек. – Спри най-после! Не искам да му говориш по тоя начин.

– Но нали няма да го оставиш да ме удари? – извика тя.

– Хайде, върви тогава – прошепна Ърншоу настойчиво.

Но вече беше късно. Хийтклиф я бе сграбчил.

– Сега ти се махай отгук – каза той на Ърншоу. – Проклетата му вещица! Предизвика ме в момент, когато не мога да понасям такива работи. Сега ще я накарам да се разкайва за цял живот.

Ръката му се бе вкопчила в косата ѝ. Хертън се опита да освободи къдриците ѝ и го молеше поне този път да не ѝ стори зло. Черните му очи святкаха от ярост. Той изглеждаше готов да разкъса Катрин на парчета. Тъкмо се бях решила да се притека на помощ, когато пръстите му внезапно се отхлабиха. Той пусна косата ѝ и я стисна за ръката, като впи в лицето ѝ пронизателен поглед. След това прокара ръка над очите си, постоя за миг, вероятно да се окопоти, и се обърна пак към Катрин с престорена сдържаност.

– Трябва да се отучиш да ме вбесяваш така или някога действително мога да те убия. А сега върви с госпожа Дийн, стой при нея и дръж нахалството си за нейните уши. А колкото за Хертън, ако забележа, че те слуша, ще го изпратя другаде да си изкарва прехраната. Твоята любов може да го докара до просешка тояга. Нели, отведете я. А сега ме оставете, говоря на всички. Оставете ме!

Аз изведох младата господарка. Тя самата бе толкова доволна, че се отърва, щото не се възпротиви. Другият ни последва и господин Хийтклиф остана сам в стаята си до вечерта. Бях посъветвала Катрин да се храни горе, но щом като видя мястото ѝ празно, той ме изпрати да я повикам. Той не проговори на никого от нас. Хапна много малко и веднага след това излезе, като даде да разберем, че не ще се върне преди мръкване.

Новите двама приятели се настаниха в хола, докато го нямаше. По едно време чух, че Хертън строго смъмри братовчедка си, задето иска да му разкрие поведението на свекър ѝ спрямо баща му. Каза ѝ, че и дума не искал да чуе против него. И самият дявол да бил, нямало значение – той пак щял да държи на него. Предпочитал тя да ругае пак него, както преди, отколкото да се захваща с господин Хийтклиф. Всичко това ядосваше Катрин, но той съумя да я накара да мълчи, като я попита как би ѝ се харесало, ако той започне да злослови за нейния баща. Тогава тя разбра, че Ърншоу има съвсем присърце доброто име на господаря и че

никакви разумни доводи не биха могли да скъсат връзките, които го свързват с Хийтклиф. Те бяха вериги, изковани от навика, които би било жестоко да се опита да разхлаби. Оттогава тя се държеше добре, избягваше да се оплаква или показва ненавистта си към Хийтклиф и ми призна, че съжалява, задето се е постарала да го смрази с Хертън. И наистина смятам, че след това тя даже думичка не е казвала пред Хертън срещу своя подтисник.

Когато тази неприятност се разсея, двамата останаха пак добри приятели и всецяло се отдадоха на работата си: той учеше, а тя му предаваше. Често седях при тях след работа. Чувствувах се успокоена – толкова драго ми беше да ги гледам, че не забелязах как времето минава. Разбирате, нали, че аз и двамата ги смятах почти като мои собствени деца. Отдавна вече се гордеех с едното, а сега бях уверена, че и другото ще ме радва не по-малко. Честен, отзивчив и природно надарен, той бързо разсея облака на невежество и унижение, в който бе израсъл, а със своите похвали Катрин поощряваше прилежанието му. Просветляващият му се ум озаряваше и самото му лице, правеше го по-одухотворено и му придаваше благородство. Едва можах да позная, че това е същият човек, когото видях в деня, когато намерих малката господарка в «Бруленни хълмове» след разходката ѝ до Пенистън Крег. Докато аз им се възхищавах, а те работеха, се стъмни и господарят се върна. Той дойде при нас съвсем неочаквано, влязъл от главния вход. Беше ни видял и тримата, преди да вдигнем глава и да го забележим. «Не би могло да има по-приятна и невинна картина – помислих си аз – и ще бъде грехота, ако им се скара.» Червената светлина на огъня озаряваше хубавите им глави и светналите им от детински интерес лица. Въпреки че той бе на двадесет и три, а тя на осемнадесет години, и двамата имаха толкова нови неща да почувствуват и научат, че нито той, нито тя познаваха трезвите чувства и разочарованията, присъщи на всяка по-зряла възраст.

Те вдигнаха очи едновременно и видяха насреща си господин Хийтклиф. Може би никога не сте забелязали, че те имат еднакви очи, и то очите на Катрин Ърншоу. Младата Катрин ѝ прилича само по широкото чело и доста извитите ноздри, които мимо волята ѝ и придават горделив вид. У Хертън приликата е по-чувствителна. Тя винаги личи, но в този момент бе особено поразителна, защото чувствата му се бяха оживили и приспаните му досега умствени способности бяха заработили. Вероятно тази прилика обезоръжи господин Хийтклиф. Той пристъпи към огнището, обзет от видимо смущение, което бързо се изпари, когато погледна младия човек. Или по-право казано, то се промени, защото все

още се долавяше. Той взе книгата от ръката му и погледна отворената страница, после му я върна, без да каже нищо. На Катрин направи знак с ръка да излезе. Другарят ѝ не се забави много след нея; аз също така се канех да си тръгна, но той ми каза да остана.

– Нищо не излезе от цялата работа, нали? – забеляза той, като си помисли за това, което току-що бе видял. – Какъв смешен и жалък край на отчаяните ми усилия! Вземам лостове и кирки да срина двете къщи, от толкова време се приучвам да работя като Херкулес и когато всичко вече е подготвено и напълно в моя власт, виждам, че нямам ни най-малкото желание да съборя даже една керемида от покривите им. Старите ми неприятели не са ме победили. Точно сега е моментът да отмъстя на представителите им. Бих могъл да го сторя, без никой да може да ме спре. Но каква полза? Нямам желание да нанеса удара. Не ми се ще да вдигна ръка. Излиза, че през цялото време съм се мъчел само за да се похваля с благородното си великодушие. Но това съвсем не е така. Никакво удоволствие не би ми доставило да ги унищожа, а ми липсва желанието да руша ей така, за нищо. Нели, настъпва някаква странна промяна; сега още се намирам в сянката ѝ. Всекидневният ми живот е станал толкова безинтересен, че едва се сещам да ям и да пия нещо. Само тези двамата, които напуснаха стаята, изпъкват в съзнанието ми като реални същества. А като ги гледам, изпитвам едва ли не адска болка. За нея не искам да говоря, не искам и да мисля, но искрено бих желал да е невидима. Присъствието ѝ само ме влудява. Към него изпитвам други чувства; но все пак заради това не биха ме сметнали за луд, бих отбягвал да го виждам. А може би ще си помислите, че съм на път да полудея – добави той, като се опита да се усмихне, – ако се опитам да ви опиша хилядите форми на минали възпоминания и представи, които той събужда или съчетава в себе си! Зная, че няма да кажете никому това, което ви разправам. Винаги съм бил толкова затворен в себе си, щото най-сетне търся да намеря някого, с когото да споделя мислите си. Преди пет минути Хертън ми се видя не като обикновено човешко същество, а като олицетворение на младините ми. Почувствавах близостта си с него по толкова различни начини, щото съвсем не бих могъл да се ръководя от разума в държанието си към него. На първо място поразителната му прилика с Катрин го свързваше толкова силно с нея. Но това, което може би смятате, че най-силно е подействувало на въображението ми, в същност е най-маловажното. Защото, какво ли не свързвам с нея, какво ли не ми напомня за нея? Не мога да погледна към каменния под, без да видя лицето ѝ, вдълбано в плочите. Във всеки облак, във всяко дърво,

нощем в самия въздух, а денем във всичко, което погледна, винаги чувствавам нейния лик. Най-обикновеното лице, всеки мъж или жена – даже и собствените ми черти – като че ли в присмех отразяват нейните. Целият свят ми се струва като някаква страхотна сбирка от възпоминания, които ми напомнят, че е съществувала и че съм я загубил. И ето че в Хертън аз видях призрака на моята безсмъртна любов, отчаяните ми опити да отстоявам правата си, моето падение, гордост, щастието ми и моята покруса. Може би е лудост да повтарям мислите си пред вас, но това ще ви обясни защо, колкото и да ми тежи самотата, неговото присъствие не облекчава, а напротив, отегчава вечната ми мъка. Това отчасти ме прави безразличен и към отношенията му към неговата братовчедка. Не мога вече да се занимавам с тях.

– Но какво разбирате под думата «промяна», господин Хийтклиф? – казах аз, обезпокоена от държането му, въпреки че нямаше никаква опасност да загуби разсъдъка си или да умре. Според мене, той бе здрав и читав, а що се отнася до разсъдъка му, още от дете обичаше да се отдава на мрачни мисли и странни фантазии. Може би го обземаше лудост само по въпроса за загубения му идол, но във всяко друго отношение умът му бе на място не по-малко от моя.

– Не ще узная, докато самата премяна не настъпи – ми отговори той. – Сега само отчасти я долавям.

– Да не би да се разболявате?

– Не, Нели.

– Тогава може би ви е страх от смъртта? – продължих аз.

– Страх ли? Не! – отговори той. – Нито се плаша, нито предчувствавам, нито се надявам, че мога да умра. Пък и защо? С моето добро здраве, умерен начин на живот и спокойни занимания би могло да се очаква и вероятни наистина ще тъпча още земята, докато черен косъм не остане на главата ми. Но при все това така не може да се продължава. Трябва да се подсещам да дишам, почти да напомням на сърцето си да бие. Сякаш огъвам някаква твърда пружина – като че насила върша и най-дребната работа, която не е продиктувана от една единствена мисъл, като че вниманието ми насила се спира на каквото и да било, живо или мъртво, ако то не е свързано с една обща мисъл. Имам едно едничко желание; и телом, и духом жадувам само за неговото осъществяване. От толкова години безспир съм се стремил към това, щото съм уверен, че ще го постигна, и то скоро; защото то е прояло целия ми живот. Цял съм погълнат в очакване на неговото осъществяване. В моите изповеди не намерих облекчение, но може би те обясняват иначе необяснимите

промени на настроенията, в които често изпадам. О, боже, колко дълга е борбата! Как бих желал всичко да се свърши!

Той крачеше из стаята, мърморейки сам на себе си ужасяващи неща. Можех вече да повярвам думите на Джоузеф, че съвестта му е превърнала сърцето му в същински земен ад. Чудех се много какъв ли ще бъде краят. Въпреки че по-рано той рядко бе разкривал мислите си даже с поглед, не се съмнявах, че това е привичното му душевно състояние. Сам той заяви, но никой не би могъл даже и да предположи подобно нещо от обикновеното му държане.

– Когато се срещайте с него, вие не забелязахте нищо, нали, господин Локууд? А по времето, за което говоря, той си бе съвсем същият, само още повече се усамотяваше и може би бе по-мълчалив пред хората.“

ТРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

"В продължение на няколко дена след тази вечер господин Хийтклиф се хранеше отделно, но не искаше открито да отстрани Хертън и Кати. Противно му бе, задето се бе отдал така пълно на чувствата си, и затова предпочиташе сам той да страни от нас. Стигаше му, за да се поддържа, да хапне веднъж в двадесет и четири часа.

Една нощ, когато всички в къщи бяха легнали, чух го, че слезе и излезе през главния вход. Не го чух да се връща и на заранта видях, че още го няма. Беше през април. Времето бе топло и приятно, тревата свежа, както само благодатният дъжд и слънцето могат да я направят, и двете малки ябълки до южната стена бяха целите в цвят. След закуска Катрин настоя да изнесе стол и да седна с работата си под боровете край къщата. С чара си тя подлъга Хертън, който се бе напълно възстановил след злополуката, да разкопае почвата и да ѝ направи една малка градинка. След оплакванията на Джоузеф градинката бе преместена тук. Аз се радвах блажено на пролетния лъх, на красивата нежна синева на небето. Младата господарка бе изтичала до портата да вземе коренчета иглика за бордюра. Тя се върна внезапно с много малко стръкчета в ръка и ни каза, че господин Хийтклиф се завърнал. „Даже ми се обади“ – добави тя с учудено лице.

– Какво каза той? – попита Хертън.

– Каза ми да се махам колкото може по-бързо – отговори тя, – но изглеждаше толкова променен, че се спрях и го загледах.

– Как ти се видя? – запита той.

– Ами, почти весел и засмян. Не, какво ти почти – направо весел, силно възбуден, сияещ!

– Изглежда, че нощните разходки му действуват добре – забелязах аз с привидно равнодушие. В същност бях не по-малко учудена от самата нея и горях от желание да видя дали е право това, което ни бе казала, защото беше рядко събитие да видим господаря засмян. Господин Хийтклиф бе застанал пред разтворената врата. Беше бледен и трепереше, но наистина очите му искряха особено радостно, а това съвсем променяше изражението му.

– Ще закусите ли? – попитах аз. – Трябва да сте огладнели след нощната разходка. – Исках да разбера къде е бил, но ми бе неудобно да попитам направо.

– Не, не съм гладен – ми отговори той, като отвърна глава. Говореше с известно пренебрежение, сякаш бе познал, че се опитвам да отгатна причината за доброто му разположение.

Чудех се как да постъпя. Дали не бе сега удобният момент да се опитам да го посъветвам?

– Не, не мисля, че е хубаво да скитате така – забелязах аз, – вместо да си легнете. Не е разумно, особено сега, когато е толкова влажно. Може да ви хване настинка или треска. Нещо става с вас!

– Това, което става с мене, мога напълно да понасям, и то с голяма радост, стига само да ме оставите на мира. Влезте си и не ме безпокойте вече!

Послушах го, но като минавах край него, забелязах, че дишането му е бързо, като на котка.

„Е, да – помислих си, – сега ще го пипне някаква болест. Просто не мога да си представя какво е правил.“

Не обед му сипах препълнена чиния и той седна, като че ли се готвеше да навакса предишния си дълъг пост.

– Не бойте се, Нели, няма да ме втресе, нито пък съм изстинал – забеляза той, вероятно спомняйки си думите ми, – ще видите как охотно ще изям всичко, което ми дадете.

Той взе ножа ѝ вилицата и се готвеше да започне, но внезапно като че ли всякакво желание да се храни изчезна. Сложи ги обратно на масата, погледна жадно към прозореца, после стана и излезе. Видяхме го да се разхожда напред-назад из градината, докато обядвахме, и Ърншоу каза, че ще иде да го попита защо не желае да обядва; мислеше си, че с нещо сме го обидили.

– Е, какво, ще дойде ли? – извика Катрин, когато братовчед ѝ се върна.

– Няма да дойде, но не е ядосан. Напротив, видя ми се необикновено весел; раздразни се само когато му напомних втори път, и ми каза да се махам и да се върна при тебе. Чудно му било как съм могъл да търся обществото на друг човек.

Оставих чинията му да се топли на огнището. След час или два той се върна, когато вече в стаята нямаше никой, но не ми се видя по-спокоен – със същия неестествен, радостен израз в очите; същото бледо лице, от време на време като че ли се усмихваше. Тялото му цяло се тресеше, но не като от треска, а както трепва опъната струна.

Помислих да го попитам какво му е – кой друг да го попита, ако не аз? – и казах:

– Да не сте чули някаква добра новина, господин Хийтклиф? Изглежда ми необикновено възбуден.

– Че откъде да чуя нещо добро? – отговори той. – Просто съм гладен, а изглежда, че не трябва да ям.

– Обедът ви е тук – отвърнах, – не го ли искате?

– Сега не – промърмори той. – Ще чакам до вечеря. И, Нели, веднъж за винаги ви моля да кажете на Хертън и другата да не ми се мяркат. Не искам никой да ме безпокои. Искам да остана сам!

– Да няма някоя нова причина, която ви кара тъй да страните? – попитах го. – Защо сте станали толкова особен, господин Хийтклиф? А къде бяхте снощи? Не питам само от обикновено любопитство, но...

– Напротив, питате ме само от празно любопитство – прекъсна ме той, като се засмя. – Но аз ще ви отговоря. Снощи чувствавах, че съм пред прага на ада. А днес като че ли виждам небето. Очите ми го виждат ясно, ето, на по-малко от метър от мен. А сега по-добре си вървете. И ако престанете да ме следите, няма да има, какво да ви плаши.

След като почистих огнището и вдигнах масата, аз се оттеглих, още по-объркана от това, което бях чула.

Той остана в хола целия следобед и никой не го безпокои до осем часа, когато сметнах, че трябва и без да ме викат, да му занеса свещ и вечеря в стаята. Беше се облегал на перваза на прозореца, но не гледаше навън, а стоеше с лице, обърнато към тъмната стая. Огънят беше изгаснал и в стаята се чувствуваше мекият влажен въздух на облачната вечер. Навън бе толкова тихо, че се чуваше не само ромоленето на ручей при Гимъртън, а и лекият му плисък върху камъчетата и шумът на водата между големите камъни, които тя не можеше да покрие. Ахнах, като видях загасналото огнище, и започнах да затварям капациите един след друг, докато стигнах до неговия.

– Да затворя ли този? – попитах аз, колкото да го сепна, защото той стоеше съвсем неподвижен.

В този момент светлината падаше върху лицето му. Ах, господин Локууд, просто не мога да ви опиша колко се уплаших, като го видях – какви дълбоки черни очи, каква усмивка и каква восъчна бледност! Струваше ми се, че това не е господин Хийтклиф, а някакъв призрак; в уплахата си блъснах свещта в стената и останахме на тъмно.

– Да, затворете го – отговори той с добре познатия ми глас, – но колко сте несръчна, защо не държите свещта надолу? Бързо, донесете друга.

Излязох, обзета от глупаво чувство на уплаха, и казах на Джоузеф:

– Господарят иска да му занесеш свещ и да запалиш огъня – защото вече ме беше страх да се върна в стаята.

Джоузеф нарина разгорени въглища с лопатата и отиде, но ги върна веднага. В другата ръка носеше и подноса, като обясни, че господин Хийтклиф щял да си ляга и до закуска не искал да яде нищо. Веднага след това го чухме да се качва в стаята си. Но той не отиде в спалнята, в която обикновено спеше, а в другата, с кревата с лампериите. Както вече ви казах, там прозорецът е широк и може да се излезе през него. Сетих се, че пак е намислил някакъв среднощен излет и не иска ние да разберем.

„Да не е дух или вампир?“ – размишлявах си аз. Бях чела, че има по земята такива, ужасни дяволи в човешки образ. След това се замислих как съм го отгледала още от детенце, после като младеж, и мислено проследих целия му живот... И видях колко глупаво е сега да се боя от него. „Но откъде се намери това мургаво човече, което добрият Ърншоу приюти и от когото видя само зло?“ – шепнеше гласът на суеверието, когато заспивах. И в полусън се мъчих да измисля нещо за произхода му, да отгатна тайната на незнайните му деди. Насън се занизаха мислите, които ме занимаваха, преди да заспя, и си припомних пак целия му живот, от малък до днес, в най-кошмарни, променящи се образи; и най-после си представих смъртта и погребението му. Спомням си само как се затрудних да измисля какъв надпис да се сложи на паметника му и затова се посъветвах с клисаря. Тъй като нямаше фамилно име, нито пък знаехме точната му възраст, трябваше да се задоволим надписът да бъде една едничка дума „Хийтклиф“. Впоследствие всичко се сбъдна точно така. И ако сега отидете в църковния двор, ще видите, че на камъка пише само това и датата, на която почина.

Призори се успокоих. Щом се развидели, станах и излязох в градината да проверя дали има следи от стъпки под прозореца. Нямаше. „Останал е в къщи – помислих си аз – и днес ще се оправи.“ Приготвих закуска за всички както обикновено, но казах на Хертън и Катрин да закусят, преди да слезе господарят, тъй като той сигурно щеше да закъснее. Те предпочетоха да закусват вън, под дърветата, и затова им сложих там.

Като се върнах, видях, че господин Хийтклиф е слязъл. Говореше с Джоузеф нещо за стопанството. Даваше нарежданията си ясно и обстойно, но говореше бързо, постоянно мятеше глава встрани и беше все така възбуден, дори повече от вчера. Когато Джоузеф излезе, той седна на обичайното си място и аз му донесох каната с кафе. Той дръпна каната

по-близо, след това облегна ръце на масата и се втрени в стената отсрещи, сякаш разглеждаше някакво парче на стената от горе до долу с трескав, неспокоен поглед, и то така задълбочено, че за минута просто дъхът му престана.

– Хайде – извиках му аз, като бутнах парче хляб към ръката му, – яжте и пийте, докато са горещи; ето вече почти един час закуската ви чака.

Като че не ме забеляза, но все пак се усмихна. По-добре да бях го видяла да скърца зъби от ярост, отколкото да видя тази усмивка.

– Господин Хийтклиф! Господарю! – извиках му аз. – За бога, недейте се блещи, като че сте видели някакво задгробно видение.

– За бога, не викайте така! – отговори ми той. – Обърнете се и вижте, сами ли сме?

– Да! Разбира се! – отговорих аз. Но без да искам, го послушах, като че не бях съвсем сигурна. С един замах той бутна настрана закуската пред себе си и се облегна на масата, за да може по-удобно да гледа.

Забелязах, че той съвсем не гледа стената и че погледът му е съсредоточен някъде на не повече от два метра. Но каквото и да виждаше, то го изпълваше до най-голяма степен и с болка, и с радост – ако се съди по измъчения, но същевременно озарен от щастие израз на лицето му. Видението, изглежда, блуждаеше и очите му го следяха неуморно; даже и когато ми говореше, той нито за миг не откъсна поглед от него. Напразно му напомних, че отдавна не се е хранил. А когато се вслушваше в молбата ми и протегнеше ръка да вземе парче хляб, пръстите му се сгърчваха, преди да го стигнат, и се отпуснаха на масата, забравили целта.

Аз зачаках търпеливо и се опитвах да отвлека вниманието му от погълналите го мисли. Накрая той се ядоса, стана и ме запита защо не го оставя да яде, както намери за добре. После каза, че идущия път нямало защо да чакам – да подреда всичко и да си вървя. Като рече това, излезе от хола, тръгна бавно по пътеката през градината и зави зад портата.

Часовете се нижеха бавно и тревожно. Пак се стъмни. Късно се прибрах в стаята и не можех да заспя. Той се завърна след полунощ, но вместо да си легне, затвори се в долната стая. Ослушвах се и се въртях в леглото, а след време се облякох и слязох. Притесних се да лежа горе, като се тормозех от хиляди празни опасения.

Чух господин Хийтклиф нервно да крачи из стаята и от време на време долавях силни въздишки в тишината, прилични по-скоро на глухи стенания. Той също така говореше някакви несвързани думи. Можех да

различа ясно само името на Катрин, придружено с някаква горестна дума на нежност или страдание. Той говореше така, като че пред него действително имаше някой – ниско и убедително, сякаш думите му се изтръгваха от дълбочината на душата му. Не посмях да вляза направо, но исках да прекъсна унеса, в който бе изпаднал. Затова минах в кухнята, залових се за огъня и почнах шумно да рина пепелта в огнището. Това го накара да излезе по-скоро, отколкото очаквах. Той веднага отвори вратата и ми каза:

– Влезте, Нели. Вече съмна ли? Елате със свещта!

– Часът току-що удари четири – рекох в отговор. – Ако искате свещ за горе, можете да я запалите от огъня.

– Не, не искам да се кача горе – каза той. – Запалете огъня тук и оправете стаята.

– Първо трябва да раздухам въглените, за да мога да взема огън – отвърнах аз и донесох стола и духалото.

В това време той крачеше напред-назад почти напълно разстроен. Дълбоките му въздишки се редяха толкова бързо една след друга, че се чудех как му остава време да си поеме дъх.

– Когато се съмне, ще повикам Грийн – каза господарят. – Искам да се посъветвам с него по някои юридически въпроси, и то докато съм способен да мисля за тези неща и да действувам обмислено и спокойно. Още не съм съставил завещанието си и не мога да реша как да се разпореда с имуществото си. Да можеше някак да го затрия от лицето на земята!

– Не трябва да говорите така, господин Хийтклиф – прекъснах го аз. – Оставете завещанието за друг път. Има още да живеете, за да се разкайвате за безбройните си несправедливости! Никога не очаквах, че нервите ви дотолкова ще се разстроят. Но ето че сега са извънредно разстроени, и то почти изключително по ваша вина. Начинът, по който прекарахте последните три дни, би могъл да повали и някой великан. Настоятелно ви моля да хапнете нещо и да си починете малко. Погледнете се само в огледалото и ще видите колко се нуждаете и от двете. Бузите ви са хлътнали и очите кръвясали като на умиращ от глад човек, който едва гледа от безсъние.

– Не съм крив, че не мога да ям и да спя – отговори той. – Повярвайте ми, не го правя нарочно. Ще ям и ще легна, щом мога. Все едно, че увещавате да си почине давец се човек, който почти се е добрал до брега! Първо трябва да стигна брега и едва тогава ще си почина. Но да оставим господин Грийн. За покаяние няма какво да говорим. Не съм

вършил неправди и няма за какво да се разкайвам. Премного съм щастлив, но копнея за още щастие. Душевното ми щастие убива тялото ми, но не мога да се наситя.

– Щастие ли, господарю? – извиках аз. – Какво странно щастие! Ако ме изслушате, без да се сърдите, бих могла да ви посъветвам как да станете по-щастлив.

– Какъв съвет ще ми дадеш? – попита той. – Говори!

– Нали знаете, господин Хийтклиф – подзех аз, – че още от тринадесетгодишна възраст водите егоистичен и нехристиянски живот; оттогава едва ли сте отваряли Библията. Сигурно сте забравили даже какво пише в нея, а сега може да не ви остане време дори да я прелистите. Лошо ли ще бъде да пратите за някой пастор, безразлично от кое изповедание, да ви разтълкува Светото писание, да ви покаже колко сте се отклонили от неговите повели и колко сте неподготвен за християнския рай, освен ако не настъпи у вас някаква промяна, преди да умрете?

– Думите ви не ме ядосват, Нели, даже съм ви благодарен – ми каза той, – защото ме подсещате да ви кажа как желая да бъда погребан. Тялото да бъде отнесено на гробищата привечер. Ако желаете, двамата с Хертън може да ме придружите. Държа особено да следите клисарят да изпълни нарежданията ми относно двата ковчега. Няма защо да се вика пастор или изобщо да се говори над гроба ми. Разберете, аз почти съм достигнал до свой собствен рай и нито ценя, нито държа за рая на другите.

– Да предположим, че упорствувате да не ядете и умрете от глад и те откажат да ви погребат в черковния двор! – казах аз, ужасена от безбожното му равнодушие. – Би ли ви се понаравило?

– Не вярвам да сторят това – отговори той, – но ако упорствуват, ще трябва скришом да ме погребете там. Не го ли направите, на дело ще се уверите, че умрелите не изчезват и могат да плашат и след смъртта.

В това време другите из къщи се раздвижиха и той се върна в мрачната си стаичка, а аз си отдъхнах. Но следобед, когато Джоузеф и Хертън бяха на работа, той пак влезе в кухнята с обезумял вид и ми каза да отида и да поседя в хола. Искал някой да бъде при него. Аз отказах, като не скрих, че странните му думи и необикновеното му държане ме плашат и че нито смея, нито желая да остана насаме с него.

– Сигурно ме смятате за дявол – и безрадостно се изсмя, – за страшилище, което не може да живее в почтен дом.

Тогава той се обърна към Катрин, която беше в кухнята и бе застанала зад гърба ми при влизането му, и добави язвително:

– А ти ще дойдеш ли, гълъбчето ми? Няма нищо лошо да ти сторя. Не! Към теб съм се държал така, че в твоите очи съм по-лош и от дявола. Впрочем поне едно същество има, което не ме избягва. Боже мой, колко е безмилостна! Поврага! Това вече никой не би могъл да понесе – нито дори и аз!

Той вече не пожела да види никой друг от нас. На смрачаване се прибра в стаята си. Цяла нощ и заранта го чувахме да пъшка и да мърмори. Хертън искаше да влезе, но аз му казах да повика господин Кенет да го види. Когато докторът дойде и почуках, за да вляза, видях, че вратата е заключена. А Хийтклиф ни изруга и ни каза да вървим по дяволиите. Чувствувал се по-добре и искал да го оставим на мира. И така докторът си отиде.

На следната вечер валеше пороен дъжд, който продължи до зори. Сутринта, като излязох, за да направя обичайната си разходка около къщата, видях, че прозорецът на господаря е отворен и се блъска от вятъра, а дъждът струеше право в стаята. „Не вярвам да е в леглото – рекох си аз, – той порой съвсем ще го измокри. Сигурно е станал или е излязъл. Но няма какво да му мисля – още сега ще отида да видя.“

Успях да отворя с друг ключ и се затичах да разтворя лампериевите капаци на кревата, защото стаята беше празна. Бързо ги дръпнах встрани и надникнах вътре. Там видях господин Хийтклиф, изтегнат по гръб. Очите му ме гледаха тъй вторачено и страшно, че се сепнах; а след това сякаш се усмихна. Не можех да повярвам, че е умрял, но дъждът беше по лицето и врата му, завивките бяха прогизнали и той лежеше неподвижен. Решетката на прозореца се блъскаше насам-натам и бе одрала едната му ръка, още опряна на рамката. По раздраната кожа нямаше кръв и като я пипнах с пръст, вече не можех да се съмнявам. Той бе мъртъв, вкочанен!

Затворих прозореца. Пригладих дългите му черни кичури, паднали на челото, после се опитах да склопя очите – да скрия, ако е възможно, тези ужасяващи, почти живи и ликуващи очи, преди друг да може да ги види. Но очите не се затваряха и сякаш се подиграваха на усилията ми. Полуразтворените му устни и острите му бели зъби също се присмиваха. Пак ме обзе страх и извиках Джоузеф.

Той най-после се дотътри и завайка, но решително отказа да се докосне до него.

– Дяволът му е отнесъл душата! – извика Джоузеф. – Нека му вземе и кожата, ако питате мен. Виж само как грозно се хили на смъртта! – И старикът се ухили на подбив. Помислих, че ще заподскача от радост

край леглото. Той обаче внезапно стана сериозен, падна на колене и с вдигнати ръце отправи молитвена благодарност, че законният господар и неговият род ще встъпят отново в правата си.

Бях като замаяна от това страшно събитие и неволно се пренесох в миналото, обзета от потискаща тъга. Но бедният Хертън единствен бе дълбоко покрусен, макар и да бе най-онеправдан от всички. Той седя цяла нощ при покойника и горчиво плака. Стискаше му ръката, целуваше присмехулното и отблъсквашо лице, което никои друг не искаше да погледне, и го оплакваше със скръб, каквато може да почувствува само едно великодушно сърце, макар и твърдо като калено желязо.

Господин Кенет не можа да определи от какво бе умрял господарят. Аз не му казах, че той не бе ял нищо от четири дена, за да не би да има неприяности. Впрочем и без това съм убедена, че не е гладувал нарочно – това бе последица, а не причина за неговата странна болест.

Погребахме го според волята му въпреки възмущението на селяните. Ърншоу и аз, клисарят и шестима мъже, които носеха ковчега, образувахме цялото шествие. Гробарите си тръгнаха веднага след като спуснаха ковчега. Ние почакахме, докато го заровят. С обляно в сълзи лице Хертън изсече зелени чимове и ги нареди върху пресния гроб. Сега той е изравнен като съседните гробове. Дано и господарят да е намерил покой като другите мъртъвци. Но ако запитате селяните, те всички биха се заклели в Светото писание, че духът му броди по земята. Някои казват, че са го виждали край черквата, в полето, даже в тоя дом. „Празни приказки“, ще кажете и вие като мен. Но оня старец край огнището в кухнята твърди, че през всяка дъждовна нощ, откак е умрял Хийтклиф, винаги виждал две такива привидения, когато надничал навън от прозореца на стаята си. А около преди месец и с мен се случи нещо странно. Бях тръгнала към „Тръшкрос Грейндж“ една вечер. Тъмно беше и се готвеше да гърми. На завоя при „Брулени хълмове“ срещнах малко момченце, подкарало една овца и две агнета пред себе си. То се бе разревало и аз помислих, че агнетата се дърпат и то не може да ги води.

– Какво има, момчето ми? – запитах го.

– Ей там, под скалата, е Хийтклиф с една жена – едва промълви то – и аз не смея да мина.

Нищо не видях, но понеже нито овцете, нито то искаха да вървят нататък, аз му казах да вземе долната пътека. Изглежда, че то бе видяло привиденията само във въображението си, мислейки непрестанно за това, което бе слушало да разправят близките и другарчетата му, като е минавало само през пустото поле. И все пак сега не ми е приятно да

излизам навън по тъмно, а и не обичам да оставам сама в тая мрачна къща. Да, не мога да преодоля това чувство. Ще се радвам, когато те си излязат оттук и отидат в „Гръшкрос Грейндж“.

– Значи, ще се местят? – запитах я.

– Да – отвърна госпожа Дийн. – Ще се преместят, щом се оженят, а това ще стане навръх Нова година.

– А кой ще живее тук?

– Джоузеф ще пази къщата може би с някое момче, което да му прави компания. Ще живеят в кухнята, а всички други помещения ще бъдат заключени.

– За да витаят евентуално в тях духовете, на които стаите ще се харесат – забелязах аз.

– Не, господин Локууд – рече Нели и поклати глава. – Вярвам, че мъртвите най-после са намерили покой, но човек не бива да се шегува с такива неща.

В тоя момент градинската порта се отвори – младите се връщаха от разходката си.

– Те поне от нищо не се боят – промълвих аз, като ги гледах през прозореца как се приближават. – Двамата заедно биха се опълчили против сатаната и всичките му пълчища.

Когато се спряха пред каменния праг и се извърнаха, за да хвърлят последен поглед към месеца или по-право да се погледнат при лунната светлина, отново почувствувах неудържимо желание да избягам от тях. Пъхнах нещо за спомен в ръката на госпожа Дийн, без да обръщам внимание на протестите ѝ заради неучтивото ми държане и се измъкнах през кухнята тъкмо когато те отваряха входната врата. С това за малко щях да потвърдя опасенията на Джоузеф относно веселите приключения на госпожа Дийн. За щастие обаче приятният звън на една златна монета, която хвърлих в краката му, му подсказа, че има работа с почтен човек.

Удължих разходката си до в къщи, като се отбих към параклиса. Когато застанах край неговите стени, направи ми впечатление, че през тези седем месеца той продължаваше да се руши. Много прозорци със счупени стъкла зееха като тъмни дупки по стените и не една изместена керемида нащърбяваше правата линия на покрива. Те щяха да бъдат съборени една по една от първите есенни бури.

Потърсих и скоро намерих трите надгробни камъка по ската към полето. Средният бе посивял и полузакрит от изтравниче. Тоя на Едгар Линтон приличаше на него само по торфа и мъха, пролазил в основата

му. Надгробният камък на Хийтклиф още бе чист.

Дълго седях край тях под тихото небе, гледах как нощните пеперуди прехвъркват над изтравничето и камбанките, вслушвах се в лекото шумолене на ветреца в тревата и се чудех дали нещо би могло да смути спокойния сън на тия, които почиват в земята.

КРАЙ

© 1978 Асен Г. Христофоров, превод от английски

Emily Brontë
Wuthering Heights, 1847

Сканиране и разпознаване: Борис Борисов, 2008
Редакция: Mummi, 2008

Издание:

Шарлот Бронте. Джейн Еър
Превел от английски Христо Кънев

Емили Бронте. Брулени хълмове
Превел от английски Асен Христофоров

„Народна култура“, София, 1978
Библиотека „Световна класика“
Английска. Второ преработено издание

Редактор Жени Божилова
Художник Иван Къосев
Художник-редактор Ясен Васев
Техн. редактор Олга Стоянова
Коректори Людмила Стефанова, Грета Петрова

Литературна група IV. Код 04 95366 72711/5704-22-78
Дадена за набор 16. VII. 1978 г. Подписана за печат октомври 1978 г. Излязла от печат
ноември 1978 г. Формат 84X108/32. Печатни коли 521/г. Издателски коли 44,10 Цена
3,50 лв.

Печат: ДПК „Димитър Благоев“, София

Sharlotte Bronte. Jane Eyre
Paul List Verlag – Leipzig. Published as a Panther Book. Second Printing 1956

Emily Bronte. Wuthering Heights
Seven Seas Books, 1958

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/8933>]